
EBA/GL/2014/13

19. detsember 2014

Suunised

järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ning metoodikate kohta

Sisukord

Jooniste ja tabelite loetelu	5
EBA suunised järelevalvelise läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ning metoodikate kohta	6
Käesolevate suuniste staatus	6
Aruandluskohustus.....	6
Jaotis 1. Sisu, mõisted ja kohaldamistase	7
1.1 Sisu	7
1.2 Mõisted	7
1.3 Kohaldamise tasand	10
Jaotis 2. Ühine järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsess.....	11
2.1 Ühise järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raamistiku ülevaade	11
2.2 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi punktide määramine	16
2.3 Organisatsiooniline korraldus	18
2.4 Proportsionaalsus ja järelevalveasutuse teenuste kasutamine	19
Jaotis 3. Põhi-näitajate jälgimine.....	25
Jaotis 4. Ärimudeli analüüs	27
4.1 Üldised kaalutlused	27
4.2 Esialgne hindamine	28
4.3 Ärimudeli analüüsi põhivaldkondade kindlaks määramine	29
4.4 Ettevõtluskeskkonna hindamine	30
4.5 Praeguse ärimudeli analüüs	31
4.6 Strateegia ja finantsplaanide analüüs	32
4.7 Ärimudeli elujõulisuse hindamine	33
4.8 Krediidiasutuse või investeerimisühingu strateegia jätkusuutlikkuse hindamine	34
4.9 Peamiste haavatavuste kindlaks määramine	34
4.10 Tulemuste kokkuvõtte ja punktiarvestus	35
Jaotis 5. Juhtimiskorralduse ja kogu krediidiasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamine	39
5.1 Üldised kaalutlused	39

5.2 Juhtimiskorralduse üldine raamistik	40
5.3 Ettevõtte ja riskikultuur.....	40
5.4 Juhtorgani koosseis ja toimimine	41
5.5 Tasustamispoliitika ja -tavad	42
5.6 Riskijuhtimisraamistik	43
5.7 Sisekontrolliraamistik	48
5.8 Infosüsteemid ja talitluspidevus	49
5.9 Finantsseisundi taastamise kavade koostamine	50
5.10 Konsolideeritud tasandil kohaldamine ja mõju grupi ettevõtjatele	50
5.11 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus	51
Jaotis 6. Kapitalile avalduvate riskide hindamine	56
6.1 Üldised kaalutlused	56
6.2 Krediidi- ja vastaspoole riski hindamine.....	60
6.3 Tururiski hindamine	78
6.4 Operatsiooniriski hindamine	91
6.5. Kauplemisega mitteseotud tegevuste intressiriski hindamine	109
Jaotis 7. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamine	121
7.1 Üldised kaalutlused	121
7.2. Täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramine.....	122
7.3 Kooskõlastav võrdlemine kapitalipuhvri nõuetega ja makrotasandi usaldatavusnõuetega....	126
7.4 Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude kindlaks määramine	126
7.5 Omavahendite nõuete esitamine.....	127
7.6 Liigse finantsvõimenduse riski hindamine	129
7.7 Majandustsükli jooksul nõuete täitmine.....	130
7.8 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus	135
Jaotis 8. Likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamine	138
8.1 Üldised kaalutlused	138
8.2 Likviidsusriski hindamine.....	140
8.3 Olemusliku rahastamisriski hindamine	144
8.4 Likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise hindamine	148
Jaotis 9. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamine	163

9.1 Üldised kaalutlused	163
9.2 Likviidsuse üldine hindamine	164
9.3 Konkreetsete likviidsuse nõuete kindlaks määramine	165
9.4 Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete kindlaks määramine	166
9.5 Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete väljendamine	171
9.6 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus	173
Jaotis 10. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine ning järelevalvemeetmete kohaldamine	176
10.1 Üldised kaalutlused	176
10.2 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine	177
10.3 Kapitali meetmete kohaldamine	180
10.4 Likviidsuse meetmete kohaldamine	181
10.5 Muude järelevalvemeetmete kohaldamine	181
10.6 Järelevalvemeetmete ja varajase sekkumise meetmete omavaheline mõju	190
10.7 Järelevalvemeetmete ja makrotasandi usaldatavusmeetmete omavaheline mõju	190
Jaotis 11. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kohaldamine piiriülestele gruppidele	192
11.1 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kohaldamine piiriülestele gruppidele	192
11.2 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamine ning krediitiasutuse või investeerimisühingu põhised usaldatavusnõuded	194
11.3 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamine ning krediitiasutuse või investeerimisühingu põhised usaldatavusnõuded	196
11.4 Muude järelevalvemeetmete kohaldamine	196
Jaotis 12. Lõppsätted ja rakendamine	197
Lisad	198
1. lisa Operatsioonirisk, kahju ja riskitegurite vahelise seose näited	198
2. lisa Valitud viited ja regulatiivsed nõuded juhtimiskorralduse ning kogu krediitiasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide kohta	199
3. lisa Kapitalile avalduvate riskide valitud viited ja regulatiivsed nõuded	200
4. lisa Likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide valitud viited ning regulatiivsed nõuded	202

Jooniste ja tabelite loetelu

Joonis 1. Ühise järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raamistiku ülevaade	12
Joonis 2. Kapitalile avalduvate riskide hindamise töövoog.....	58
Joonis 3. Omavahendite nõuete järjekord.....	131
Joonis 4. Majandustsükli vältel kapitali ressursside (esimese taseme põhiomavahendid) ja kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude rikkumise näide.....	133
Joonis 5. Majandustsükli vältel kapitali ressursside (esimese taseme põhiomavahendid) ja sihtmäära rikkumise näide	134
Joonis 6. Likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamise elemendid	139
Joonis 7. Konkreetse kvantitatiivse likviidsuse nõude määramist iseloomustav näide	170
Joonis 8. Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete määramise iseloomustav näide	170
 Tabel 1. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kohaldamine krediidasutuste või investeerimisühingute erinevatele kategooriatele	22
Tabel 2. Ärimudeli ja strateegia punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused	35
Tabel 3. Järelevalvelised kaalutlused juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide punktisumma määramiseks	51
Tabel 4. Krediidiriski ja vastaspoole riski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused ..	77
Tabel 5. Tururiski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused	89
Tabel 6. Operatsiooniriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused	106
Tabel 7. Pangaportfelli intressiriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused.....	119
Tabel 8. Kapitali adekvaatsuse punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused.....	135
Tabel 9. Likviidsusriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused.....	160
Tabel 10. Rahastamisriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused	161
Tabel 11. Likviidsuse arvulise määramise võrdlusalust iseloomustav näide	169
Tabel 12. Likviidsuse adekvaatsuse punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused	173
Tabel 13. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused	178

EBA suunised järelevalvelise läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ning metoodikate kohta

Käesolevate suuniste staatus

24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1093/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ) (EBA määrus) artikli 16 alusel. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et kõnealuseid suuniseid järgida.

Käesolevates suunistes kirjeldatakse järelevalvetavasid, mis Euroopa Pangandusjärelevalve hinnangul on asjakohased Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis rakendamiseks, ehk teisisõnu, kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Seega Euroopa Pangandusjärelevalve eeldab, et käesolevaid suuniseid järgivad kõik pädevad asutused ja finantseerimisasutused, kellele nimetatud suunised on mõeldud. Suuniste adressaadiks olevad pädevad asutused peaksid suuniseid järgima, lisades need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi), kaasa arvatud juhul, kui suunised on mõeldud eelkõige finantseerimisasutustele.

Aruandluskohustus

EBA määruse artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused teatama EBA-le 20. veebruariks 2015, kas nad järgivad või kavatsevad järgida käesolevaid suuniseid ja mittejärgimise korral põhjused, miks nad seda ei tee. Kui selleks tähtjaks teadet ei saada, peab EBA pädevat asutust suuniseid mittejärgivaks. Teade tuleks saata käesoleva dokumendi lõpus esitatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite „EBA/GL/2014/13”. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid.

Teated avaldatakse kooskõlas artikli 16 lõikega 3 EBA veebilehel.

Jaotis 1. Sisu, mõisted ja kohaldamistase

1.1 Sisu

1. Käesolevates suunistes määratakse kindlaks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühised menetlused ning metoodikad, millele on osutatud direktiivi 2013/36/EL artiklis 97 ja artikli 107 lõike 1 punktis a, sealhulgas need, mis on mõeldud kõnealuse direktiivi artiklites 76–87 osutatud riskide liigitamise ja käsitlemise hindamiseks ning kõnealuse direktiivi artiklite 98, 100, 101, 102, 104, 105 ja artikli 107 lõike 1 punkti b alusel kasutusele võetud protsesside ja meetmete hindamiseks.
2. Käesolevad suunised on suunatud EBA määruse artikli 4 lõikes 2 osutatud pädevatele asutustele.

1.2 Mõisted

3. Käesolevate suuniste kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

„kapitalipuhvri nõuded” – direktiivi 2013/16/EL VII jaotise 4. peatükis kindlaks määratud omavahendite nõuded;

„käitumisrisk” – krediidasutuse või investeerimisühingu praegune või võimalik kahjurisk, mis tekib ebapiisavast finantsteenuste osutamisest, sealhulgas tahtlikust või hooletusest põhjustatud ametikohustuste rikkumisest;

„likviidsuse tagamise suutlikkus” – krediidasutuse või investeerimisühingu võime säilitada või saada juurdepääsu täiendavale likviidsusele lühiajalises, keskpikas ja pikas perspektiivis stressi stsenaariumidele reageerimiseks;

„krediidiriski marginaal” – krediidimarginaali kõikumisest põhjustatud võlaväärtpaberite turuväärtuse muutustest tekkiv risk;

„rahastamisrisk” – risk, et krediidasutusel või investeerimisühingul ei ole keskpikas ja pikas perspektiivis stabiilseid rahastamisallikaid, mis põhjustab praeguse või võimaliku riski, et ta ei suuda kas üldse või ilma rahastamiskulusid lubamatult palju suurendamata täita oma finantskohustusi, näiteks teha väljamakseid ja anda tagatisi, kui need kuuluvad keskpikas kuni pikaajalises perspektiivis tasumisele;

„välisvaluutas laenu andmine” – laenamisvõimaluse õiguslikust vormist sõltumatu laenu andmine laenuvõtjale (näiteks sh tasumise edasilükkamine või muud sarnased finantstehingud) muus valuutas kui laenuvõtja asukohariigi seaduslik maksevahend;

„välisvaluutas laenu andmise risk” – praegune või võimalik risk krediidasutuse või investeerimisühingu tulule ja omavahenditele, mis tekib riskimaandusega laenuvõtjatele välisvaluutas laenu andmisest;

„sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess” – direktiivi 2013/36/EL artikli 73 kohaselt krediidasutuse või investeerimisühingu rakendatud sisemise kapitali väljaselgitamise, mõõtmise, juhtimise ja jälgimise protsess;

„sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess” – krediidasutuse või investeerimisühingu poolt direktiivi 2013/36/EL artikli 86 kohaselt krediidasutuse või investeerimisühingu rakendatud likviidsuse väljaselgitamise, mõõtmise, juhtimise ja jälgimise protsess;

„krediidasutuse või investeerimisühingu kategooria” – krediidasutuse või investeerimisühingu süsteemse tähtsuse näitaja, mis on määratud krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ja keerukuse ning tegevusulatuse alusel;

„intressirisk” – praegune või võimalik risk krediidasutuse või investeerimisühingu tulule ja omavahenditele, mis tekib intressimäärade ebasoodsatest muutustest;

„päevasisene likviidsus” – tööpäeva jooksul kättesaadavad vahendid, mis võimaldavad krediidasutusel või investeerimisühingul teha reaalajas makseid;

„päevasisene likviidsusrisk” – praegune või võimalik risk, et krediidasutus või investeerimisühing ei suuda oma päevasisese likviidsuse vajadusi tõhusalt hallata;

„info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) risk” – tehniliste taristute riistvara ja tarkvara sobimatuses või tõrkest, mis võib olla seotud kõnealuste taristute ja andmete kättesaadavusega, usaldusväärsusega, juurdepääsetavusega ning turvalisusega, tekkiva kahju praegune või võimalik risk;

„makrotasandi usaldatavusnõue” või „makrotasandi usaldatavusmeede” – pädeva või määratud ameti poolt makrotasandi usaldatavusriskiga või süsteemse riskiga tegelemiseks kehtestatud nõue või meede;

„oluline valuuta” – valuuta, milles krediidasutusel või investeerimisühingul on olulised bilansilised või bilansivälised positsioonid;

„üldine kapitalinõue” – kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude, kapitalipuhvri nõuete ja makrotasandi usaldatavusnõuete summa, kui see on väljendatud omavahendite nõuetena;

„järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine” – krediidasutuse või investeerimisühingu üldise elujõulisuse ajakohane hindamine järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise alusel;

„järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine punktisumma” – järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldisele hindamisele tuginev krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisuse üldise riski arvuline näitaja;

„mainerisk” – praegune või võimalik risk krediidasutuse või investeerimisühingu tulule, omavahenditele või likviidsusele, mis tekib krediidasutuse või investeerimisühingu maine kahjustamisest;

„riskivalmidus” – nende riskide agregeeritud tase ja tüübid, mida krediidasutus või investeerimisühing on valmis oma riskivõime piires kooskõlas oma ärimudeliga oma strateegiliste eesmärkide saavutamiseks võtma;

„kapitalile avalduvad riskid” – eriomased riskid, mis avaldumise korral mõjutavad oluliselt krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendite usaldusväärsust järgmise 12 kuu jooksul. See hõlmab muu hulgas direktiivi 2013/36/EL artiklites 79–87 käsitletud riske;

„likviidsusele ja rahastamisele avalduvad riskid” – eriomased riskid, mis avaldumise korral mõjutavad oluliselt krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse usaldusväärsust erinevate ajaperioodide jooksul;

„järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi element” – üks järgmistest: ärimodeli analüüs, juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate riskikontrollide hindamine, kapitalile avalduvate riskide hindamine, järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamine, likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamine või järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamine;

„struktuurne välisvaluuta risk” – risk, mis tuleneb hoitud omakapitalist, mis on rakendatud *offshore* filiaalides ja tütaretevõtjates emaettevõtja aruandlusvaluutast erinevas valuutas;

„järelevalve võrdlusalused” – pädeva asutuse poolt välja töötatud riskipõhised kvantitatiivsed vahendid, mille eesmärk on hinnata määrusega 2013/575/EL hõlmamata riskide või riskielementide katmiseks vajalikke omavahendeid;

„üleelamisperiood” – aeg, mille vältel krediidasutus või investeerimisühing saab stressitingimustes oma tegevust jätkata ja jätkuvalt oma maksekohustusi täita;

„koguriskipositsioon” – määruse 2013/575/EL artiklis 92 määratletud koguriskipositsioon;

„kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue” – määruse (EL) 575/2013 artiklis 92 kindlaks määratud omavahendite nõuete ja käesolevates suunistes kehtestatud kriteeriumide kohaselt kindlaks määratud täiendavate omavahendite nõuete summa;

„riskimaanduseta laenuvõtjad” – ilma loomuliku või rahalise garantiita jaeklientidest ja VKEdest laenuvõtjad, kes on avatud laenu valuuta ja garantii valuuta mittevastavusele;

loomulikud garantiid hõlmavad neid erijuhte, kui laenuvõtjad saavad välisvaluutas tulu (näiteks rahaülekandeid/eksporditulu), ning rahaliste garantiide puhul eeldatakse üldjuhul finantseerimisasutusega lepingu olemasolu.

1.3 Kohaldamise tasand

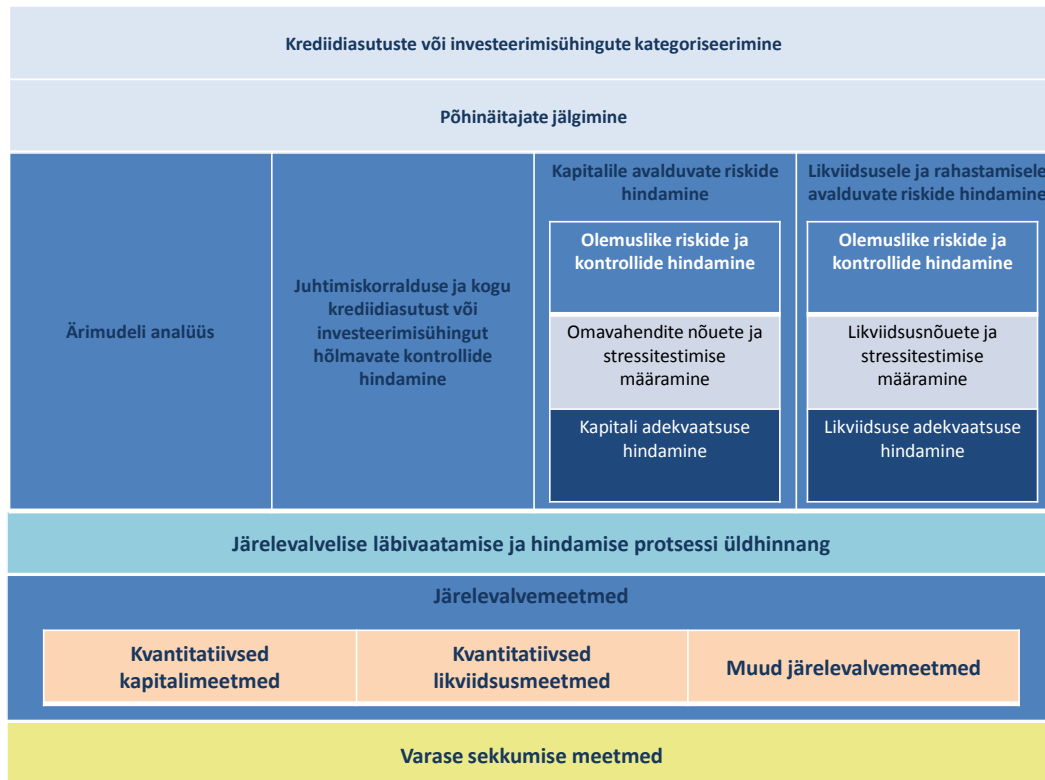
4. Pädevad asutused peaksid kohaldama käesolevaid suuniseid kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artiklis 110 kindlaks määratud kohaldamise tasandiga, järgides direktiivi 2013/36/EL artiklites 108 ja 109 kindlaks määratud nõudeid ning loobumisi.
5. Konsolideerimisega hõlmatud tütarettevõtjate ja emaettevõtjate puhul peaksid pädevad asutused kohandama oma hindamise põhjalikkust ja detailsuse taset vastama kohaldamise tasandile, mis on kindlaks määratud määruse (EL) 575/2013 I osa II jaotises kindlaks määratud nõuetega, võttes eelkõige arvesse määruse (EL) 575/2013 artiklite 7, 10 ja 15 ning direktiivi 2013/36/EL artikli 21 alusel kohaldatavaid loobumisi.
6. Kui krediidiasutusel või investeerimisühingul on samas liikmesriigis tütarettevõtja, aga määruse (EL) 575/2013 I osas kindlaks määratud loobumisi ei ole võimaldatud, siis võib kohaldada kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse hindamisel proportsionaalset lähenemist, keskendudes kapitali ja likviidsuse ettevõtjatele jaotamise ning grupi piires kapitali või likviidsuse ülekantavuse võimalike takistuste hindamisele.
7. Piiriüleste gruppide puhul tuleks kohaldada menetlusnõudeid koordineeritud viisil direktiivi 2013/36/EL artikli 116 või 51 alusel asutatud järelevalvekolleegiumide raamistikus. Jaotises 11 selgitatakse üksikasjalikult, kuidas käesolevaid suuniseid kohaldatakse piiriülestele gruppidele ja nende ettevõtjatele.
8. Kui krediidiasutus või investeerimisühing on asutanud määruse (EL) 575/2013 artikli 8 kohaselt likviidsusalagrupi, siis peaksid pädevad asutused tegema likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamise ning kohaldama järelevalvemeetmeid kõnealuse alagrupiga hõlmatud ettevõtjatele likviidsusalagrupi tasandil.

Jaotis 2. Ühine järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsess

2.1 Ühise järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raamistiku ülevaade

9. Pädevad asutused peaksid tagama, et krediidasutuse või investeerimisühingu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsess hõlmab järgmisi osi, mis on esitatud ülevaatlikult ka joonisel 1:
- a. krediidasutuse või investeerimisühingu kategooriatesse jaotamine ja kõnealuse kategooriatesse jaotamise perioodiline läbivaatamine;
 - b. põhinäitajate jälgimine;
 - c. ärimudeli analüüs;
 - d. juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamine;
 - e. kapitalile avalduvate riskide hindamine;
 - f. likviidsusele avalduvate riskide hindamine;
 - g. krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendite adekvaatsuse hindamine;
 - h. krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsete vahendite adekvaatsuse hindamine;
 - i. järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine ning
 - j. järelevalvemeetmed (ja vajaduse korral varajase sekkumise meetmed).

Joonis 1. Ühise järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raamistiku ülevaade

2.1.1 Krediidiasutuste või investeerimisühingute kategooriatesse jaotamine

10. Pädevad asutused peaksid jagama kõik enda järelevalve alla kuuluvad krediitiasutused ja investeerimisühingud nende suuruse, struktuuri, sisekorralduse ning tegevuste laadi, ulatuse ja keerukuse alusel järgmistesse kategooriatesse:

- ▶ kategooria 1 – direktiivi 2013/36/EL artiklis 131 osutatud krediitiasutused või investeerimisühingud (globaalsed süsteemselt olulised ettevõtjad ja muud süsteemselt olulised ettevõtjad) ning vajadust mööda muud krediitiasutused ja investeerimisühingud, mille pädevad asutused on nende suuruse ja sisekorralduse ning nende tegevuste laadi, ulatuse ja keerukuse alusel kindlaks määranud;
- ▶ kategooria 2 – keskmised ning suured krediitiasutused ja investeerimisühingud, mida ei ole kantud kategooriasse 1 ja mis tegutsevad kohalikul või millel on oluline piiriülene tegevus, mis tegutsevad mitme äriiliiniga, sealhulgas pangandusväliste tegevustega ning mis pakuvad jae- ja äriklientidele krediiditooteid ning finantsinstrumente. Süsteemselt ebaolulised spetsialiseerunud krediitiasutused või investeerimisühingud, millel on oma äriiliini või maksesüsteemi puhul oluline turuosa, või börsid;

- ▶ kategooria 3 – väiksed kuni keskmised krediidasutused ja investeerimisühingud, mis ei vasta kategooria 1 või 2 tingimustele, mis tegutsevad kohalikult või ebaolulise piiriülese tegevusega ning mis tegutsevad piiratud arvu äriiliinidega ja pakuvad peamiselt krediiditooteid jae- ning äriklientidele, pakkudes piiratud koguses finantsinstrumente. Spetsialiseerunud krediidasutused või investeerimisühingud, millel on oma äriiliini või maksesüsteemi puhul vähem oluline turuosaga, või börsid;
 - ▶ kategooria 4 – kõik muud väiksed lihtsad kohalikud krediidasutused ja investeerimisühingud, mis ei kuulu kategooriatesse 1–3 (näiteks piiratud tegevusulatuses ja oma äriiliinides ebaolulise turuosaga).
11. Kategooriatesse jaotamine peaks peegeldama krediidasutusest või investeerimisühingust finantssüsteemile avalduva süsteemse riski hindamist. Pädevad asutused peaksid kasutama seda proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise alusena, nagu on kindlaks määratud jaotises 2.4, ning mitte krediidasutuse või investeerimisühingu kvaliteeti väljendava vahendina.
12. Pädevad asutused peaksid kategooriatesse jaotamisel lähtuma järelevalvelise aruandluse andmetest ning esialgse ärimudeli analüüsi käigus saadud teabest (vaadake jaotist 4.1). Kategooriatesse jaotamine tuleks läbi vaadata perioodiliselt või sellise ettevõtjaga seotud olulise sündmuse puhul nagu suuremahuline investeeringust väljumine, omandamine, tähtis strateegiline meede jmt.

2.1.2 Riskide pidev hindamine

13. Pädevad asutused peaksid pidevalt hindama krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvaid või avalduda võivaid riske järgmiste tegevuste kaudu:
- a. jaotises 3 kindlaks määratud põhinäitajate jälgimine;
 - b. jaotises 4 kindlaks määratud ärimudeli analüüs;
 - c. jaotises 5 kindlaks määratud juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamine;
 - d. jaotises 6 kindlaks määratud kapitalile avalduvate riskide hindamine ning
 - e. jaotises 8 kindlaks määratud likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamine.
14. Hindamised tuleks teha kooskõlas jaotises 2.4 kindlaks määratud proportsionaalsuse kriteeriumidega. Hindamised tuleks uut teavet arvesse võttes läbi vaadata.
15. Pädevad asutused peaksid tagama, et eespool kirjeldatud hindamiste tulemused
- a. on tulemuste kokkuvõttes selgelt dokumenteeritud;

- b. väljenduvad käesolevate suuniste elemendipõhises jaotises esitatud erisuuniste kohaselt määratud punktisummas;
- c. toetavad teiste elementide hindamisi või annavad aluse kõnealuste elementide hindamiste vaheliste ebakõlade põhjalikuks uurimiseks;
- d. annavad oma osa järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldisesse hindamisse ning punktisummasse ning
- e. annavad vajaduse korral tulemuseks järelevalvemeetmed ning pakuvad teavet kõnealuste meetmete asjus otsuste tegemiseks.

2.1.3 Kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse perioodiline hindamine

- 16. Pädevad asutused peaksid selleks, et tagada krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvate või avalduda võivate riskide usaldusväärne katmine, vaatama perioodiliselt läbi krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendite ja likviidsuse adekvaatsuse, kasutades selleks järgmisi hindamisi:
 - a. jaotises 7 kindlaks määratud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamine ning
 - b. jaotises 9 kindlaks määratud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamine.
- 17. Perioodiline hindamine peaks toimuma iga 12 kuu kuni iga kolme aasta tagant, võttes arvesse jaotises 2.4 kindlaks määratud proportsionaalsuse kriteeriume. Pädevad asutused võivad teha sagedasemaid hindamisi. Pädevad asutused peaksid vaatama hindamise läbi järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi riskihindamise uusi olulisi tulemusi arvesse võttes, kui need võivad pädevate asutuste hinnangul oluliselt mõjutada krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendeid ja/või likviidseid vahendeid.
- 18. Pädevad asutused peaksid tagama, et eespool kirjeldatud hindamiste tulemused
 - a. on kokkuvõttes selgelt dokumenteeritud;
 - b. väljenduvad käesolevate suuniste elemendipõhises jaotises esitatud suuniste kohaselt määratud krediidasutuse või investeerimisühingu kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse punktisummas;
 - c. annavad oma osa järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldisesse hindamisse ning punktisummasse ning
 - d. on järelevalvenõude aluseks, mille kohaselt krediidasutusel või investeerimisühingul peavad olema määruses (EL) 575/2013 kindlaks määratud

nõudeid ületavad omavahendid ja/või likviidsed vahendid, või vajadust mööda muu järelevalvemeetme aluseks.

2.1.4 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine

19. Pädevad asutused peaksid pidevalt hindama krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili ning selle elujõulisust jaotises 10 kindlaks määratud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise raames. Pädevad asutused peaksid järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise kaudu määrama kindlaks võimaluse, et riskid põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendite ja likviidsete vahendite, juhtimissüsteemi, kontrollide ja/või ärimudeli või strateegia adekvaatsuse seisukohast selle maksejõuetuse, ning selle alusel vajaduse võtta varajase sekkumise meetmeid ja/või määrata kindlaks, kas krediidasutust või investeerimisühingut võib pidada maksejõuetuse ohus olevaks või tõenäoliselt maksejõuetusse sattuvaks.
20. Hindamist tuleks riskihindamiste tulemuste või järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali ning likviidsuse hindamise tulemuste alusel pidevalt läbi vaadata.
21. Pädevad asutused peaksid tagama, et eespool kirjeldatud hindamiste tulemused
 - a. väljenduvad jaotises 10 esitatud suuniste kohaselt määratud krediidasutuse või investeerimisühingu üldise elujõulisuse punktisummas;
 - b. on selgelt dokumenteeritud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise kokkuvõttes, mis hõlmab määratud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi punktisummasid (üldist punktisummat ja individuaalsete elementide punktisummat) ning eelmise 12 kuu jooksul tehtud järelevalve tulemusi ning
 - c. on järelevalve raames selle kindlaks määramise aluseks, kas krediidasutust või investeerimisühingut võib pidada direktiivi 2014/59/EL artikli 32 järgi maksejõuetuse ohus olevaks või tõenäoliselt maksejõuetusse sattuvaks.

2.1.5 Suhtlus krediidasutuste ja investeerimisühingutega, järelevalvemeetmete kohaldamine ning tulemustest teatamine

22. Pädevad asutused peaksid jaotises 2.4 kirjeldatud minimaalse sekkumise mudeli kohaselt suhtlema krediidasutuste ja investeerimisühingutega, et hinnata järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi konkreetseid elemente, nagu on kindlaks määratud elemendipõhistes jaotistes.
23. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise alusel ning tuginedes järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi konkreetsete elementide hindamisele peaksid pädevad asutused võtma jaotises 10 kindlaks määratud järelevalvemeetmed. Käesolevate suuniste järelevalvemeetmed on rühmitatud järgmiselt:

- a. kapitalimeetmed;
 - b. likviidsusmeetmed ja
 - c. muud järelevalvemeetmed (sealhulgas varajase sekkumise meetmed).
24. Kui põhinäitajate jälgimise, järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise või mis tahes muu järelevalvetegevuse jaoks on vaja kohaldada järelevalvemeetmeid vahetute probleemidega tegelemiseks, siis ei tohiks pädevad asutused oodata järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi elementide hindamise lõpetamist ning protsessi üldise hindamise ajakohastamist, vaid peaksid tegema otsuse hinnatud olukorra parandamiseks vajalike meetmete kohta ning ajakohastama seejärel järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldist hindamist.
25. Pädevad asutused peaksid samuti käsitlema järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise tulemusi koos nendega seotud järelevalvemeetmetega ning teavitama krediidasutust või investeerimisühingut protsessi lõpus talle järgimiseks kohustuslikest järelevalvemeetmetest, nagu on kirjeldatud jaotises 2.4.

2.2 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi punktide määramine

26. Pädevad asutused peaksid elemendipõhistes jaotistes kindlaks määratud kriteeriumide kohaselt andma punktid krediidasutuse või investeerimisühingu
- ▶ ärimudelile ja strateegiale;
 - ▶ juhtimiskorraldusele ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavatele kontrollidele;
 - ▶ kapitalile avalduvatele individuaalsetele riskidele;
 - ▶ kapitali adekvaatsusele;
 - ▶ likviidsusele ja rahastamisele avalduvatele individuaalsetele riskidele;
 - ▶ likviidsuse adekvaatsusele ning
 - ▶ järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldisele hindamisele.
27. Pädevad asutused peaksid tagama, et kõik kõnealused punktisummad vaadatakse regulaarselt läbi vähemalt jaotises 2.4 kindlaks määratud sagedusega ja ilma liigsete viivitusteta, lähtuvalt olulistest uutest tulemustest või sündmustest.

28. Pädevad asutused peaksid järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi individuaalsete elementide hindamise käigus kasutama vahemikku „1” (tuvastatav risk puudub) kuni „4” (suur risk), mis peegeldab iga elemendipõhise jaotise punktiarvestuse tabelite alusel riski „järelevalvelist hinnangut”. Pädevad asutused peaksid kasutama järelevalveotsuse toetuseks kõnealustes suunistabelites esitatud kaasnevaid „kaalutlusi” (s.o krediidasutus või investeerimisühing ei pea täitma punktisumma „1” saamiseks kõiki punktisummaga „1” seotud „kaalutlusi”), ja/või arendama neid edasi või lisama täiendavaid kaalutlusi. Pädevad asutused peaksid määrama punktisumma „4”, et väljendada halvimat võimalikku hindamistulemust (s.o isegi kui krediidasutuse või investeerimisühingu positsioon on punktisumma „4” „kaalutlustega” ette nähtust halvem, siis tuleb ikkagi määrata punktisummaks „4”).
29. Pädevad asutused võivad suuniste rakendamisel võtta asutusesisesel otstarbel, näiteks ressursside planeerimiseks, kasutusele agregeerimismetoodikaid ja detailsema punktiarvestuse, kui järgitakse käesolevates suunistes esitatud üldist punktiarvestuse raamistikku.
30. Pädevad asutused peaksid tagama, et nad näitavad individuaalsetele riskidele punktide andmise teel riskist krediidasutuse või investeerimisühingu usaldusväärsusele avalduvat võimalikku mõju, olles arvesse võtnud kõnealuse mõju leevendamiseks kasutatavate riskikontrollide kvaliteeti.
31. Pädevad asutused peaksid tagama, et ärimudelile, juhtimiskorraldusele ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavatele kontrollidele, kapitali adekvaatsusele ning likviidsuse adekvaatsusele punktide andmise teel saavutatakse järgmised eesmärgid:
- ▶ hinnatud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementidest krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele tekkiva ohu kohta andmete esitamine, võttes arvesse individuaalseid riskihindamisi;
 - ▶ probleemidega tegelemiseks järelevalvemeetmete võtmise vajaduse tõenäosuse näitamine ning
 - ▶ varajase sekkumise meetmete võtmise vajaduse tõenäosuse näitamine ja nende võtmise ajendiks olemine.
32. Pädevad asutused peaksid tagama, et järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldisele hindamisele punktide andmisega saavutatakse järgmised eesmärgid:
- ▶ krediidasutuse või investeerimisühingu üldise elujõulisuse näitamine;
 - ▶ varajase sekkumise meetmete võtmise vajaduse tõenäosuse näitamine ja nende võtmise ajendiks olemine ning

- krediidasutuse või investeerimisühingu üldise elujõulisuse hindamise teel selle kindlaks määramine, kas krediidasutus või investeerimisühing on maksejõuetuse ohus või satub tõenäoliselt maksejõuetusse.

33. Pädevad asutused peaksid tuginema järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise punktisumma puhul skaalale ühest neljani („1” kuni „4”), mis näitab krediidasutuse või investeerimisühingu üldist elujõulisust. Kui järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise tulemus näitab, et krediidasutust või investeerimisühingut võib pidada direktiivi 2014/59/EL artikli 32 kohaselt maksejõuetuse ohus olevaks või tõenäoliselt maksejõuetusse sattuvaks, siis peaksid pädevad asutused määrama punktisummaks „F” ja järgima direktiivi 2014/59/EL artiklis 32 kindlaks määratud kriisilahendusasutuste teenuste kasutamise protsessi.

2.3 Organisatsiooniline korraldus

34. Pädevad asutused peaksid tagama, et nende organisatsiooniline korraldus hõlmab järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elluviimise puhul vähemalt järgmist:

- a. järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elluviimise kontekstis nende järelevalvetöötajate rollide ja vastutusalade ning asjakohaste aruandlusahelate kirjeldus nii tava- kui ka hädaolukorras;
- b. tulemuste ja järelevalveotsuste dokumenteerimise ning registreerimise menetlused;
- c. tulemuste ja punktisummade kinnitamise korraldus ning samuti eskalatsioonimenetlused eriarvamuste puhuks pädeva asutuse sees nii tava- kui ka hädaolukorras;
- d. jaotises 2.4 kindlaks määratu kohaselt minimaalse sekkumise mudelit järgides krediidasutuse või investeerimisühinguga järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi individuaalsete elementide hindamiseks suhtluse organiseerimise korraldus ning
- e. järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tulemustest krediidasutusele või investeerimisühingule teatamise menetlus, mis peegeldab piiriüleste gruppide ja nende ettevõtjate puhul samuti suhtlust järelevalvekolleegiumidega. Kõnealustes suhtluse korraldustes tuleks konkreetselt arvesse võtta enne kapitali käsitlevate ühisotsuste ja likviidsust käsitlevate ühisotsuste kujul järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tulemuste lõplikku vormistamist krediidasutuse või investeerimisühinguga konsulteerimise sätteid kooskõlas komisjoni 23. juuni 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 710/2014 (milles sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediidasutuse- või investeerimisühingupõhiste usaldatavusnõuete kohta

ühisotsuste tegemise protsessi kohaldamise tingimustega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2013/36/EL) nõuetega.

35. Pädevad asutused peaksid krediidasutuste või investeerimisühingutega suhtlemise korralduse kindlaks määramisel võtma arvesse järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tulemusena esitatud teabe vormi ja detailsust, sealhulgas seda, kas on võimalik teatada järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine punktisumma ning järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi individuaalsete elementide punktisummad. Sel otstarbel peaksid pädevad asutused samuti võtma arvesse krediidasutustele või investeerimisühingutele punktisummade esitamisest tekkivat mõju seoses nende avaldamise kohustusega kooskõlas määruse (EL) nr 596/2014 ning direktiivide 2014/57/EL ja 2004/109/EÜ nõuetega.

2.4 Proportsionaalsus ja järelevalveasutuse teenuste kasutamine

36. Pädevad asutused peaksid kohaldama proportsionaalsuse põhimõtet seoses järelevalveasutuse teenuste kasutamise ning krediidasutuse või investeerimisühinguga suhtlemise ulatuse, sageduse ja intensiivsusega ja järelevalveliste eeldustega krediidasutuse või investeerimisühingu poolt täidetavate standardite kohta lähtuvalt krediidasutuse või investeerimisühingu kategooriast.
37. Järelevalveasutuse teenuste kasutamise sageduse ja intensiivsusega seotud proportsionaalsuse osas peaksid pädevad asutused järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tegevusi planeerides järgima minimaalse sekkumistasandi mudelit järgmiselt (nagu on näidatud tabelis 1).

Kategooria 1 krediidasutused ja investeerimisühingud

- ▶ Pädevad asutused peaksid jälgima kord kvartalis põhinäitajaid.
- ▶ Pädevad asutused peaksid esitama vähemalt kord aastas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise dokumenteeritud kokkuvõtte.
- ▶ Pädevad asutused peaksid vähemalt kord aastas ajakohastama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi individuaalsete elementide hindamisi. Kapitalile avalduvate riskide ning likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide puhul peaks see hõlmama vähemalt kõige olulisemate individuaalsete riskide hindamist.
- ▶ Pädevad asutused peaksid teavitama krediidasutust või investeerimisühingut vähemalt kord aastas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise tulemusest ning eelkõige esitama järgmise:

- aruanne nende omavahendite koguse ja koosseisu kohta, mis krediidasutusel või investeerimisühingul peavad olema direktiivi 2013/36/EL VII jaotise 4. peatükis kindlaks määratud nõudeid ületavas koguses ja määruse (EL) nr 575/2013 nõudeid ületavas koguses seoses riskielementidega ja kõnealuse määruse artikliga 1 hõlmamata riskidega;
 - aruanne hoitud likviidsuse kohta ja pädeva asutuse poolt määratud mis tahes likviidsuse erinõuete kohta ning
 - aruanne muude järelevalvemeetmete kohta, sealhulgas mis tahes varajase sekkumise meetmete kohta, mida pädev asutus kavatseb võtta.
- Pädevad asutused peaksid pidevalt olema seotud ja suhtlema krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganiga ning kõrgema juhtkonnaga järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi iga elemendi hindamiseks.

Kategooria 2 krediidasutused ja investeerimisühingud

- Pädevad asutused peaksid jälgima kord kvartalis põhinäitajaid.
- Pädevad asutused peaksid esitama vähemalt kord aastas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise dokumenteeritud kokkuvõtte.
- Pädevad asutused peaksid vähemalt iga kahe aasta tagant ajakohastama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi individuaalsete elementide hindamisi. Kapitalile avalduvate riskide ning likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide puhul peaks see hõlmama vähemalt kõige olulisemate individuaalsete riskide hindamist.
- Pädevad asutused peaksid teavitama krediidasutust või investeerimisühingut vähemalt iga kahe aasta tagant järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise tulemusest ning eelkõige esitama järgmise:
- aruanne nende omavahendite koguse ja koosseisu kohta, mis krediidasutusel või investeerimisühingul peavad olema direktiivi 2013/36/EL VII jaotise 4. peatükis kindlaks määratud nõudeid ületavas koguses ja määruse (EL) nr 575/2013 nõudeid ületavas koguses seoses riskielementidega ja kõnealuse määruse artikliga 1 hõlmamata riskidega;
 - aruanne hoitud likviidsuse kohta ja pädeva asutuse poolt määratud mis tahes likviidsuse erinõuete kohta ning
 - aruanne muude järelevalvemeetmete kohta, sealhulgas mis tahes varajase sekkumise meetmete kohta, mida pädev asutus kavatseb võtta.

- ▶ Pädevad asutused peaksid olema pidevalt seotud ja suhtlema krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganiga ning kõrgema juhtkonnaga järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi iga elemendi hindamiseks.

Kategooria 3 krediidasutused ja investeerimisühingud

- ▶ Pädevad asutused peaksid jälgima kord kvartalis põhinäitajaid.
- ▶ Pädevad asutused peaksid esitama vähemalt kord aastas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise dokumenteeritud kokkuvõtte.
- ▶ Pädevad asutused peaksid ajakohastama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi individuaalsete elementide hindamisi vähemalt iga kolme aasta tagant või varem, võttes arvesse uut olulist teavet tekkivate riskide kohta. Kapitalile avalduvate riskide ning likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide puhul peaks see hõlmama vähemalt kõige olulisemate individuaalsete riskide hindamist.
- ▶ Pädevad asutused peaksid teavitama krediidasutust või investeerimisühingut vähemalt iga kolme aasta tagant järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise tulemusest ning eelkõige esitama järgmise:
 - aruanne nende omavahendite koguse ja koosseisu kohta, mis krediidasutusel või investeerimisühingul peavad olema direktiivi 2013/36/EL VII jaotise 4. peatükis kindlaks määratud nõudeid ületavas koguses ja määruse (EL) nr 575/2013 nõudeid ületavas koguses seoses riskielementidega ja kõnealuse määruse artikliga 1 hõlmamata riskidega;
 - aruanne hoitud likviidsuse kohta ja pädeva asutuse poolt määratud mis tahes likviidsuse erinõuete kohta ning
 - aruanne muude järelevalvemeetmete kohta, sealhulgas mis tahes varajase sekkumise meetmete kohta, mida pädev asutus kavatseb võtta.
- ▶ Pädevad asutused peaksid olema riskipõhiselt seotud ja suhtlema krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganiga ning kõrgema juhtkonnaga (s.o kui see on vajalik) olulis(t)e riskielemendi/riskielementide hindamiseks.

Kategooria 4 krediidasutused ja investeerimisühingud

- ▶ Pädevad asutused peaksid jälgima kord kvartalis põhinäitajaid.
- ▶ Pädevad asutused peaksid esitama vähemalt kord aastas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise dokumenteeritud kokkuvõtte.

- ▶ Pädevad asutused peaksid ajakohastama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi individuaalsete elementide hindamisi vähemalt iga kolme aasta tagant või varem, võttes arvesse uut olulist teavet tekkivate riskide kohta. Kapitalile avalduvate riskide ning likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide puhul peaks see hõlmama vähemalt kõige olulisemate individuaalsete riskide hindamist.
- ▶ Pädevad asutused peaksid teavitama krediidasutust või investeerimisühingut vähemalt iga kolme aasta tagant järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise tulemusest ning eelkõige esitama järgmise:
 - aruanne nende omavahendite koguse ja koosseisu kohta, mis krediidasutusel või investeerimisühingul peavad olema direktiivi 2013/36/EL VII jaotise 4. peatükis kindlaks määratud nõudeid ületavas koguses ja määruse (EL) nr 575/2013 nõudeid ületavas koguses seoses riskielementidega ja kõnealuse määruse artikliga 1 hõlmamata riskidega;
 - aruanne hoitud likviidsuse kohta ja pädeva asutuse poolt määratud mis tahes likviidsuse erinõuete kohta ning
 - aruanne muude järelevalvemeetmete kohta, sealhulgas mis tahes varajase sekkumise meetmete kohta, mida pädev asutus kavatseb võtta.
- ▶ Pädevad asutused peaksid olema seotud ja suhtlema krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganiga ning kõrgema juhtkonnaga vähemalt iga kolme aasta tagant.

Tabel 1. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kohaldamine krediidasutuste või investeerimisühingute erinevatele kategooriatele

Kategooria	Põhinäitajate jälgimine	Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi elementide hindamine (vähemalt)	Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise kokkuvõte	Soetuse/suhtlemise miinimumtase
1	Kord kvartalis	Kord aastas	Kord aastas	Pidev seotus krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganiga ja kõrgema juhtkonnaga; seotus krediidasutusega või investeerimisühinguga iga elemendi hindamiseks
2	Kord kvartalis	Iga kahe aasta tagant	Kord aastas	Pidev seotus krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganiga ja kõrgema juhtkonnaga; seotus

				krediidasutusega või investeeringisühinguga iga elemendi hindamiseks
3	Kord kvartalis	Iga kolme aasta tagant	Kord aastas	Riskipõhine seotus krediidasutuse või investeeringisühingu juhtorganiga ja kõrgema juhtkonnaga; seotus krediidasutusega või investeeringisühinguga olulis(t)e riskielemendi/riskielementide hindamiseks
4	Kord kvartalis	Iga kolme aasta tagant	Kord aastas	Seotus krediidasutuse või investeeringisühingu juhtorganiga ja kõrgema juhtkonnaga vähemalt iga kolme aasta tagant.

38. Kui pädevad asutused tuvastavad, et krediidasutustel või investeeringisühingutel on sarnased riskiprofiilid, siis võivad nad teha järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi temaatilised hindamised mitme krediidasutuse või investeeringisühingu kohta ühe hindamise raames (näiteks ärimudeli analüüs võidakse teha kõigi väikeste hüpoteeklaenu andjate puhul, kui see aitab tõenäoliselt tuvastada samad äritegevuse elujõulisusega seotud probleemid kõigi kõnealuste krediidasutuste või investeeringisühingute puhul).
39. Pädevad asutused peaksid olenemata krediidasutuse või järelevalveasutuse kategooriast määrama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide eelmiste hindamiste tulemuste alusel, mille kohaselt oleks vajalik ulatuslikum järelevalvevahendite kasutamine ja suurem intensiivsus, täiendava seotuse taseme järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi halva üldise punktisummaga krediidasutuste või investeeringisühingute puhul (vähemalt ajutiselt).
40. Direktiivi 2013/36/EL artiklis 99 nõutava järelevalvealase kontrolliprogrammiga hõlmatud krediidasutuste või investeeringisühingute puhul peaksid pädevad asutused tagama, et järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi seotuse ja kohaldamise tase määratakse kindlaks kõnealuse programmi alusel, mis on eespool esitatud nõuete suhtes ülimuslik.
41. Pädevad asutused peaksid järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tegevuste planeerimisel pöörama eritähelepanu tegevuste koordineerimisele teiste hindamises otseselt või kaudselt osalevate isikutega, eelkõige juhul, kui vajatakse kaastööd krediidasutustelt või investeeringisühingult ja/või piiriüleste gruppide järelevalves osalevatelt teistelt pädevatelt asutustelt, nagu on kindlaks määratud jaotises 11.

42. Proportsionaalsusega seoses peaksid pädevad asutused käesolevaid suuniseid kohaldades järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ellu viies mõistma, et jaotistes 4, 5, 6 ja 8 esitatud erinevad elemendid, metodoloogilised asjaolud ja hindamise osad ei ole kõigi krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul sama tähtsusega; pädevad asutused peaksid vajaduse korral kohaldama hindamisele erinevat detailsuse taset lähtuvalt kategooriast, kuhu krediidasutus või investeerimisühing on määratud, ning krediidasutuse või investeerimisühingu suurusele, olemusele, ärimudelile ja keerukusele kohases ulatuses.

Jaotis 3. Põhi-näitajate jälgimine

44. Pädevad asutused peaksid korrapäraselt jälgima rahalisi ja mitterahalisi põhinäitajaid, et kontrollida krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundite ning riskiprofiilide muutusi. Pädevad asutused peaksid kasutama kõnealust järelevalvet, et määrata kindlaks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide ajakohastamise vajaduse, võttes arvesse planeeritud järelevalvetegevuse välist uut olulist teavet. Kui järelevalve käigus tuvastatakse krediitiasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili oluline muutus või näitajate mis tahes anomaalia, siis peaksid pädevad asutused uurima selle põhjuseid ja vajaduse korral vaatama läbi asjakohase järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elemendi hindamise, võttes arvesse uut teavet.
45. Pädevad asutused peaksid jaotises 2 käsitletud minimaalse sekkumise mudeli kohaselt jälgima vähemalt kord kvartalis kõigi krediitiasutuste ja investeerimisühingute rahalisi ning mitterahalisi põhinäitajaid. Pädevad asutused võivad samas olenevalt krediitiasutuse või investeerimisühingu või olukorra eriomadustest kehtestada sagedasema jälgimise, võttes arvesse aluseks oleva teabe (näiteks turuandmete) kättesaadavust.
46. Pädevad asutused peaksid kehtestama jälgimissüsteemid ja -mustrid, mis võimaldavad tuvastada näitajate käitumise olulisi muutusi ja anomaaliaid, ning vajaduse korral määrama künniseid. Pädevad asutused peaksid samuti kehtestama kõigi jälgitavate asjakohaste näitajate (või näitajate kombinatsioonide) jaoks eskalatsioonimenetlused, et tagada anomaaliatega seotud oluliste muutuste uurimine.
47. Pädevad asutused peaksid kohandama näitajate komplekti ja neile määratavaid künniseid konkreetse krediitiasutuse või investeerimisühingu või sarnaste omadustega krediitiasutuste või investeerimisühingute gruppide (näidisgrupid) eriomadustele. Näitajate raamistik, jälgimise mustrid ja künnised peaksid peegeldama krediitiasutuse või investeerimisühingu suurus, keerukust, ärimudelit ja riskiprofiili ning peaksid hõlmama neid geograafilisi alasid, sektoreid ja turge, kus krediitiasutus või investeerimisühing tegutseb.
48. Pädevad asutused peaksid tuvastama korrapärase järelevalve käigus jälgitavad näitajad peamiselt korrapärasest järelevalvelisest aruandlusest ja kasutades ühise aruandlusstandardite määratlusi. Kui see on asjakohane, siis võib konkreetsete jälgitavate krediitiasutuste või investeerimisühingute valimise teabeallikana kasutada EBA näidikuid või EBA jälgitavaid näitajaid.
49. Kindlaks määratud näitajate raamistikku ja põhinäitajate jälgimise tulemusi tuleks samuti kasutada kapitalile avalduvate riskide ning likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamise sisendina vastavate järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide raames.

50. Jälgimise jaoks kasutatavad näitajad peaksid hõlmama vähemalt järgmisi krediidasutuse või investeerimisühingu põhiseid näitajaid:
- a. finants- ja riskinäitajad, mis käsitlevad käesolevate suunistega hõlmatud kõiki riskikategooriaid (vaadake jaotisi 6 ja 8);
 - b. kõik suhtarvud, mis on tuletatud määruse (EL) nr 575/2013 ja direktiivi 2013/36/EL rakendavate riiklike õigusaktide kohaldamisest minimaalsete usaldatavusnõuete (näiteks põhitase 1, likviidsuskattekindaja, stabiilse netorahastamise kindaja jne) arvutamiseks;
 - c. omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuded, nagu on kindlaks määratud direktiivis 2014/59/EL;
 - d. asjaomased turupõhised näitajad (näiteks omakapitali hind, krediidiriski vahetustehingu riskimarginaalid, võlakirjade hinnavahed jne) ning
 - e. võimaluse korral krediidasutuse või investeerimisühingu enda finantsseisundi taastamise kavades kasutatud finantsseisundi taastamise näitajad.
51. Pädevad asutused peaksid lisama asutusepõhistele näitajatele võimaluse korral asjakohased makromajanduslikud näitajad krediidasutuse või investeerimisühingu tegutsemise geograafilistes alades, sektorites ja turgudel.
52. Kui pädevad asutused tuvastavad näitajates olulisi muutuseid või anomaaliat, eelkõige juhul, kui muutused on näidisgrupi tulemuslikkuse erindid, siis peaksid nad seda käsitleda täiendava uurimise alustamise ajendina. Pädevad asutused peaksid eelkõige
- a. määrama kindlaks põhjuse ja tegema krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva võimaliku mõju olulisuse hindamise,
 - b. dokumenteerima hindamise põhjuse ja tulemuse ning
 - c. vaatama vajaduse korral läbi riskihindamise ning järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi punktisumma, võttes arvesse uut teavet.
53. Pädevad asutused peaksid samuti kaaluma võimaluse korral rahaliste ja mitterahaliste põhinäitajate regulaarse jälgimise täiendamist sõltumatu turu-uuringu ja -analüüsi läbivaatamisega, mis võib olla kasulik alternatiivsete vaatenurkade allikas.

Jaotis 4. Ärimudeli analüüs

4.1 Üldised kaalutlused

54. Käesolevas jaotises määratakse kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudeli ja strateegia hindamise kriteeriumid. Pädevad asutused peaksid kohaldama kõnealust hindamist krediidasutusele või investeerimisühingule samal tasandil kui järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldist hindamist, aga seda võib samuti kohaldada äri- või tooteliini tasandil või temaatilisel alusel.
55. Piiramata juhtorgani kohustusi ettevõtte käigushoidmisel ja korraldamisel või eelistamata konkreetseid ärimudeleid, peaksid pädevad asutused analüüsima regulaarselt krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudelit, et hinnata äri- ja strateegilisi riske ning määrata kindlaks järgmine:
- ▶ krediidasutuse või investeerimisühingu praeguse ärimudeli elujõulisus lähtuvalt tema võimest tekitada järgmise 12 kuu jooksul aktsepteeritavat tulu ning
 - ▶ krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia jätkusuutlikkus lähtuvalt tema võimest tekitada vähemalt järgmise kolme aasta jooksul aktsepteeritavat tulu kooskõlas tema strateegiliste plaanide ja finantsproгноosidega.
56. Pädevad asutused peaksid kasutama ärimudeli analüüsi tulemusi, et toetada järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kõigi teiste elementide hindamist. Pädevad asutused võivad hinnata ärimudeli analüüsi konkreetseid asjaolusid, eelkõige ärimudeli kvantitatiivseid näitajaid, teiste järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise raames (näiteks rahastamisstruktuuri mõistmine võib olla osa likviidsusele avalduvate riskide hindamisest).
57. Pädevad asutused peaksid samuti kasutama ärimudeli analüüsi, et toetada krediidasutuse või investeerimisühingu peamiste haavatavuste kindlaks määramist, mis tõenäoliselt mõjutavad oluliselt krediidasutust või investeerimisühingut / viivad tulevikus selle maksejõuetuseni.
58. Pädevad asutused peaksid tegema ärimudeli analüüsi raames järgmised toimingud:
- a. esialgne hindamine;
 - b. peamiste valdkondade kindlaks määramine;
 - c. ettevõtluskeskkonna hindamine;
 - d. praeguse ärimudeli kvantitatiivne analüüs;

- e. praeguse ärimudeli kvalitatiivne analüüs;
- f. tulevikustrateegia ja finantsplaanide (sealhulgas ärimudeli planeeritud muudatuste) analüüs;
- g. ärimudeli elujõulisuse hindamine;
- h. strateegia jätkusuutlikkuse hindamine;
- i. krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudelist ja strateegiast sellele tekkivate või tekkida võivate peamiste haavatavuste kindlaks määramine;
- j. tulemuste kokkuvõtete koostamine ja punktide andmine.

59. Pädevad asutused peaksid ärimudeli analüüsi tegemisel kasutama vähemalt järgmisi kvantitatiivse ja kvalitatiivse teabe allikaid:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu strateegiline/strateegilised plaan(id) koos praeguse aasta ja tuleviku prognoosidega ning nende aluseks olevate majanduslike eeldustega;
- b. finantsaruandlus (näiteks kasum ja kahjum, bilansilised kulukohustused);
- c. regulatiivaruandlus (ühine aruandlus (COREP), finantsaruandlus (FINREP) ja krediidiregister, kui see on saadaval);
- d. sisearuandlus (juhtimisteave, kapitali planeerimine, likviidsuse aruandlus, sisemised riskiaruanded);
- e. finantsseisundi taastamise ja kriislahenduse kavad;
- f. kolmanda isiku aruanded (näiteks auditaruanded, omakapitali/krediidi analüütikute aruanded);
- g. muud asjakohased uuringud/küsitlused (näiteks Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF), makrotasandi usaldatavusjärelvalve asutuste ja institutsioonide ning Euroopa institutsioonide uuringud ja küsitlused).

4.2 Esialgne hindamine

60. Pädevad asutused peaksid analüüsima krediidasutuse või investeerimisühingu põhitegevusi, geograafilisi alasid ja turupositsiooni, et määrata jurisdiktsiooni kõige kõrgemal konsolideerimise tasandil kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu

- a. peamised geograafilised alad,
- b. peamised tütarettevõtjad/filiaalid,

- c. peamised äriiliinid ning
 - d. peamised tooteliinid.
61. Selleks peaksid pädevad asutused hindamise ajal võtma arvesse mitmesuguseid asjakohaseid mõõteväärtusi ja aja jooksul toimuvaid muutusi. Kõnealused mõõteväärtused peaksid hõlmama järgmist:
- a. panus üldtuludesse/-kuludesse,
 - b. osa varadest,
 - c. osa koguriskipositsioonist ning
 - d. turupositsioon.
62. Pädevad asutused peaksid kasutama kõnealust esialgset hindamist, et
- a. määrata kindlaks ärivaldkondade/-liinide olulisus: pädevad asutused peaksid kindlaks määrama, millised geograafilised alad, tütarettevõtjad/filiaalid ja tooteliinid on kõige olulisemad lähtuvalt kasumisse antavast panusest (näiteks kasumi ja kahjumi alusel), riskist (näiteks koguriskipositsiooni või muu riskinäitaja alusel) ja või organisatsioonilistest/õiguslikest prioriteetidest (näiteks avaliku sektori pankade erikohustus pakkuda konkreetseid tooteid). Pädevad asutused peaksid kasutama kõnealust teavet, et määrata kindlaks, millele ärimudeli analüüs peaks keskendumale (seda käsitletakse täpsemalt jaotises 4.3);
 - b. määrata kindlaks näidisgrupp: pädevad asutused peaksid määrama kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu asjaomase näidisgrupi; pädev asutus peaks ärimudeli analüüsi tegemiseks määrama kindlaks näidisgrupi samale kasumile / samadele klientidele suunatud konkureeriva toote-/äriiliini alusel (näiteks krediitkaardiäri tegelevad erinevad krediidasutused või investeerimisühingud, kelle sihtrühmaks on riigi X krediitkaardikasutajad);
 - c. toetada proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist: pädevad asutused võivad kasutada esialgse hindamise tulemusi abivahendina krediidasutuste või investeerimisühingute jaotamisel proportsionaalsuse kategooriatesse lähtuvalt krediidasutuste või investeerimisühingute kindlaks määratud keerukusest (nagu on kirjeldatud jaotises 2.1.1).

4.3 Ärimudeli analüüsi põhivaldkondade kindlaks määramine

63. Pädevad asutused peaksid kindlaks määrama ärimudeli analüüsi rõhuasetuse. Nad peaksid keskendumale äriiliinidele, mis on kõige tähtsamad praeguse ärimudeli elujõulisuse või tulevase jätkusuutlikkuse seisukohast ja/või suurendavad kõige tõenäolisemalt asutuse

kokkupuutumist olemasolevate või uute haavatavustega. Pädevad asutused peaksid arvesse võtma

- a. äriiliinide olulisust – kas teatavad äriiliinid on kasumi (või kahjumi) tekitamise seisukohast tähtsamad;
- b. varasemad järelevalvetulemused – kas järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi teiste elementide tulemused saavad anda teavet täiendavat uurimist vajavate äriiliinide kohta;
- c. asutusesiseste või -väliste auditoriannete tulemused ja tähelepanekud – kas auditi funktsioon on tuvastanud teatavate äriiliinide jätkusuutlikkusega või elujõulisusega seotud konkreetseid probleeme;
- d. strateegiliste plaanide tähtsus – kas on äriiline, mida krediidasutus või investeerimisühing soovib oluliselt suurendada või vähendada;
- e. temaatilise järelevalve tulemused – kas sektoriülese analüüsi käigus on leitud ühiseid lähteprobleeme, mis on täiendava asutusepõhise analüüsi ajendiks;
- f. ärimudeli täheldatud muudatused – kas ärimudelil on täheldatud *de facto* muudatusi, mis on toimunud, ilma et krediidasutus või investeerimisühing oleks teatanud mis tahes planeeritud muudatustest või avaldanud uusi strateegilisi plaane;
- g. võrdlus konkurentidega – kas äriiliini tulemuslikkus on konkurentidega võrreldes olnud ebatavaline (olnud erindiks).

4.4 Ettevõtluskeskkonna hindamine

64. Pädevad asutused peaks krediidasutuse või investeerimisühingu strateegiliste eelduste saavutatavuse mõistmiseks tegema ärikeskkonna analüüsi. Selle puhul võetakse arvesse praegusi ja tulevasi äritingimusi, milles krediidasutus või investeerimisühing tegutseb või tõenäoliselt tegutseb, lähtuvalt tema peamistest või olulistest geograafilistest ja ärilistest riskipositsioonidest. Selle hindamise raames peaksid pädevad asutused hakkama mõistma näidisgrupi strateegilisi kavatsusi, turusuundumusi ja makromajanduslikke suundumusi.

65. Pädevad asutused peaksid kasutama kõnealust analüüsi, et mõista järgmist:

- a. makromajanduslikud põhinäitajad, mille piires hinnatav asjaomane ettevõtja, toode või segment tegutseb või hakkab tegutsema, lähtuvalt selle peamistest geograafilistest aladest. Põhinäitajate näited on sisemajanduse koguprodukt (SKP), töötuse määr, intressimäär ja eluaseme hinnaindeks;
- b. konkurentsikeskkond ja selle tõenäoline muutumine, võttes arvesse näidisgrupi tegevust. Läbivaatamise näidisvaldkonnad hõlmavad eeldatavat turu kasvu

(näiteks eluaseme hüpoteegi turg) ning põhikonkurentide tegevusi ja plaane sihtturul;

- c. üldised turusuundumused, mis võivad mõjutada krediidasutuse või investeerimisühingu tulemuslikkust ja kasumlikkust. See peaks vähemalt hõlmama regulatiivseid suundumusi (näiteks jaepangandustoote jaotamise õigusaktide muudatused), tehnoloogilisi suundumusi (näiteks teatavat tüüpi kauplemise puhul elektrooniliste platvormide kasutusele võtmine) ning ühiskondlikke/demograafilisi suundumusi (näiteks suurem nõudlus Islami pangandusvõimaluste järele).

4.5 Praeguse ärimudeli analüüs

- 66. Krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tegutsemiseks ja kasumi tekitamiseks kasutatavate vahendite ning meetodite mõistmiseks peaksid pädevad asutused tegema kvantitatiivse ja kvalitatiivse analüüsi.

4.5.1 Kvantitatiivne analüüs

- 67. Pädevad asutused peaksid tegema krediidasutuse või investeerimisühingu praeguse ärimudeli kvantitatiivsete omaduste analüüsi, et mõista selle majandustulemusi ja mil määral seda mõjutab tema suurem või väiksem riskivalmidus tema konkurentidega võrreldes.
- 68. Pädevate asutuste analüüsivaldkonnad peaksid hõlmama järgmist:
 - a. kasum ja kahjum, sealhulgas suundumused: pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu põhilist kasumlikkust (näiteks pärast erandlike kirjete ja ühekordsete asjaolude kõrvalejätmist), sissetulevate rahavoogude jaotust, kulude jaotust, eraldisi väärtuse languse puhuks ja peamisi suhtarve (näiteks neto intressimarginaal, kulu/tulu, laenu väärtuse langus). Pädevad asutused peaksid hindama, kuidas eespool nimetatud kirjed on viimastel aastatel muutunud, ja määrama kindlaks põhilised suundumused;
 - b. bilanss, sealhulgas suundumused: pädevad asutused peaksid hindama varade ja kohustuste komplekti, rahastamisstruktuuri, koguriskipositsiooni ja omavahendite muutusi ning peamisi suhtarve (näiteks omakapitali investeringute tulusus, põhitase 1, rahastamise ülemmäär). Pädevad asutused peaksid hindama, kuidas eespool nimetatud kirjed on viimastel aastatel muutunud, ja määrama kindlaks põhilised suundumused;
 - c. kontsentratsioonid, sealhulgas suundumused: pädevad asutused peaksid hindama kontsentratsioone klientide, sektorite ja geograafiliste aladega seotud bilansis ning kasumis ja kahjumis. Pädevad asutused peaksid hindama, kuidas eespool nimetatud kirjed on viimastel aastatel muutunud, ja määrama kindlaks põhilised suundumused; ning

- d. riskivalmidus: pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu poolt riskitööbi alusel kasutusele võetud ametlikke piiranguid (krediidirisk, rahastamisrisk jne) ning nende järgimist, et mõista riske, mida krediidasutus või investeerimisühing on valmis oma majandustulemuste parandamiseks võtma.

4.5.2 Kvalitatiivne analüüs

69. Pädevad asutused peaksid tegema krediidasutuse või investeerimisühingu praeguse ärimudeli kvalitatiivsete omaduste analüüsi, et mõista selle edu tegureid ja peamisi sõltuvusi.

70. Pädevate asutuste analüüsivaldkonnad peaksid hõlmama järgmist:

- a. peamised asutusevälised sõltuvused: pädevad asutused peaksid määrama kindlaks peamised eksogeensed tegurid, mis mõjutavad ärimudeli edukust; need võivad hõlmata kolmandast isikust teenuseosutajaid, vahendajaid ning konkreetseid regulatiivseid tegureid;
- b. peamised asutusesisesed sõltuvused: pädevad asutused peaksid määrama kindlaks peamised endogeensed tegurid, mis mõjutavad ärimudeli edukust; need võivad hõlmata IT-platvormide kvaliteeti ning tegevuslikku ja ressursside võimekust;
- c. kontsessioon: pädevad asutused peaksid määrama kindlaks klientide, tarnijate ja partneritega suhete tugevuse; see võib hõlmata krediidasutuse või investeerimisühingu tuginemist oma mainele, filiaalide tõhusust, klientide lojaalsust ning partnerluste tõhusust;
- d. konkurentsieelisega valdkonnad: pädevad asutused peaksid kindlaks määrama valdkonnad, kus krediidasutusel või investeerimisühingul on teiste sama valdkonna asutuste ees konkurentsieelis; see võib hõlmata ükskõik millist eespool nimetatutest, näiteks krediidasutuse või investeerimisühingu IT-platvormide kvaliteeti, või muid tegureid, näiteks krediidasutuse või investeerimisühingu globaalset võrgustikku, äritegevuse ulatust või pakutavaid tooteid.

4.6 Strateegia ja finantsplaanide analüüs

71. Pädev asutus peaks tegema krediidasutuse või investeerimisühingu finantsprognoside ja strateegilise plaani kvantitatiivse ning kvalitatiivse tulevikuanalüüsi, et mõista selle äristrateegia eeldusi, elluviidavust ja riske.

72. Pädevate asutuste analüüsivaldkonnad peaksid hõlmama järgmist:

- a. üldine strateegia: pädevad asutused peaksid võtma arvesse peamisi kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid juhtimiseesmärke;

- b. prognoositud majandustulemused: pädevad asutused peaksid arvesse võtma prognoositud majandustulemusi, hõlmates samu või sarnaseid mõõdetavaid väärtusi kui on hõlmatud praeguse ärimudeli kvantitatiivse analüüsiga;
 - c. strateegia ja finantsplaani edu tegurid: pädevad asutused peaksid kindlaks määrama eesmärkide saavutamiseks praeguse ärimudeli kohta tehtud peamisi muudatusettepanekuid;
 - d. eeldused: pädevad asutused peaksid kindlaks määrama krediidasutuse või investeerimisühingu poolt strateegia ja prognooside aluseks võetud eelduste tõenäosuse ja järjepidevuse; need võivad hõlmata eeldusi sellistes valdkondades nagu makromajanduslikud näitajad, turudünaamika, maht ja marginaali kasv peamiste toodete, segmentide ja geograafiliste alade puhul jne;
 - e. rakendamise võimekus: pädevad asutused peaksid kindlaks määrama krediidasutuse või investeerimisühingu rakendamise võimekuse lähtuvalt tema senistest tulemustest varasemate strateegiate ja prognooside järgimisel ning lähtuvalt määratud strateegia keerukusest ja ambitsioonikusest praeguse ärimudeliga võrreldes.
73. Pädevad asutused võivad teha seda analüüsi osaliselt paralleelselt praeguse ärimudeli kvantitatiivse ja kvalitatiivse analüüsiga, eelkõige prognoositud majandustulemuste ja strateegia edu tegurite analüüsi puhul.

4.7 Ärimudeli elujõulisuse hindamine

74. Pärast jaotistes 4.4 ja 4.5 käsitletud analüüsides tegemist peaks pädeval asutusel kujunema (või uuenema) arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu praeguse ärimudeli kohta lähtuvalt tema võimest saada järgmise 12 kuu jooksul aktsepteeritavat tulu, võttes arvesse tema kvantitatiivset tulemuslikkust, edu põhitegureid ja ettevõtluskeskkonda.
75. Pädevad asutused peaksid hindama tulu aktsepteeritavust järgmiste kriteeriumide alusel:
- a. omakapitali investeeringute tulusus omakapitali investeeringute maksumusega võrreldes või võrdväärne meede: pädev asutus peaks kaaluma, kas ärimudel tekitab kulusid ületavat tulu (välja arvatud ühekordne tulu) lähtuvalt omakapitali investeeringute tulususe ja omakapitali investeeringute maksumuse võrdlusest; muud mõõdetud näitajad, näiteks varade tootlikkus või kapitali riskiga korrigeeritud tulusus, ning samuti tsükli vältel kõnealuste meetmete muutmise kaalumise võivad seda hinnangut toetada;
 - b. rahastamisstruktuur: pädevad asutused peaksid kaaluma, kas rahastamisstruktuuri komplekt sobib ärimudeli ja strateegiaga; rahastamise komplekti volatiilsus või ebakõlad võivad tähendada, et isegi kulusid ületavat tulu

tekitav ärimudel või strateegia ei pruugi olla praeguses või tuleviku ettevõtluskeskkonnas elujõuline või jätkusuutlik;

- c. riskivalmidus: pädevad asutused peaksid kaaluma, kas krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudel või strateegia tugineb piisava tulu loomiseks riskivalmidusele, mida peetakse kas konkreetsete riskide (näiteks krediit, turg) osas või üldiselt suureks või mis on näidisgrupis erandlik.

4.8 Krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia jätkusuutlikkuse hindamine

- 76. Pärast jaotistes 4.4–4.6 kirjeldatud analüüside tegemist peaks pädeval asutusel kujunema (või uuenema) arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia jätkusuutlikkuse kohta, lähtuvalt selle võimest saada eespool kirjeldatud viisil vähemalt järgmise kolme aasta jooksul aktsepteeritavat tulu lähtuvalt selle strateegilistest plaanidest ja finantsprognosidest ning võttes arvesse ettevõtluskeskkonna järelevalvelist hindamist.
- 77. Pädevad asutused peaksid eelkõige hindama krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia jätkusuutlikkust järgmise alusel:
 - a. krediidasutuse või investeerimisühingu eelduste ja prognoositud majandustulemuste tõenäosus, võrreldes järelevalveasutuse arusaamaga praegusest ja tuleviku ettevõtluskeskkonnast;
 - b. järelevalveasutuse ettevõtluskeskkonda käsitleva arusaama (mis erineb krediidasutuse või investeerimisühingu arusaamast) mõju prognoositud majandustulemustele;
 - c. strateegia riskitase (s.o strateegia keerukus ja ambitsioonikus praeguse ärimudeliga võrreldes) ning sellest tulenev edu tõenäosus lähtuvalt krediidasutuse või investeerimisühingu tõenäolisest rakendamisevõimest (mis on mõõdetud krediidasutuse või investeerimisühingu edu alusel sarnase ulatusega varasemate strateegiate rakendamisel või strateegilise plaani senise rakendamise tulemuslikkuse alusel).

4.9 Peamiste haavatavuste kindlaks määramine

- 78. Kui pädevad asutused on teinud ärimudeli analüüsi, siis peaksid nad hindama krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudelist ja strateegiast sellele tekkivaid või tekkida võivaid peamisi haavatavusi, võttes arvesse järgmist:
 - a. eeldatavad halvad majandustulemused;
 - b. ebarealistlikule strateegiale tuginemine;

- c. liigne kontsentratsioon või volatiilsus (näiteks tulu puhul);
- d. liigne riskide võtmine;
- e. rahastamisstruktuuriga seotud probleemküsimused ja/või
- f. olulised asutusevälised probleemid (näiteks sellised regulatiivsed ohud nagu eraldatud vahendite kogumid või äriüksused).

79. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädeval asutusel kujunema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudeli elujõulisuse kohta ja strateegia jätkusuutlikkuse kohta ning probleemide ja mureküsimuste lahendamiseks vajalike meetmete kohta.

4.10 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

80. Pädevad asutused peaksid ärimudeli elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse hindamise alusel saama üldise arusaama ärimudeli elujõulisusest ning strateegia jätkusuutlikkusest ja mis tahes võimalikest riskidest, mis kõnealuse hindamise alusel ohustavad krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisust. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 2 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma.

Tabel 2. Ärimudeli ja strateegia punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Punktisumma	Järelevalveasutuse arvamus	Kaalutlused
1	Ärimudel ja strateegia ei põhjusta krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele märgatavat riski.	- Krediidasutus või investeerimisühing saab kindlat ja stabiilset tulu, mis on tema riskivalmidust ja rahastamisstruktuuri arvestades aktsepteeritav. - Puuduvad olulised varade kontsentratsioonid või mittejätkusuutlikud kontsentreeritud tuluallikad. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on tema valitud turgudel kindel konkurentsipositsioon ja seda tõenäoliselt tugevdav strateegia. - Krediidasutus või investeerimisühing on koostanud finantsproгноosid tulevast ettevõtluskeskkonda

		käsitlevate tõenäoliste eelduste alusel. • Strateegilised plaanid on praegust ärimudelit ja juhtkonna rakendussuutlikkust arvestades asjakohased.
2	Ärimudel ja strateegia põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele väikse riski.	• Krediidasutus või investeerimisühing saab võrreldes konkurentidega ja/või ajaloolise tulemuslikkusega keskmist tulu, mis on tema riskivalmidust ja rahastamisstruktuuri arvestades üldjoontes aktsepteeritav • Esinevad teatavad varade kontsentratsioonid või kontsentreeritud tuluallikad. • Krediidasutuse või investeerimisühingu toodetele/teenustele avaldub ühel või enamal peamisel turul konkurentsiskurve. Olukorra lahendamise strateegias esineb teatavaid küsitavusi. • Krediidasutus või investeerimisühing on koostanud finantsprognoosid tulevast ettevõtluskeskkonda käsitlevate optimistlike eelduste alusel. • Strateegilised plaanid on praegust ärimudelit ja juhtkonna rakendussuutlikkust arvestades mõistlikud, aga mitte riskivabad.
3	Ärimudel ja strateegia põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele keskmise riski.	• Krediidasutus või investeerimisühing saab sageli väikest või ebastabiilset tulu või tugineb nõuetekohase tulu saamiseks riskivalmidusele või rahastamisstruktuurile, mis on järelevalveasutuse hinnangul problemaatiline. • Esinevad olulised varade kontsentratsioonid või kontsentreeritud tuluallikad. • Krediidasutusel või investeerimisühingul on valitud

		turgudel toodete/teenuste puhul nõrk konkurentsipositsioon ja tal võivad olla vähesed heade perspektiividega äriiiniid. Krediidiasutuse või investeerimisühingu turuosa võib oluliselt väheneda. Olukorra lahendamise strateegia tekitab kahtlusi. • Krediidiasutus või investeerimisühing on koostanud finantsproгноosid tulevast ettevõtluskeskkonda käsitlevate liigselt optimistlike eelduste alusel. • Strateegilised plaanid ei pruugi olla praegust ärimudelit ja juhtkonna rakendussuutlikkust arvestades elluviidavad.
4	Ärimudel ja strateegia põhjustavad krediidiasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele suure riski.	• Krediidiasutus või investeerimisühing saab väga väikest ja väga ebastabiilset tulu või tugineb nõuetekohase tulu saamiseks lubamatule riskivalmidusele või rahastamisstruktuurile. • Krediidiasutusel või investeerimisühingul on äärmuslikud varade kontsentratsioonid või mittejätkusuutlikud kontsentreeritud tuluallikad. • Krediidiasutusel või investeerimisühingul on valitud turgudel toodete/teenuste puhul väga nõrk konkurentsipositsioon ja ta osaleb väga halva perspektiiviga äriiiniides. Strateegilised plaanid suure tõenäosusega olukorda ei lahenda. • Krediidiasutus või investeerimisühing on koostanud finantsproгноosid tulevast ettevõtluskeskkonda käsitlevate väga ebarealistlike eelduste alusel. • Strateegilised plaanid ei ole praegust ärimudelit ja juhtkonna

		rakendussuutlikkust elluviidavad.	arvestades
--	--	--------------------------------------	------------

Jaotis 5. Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamine

5.1 Üldised kaalutlused

81. Pädevad asutused peaksid keskenduma juhtimiskorralduste ning kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamisel selle kontrollimisele, et need oleksid krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili, ärimudeli ja keerukuse jaoks adekvaatsed, ning selle määra tuvastamisele, milles krediidasutus või investeerimisühing järgib heade juhtimiskorralduste ja riskikontrolli korralduste nõudeid ning standardeid, mis on kindlaks määratud kõnealuses valdkonnas kohaldatavates ELi ja rahvusvahelistes suunistes. Selle hindamise raames peaksid pädevad asutused hindama halbadest juhtimise ja kontrolli korraldustest tekkiva olulise usaldatavusele avalduva mõjuga seotud riski ning nendest krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele avalduvat mõju.
82. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi puhul peaks juhtimiskorralduse ning kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamine hõlmama järgmiste valdkondade hindamist:
- a. juhtimiskorralduse üldine raamistik,
 - b. ettevõtte ja riskikultuur,
 - c. juhtorgani korraldus ja toimimine,
 - d. tasustamispoliitika ja -tavad,
 - e. riskijuhtimisraamistik, sealhulgas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess,
 - f. sisemine kontrolliraamistik, sealhulgas siseauditi funktsioon,
 - g. infosüsteemid ja talitluspidevus ning
 - h. finantsseisundi taastamise kava koostamise kord.
83. Käesolevas jaotises ei käsitleta juhtimiskorralduse ja riskijuhtimise / riskide kontrolli asjaolusid, mis on väga omased konkreetsetele riskitüüpidele (s.o ei hõlma kogu krediidasutust või investeerimisühingut), kuna nende hindamise kriteeriume on käsitletud jaotistes 6 ja 8.

84. Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamine peaks andma teavet riskijuhtimise ja riskide kontrolli hindamiseks, mida on käsitletud jaotistes 6 ja 8, ning sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi hindamiseks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamise raames (jaotis 7) ning likviidsuse hindamiseks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames (jaotis 9). Samal moel peaksid jaotise 7 alusel läbi vaadatud sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste / kapitali hinnangute riskipõhine analüüs ja selle raames leitud mis tahes puudused andma teavet käesoleva jaotise alusel hinnatava sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi üldise raamistiku hindamiseks.

5.2 Juhtimiskorralduse üldine raamistik

85. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on asjakohane ja läbipaistev organisatsiooniline struktuur, mis on eesmärgi jaoks sobilik, ja kas ta on rakendanud asjakohased juhtimiskorraldused. Kõnealune hindamine peaks kooskõlas EBA suunistega juhtimiskorralduse kohta¹ hõlmama selle hindamist, kas krediidasutuse või investeerimisühingu puhul kehtib vähemalt järgmine:

- a. tal on selgete vastutusvaldkondadega kindel ja läbipaistev organisatsiooniline struktuur, mis hõlmab juhtorganit ja selle komiteesid;
- b. juhtorgan teab ja mõistab krediidasutuse või investeerimisühingu tegevusstruktuuri (näiteks ettevõtjad ning nendevahelised seosed ja suhted; eriotstarbelised või seonduvad struktuurid) ja sellega seotud riske (nn tunne oma struktuuri põhimõtte);
- c. riskipoliitika ning huvide konfliktide tuvastamise ja vältimise poliitika;
- d. tegevuse edasiandmise poliitika ja strateegia, mille puhul võetakse arvesse tegevuse edasiandmise mõju krediidasutuse või investeerimisühingu tegevusele ja talle tekkivatele riskidele, ning tegevuse edasiandmise poliitika, mis vastavad CEBSi tegevuse edasiandmise suuniste² nõuetele;
- e. juhtimiskorralduse raamistik on sidusrühmadele läbipaistev.

5.3 Ettevõtte ja riskikultuur

86. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kindel ettevõtte ja riskikultuur, mis vastab tema tegevuse ulatusele, keerukusele ja laadile ning

¹ GL 44, 27.9.2011.

² 14.12.2006

tugineb kindlatele ja selgelt väljendatud väärtustele, mille puhul võetakse arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu riskivalmidust.

87. Pädevad asutused peaksid kooskõlas EBA *suunistega juhtimiskorralduse kohta* hindama järgmist:

- a. kas juhtorgan võtab krediidasutuse või investeerimisühingu eest peamise vastutuse ja määrab kindlaks selle strateegia;
- b. kas juhtorgan määrab kindlaks juhtimispõhimõtted, ettevõtte väärtused ja asjakohased standardid, sealhulgas sõltumatud rikkumisest teatamise protsessid ning menetlused;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu eetilise ettevõtte ja riskikultuur tekitab tulemusliku proovilepaneku keskkonna, milles otsuste tegemise protsessid soodustavad erinevate arvamuste esitamist (näiteks lisades juhtorgani komiteedesse sõltumatud liikmed);
- d. kas on tõendeid kõigile asjaomastele töötajatele strateegiate ja poliitikate selge ning kindla teatamise kohta ja selle kohta, et riskikultuuri kohaldatakse krediidasutuse või investeerimisühingu kõigil tasanditel.

5.4 Juhtorgani koosseis ja toimimine

88. Pädevad asutused peaksid kooskõlas EBA *suunistega juhtimiskorralduse kohta* ja EBA *suunistega juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta*³ hindama järgmist:

- a. juhtorgani poolt juhtimiskorralduse ja selle peamiste osade määramine, järelevalve ning regulaarne hindamine;
- b. kas juhatuse ja juhtorgani järelevalvefunktsiooni vahel toimub tõhus suhtlus.

89. Pädevad asutused peaksid kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 91 lõikega 12 ja EBA *suunistega juhtimiskorralduse kohta* ning *suunistega juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta* vaatama läbi juhtorgani ja selle komiteede koosseisu ning toimimise, hinnates järgmist:

- a. kas juhtorgani liikmete arv on piisav ja kas selle koosseis on asjakohane;
- b. kas liikmed on piisavalt pühendunud ja sõltumatud;
- c. kas liikmeid hinnatakse ametisse nimetamisel ja pidevalt sobilikult ning asjakohaselt;

³ EBA/GL/2012/06, 22.11.2012.

- d. kas juhtorgani tõhusust vaadatakse läbi;
- e. kas juhtorgani ja vajaduse korral selle komiteede jaoks on kasutusel asjakohased juhtimiskorralduse tavad ning menetlused;
- f. kas juhtorgani liikmetele antakse piisavalt aega riskiküsimuste kaalumiseks ja kas neile antakse asjakohane juurdepääs krediidasutuse või investeerimisühingu riskiolukorda käsitlevale teabele.

5.5 Tasustamispoliitika ja -tavad

90. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel direktiivi 2013/36/EL artiklites 92–96 kindlaks määratud tasustamispoliitika ja asjakohased tasustamispoliitikad kõigi töötajate jaoks. Pädevad asutused peaksid kooskõlas EBA suunistega juhtimiskorralduse kohta ja EBA suunistega tasustamispoliitika ja -tavade kohta⁴ hindama järgmist:

- a. kas tasustamispoliitika on kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiiliga ja kas juhtorgan säilitab seda, kinnitab selle ja teeb selle järelevalvet;
- b. kas rakendatavad tasustamise skeemid toetavad krediidasutuse või investeerimisühingu ettevõtte väärtusi ja on kooskõlas selle riskivalmiduse, äristrateegia ja pikaajaliste huvidega;
- c. kas töötajad, kes mõjutavad oluliselt krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili, on nõuetekohaselt tuvastatud ja kas määrust (EL) nr 604/2014 kohaldatakse nõuetekohaselt eelkõige seoses järgmisega:
 - i. töötajate tuvastamise kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete kriteeriumide kohaldamine;
 - ii. sätted nendele töötajatele erandi tegemise kohta, kes on tuvastatud ainult määruse (EL) nr 604/2014 artikli 4 kvantitatiivsete kriteeriumide alusel;
- d. kas tasustamispoliitika stimuleerib liigset riskide võtmist;
- e. kas muutuvtasu ja põhitöötasu kombinatsioon on asjakohane ja kas sätted muutuvtasu komponendi piiramise kohta – 100%-le põhitöötasu komponendist (200% aktsionäride kinnitusega) – on täidetud ning kas muutuvtasu ei maksta

⁴ 10.12.2010

vahendite või meetoditega, mis muudavad lihtsamaks direktiivi 2013/36/EL või määruse (EL) nr 575/2013 täitmata jätmise.

5.6 Riskijuhtimisraamistik

91. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan on võtnud kasutusele asjakohase riskijuhtimisraamistiku ja asjakohased riskijuhtimisprotsessid. Kõnealune hindamine peaks hõlmama vähemalt järgmise läbivaatamist:

- a. riskivalmiduse raamistik ja strateegia,
- b. sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi raamistikud ning
- c. stressitestide tegemise võimekus.

5.6.1 Riskivalmiduse raamistik ja strateegia

92. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu riskivalmiduse raamistiku ja strateegia läbivaatamiseks hindama järgmist:

- a. kas riskivalmiduse raamistikus on arvesse võetud kõiki olulisi riske, mis krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvad, ja kas see sisaldab riskipiire, riskitaluvusi ja riski piirmäärasid;
- b. kas riskivalmidus ja riskistrateegia on järjepidevad ja kas mõlemat rakendatakse nõuetekohaselt;
- c. kas riskivalmiduse raamistik on tulevikku suunatud ja kas see on kooskõlas strateegilise planeerimise perioodiga ning kas seda vaadatakse korrapäraselt läbi;
- d. kas juhtorgani vastutus seoses riskivalmiduse raamistikuga on selgelt kindlaks määratud ja kas seda rakendatakse tegelikkuses;
- e. kas riskistrateegias võetakse nõuetekohaselt arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu rahalisi vahendeid (s.o riskivalmidus peaks olema kooskõlas järelevalve omavahendite ja likviidsuse nõuetega ning muude järelevalvemeetmetega) ning
- f. kas riskivalmiduse avaldus on kirjalikult dokumenteeritud ja kas on tõendeid selle kohta, et see on krediidasutuse või investeerimisühingu töötajatele teada antud.

93. Pädevad asutused peaksid riskijuhtimisraamistiku hindamisel kaaluma, millises ulatuses see on kaasatud krediidasutuse või investeerimisühingu üldisesse strateegiasse ja kuidas see

viimast mõjutab. Pädevad asutused peaksid eelkõige hindama seost strateegilise plaani, riski ja kapitali ning likviidsuse juhtimise raamistike vahel.

5.6.2 Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi raamistikud

94. Pädevad asutused peaksid vaatama perioodiliselt läbi krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi ning määrama kindlaks nende 1) usaldusväärsuse, 2) tõhususe ja 3) terviklikkuse kooskõlas käesolevas jaotises kindlaks määratud kriteeriumidega. Pädevad asutused peaksid samuti hindama, kuidas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess on kaasatud üldise riskijuhtimise ja strateegilise juhtimise tavadesse, sealhulgas kapitali ja likviidsuse planeerimisse.
95. Kõnealused hindamised peaksid aitama kaasa täiendavate omavahendite nõuete arvutamisele ja kapitali adekvaatsuse hindamisele jaotises 7 kirjeldatu kohaselt ning samuti likviidsuse adekvaatsuse hindamisele jaotises 9 kirjeldatu kohaselt.

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi usaldusväärsus

96. Pädevad asutused peaksid sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi usaldusväärsuse hindamiseks kaaluma, kas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi moodustavad poliitikad, protsessid, sisendid ja mudelid on proportsionaalsed krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse laadi, ulatuse ja keerukusega. Selleks peaksid pädevad asutused hindama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi asjakohasust sisemise kapitali ja likviidsuse piisava taseme hindamiseks ning säilitamiseks, et katta krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvad või avalduda võivad riskid ja et teha äriotsuseid (näiteks äriplaani alusel kapitali jaotamiseks), sealhulgas stressitingimustes kookõlas CEBSi *stressitestimise suunistega*⁵.
97. Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi usaldusväärsuse hindamisel peaksid pädevad asutused vajaduse korral samuti võtma arvesse järgmist:
- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt kohaldatud meetodikad ja eeldused on asjakohased ning kõigi riskide puhul järjepidevad, kas need tuginevad kindlatele empiirilistele sisendandmetele, kas need on usaldusväärselt

⁵ GL 32, 26.8.2010.

kalibreeritud näitajad ja kas neid kohaldatakse võrdselt riskide mõõtmisele ning kapitali ja likviidsuse juhtimisele;

- b. kas usaldatavustase on kooskõlas riskivalmidusega ja kas sisemised hajutamise eeldused võtavad arvesse ärimudelit ja riskistrateegiaid;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi jaoks arvesse võetud saada olevate sisemiste kapitali või likviidsuse vahendite määratlus ja koosseis on kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt mõõdetud riskidega ning kas need on sobilikud omavahendite ja likviidsuspuhvrite arvutamiseks;
- d. kas äriilide või juriidiliste isikute saada olevate sisemiste kapitali ja likviidsuse vahendite jaotus/eraldamine peegeldab nõuetekohaselt riski, mis neist igaühele avaldub või võib avalduda, ning võtab nõuetekohaselt arvesse kõnealuste vahendite ülekantavuse mis tahes juriidilisi või tegevuslikke piiranguid.

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi tõhusus

- 98. Pädevad asutused peaksid sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi tõhususe hindamisel uurima nende kasutamist otsuste tegemise ja juhtimise protsessides krediidasutuse või investeerimisühingu kõigil tasanditel (näiteks piirangute määramine, tulemuslikkuse mõõtmine jne). Pädevad asutused peaksid hindama, kuidas krediidasutus või investeerimisühing kasutab sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi oma riski, kapitali ja likviidsuse juhtimisel (kasutustest). Hindamisel tuleks arvesse võtta sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi / sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi seoseid ja omavahelist toimimist riskivalmiduse raamistikuga, riskijuhtimisega, likviidsuse ja kapitali juhtimisega, sealhulgas tuleviku rahastamisstrateegiatega, ning kas see on krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudeli ja keerukuse seisukohast sobiv.
- 99. Selleks peaksid pädevad asutused hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel poliitikad, menetlused ja vahendid, et lihtsustada järgmist:
 - a. sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi erinevate elementide (näiteks modelleerimine ja kvantifitseerimine, siseaudit ja valideerimine, järelevalve ja aruandlus, probleemi eskalatsioon jne) eest vastutavate juhtimiskomiteede ja/või funktsioonide selge tuvastamine;

- b. kapitali ja likviidsuse planeerimine: tulevikku silmas pidades kapitali ja likviidsuse vahendite arvutamine (sealhulgas eeldatud stressistsenaariumides) seoses oluliste tehingute üldise strateegiaga;
- c. kapitali ja likviidsuse vahendite jaotamine ning järelevalve erinevate äriilide ja riskitüüpide puhul (näiteks äriilide, ettevõtjate või individuaalsete riskide jaoks kindlaks määratud riski piirid on kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise kapitali ja likviidsuse üldise adekvaatsuse tagamise eesmärgiga);
- d. regulaarne ja kiire teatamine kapitali ning likviidsuse adekvaatsusest kõrgemale juhtkonnale ja juhtorganile. Teatamise sagedus peaks eelkõige olema piisav seoses riskide ja äritegevuse mahu suurenemisega, olemasolevate sisemiste puhvritega ja sisemiste otsuste tegemise protsessidega, et võimaldada krediidasutuse või investeerimisühingu juhatusel võtta enne kapitali või likviidsuse adekvaatsuse ohustamist parandusmeetmeid;
- e. kõrgema juhtkonna või juhtorgani teadlikkus ja meetmed, kui äristrateegia ja/või olulised individuaalsed tehingud ei pruugi olla kooskõlas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessiga ja saada oleva sisemise kapitaliga (näiteks kõrgem juhtkond kinnitab olulise tehingu, kui tehing mõjutab tõenäoliselt oluliselt saada olevat sisemist kapitali) ning sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessiga.

100. Pädevad asutused peaksid hindama, kas juhtorgan tõendab asjakohast pühendumist sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessile ning sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessile ja nende tulemustele ning asjakohaseid teadmisi nimetatutest ja nende tulemustest. Nad peaksid eelkõige hindama, kas juhtorgan kinnitab sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi raamistikud ning nende tulemused ning vajaduse korral sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi sisemise valideerimise tulemused.

101. Pädevad asutused peaksid hindama, millises ulatuses on sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess tulevikku suunatud. Selleks peaksid pädevad asutused hindama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi järjepidevust kapitali ja likviidsuse plaanidega ning strateegiliste plaanidega.

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi terviklikkus

102. Pädevad asutused peaksid hindama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessiga ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessiga äriilide, juriidiliste isikute ning krediitiasutusele või investeerimisühingule avalduvate või avalduda võivate riskide hõlmamist ning sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi vastavust õiguslikele nõuetele. Nad peaksid eelkõige hindama järgmist:

- a. kas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi rakendatakse seoses riskide tuvastamise ja hindamisega asjaomase krediitiasutuse või investeerimisühingu kõigi äriilide ja juriidiliste isikute puhul samal moel ning proportsionaalselt;
- b. kas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess hõlmavad kõiki olulisi riske, olenemata sellest, kas risk tekib konsolideerimisele mittekuuluvatest ettevõtjatest (eriotstarbelised ettevõtjad, eriotstarbelised üksused);
- c. kui mis tahes ettevõtjal on grupi teistest ettevõtjatest erinev juhtimiskorraldus või erinevad juhtimisprotsessid, siis kas kõnealused erinevused on põhjendatud (näiteks võib põhjalike mudelite kasutusele võtmine grupist ainult osa puhul olla põhjendatud piisavate andmete puudumisega selleks, et teatavate äriilide või juriidiliste isikute puhul näitajaid hinnata, kui kõnealused äriilid või juriidilised isikud ei ole ülejäänud portfelli riskikontsentratsiooni allikas).

5.6.3 Stressitestimine

103. Pädevad asutused peaksid kooskõlas CEBSi *stressitestimise suunistega* hindama krediitiasutuse või investeerimisühingu stressitestimise programme, mis hõlmavad asjakohaste stsenaariumide valimise nõuetekohasust, ning aluseks olevaid eeldusi, metoodikaid ja taristut ning samuti stressitestide tulemuste kasutamist. See peaks vähemalt hõlmama järgmise hindamist:

- a. ulatus, milles stressitestimine on kaasatud krediitiasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise raamistikku;
- b. krediitiasutuse või investeerimisühingu võimekus ja taristu, sealhulgas andmed, et rakendada stressitestimise programmi individuaalsete äriilide ja ettevõtjate puhul ja asjakohasel juhul grupi lõikes;
- c. kõrgema juhtkonna ja juhtorgani osalemine stressitestimise programmides;
- d. stressitestimise ja selle tulemuste kaasamine otsuste tegemisse kogu krediitiasutuses või investeerimisühingus.

5.7 Sisekontrolliraamistik

104. Pädevad asutused peaksid kooskõlas EBA *suunistega juhtimiskorralduse kohta* hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on nõuetekohane sisekontrolli raamistik. Kõnealune hindamine peaks hõlmama vähemalt järgmist:

- a. ulatus, milles krediidasutusel või investeerimisühingul on kindlaks määratud sõltumatute kontrollifunktsioonidega sisekontrolliraamistik, mida kasutatakse selges otsuste tegemise protsessis, milles ülesanded raamistiku ja selle osade rakendamiseks on selgelt jaotatud;
- b. kas sisekontrolliraamistikku rakendatakse krediidasutuse või investeerimisühingu kõigis valdkondades, kusjuures äri- ja tugiüksused vastutavad esmajoones adekvaatsete sisekontrolli poliitikate ja menetluste loomise ning säilitamise eest;
- c. kas krediidasutus või investeerimisühing on võtnud kasutusele poliitika ja menetlused riskide ning nendega seotud riskikontsentratsioonide tuvastamiseks, mõõtmiseks, järelevalveks, leevendamiseks ja teatamiseks ning kas juhtorgan on need kinnitanud;
- d. kas krediidasutus või investeerimisühing on kasutusele võtnud sõltumatu riskikontrolli funktsiooni, mis osaleb aktiivselt krediidasutuse või investeerimisühingu riskistrateegia ja kõigi oluliste riskijuhtimisotsuste koostamisel ning mis annab juhtorganile ja kõrgemale juhtkonnale kogu asjakohase riskidega seotud teabe;
- e. kas sõltumatu riskikontrolli funktsioon tagab, et krediidasutuse või investeerimisühingu riski mõõtmise, hindamise ja järelevalve protsessid on asjakohased;
- f. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on juhtiv riskiametnik, kellel on piisavad volitused ja sõltumatus riskide võtmisest ning ainuvastutus riskikontrolli funktsiooni ja riskijuhtimise raamistiku järelevalve eest;
- g. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel nõuete täitmise poliitika ning alaline ja tõhus nõuete täitmise funktsioon, mis esitab aruandeid juhtorganile;
- h. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on juhtorgani poolt kinnitatud uue toote kinnitamise poliitika ja protsess, mille puhul on sõltumatul riskikontrolli funktsioonil selgelt kindlaks määratud roll ning

- i. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on võime koostada riskiaruandeid ja kas ta kasutab neid juhtimisotstarbel ning kas kõnealused riskiaruanded on i) täpsed, põhjalikud, selged ja kasulikud ning ii) kas neid koostatakse ja edastatakse asjaomastele isikutele sobiliku sagedusega.

5.7.1 Siseauditi funktsioon

105. Pädevad asutused peaksid kooskõlas EBA *suunistega juhtimiskorralduse kohta* hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on kasutusele võtnud tõhusa sõltumatu siseauditi funktsiooni, millel on järgmised omadused:

- a. see on loodud kooskõlas riiklike ja rahvusvaheliste kutsestandarditega;
- b. sellel on oma otstarve, volitused ja vastutusvaldkonnad, mis on määratud kindlaks kutsestandardeid tunnustavas põhikirjas, mille on kinnitanud juhtorgan;
- c. selle korralduslik sõltumatus ja siseaudiitorite objektiivsus on kaitstud otsese aruandlusega juhtorganile;
- d. sellel on oma ülesannete täitmiseks piisavad vahendid;
- e. see hõlmab nõuetekohaselt riskipõhise auditikava kõiki vajalikke valdkondi, sealhulgas riskijuhtimise, sisekontrolli, sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi valdkondi;
- f. see on tõhus sisepoliitikate ning asjakohaste ELi ja riiklike rakendusõigusaktide järgimise kindlaks määramisel ning käsitleb neist kõrvalekaldumisi.

5.8 Infosüsteemid ja talitluspidevus

106. Pädevad asutused peaksid kooskõlas EBA *suunistega juhtimiskorralduse kohta* hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tõhusad info- ja kommunikatsioonisüsteemid ning kas kõnealused süsteemid toetavad täielikult riskiandmete agregeerimisvõimekust nii tava- kui ka stressitingimustes. Pädevad asutused peaksid eelkõige hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on vähemalt suuteline tegema järgmist:

- a. koostama täpseid ja usaldusväärseid riskiandmeid;
- b. salvestama ja agregeerima kõiki olulisi riskiandmeid krediidasutuses või investeerimisühingus;
- c. koostama agregeeritud ja ajakohaseid riskiandmeid õigel ajal;

- d. koostama agregeeritud riskiandmeid, mis vastavad nõudmise korral juhtorgani või pädevate asutuste mitmesugustele taotlustele.

107. Pädevad asutused peaksid samuti hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on võtnud kasutusele tõhusa talitluspidevuse juhtimise koos katsetatud hädaolukorra lahendamise plaanide ja talitluspidevuse kavadega ning samuti kõigi tema kriitiliste funktsioonide ja vahendite taastamise kavadega.

5.9 Finantsseisundi taastamise kavade koostamine

108. Pädevad asutused peaksid juhtimiskorralduse ning kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamiseks võtma arvesse direktiivi 2014/59/EL artiklite 6 ja 8 kohaselt ellu viidud finantsseisundi taastamise kavade ja nende koostamise korra hindamise käigus tuvastatud mis tahes tulemusi ja puudusi.

109. Samal moel tuleks finantsseisundi taastamise kavade hindamise alusena kasutada järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide, sealhulgas juhtimiskorralduse ning kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrolli korralduste hindamise tulemusi.

5.10 Konsolideeritud tasandil kohaldamine ja mõju grupi ettevõtjatele

110. Pädevad asutused peaksid lisaks eespool nimetatud jaotistega hõlmatud elementidele hindama konsolideeritud tasandil järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu emaettevõtja juhtorgan mõistab nii grupi korraldust kui ka erinevate ettevõtjate rolle ning nende omavahelisi seoseid ja suhteid;
- b. kas grupi korralduslik ja õiguslik struktuur (kui see on asjakohane) on selge ja läbipaistev ning vastab äritegevuse ja toimingute suurusele ning keerukusele;
- c. kas krediidasutus või investeerimisühing on kasutusele võtnud tõhusa grupiülese juhtimise teabe- ja aruandlussüsteemi, mida kohaldatakse kõigile olulistele äriühingutele ja juriidilistele isikutele, ning kas see on krediidasutuse või investeerimisühingu emaettevõtja juhtorgani jaoks kiiresti kättesaadav;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu emaettevõtja juhtorgan on võtnud kasutusele järjepidevad grupiülesed strateegiad, sealhulgas riskivalmiduse raamistiku;

- e. kas grupi riskijuhtimine hõlmab kõiki olulisi riske olenemata sellest, kas risk tekib konsolideerimisele mittekuuluvatest ettevõtjatest (eriotstarbelised ettevõtjad, eriotstarbelised üksused);
- f. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb korrapäraseid stressiteste, mis hõlmavad kõiki olulisi riske ja ettevõtjaid kooskõlas CEBSi *stressitestimise suunistega*;
- g. kas grupiülene siseauditi funktsioon on eraldatud kõigist teistest funktsioonidest, kas tal on grupiülene riskipõhine auditikava, kas tal on vajalikud töötajad ja kas tal on emaettevõtja juhtorganini otsene aruandlusahel.

111. Pädevad asutused peaksid tütarettevõtja tasandil juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamise käigus hindama lisaks käesolevas jaotises loetletud elementidele seda, kuidas grupiüleseid korraldusi, poliitikaid ja menetlusi tütarettevõtja tasandil rakendatakse.

5.11 Tulemuste kokkuvõtte ja punktiarvestus

112. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide adekvaatsuse kohta. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 3 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma.

Tabel 3. Järelevalvelised kaalutlused juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide punktsumma määramiseks

Punktisumma	Järelevalveasutuse arvamus	Kaalutlused
1	Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrolli korralduste puudused ei põhjusta olulist riski krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele.	- Krediidasutusel või investeerimisühingul on selgete vastutusvaldkondadega kindel ja läbipaistev organisatsiooniline struktuur ning riskide võtmine on riskijuhtimise ja kontrolli funktsioonidest eraldatud. - On kasutusel kindel ettevõtte kultuur. - Juhtorgani koosseis ja toimimine on asjakohane. - Tasustamispoliitika on kooskõlas riskistrateegiaga ja pikaajaliste huvidega.

		• Riskijuhtimise raamistik ja riskijuhtimise protsessid, sealhulgas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess, sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess, stressitestimise raamistik, kapitali planeerimine ja likviidsuse planeerimine, on asjakohased. • Sisekontrolli raamistik ja sisekontrollid on nõuetekohased. • Siseauditi funktsioon on sõltumatu ning tegutseb tõhusalt kooskõlas üldtunnustatud rahvusvaheliste standardite ja nõuetega. • Infosüsteemid ja talitluspidevuse korraldused on asjakohased. • Finantsseisundi taastamise kava on terviklik ja usaldusväärne ning finantsseisundi taastamise kava koostamise kord on asjakohane.
2	Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrolli korralduste puudused põhjustavad väikse riski krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele.	• Krediidiasutusel või investeerimisühingul on üldjuhul selgete vastutusvaldkondadega kindel ja läbipaistev organisatsiooniline struktuur ning riskide võtmine on riskijuhtimise ja kontrolli funktsioonidest eraldatud. • Ettevõtte kultuur on valdavalt usaldusväärne. • Juhtorgani koosseis ja toimimine on valdavalt asjakohane. • Tasustamispoliitika on valdavalt kooskõlas riskistrateegiaga ja pikaajaliste huvidega. • Riskijuhtimise raamistik ja riskijuhtimise protsessid, sealhulgas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess, sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess, stressitestimise raamistik, kapitali planeerimine ja likviidsuse

		planeerimine, on valdavalt asjakohased. • Sisekontrolli raamistik ja sisekontrollid on valdavalt nõuetekohased. • Siseauditi funktsioon on sõltumatu ja selle toimingud on valdavalt tõhusad. • Infosüsteemid ja talitluspidevuse korraldused on valdavalt asjakohased. • Finantsseisundi taastamise kava on valdavalt terviklik ja usaldusväärne. Finantsseisundi taastamise kava koostamise kord on valdavalt asjakohane.
3	Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrolli korralduste puudused põhjustavad keskmise riski krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele.	• Krediidasutuse või investeerimisühingu organisatsiooniline struktuur ja vastutusvaldkonnad ei ole täiesti läbipaistvad ning riskide võtmine ei ole riskijuhtimise ja kontrolli funktsioonidest täielikult eraldatud. • On kahtlusi ettevõtte kultuuri nõuetekohasuse kohta. • On kahtlusi juhtorgani koosseisu ja toimimise nõuetekohasuse kohta. • On kahtlusi, et tasustamispoliitika võib olla vastuolus riskistrateegia ja pikaajaliste huvidega. • On kahtlusi riskijuhtimise raamistiku ja riskijuhtimise protsesside, sealhulgas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi, sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi, stressitestimise raamistiku, kapitali planeerimise ja likviidsuse planeerimise asjakohasuse suhtes. • On kahtlusi sisekontrolli raamistiku ja sisekontrollide nõuetekohasuse

		suhtes. • On kahtlusi siseauditi funktsiooni sõltumatu ja tõhusa toimimise suhtes. • On kahtlusi infosüsteemide ja talitluspidevuse korralduste nõuetekohasuse suhtes. • Finantsseisundi taastamise kava ei ole terviklik ja on teatavaid kahtlusi selle usaldusväärsuse suhtes. On teatavaid kahtlusi finantsseisundi taastamise kavade koostamise korra nõuetekohasuse suhtes.
4	Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrolli korralduste puudused põhjustavad suure riski krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele.	• Krediidasutuse või investeerimisühingu organisatsiooniline struktuur ja vastutusvaldkonnad ei ole läbipaistvad ning riskide võtmine ei ole riskijuhtimise ja kontrolli funktsioonidest eraldatud. • Ettevõtte kultuur ei ole nõuetekohane. • Juhtorgani koosseis ja toimimine ei ole nõuetekohane. • Tasustamispoliitika on vastuolus riskistrateegiaga ja pikaajaliste huvidega. • Riskijuhtimise raamistik ja riskijuhtimise protsessid, sealhulgas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess, sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess, stressitestimise raamistik, kapitali planeerimine ja likviidsuse planeerimine, ei ole nõuetekohased. • Siseauditi funktsioon ei ole sõltumatu ja/või ei tegutse kooskõlas üldtunnustatud rahvusvaheliste standardite ning nõuetega; tegevus ei ole tõhus.

		• Sisekontrolli raamistik ja sisekontrollid ei ole nõuetekohased. • Infosüsteemid ja talitluspidevuse korraldused ei ole nõuetekohased. • Finantsseisundi taastamise kava ei ole terviklik ega usaldusväärne. Finantsseisundi taastamise kava koostamise kord ei ole nõuetekohane.
--	--	--

Jaotis 6. Kapitalile avalduvate riskide hindamine

6.1 Üldised kaalutlused

113. Pädevad asutused peaksid hindama kapitalile avalduvaid riske, mis on tuvastatud krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks olulistena, ja andma neile punktid.

114. Käesoleva jaotise eesmärk on esitada ühised metoodikad, mida tuleks individuaalsete riskide hindamisel ning riskijuhtimise ja kontrolli raames arvesse võtta. See ei ole ammendav ja annab pädevatele asutustele vabaduse võtta arvesse muid täiendavaid kriteeriume, mida võib pidada asjakohaseks nende kogemuste alusel, ning krediidasutuse või investeerimisühingu eriomadusi.

115. Käesolevas jaotises antakse pädevatele asutustele suunised järgmiste kapitalile avalduvate riskide hindamiseks ja neile punktide andmiseks:

- a. krediidirisk ja vastaspoole risk;
- b. tururisk;
- c. operatsioonirisk;
- d. intressirisk kauplemisega mitteseotud tegevustest.

116. Käesolevas jaotises tuvastatakse samuti igas eespool nimetatud riskikategoorias alamkategooriate komplekt, mida tuleb kapitalile avalduvate riskide hindamisel arvesse võtta. Olenevalt mis tahes kõnealuse alamkategooria olulisusest konkreetsele krediidasutusele või investeerimisühingule, võib neid eraldi hinnata ja neile eraldi punkte anda.

117. Otsus olulisuse kohta tehakse järelevalveasutuse hinnangu alusel. Välisvaluutas laenu andmise riski puhul tuleks Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu soovitus välisvaluutas laenu andmise kohta⁶ arvesse võttes määrata olulisus kindlaks järgmise künnise alusel:

Välisvaluutas nomineeritud laenud riskimaanduseta laenuvõtjatele moodustavad vähemalt 10% krediidasutuse või investeerimisühingu kogu laenuportfelist (kõik laenud mittefinantseerimisasutustele ja majapidamistele), kui selline laenuportfell moodustab vähemalt 25% krediidasutuse või investeerimisühingu koguvaradest.

⁶ESRB/2011/1, ELT C 342, 22.11.2011, lk 1.

118. Suuniste otstarbel peaksid pädevad asutused riski alamkategoriate kindlaks määramisel võtma arvesse riskipositsiooni olemust ja mitte seda, kas need on määruses (EL) nr 575/2013 defineeritud krediidi-, turu- või operatsiooniriski elementidena (näiteks pangaportfelli omakapitali riskipositsioone võib käsitleda tururiski hindamise raames, kuigi neid peetakse määruses (EL) nr 575/2013 krediidiriski elemendiks).
119. Samal moel võivad pädevad asutused otsustada käesolevates suunistes esitatud jaotustest erineva jaotuse kasuks, kui kõiki olulisi riske hinnatakse ja selles lepitakse vajaduse korral kokku järelevalvekolleegiumiga.
120. Pädevad asutused peaksid samuti hindama konkreetse krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks olulistena tuvastatud muid riske, mida ei ole eespool loetletud (näiteks pensionirisk, kindlustusrisk või struktuurne välisvaluuta risk). Kindlaks määramise protsessi raames võib kasulikuks osutada järgmine:
- a. koguriskipositsiooni tegurid;
 - b. krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi raames kindlaks määratud riskid;
 - c. krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudelist tekkivad riskid (sealhulgas sarnase ärimudeli alusel tegutsevate teiste krediidasutuste või investeerimisühingute kindlaks määratud riskid);
 - d. põhinäitajate jälgimisest saadud teave;
 - e. sise- või välisauditi aruannete tulemused ja tähelepanekud;
 - f. EBA väljastatud soovitused ja suunised ning makrotasandi usaldatavusjärelevalve asutuste või Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu väljastatud hoiatused ning soovitused.
121. Pädevad asutused peaksid võtma eespool nimetatud elemente arvesse ka seoses spetsiifilise riski hindamisega oma järelevalvetegevuse intensiivsust planeerides.
122. Pädevad asutused peaksid krediidi-, turu- ja operatsiooniriski puhul kontrollima, kas krediidasutus või investeerimisühing vastab asjakohastes ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kehtestatud miinimumnõuetele. Samas on hindamine käesolevate suuniste kohaselt kõnealustest miinimumnõuetest laiem, et võimaldada pädevatel asutustel saada põhjalik arusaam kapitalile avalduvatest riskidest.
123. Kapitalile avalduvate riskide hindamisel peaksid pädevad asutused samuti arvesse võtma rahastamise kulu riski võimalikku mõju kooskõlas jaotises 8 kindlaks määratud metoodikaga ja nad võivad teha otsuse kõnealuse riski maandamise meetmete vajalikkuse kohta.

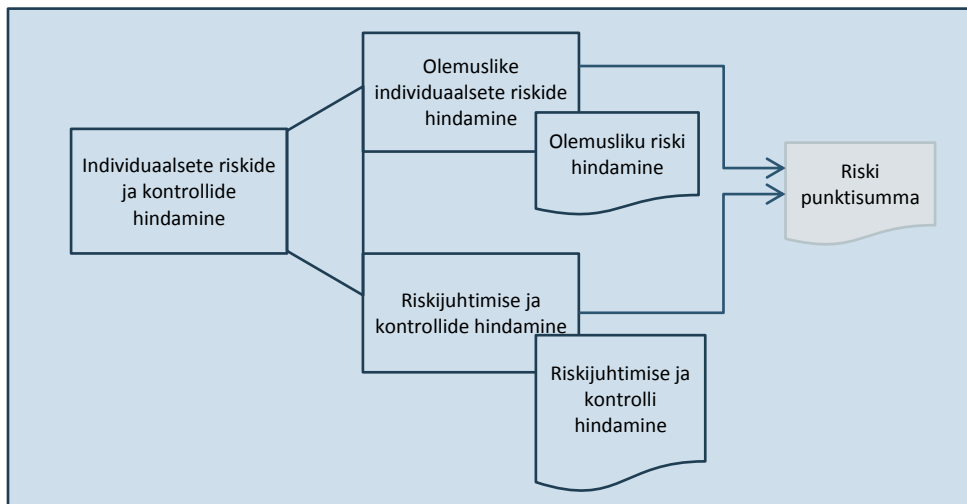
124. Pädevad asutused peaksid käesolevas jaotises kindlaks määratud metoodikate rakendamisel määrama kindlaks asjakohased kvantitatiivsed näitajad ja muud mõõteväärtused, mida oleks võimalik kasutada jaotises 3 kindlaks määratu kohaselt põhinäitajate jälgimise käigus.

125. Iga olulise riski puhul peaksid pädevad asutused hindama ja väljendama riski punktisummas järgmist:

- a. olemuslik risk (riskipositsioonid) ning
- b. riskijuhtimise ja kontrollide kvaliteet ja tõhusus.

126. Kõnealune hindamiskäik on esitatud joonisel 2 allpool.

Joonis 2. Kapitalile avalduvate riskide hindamise töövoog

127. Pädevad asutused peaksid hindamisi tehes kasutama kõiki saadaolevaid teabeallikaid, sealhulgas regulatiivset aruandlust, krediidasutuse või investeerimisühinguga kokku lepitud sihtotstarbelist aruandlust, krediidasutuse või investeerimisühingu sisemisi mõõteväärtusi ja aruandeid (näiteks siseauditi aruanne, riskijuhtimise aruanded, sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessist saadud teave), kohapealse kontrolli aruandeid ja välisaruandeid (näiteks asutuse suhtlus investoritega, reitinguagentuuridega). Kuigi hindamine peaks olema krediidasutuse või investeerimisühingu põhine, tuleks kaaluda konkurentidega võrdlemist, et määrata kindlaks kapitalile avalduvate riskide võimalik riskipositsioon. Sel otstarbel tuleks konkurendid kindlaks määrata riskipõhiselt ja need võivad erineda ärimudeli analüüsi või muude analüüside raames kindlaks määratutest.

128. Kapitalile avalduva riski hindamisel peaksid pädevad asutused samuti hindama minimaalsete omavahendite nõuete arvutuse täpsust ja usaldusväärsust, et määrata kindlaks olukorrad, mille puhul minimaalsete omavahendite arvutuste puhul võib olla alahinnatud tegelikku riskitaset. Kõnealune hindamine annaks teavet jaotise 7.2.3 kohaseks täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramiseks.

129. Iga olulise riski hindamise tulemus peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, kus esitatakse peamiste riskitegurite selgitus ja punktisumma.
130. Pädevad asutused peaksid punktisumma kindlaks määrama peamiselt olemusliku riski hindamise teel, aga nad peaksid samuti väljendama riskijuhtimise ja kontrollide kaalutlusi, näiteks asjaolu, et juhtimise ja kontrollide adekvaatsus võib suurendada või erandjuhtudel vähendada usaldatavusele avalduva olulise mõju riski (s.o olemusliku riski kaalutlused võivad riskitaset ala- või ülehinnata, olenevalt juhtimise ja kontrollide adekvaatsusest). Juhtimise ja kontrollide adekvaatsuse hindamisel tuleks võtta arvesse tabelites 4–7 esitatud kaalutlusi.
131. Käesolevate suuniste riikliku rakendamise raames võivad pädevad asutused kasutada erinevaid meetodeid, et teha otsus individuaalsete riskide punktisummade kohta. Teatavatel juhtudel võib anda olemuslike riskitasemete ning riskijuhtimise ja kontrolli kvaliteedi punktid eraldi, mille tulemuseks on vahe- ja lõplik punktisumma, ning teistel juhtudel ei pruugita hindamise protsessis vahepunktisummasid kasutada.

6.2 Krediidi- ja vastaspoole riski hindamine

6.2.1 Üldised kaalutlused

132. Pädevad asutused peaksid hindama kõigist pangaportfelli riskipositsioonidest (sealhulgas bilansivälistest kirjetest) tekkivat krediidiriski. Nad peaksid samuti hindama vastaspoole krediidiriski ja arveldusriski.

133. Pädevad asutused peaksid krediidiriski hindamisel võtma arvesse kõiki komponente, mis määravad kindlaks võimalikud krediidikahjud, ja eelkõige järgmist: krediidisündmuse (s.o makseviivituse) või korrelatsiooniga krediidisündmuste tõenäosus, mis on eelkõige seotud laenuvõtjatega ja nende võimega asjakohased kohustused tagasi maksta; krediidiriskiga seotud riskipositsioonide suurus; laenuvõtjate makseviivituse korral krediidi riskipositsioonide sissenõudmise määr. Pädevad asutused peaksid võtma kõigi nimetatud komponentide puhul arvesse võimalust, et kõnealused komponendid võivad aja jooksul halveneda ning anda oodatust halvema tulemuse.

6.2.2 Olemusliku krediidiriski hindamine

134. Pädevad asutused peaksid määrama olemusliku krediidiriski hindamise teel kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski positsiooni peamised tegurid ning hindama kõnealusest riskist krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva mõju olulisust. Olemusliku krediidiriski hindamine peaks seega rajanema järgmistele põhietappidele:

- a. esialgne hindamine;
- b. krediidiportfelli olemuse ja koosseisu hindamine;
- c. portfelli krediidi kvaliteedi hindamine;
- d. krediidiriski maandamise taseme ja kvaliteedi hindamine;
- e. eraldiste taseme ja krediidi väärtuse hindamise kohanduste hindamine.

135. Pädevad asutused peaksid hindama krediidiriski nii praegusest kui ka tuleviku seisukohast. Pädevad asutused peaksid kombineerima praeguse portfelli krediidiriski krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski strateegia hindamisega (potentsiaalselt ärimudeli analüüsi raames tehtava strateegia laiemal hindamise osana) ning kaaluma, kuidas eeldatavad ning samuti stressitingimustes tekkivad makromajanduslikud muutused võivad mõjutada kõnealuseid elemente ning lõppkokkuvõttes krediidasutuse või investeerimisühingu tulu ja omavahendeid.

136. Pädevad asutused peaksid eelkõige tegema hindamise nii portfelli kui ka varaklassi tasandil. Kui see on asjakohane, siis peaksid pädevad asutused samuti tegema detailsema hindamise,

võimalik et konkreetsete laenuvõtjate või tehingute tasandil. Pädevad asutused võivad kasutada portfelli riski hindamisel valimi koostamise tehnikaid.

137. Pädevad asutused võivad teha hindamise vertikaalselt (s.o võttes arvesse asjakohaste alamportfellide kõiki mõõtmeid) või horisontaalselt (s.o võttes arvesse kogu portfelli ühte mõõdet, näiteks krediitkvaliteeti).

Esialgne hindamine

138. Pädevad asutused peaksid krediidiriski hindamise ulatuse kindlaks määramiseks kõigepealt määrama kindlaks krediidiriski allikad, millega krediidasutus või investeerimisühing kokku puutub või võib kokku puutuda. Selleks peaksid pädevad asutused kasutama teadmisi, mille nad on saanud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi teiste elementide hindamisest, krediidasutuse või investeerimisühingu ja konkurentide positsioonide võrdlusest ning mis tahes muudest järelevalvetegevustest.

139. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse vähemalt järgmist:

- a. krediidiriski strateegia ja valmidus;
- b. krediidiriski omavahendite nõue koguomavahendite nõudega võrreldes ning vajaduse korral krediidiriskile eraldatud sisekapital kogu sisekapitaliga võrreldes, sealhulgas kõnealuse näitaja ajaloolised muutused ja prognoosid, kui need on saadaval;
- c. krediidasutuse või investeerimisühingu bilansiliste ja bilansiväliste kirjete olemus, suurus ja koosseis;
- d. krediidi portfelli väärtuse languste ja mahakandmiste ning makseviivituse määrade tase ja muutused aja jooksul ning
- e. krediidi portfelli riskiga kohandatud tulemuslikkus.

140. Pädevad asutused peaksid võtma esialgse analüüsi käigus arvesse eespool nimetatud muutusi ajas, et saada informeeritud arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski peamistest teguritest.

141. Pädevad asutused peaksid keskenduma hindamise käigus kõige olulisemaks peetavatele teguritele ja portfellidele.

Krediidiportfelli olemus ja koosseis

142. Pädevad asutused peaksid hindama krediidi riskipositsiooni olemust (s.o laenuvõtjate ja riskipositsioonide tüüpe), et määrata kindlaks aluseks olevad riskitegurid, ja nad peaksid analüüsima krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiportfelli riski koosseisu.

143. Kõnealuse hindamise käigus peaksid pädevad asutused samuti arvesse võtma, kuidas krediidiriski positsiooni olemus saab mõjutada riskipositsiooni suurust (näiteks laenuvõtjate poolt kasutatud krediidiliinid / kasutamata kohustused, välisvaluutas nomineerimine jne), võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu õiguslikku võimet kohustuse kasutamata krediidilimiidi summad ühepoolset tühistada.

144. Pädevad asutused peaksid krediidiriski olemuse hindamiseks võtma arvesse vähemalt järgmisi krediidiriski alamkategoriaid:

- a. krediidi kontsentratsioonirisk,
- b. vastaspoole krediidirisk ja arveldusrisk,
- c. riigi risk,
- d. väärtpaberistamise krediidirisk,
- e. välisvaluutas laenu andmise risk ning
- f. eriotstarbelised laenud.

Krediidi kontsentratsioonirisk

145. Pädevad asutused peaksid mõistma krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva krediidi kontsentratsiooniriski määra, nagu on osutatud direktiivi 2013/36/EL artiklis 81. Pädevad asutused peaksid eelkõige hindama riski, et krediidasutusele või investeerimisühingule tekib oluline krediidikahju, mis tuleneb riskipositsioonide kontsentreerumisest väiksele laenuvõtjate grupile, sarnase makseviivituse käitumisega laenuvõtjate grupile või suure korrelatsiooniga finantsvaradele.

146. Pädevad asutused peaksid tegema kõnealuse hindamise, võttes arvesse krediidi kontsentratsiooniriski erinevaid kategoriaid, sealhulgas järgmist:

- a. ühe alusvaraga kontsentratsioonid (sealhulgas klient või ühendatud klientide grupp, mis määratakse kindlaks suurte riskipositsioonide puhul);
- b. sektoripõhised kontsentratsioonid;
- c. geograafilised kontsentratsioonid;
- d. toote kontsentratsioon;
- e. tagatise ja garantiide kontsentratsioon.

147. Pädevad asutused peaksid krediidi kontsentratsioonide kindlaks määramiseks võtma arvesse krediidiriski ühiseid tegureid erinevate riskipositsioonide puhul ja nad peaksid keskenduma

nendele riskipositsioonidele, mille puhul on käitumine üldjuhul sarnane (s.o suur korrelatsioon).

148. Pädevad asutused peaksid pöörama eritähelepanu krediidi kontsentratsiooniriski varjatud allikatele, mis võivad ilmneda stressitingimustes, kui krediidiriski korrelatsiooni tase võib tavatingimustega võrreldes suureneda ja kui bilansivälistest kirjetest võivad tekkida täiendavad krediidi riskipositsioonid.

149. Gruppide puhul peaksid pädevad asutused võtma arvesse konsolideerimisest tekkida võivat krediidi kontsentratsiooniriski, mis ei pruugi olla ilmne individuaalsel tasandil.

150. Krediidi kontsentratsioonide hindamisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse kattumise võimalusi (näiteks konkreetse valitsuse suur kontsentratsioon põhjustab tõenäoliselt riigi kontsentratsiooni ja ühe alusvara kontsentratsiooni) ning nad peaksid seega vältima krediidi kontsentratsiooni erinevate tüüpide lihtsat agregeerimist, võttes selle asemel arvesse aluseks olevaid tegureid.

151. Pädevad asutused võivad kasutada kontsentratsiooni taseme hindamiseks erinevaid meetmeid ja näitajaid, milles kõige tavapärasemad on Herfindahl-Hirschman'i indeks (HHI) ja Gini koefitsiendid, mis võidakse lisada enam või vähem keerukatesse metoodikatesse krediidiriski täiendava mõju hindamiseks.

Vastaspoolse krediidiriski ja arveldusriski

152. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu vastaspoolse krediidiriski ja arveldusriski, mis tekib finantsinstrumentide tehingute ja tuletisinstrumentide riskipositsioonidest.

153. Selle hindamise puhul tuleb arvesse võtta järgmisi asjaolusid:

- a. vastaspoolte ja asjakohaste kredidiväärtuse korrigeerimiste kvaliteet;
- b. asjakohaste tehingute aluseks olevate finantsinstrumentide keerukus;
- c. vastaspoolse krediidiriski ja krediidiriski positsiooni vahelisest positiivsest korrelatsioonist tekkiv korrelatsioonirisk;
- d. vastaspoolse krediidiriski ja arveldusriski riskipositsioon seoses praeguste turuväärtuste ja nominaalsummaga, võrreldes üldise krediidi riskipositsiooni ja omavahenditega;
- e. ülekannete arveldamise eest makseid tagavate finantsturgude taristute kaudu töödeldud tehingute osakaal;
- f. kesksete vastaspoolte asjakohaste tehingute osakaal ning nende kahjumi kaitse mehhanismi tõhusus;

- g. tasaarvestuslepingute olemasolu, olulisus, tõhusus ja jõustatavus.

Riigi risk

154. Pädevad asutused peaksid hindama järgmist:

- a. riigi riski positsioonide kõigi tüüpide kontsentratsiooni määr, sealhulgas valitsemissektori riskipositsioonid, proportsionaalselt kogu krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiportfelliga (võlgniku ja summa kohta);
- b. laenuvõtja riigi majanduslik tugevus ja stabiilsus ning tema varasem maksete õigeaegne tasumine ja tõsiste makseviivituse juhtude toimumine;
- c. muud tüüpi valitsussektori sekkumiste vormid, mis võivad oluliselt piirata laenuvõtjate krediitkvaliteeti (näiteks krediidi külmutamine, sundvõõrandamine või karistav maksustamine);
- d. kogu riiki mõjutava sellise sündmuse toimumise tõenäosusest tekkiv risk (näiteks looduslik või sotsiaalne/poliitiline sündmus), mis põhjustab võlgnike suure grupi makseviivituse (kollektiivse võlgniku risk).

Pädevad asutused peaksid samuti hindama piiriülese välisvaluutas laenu andmisega seotud ülekande riski olulise piiriülese laenu andmise ja välisvaluuta riskipositsioonide puhul.

Väärtpaberistamise krediidirisk

155. Pädevad asutused peaksid hindama väärtpaberistamisega seotud krediidiriski, kui krediidasutused või investeerimisühingud on algatajad, investorid, sponsorid või krediitkvaliteedi parandamise tagajad.

156. Asjaomaste riskipositsioonide ja nende võimaliku muutumise olemuse mõistmiseks peaksid pädevad asutused tegema järgmist:

- a. mõistma krediidasutuste või investeerimisühingute väärtpaberistamisega seotud strateegiat, riskivalmidust ja ärilisi ajendeid;
- b. analüüsima väärtpaberistamise riskipositsioone, võttes arvesse nii krediidasutuste või investeerimisühingute täidetavat rolli kui ka nende hoitud osade nõudeõiguse järku ning samuti väärtpaberistamise tüüpi (näiteks tavapärane vs sünteetiline, väärtpaberistamine vs edasiväärtpaberistamine).

157. Väärtpaberistamise riskipositsioonidest tekkiva krediidiriski hindamisel peaksid pädevad asutused hindama vähemalt järgmist:

- a. väärtpaberistamise riskipositsioonide pangaportfellile ja kauplemisportfellile eraldamise asjakohasus ning kooskõla krediidasutuse või investeerimisühingu väärtpaberistamise strateegiaga;
- b. kas väärtpaberistamisele kohaldatakse asjakohast regulatiivset kohtlemist;
- c. krediidasutuse või investeerimisühingu hoitud väärtpaberistamise osade reiting ja tulemuslikkus ning alusvara olemus, koosseis ja kvaliteet;
- d. kapitalitoetuse kooskõla tegeliku riski ülekandega algatatud väärtpaberistamiste puhul. Pädevad asutused peaksid samuti kontrollima, kas krediidasutus või investeerimisühing tagab tehingutele mis tahes kujul kaudset (mittelepingulist) tuge, ning krediidiriski potentsiaalset mõju omavahenditele;
- e. kas eristatakse selgelt väärtpaberistamisasutusele tagatud likviidsete vahendite kasutatud ja kasutamata summasid;
- f. krediidasutuse või investeerimisühingu poolt juhitavate varaga tagatud kommertsväärtpaberi emitentide hädaolukorra lahendamise plaanide olemasolu juhul, kui kommertsväärtpaberi emiteerimine ei ole võimalik likviidsustingimuste tõttu, ning mõju krediidasutuse või investeerimisühingu kogu krediidiriski positsioonile.

Välisvaluutas laenu andmise risk

158. Pädevad asutused peaksid hindama riskimaanduseta laenuvõtjatele välisvaluutas laenu andmise riskipositsioonidest tekkiva täiendava krediidiriski olemasolu ja olulisust ning eelkõige mittelineaarset suhet tururiski ja krediidiriski vahel, kui vahetuskursid (tururisk) võivad ebaproportsionaalselt mõjutada krediidasutuse või investeerimisühingu välisvaluutas antavate laenude portfelli krediidiriski. Samas kui see on asjakohane, siis peaksid pädevad asutused laiendama kõnealuse hindamise ulatust muud tüüpi riskimaanduseta klientidele (s.o kliendid, kes ei ole jaeklientidest või VKEdest laenuvõtjad). Pädevad asutused peaksid eelkõige hindama suuremat krediidiriski, mis tekib järgmisest:

- a. nii võla tasumata väärtuse kui ka kõnealuse võla teenindamiseks vajaliku rahavoo suurenemine ning
- b. võla tasumata väärtuse suurenemine võrreldes kohalikus valuutas nomineeritud tagatisvara väärtusega.

159. Välisvaluutas laenu andmise riski hindamisel peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. vahetuskursi korra tüüp ja kuidas see võib mõjutada kohaliku ja välisvaluuta vahelise välisvaluuta vahetuskursi muutusi;

- b. krediidasutuse või investeerimisühingu välisvaluutas laenu andmise, mõõtmise ja kontrolli raamistiku, poliitikate ning menetluste riskijuhtimine, sealhulgas ulatus, milles need hõlmavad turu- ja krediidiriski vahelisi mittelineaarseid seoseid. Eelkõige peaksid pädevad asutused hindama järgmist:
- i. kas krediidasutus või investeerimisühing määrab otseselt kindlaks oma välisvaluutas laenu andmise riskivalmiduse ja tegutseb kindlaks määratud piirmäärade piires;
 - ii. kas laenuvõtjate hindamisel ja välisvaluutas laenude väljastamisel võetakse arvesse välisvaluutas laenu andmise riski;
 - iii. kas välisvaluutas laenu andmise riski, arvestades ka riski kontsentratsiooni ühes või mitmes valuutas, käsitletakse asjakohaselt sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessis;
 - iv. kas krediidasutus või investeerimisühing vaatab regulaarselt läbi laenuvõtjate riskimaandamise seisundi;
 - v. kas makseviivituse tõenäosuste puhul võetakse arvesse vahetuskursi muutumise mõju;
- c. laenuvõtjate krediidireitingu/punktisumma ja võla teenindamise võime tundlikkus vahetuskursi muutumisele;
- d. ühes välisvaluutas või piiratud arvus suure korrelatsiooniga välisvaluutades laenuandmise tegevuse võimalikud kontsentratsioonid.

Eriotstarbelised laenud

160. Pädevad asutused peaksid hindama eriotstarbelisi laene teistest laenuandmise tegevustest eraldi, kuna kõnealuste riskipositsioonide risk on seotud vara või rahastatud projekti (näiteks ettevõtte kinnisvara, energiatootmisjaam, transport, kaubad jne) ja mitte laenuvõtja (mis on üldjuhul eriotstarbeline ettevõtja) kasumlikkusega.
161. Kõnealused riskipositsioonid on üldjuhul portfelliga võrreldes olulise suurusega ja on seega pika tähtajaga krediidi kontsentratsiooni allikas, mis muudab kasumlikkuse usaldusväärse prognoosimise keeruliseks.
162. Asjakohase riski hindamisel peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:
- a. projektide kasumlikkus ja äriplaanide aluseks olevate eelduste (sealhulgas põhiklientide krediidirisk) konservatiivsus;
 - b. regulatsiooni muudatuste mõju tuleviku rahavoogudele, eelkõige subsideeritud sektorites;

- c. vajaduse korral rahastatava objekti muutuva turunõudluse ja võimaliku tulevase müügi turu olemasolu mõju;
- d. sündikaadi või muude krediidiriski jagavate laenuandjate olemasolu ning
- e. sponsorite antud mis tahes vormis tagatised.

Portfelli krediikvaliteedi hindamine

163. Pädevad asutused peaksid olemusliku krediidiriski hindamisel kaaluma krediidiportfelli kvaliteeti, tehes nõuetekohaselt teenindatavate nõuete, viivisnõuete ja makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete eristamiseks esialgse analüüsi.
164. Pädevad asutused peaksid hindama üldist krediikvaliteeti portfelli tasandil ja iga eespool nimetatud kategooria erinevaid kvaliteediklasse krediidasutuse või investeerimisühingu üldise krediidiriski kindlaks määramiseks. Pädevad asutused peaksid samuti kaaluma, kas tegelik krediikvaliteet on kooskõlas teatatud riskivalmidusega, ja esitama mis tahes kõrvalekallete põhjendused.
165. Krediikvaliteedi portfelli hindamisel peaksid pädevad asutused pöörama eritähelepanu krediidi riskipositsioonide klassifikatsiooni adekvaatsusele ja hindama võimaliku vale klassifikatsiooni mõju ning sellele järgnevat krediidasutuse või investeerimisühingu poolt eraldamise ja kahju tuvastamise viivitust. Kõnealuse hindamise käigus võivad pädevad asutused kasutada võimaluse korral võrdlust konkurentidega ja võrdlusportfelle. Samuti võivad pädevad asutused kasutada portfelli krediikvaliteedi hindamisel laenude valimi koostamist.

Nõuetekohaselt teenindatavad nõuded

166. Pädevad asutused peaksid võtma nõuetekohaselt teenindatavate nõuete krediikvaliteedi hindamisel arvesse portfelli muutusi seoses koosseisu, suuruse, krediikvaliteedi, kasumlikkuse ja tulevikus väärtuse vähenemise riskiga, analüüsides võimaluse korral vähemalt järgmisi elemente:
- a. laenuvõtjate krediiklassi jaotus (näiteks asutusesisesed ja/või -välised reitingud või krediikvaliteedi mõõtmiseks sobilik muu teave, näiteks finantsvõimenduse määr, osamaksete tasumisele suunatud tulu osakaal jne);
 - b. kasvumäärad laenuvõtjate, sektorite ja toodete tüüpide kaupa ning kooskõla krediidiriski strateegiatega;
 - c. laenuvõtjate krediiklasside tundlikkus või üldisemalt laenuvõtjate tagasimakse võime tundlikkus majandustsükli suhtes;

- d. krediitklasside ajaloolised muutumise määrad, viivisseisundid ja makseviivitused erinevate ajavahemike puhul;
- e. kasumlikkus (näiteks krediidiriski marginaal vs krediidikahju).

167. Kõnealuste analüüside tegemisel peaksid pädevad asutused kaaluma nii võlgnike arvu kui ka asjakohaseid summasid ning võtma arvesse portfelli kontsentratsiooni taset.

Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded

168. Pädevad asutused peaksid hindama makseraskuste tõttu restruktureeritud laenude ulatust ja nendest tulenevat võimalikku kahju. See peaks hõlmama vähemalt järgmist:

- a. makseraskuste tõttu restruktureerimise määrad portfelli kohta ja muutused aja jooksul, samuti võrreldes konkurentidega;
- b. makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete tagatuse tase;
- c. makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete nõuetekohaselt teenindatavateks nõueteks ja viivisnõueteks muutumise määrad, samuti võrreldes konkurentidega.

Viivisnõuded

169. Pädevad asutused peaksid hindama viivislaenude olulisust portfelli kohta ja nendest tulenevat võimalikku kahju. See peaks hõlmama vähemalt järgmist:

- a. viivismäärad portfelli, majandusharu ja geograafilise ala kohta ning muutused aja jooksul;
- b. riskipositsioonide jaotus viivisega varade klasside piires (s.o tähtaeg on möödunud, kaheldav jne);
- c. jääktagatise tüübid ja tase;
- d. viivisnõuete klassidest nõuetekohaselt teenindatavateks nõueteks, makseraskuste tõttu restruktureeritud nõueteks ja teisteks viivisnõuete klassideks muutumise määrad;
- e. makseraskuste tõttu restruktureeritud varad ja muutused aja jooksul;
- f. ajaloolised sissenõudmismäärad portfelli, majandusharu, geograafilise ala või tagatise tüübi alusel ning sissenõudmisprotsessi kestus;
- g. viivislaenu portfelli väljalaskeaasta.

170. Pädevad asutused peaksid eespool nimetatud analüüsi tehes kasutama konkurentide analüüsi ja võrdlusportfelle (s.o krediidasutuste või investeerimisühingute gruppide jaoks ühiste laenuvõtjate portfelleid), kui see on asjakohane ja võimalik.

Krediidiriski maandamise taseme ja kvaliteedi hindamine

171. Pädevad asutused peaksid krediidiriskist krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva võimaliku mõju hindamiseks kaaluma samuti garantiide (sh krediituletisinstrumentid) ning krediidisündmuste korral krediidikahju leevendamiseks saada oleva tagatise taset ja kvaliteeti, sealhulgas omavahendite arvutuste puhul nõuetekohaste krediidiriski maandamise tehnikatena keelatud tehnikaid.

172. Pädevad asutused peaksid eelkõige võtma arvesse järgmist:

- a. tagatiste ja garantiide kate portfelli, laenuvõtja tüübi, reitingu, majandusharu ja muude asjakohaste asjaolude alusel;
- b. ajaloolised sissenõudmise määrad tagatiste ja garantiide tüübi ning summa alusel;
- c. lahjendusriski (vaadake määruse (EL) 575/2013 artiklit 4) olulisus ostetud nõuete puhul.

173. Pädevad asutused peaksid samuti hindama jääkriski (vaadake direktiivi 2013/36/EL artiklit 80) olulisust ja eelkõige järgmist:

- a. tagatislepingute ja garantiide adekvaatsus ning jõustatavus;
- b. tagatise saamise ja garantii rakendamise aeg ning võimalus riikliku õigusraamistiku kohaselt;
- c. tagatisvara väärtuse likviidsus ja volatiilsus;
- d. tagatise sissenõutav väärtus mis tahes krediidi jõustamismeetmete alusel (näiteks sundtäitmise menetlused);
- e. garantii andjate krediidikvaliteet.

174. Pädevad asutused peaksid samuti hindama garantii andjate ja tagatise kontsentratsiooni ning samuti korrelatsiooni laenuvõtjate krediidikvaliteediga (s.o korrelatsioonirisk) ning kaitse tõhususele avalduvat võimalikku mõju.

Laenukahjumi eraldiste taseme ja kredidiväärtuse korrigeerimiste hindamine

175. Pädevad asutused peaksid hindama, kas kredidiväärtuse korrigeerimiste ja laenukahjumi eraldiste tase on sobilik riskipositsioonide kvaliteedi jaoks ning vajaduse korral tagatise taseme jaoks. Pädevad asutused peaksid hindama järgmist:

- a. kas laenukahjumi eraldiste tase on kooskõlas erinevate portfelli riskitasemega aja jooksul ning võrreldes krediidasutuse või investeerimisühingu asjaomaste konkurentidega;
 - b. kas krediiväärtuse korrigeerimised tuletisinstrumentide turuväärtuste suhtes peegeldavad asjaomaste vastaspoolte krediidikvaliteeti;
 - c. kas majandusarvestuse laenukahjumi eraldised on kooskõlas kohaldatavate majandusarvestuse põhimõtetega ja kas need on hinnanguliselt piisavad eeldatava kahjumi katmiseks;
 - d. kas viivisvaradele, makseraskuste tõttu restruktureeritud varadele ja sundtäitmisega võõrandatud varadele on kohaldatud piisavaid laenukahjumi eraldisi, võttes arvesse olemasoleva tagatise taset ja kõnealuste riskipositsioonide väljalaskeaastat;
 - e. kas laenukahjumi eraldised on kooskõlas ajaloolise kahjuga ning asjaomaste makromajanduslike muutustega ja peegeldavad asjakohaste eeskirjade (näiteks sundtäitmine, võlausaldaja kaitse jne) mis tahes muutusi.
176. Kui seda peetakse vajalikuks, siis peaksid pädevad asutused kasutama kohapealseid kontrolle või muid asjakohaseid järelevalvemeetmeid, et hinnata, kas laenukahjumi eraldiste ja riskikatte tase on adekvaatne, hinnates näiteks laenude valimit.
177. Pädevad asutused peaksid samuti võtma arvesse asutusesiseste või -väliste audiitorite saadud mis tahes tulemusi, kui need on saadaval.

Stressitestimine

178. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu olemusliku krediidiriski hindamisel võtma arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tehtud stressitestide tulemusi, et määrata kindlaks varem kindlaks määramata krediidiriski allikad, näiteks need, mis on põhjustatud krediidikvaliteedi, krediidi kontsentratsioonide, tagatise väärtuse ja krediidi riskipositsiooni muutustest stressiperioodil.

6.2.3 Krediidiriski juhtimise ja kontrollide hindamine

179. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski profiilist põhjalikult aru saamiseks vaatama samuti läbi selle krediiditegevuste aluseks oleva juhtimiskorralduse ja riskijuhtimise raamistiku. Selleks peaksid pädevad asutused hindama järgmist:
- a. krediidiriski strateegia ja valmidus;
 - b. organisatsiooniline raamistik;

- c. poliitikad ja menetlused;
- d. riski väljaselgitamine, mõõtmine, juhtimine, järelevalve ja aruandlus;
- e. sisekontrolliraamistik.

Krediidiriski strateegia ja valmidus

180. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kindel, selgelt sõnastatud ja dokumenteeritud krediidiriski strateegia, mille juhtorgan on heaks kiitnud. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan väljendab selgelt krediidiriski strateegiat ja valmidust ning nende läbivaatamise protsessi;
- b. kas kõrgem juhtkond rakendab õigesti juhtorgani kinnitatud krediidiriski strateegiat ja teeb selle järelevalvet, tagades, et krediidasutuse või investeerimisühingu tegevus on kooskõlas kasutusele võetud strateegiaga, koostatakse ja rakendatakse kirjalikud menetlused ning vastutusvaldkonnad on selgelt ja nõuetekohaselt määratud;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski ja vastaspoole riski strateegia peegeldab krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski valmiduse taset ning kas see on kooskõlas üldise riskivalmidusega;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski strateegia on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks asjakohane, võttes arvesse selle
 - ärimudelit,
 - üldist riskivalmidust,
 - turukeskkonda ja rolli finantssüsteemis ning
 - finantsseisundit, rahastamisvõimet ja omavahendite adekvaatsust;
- e. kas krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski strateegia hõlmab selle krediidi andmise tegevusi ning tagatise juhtimist ja viivislaenude juhtimist ning kas kõnealune strateegia toetab riskipõhist otsuste tegemist, peegeldades asjaolusid, mille hulka võivad kuuluda näiteks riskipositsiooni tüüp (kaubanduslik, tarbija, kinnisvara, valitsus), majandussektor, geograafiline asukoht, valuuta ja tähtaeg, sealhulgas kontsentratsiooni taluvused;
- f. kas krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski strateegia hõlmab üldjoontes krediidasutuse või investeerimisühingu kõiki tegevusi, mille puhul krediidirisk võib olla oluline;

- g. kas krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriski strateegias võetakse arvesse majanduse tsüklilisi asjaolusid, sealhulgas stressitingimustes, ning sellest krediidiriski portfelli koosseisus tulenevaid muutusi;
- h. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik, millega tagatakse, et krediidiriski strateegia teatatakse tulemuslikult kõigile asjaomastele töötajatele.

Organisatsiooniline raamistik

181. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on sobilik organisatsiooniline raamistik, et võimaldada tulemuslikku krediidiriski juhtimist, mõõtmist ja kontrolli nõutavate ülesannete täitmiseks piisavate (nii kvalitatiivsest kui ka kvantitatiivsest seisukohast) töötajate ja tehniliste vahenditega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidiriski võtmiseks, mõõtmiseks, järelevalveks, juhtimiseks ja aruandluseks on olemas selged vastutusahelad;
- b. kas krediidiriski kontrolli ja järelevalve süsteemidele kohaldatakse sõltumatut läbivaatamist ning kas riskivõtjad ja riskijuhtijad on selgelt eraldatud;
- c. kas riski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli funktsioonid hõlmavad krediidiriski kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;
- d. kas krediidi andmisega tegelevatel töötajatel (nii ärivaldkondades kui ka juhtimise ja kontrolli valdkondades) on nõuetekohased oskused ja kogemused.

Poliitikad ja menetlused

182. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel nõuetekohased poliitikad krediidiriski väljaselgitamiseks, juhtimiseks, mõõtmiseks ja kontrollimiseks. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan kinnitab krediidiriski juhtimise, mõõtmise ja kontrollimise poliitikad ning arutab neid ja vaatab neid regulaarselt läbi kooskõlas riskistrateegiatega;
- b. kas kõrgem juhtkond vastutab juhtorgani poolt kindlaks määratud krediidiriski juhtimise, mõõtmise ja kontrollimise poliitikate ning menetluste koostamise ja rakendamise eest;
- c. kas poliitikad ja menetlused on usaldusväärsed ning kooskõlas krediidiriski strateegiaga ja hõlmavad kõiki peamisi tegevusi ja protsesse, mis on seotud krediidiriski juhtimise, mõõtmise ja kontrolliga, eelkõige järgmist:
 - krediidi andmine ja hinnakujundus: näiteks laenuvõtjad, garantii andjad ja tagatiste nõuetelevastavus; krediidilimiidid; finantsturgude taristute,

kesksete vastaspoolte ja korrespondentpankade valimine; saadaolevate laenuvõimaluste tüübid; kohaldatavad tingimused (sealhulgas tagatise ja tasaarvestuslepingute nõue);

- krediidiriski mõõtmine ja järelevalve: näiteks ühendatud vastaspoolte gruppide tuvastamise kriteeriumid; laenuvõtjate krediitkvaliteedi ja tagatise hindamise kriteeriumid ning nende läbivaatamise sagedus; väärtuse languste, krediitiväärtuse korrigeerimise ja eraldiste arvulise kindlaks määramise kriteeriumid;
 - krediidi juhtimine: näiteks toodete ja tingimuste läbivaatamise kriteeriumid; makseraskustest tingitud või muu restruktureerimise rakendamise kriteeriumid; laenude klassifitseerimise ja viivislaenude juhtimise kriteeriumid;
- d. kas kõnealused poliitikad on kooskõlas asjakohaste eeskirjadega ning krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse laadi ja keerukuse seisukohast adekvaatsed ning võimaldavad selgelt mõista krediidasutuse või investeerimisühingu erinevatele toodetele ja tegevustele omast krediidiriski;
- e. kas kõnealused poliitikad on selgelt formaliseeritud, kas neist teatatakse ja neid kohaldatakse järjepidevalt kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;
- f. kas kõnealuseid poliitikaid kohaldatakse järjepidevalt kõigi pangandusgruppide puhul ning kas need võimaldavad jagatud laenuvõtjate ja vastaspoolte nõuetekohast juhtimist.

Riski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus

183. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik krediidiriskide väljaselgitamiseks, mõistmiseks, mõõtmiseks, järelevalveks ja aruandluseks kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ja keerukusega ning kas kõnealune raamistik vastab asjakohaste ELi ja riiklike rakendusõigusaktide nõuetele.

184. Sellega seoses peaksid pädevad asutused kaaluma, kas andmed, infosüsteemid ja analüüsimeetodid on asjakohased, et võimaldada krediidasutusel või investeerimisühingul täita järelevalvealast aruandluskohustust ning tuvastada ja mõõta kõigi bilansiliste ja bilansiväliste tegevuste olemuslikku krediidiriski ning teha regulaarselt selle järelevalvet (kui see on grupi tasandil asjakohane) eelkõige seoses järgmisega:

- a. laenuvõtja/vastaspoole/teingu krediidirisk ja nõuetele vastavus;
- b. laenuvõtjate ja vajaduse korral seotud laenuvõtjate gruppide krediidi riskipositsioonid (olenemata nende laadist);

- c. tagatise kate (sealhulgas tasaarvestuslepingud) ja kõnealuse katte nõuetelevastavus;
- d. pidev vastavus lepingute ja kokkulepete tingimustele;
- e. lubamatud arvelduskrediidid ja krediidi riskipositsioonide klassifikatsiooni muutmise tingimused;
- f. asjakohased krediidi kontsentratsiooniriski allikad.

185. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing mõistab selgelt erinevat tüüpi laenuvõtjate, tehingute ja antud krediidiga seotud krediidiriski.

186. Nad peaksid samuti hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on asjakohased oskused, süsteemid ja meetodikad, et mõõta riski laenuvõtja/teingu ja portfelli tasandil kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriskiga seotud tegevuse suuruse, laadi, koosseisu ja keerukusega. Pädevad asutused peaksid eelkõige tagama, et kõnealuste süsteemide ja meetodikate puhul kehtib järgmine:

- a. need võimaldavad krediidasutustel või investeerimisühingutel eristada erineva tasemega laenuvõtja ja tehingu riske;
- b. need tagavad krediidiriski taseme ja tagatise väärtuse kindla ning usaldusväärse hinnangu;
- c. need määravad kindlaks krediidi kontsentratsiooniriskid ja mõõdavad neid (üks alusvara, sektoripõhine, geograafiline jne);
- d. need võimaldavad krediidasutusel või investeerimisühingul prognoosida planeerimise ja stressitestimise otstarbel krediidiriski;
- e. need võimaldavad krediidasutusel või investeerimisühingul määrata kindlaks kredidiväärtuse korrigeerimise ja eraldiste taseme, mis on vajalik eeldatavate ja tekkinud kulude katmiseks;
- f. kui see on oluline, siis on nende eesmärk tuvastada määruse (EL) nr 575/2013 nõuetega hõlmamata või täielikult hõlmamata riskielemente.

187. Direktiivi 2013/36/EL artiklit 101 kohaldades peaksid pädevad asutused juhul, kui krediidasutusel või investeerimisühingul on luba kasutada tururiski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks asutusesiseseid mudeleid, kontrollima, et krediidasutus või investeerimisühing vastaks jätkuvalt asjakohastes ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kehtestatud miinimumnõuetele ning et kõnealuste sisemeetodite tulemusena ei alahinnataks olulist riski.

188. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan ja kõrgem juhtkond mõistavad krediidi mõõtmise süsteemi aluseks olevaid eeldusi ja kas nad on teadlikud asjakohase mudeli riski määra.
189. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on teinud stressiteste, et mõista ebasoodsatest sündmustest tema krediidiriski positsioonidele ja tema krediidiriski eraldistele avalduvat mõju. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:
- a. stressitestimise sagedus,
 - b. tuvastatud asjakohased riskitegurid,
 - c. stressistsenaariumi aluseks olevad eeldused ning
 - d. stressitestide tulemuste sisemine kasutamine kapitali planeerimise ja krediidiriski strateegiate otstarbel.
190. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on kindlaks määranud ja rakendanud krediidiriski positsioonide (sealhulgas krediidi kontsentratsiooni) pideva ja tõhusa järelevalve kogu krediidasutuses või investeerimisühingus muu hulgas konkreetsete näitajate ja asjakohaste käivituslävede abil tulemuslike varajaste hoiatuste tagamiseks.
191. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud krediidiriski positsioonide, sealhulgas stressitestide tulemuste regulaarse teatamise juhtorganile, kõrgemale juhtkonnale ja asjaomastele krediidiriski juhtidele.

Sisekontrolliraamistik

192. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tugev ning põhjalik kontrolliraamistik ning kindlad kaitsemeetmed enda krediidiriski maandamiseks kooskõlas enda krediidiriski strateegia ja valmidusega. Selleks peaksid pädevad asutused pöörama eritähelepanu järgmisele:
- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu kontrollifunktsioonide ulatus hõlmab kõiki konsolideeritud ettevõtjaid, kõiki geograafilisi asukohti ja kõiki krediiditegevusi;
 - b. kas kasutusel on sisekontrollid, tegevuspiirangud ja muud tavad, mille eesmärk on hoida krediidiriski positsioone krediidasutusele või investeerimisühingule aktsepteeritavatel tasemetel kooskõlas juhtorgani ja kõrgema juhtkonna poolt ning krediidasutuse või investeerimisühingu riskivalmiduse alusel kindlaks määratud näitajatega;

- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohased sisekontrollid ja tavad, et tagada poliitikate, menetluste ja piirmäärade rikkumiste ning erandite korral meetmete võtmiseks õigeaegne teatamine asjakohasele juhtkonna tasemele.

193. Pädevad asutused peaksid hindama piirangute süsteemi, sealhulgas järgmist:

- a. kas piirangute süsteem on krediidasutuse või investeerimisühingu korralduse ja krediiditegevuste keerukuse ning tema krediidiriski mõõtmise ja juhtimise võime jaoks adekvaatne;
- b. kas kehtestatud piirangud on absoluutsed või on võimalik piirangute eiramine. Viimatinimetatud juhul peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu poliitikad selgelt kirjeldama ajavahemikku ja eritingimusi, mille puhul on kõnealused piirangute eiramised võimalikud;
- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel menetlused, et hoida krediidi juhte kursis nende piirmääradega;
- d. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel nõuetekohased menetlused piirmäärade regulaarseks ajakohastamiseks (näiteks strateegia muudatustega kooskõla tagamiseks).

194. Pädevad asutused peaksid samuti hindama siseauditi funktsiooni funktsionaalsust. Selleks peaksid nad hindama järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb regulaarselt krediidiriski juhtimise raamistiku siseauditeid;
- b. kas siseaudit hõlmab krediidiriski juhtimise, mõõtmise ja kontrollide põhielemente kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;
- c. kas siseauditi funktsioon on sisepoliitikate ja asjaomaste asutuseväliste eeskirjade järgimise kindlaks määramisel ning nendest kõrvalekaldumiste käsitlemisel tõhus.

195. Krediidiriski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks sisemeetodi kasutusele võtnud krediidasutuste või investeerimisühingute puhul peaksid pädevad asutused samuti hindama, kas sisemine valideerimise portsess on kindel ja tõhus mudeli eelduste kontrollimisel ning krediidiriski modelleerimise, kvantifitseerimise ja juhtimise süsteemi ning ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kindlaks määratud muude asjakohaste miinimumnõuete võimalike puuduste tuvastamisel.

6.2.4. Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

196. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu krediidiriskist ja vastaspoole riskist. Kõnealune

arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 4 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma. Kui pädev asutus otsustab teatavate riski alamkategoriate olulisuse tõttu neid eraldi hinnata ja neile eraldi punkte anda, siis tuleks analoogia alusel võimaluste piires kohaldada allpool esitatud tabelis antud suuniseid.

Tabel 4. Krediidiriski ja vastaspoole riski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Riski punkti summa	Järelevalveasutuse arvamus	Olemusliku riski kaalutlused	Nõuetekohase juhtimise ja kontrolli kaalutlused
1	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes puudub krediidiasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju märkimisväärne risk.	- Krediidiriski positsiooni olemusest ja koosseisust tuleneb ebaoluline risk. Keerukate toodete ja tehingute riskipositsioon ei ole oluline. - Krediidi kontsentratsiooniriski tase ei ole oluline. - Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete ja viivisnõuete tase ei ole oluline. Nõuetekohaselt teenindatavate nõuete krediidirisk ei ole oluline. - Eraldiste ja krediidiväärtuse korrigeerimiste kate on väga kõrgetasemeline. - Garantiide ja tagatiste kate ning kvaliteet on väga kõrgetasemeline.	- Krediidiasutuse või investeerimisühingu krediidiriski poliitika ja strateegia ning tema üldine strateegia ja riskivalmidus on kooskõlas. - Krediidiriski organisatsiooniline raamistik on kindel ning seal on määratud selged vastutusvaldkonnad ja riskivõtjate ning juhtimise ja kontrolli funktsioonide ülesannete selge eraldamine.
2	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidiasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk väike.	- Krediidiriski positsiooni olemusest ja koosseisust tulenev risk on väike. Keerukate toodete ja tehingute riskipositsioon on väike. - Krediidi kontsentratsiooniriski tase on madal. - Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete ja viivisnõuete tase on madal. Nõuetekohaselt teenindatavate nõuete krediidirisk on väike. - Eraldiste ja krediidiväärtuse korrigeerimiste kate on kõrgetasemeline. - Garantiide ja tagatiste kate ning kvaliteet on kõrgetasemeline.	- Krediidiriski mõõtmise, järelevalve ja aruandluse süsteemid on asjakohased. - Krediidiriski asutusesisesed piirangud ja kontrolliraamistik on kindlad. - Krediidiriski maandamist või piiramist võimaldavad piirangud on kooskõlas krediidiasutuse või investeerimisühingu krediidiriski juhtimise strateegia ja riskivalmidusega.
3	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes	Krediidiriski positsiooni olemusest ja koosseisust tulenev risk on keskmine. Keerukate	

	on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk keskmine.	toodete ja tehingute riskipositsioon on keskmine. • Krediidi kontsentratsiooniriski tase on keskmine. • Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete ja viivisnõuete tase on keskmine. Nõuetekohaselt teenindatavate nõuete krediidirisk on keskmine ja see võib stressitingimustes suurened. • Eraldiste ja krediiväärtuse korrigeerimiste kate on keskmise tasemega. • Garantiide ja tagatiste kate ning kvaliteet on keskmise tasemega.	
4	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk suur.	• Krediidiriski positsiooni olemusest ja koosseisust tuleneb suur risk. Keerukate toodete ja tehingute riskipositsioon on suur. • Krediidi kontsentratsiooniriski tase on kõrge. • Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete ja viivisnõuete tase on kõrge. Nõuetekohaselt teenindatavate nõuete krediidirisk on suur. • Eraldiste ja krediiväärtuse korrigeerimiste kate on madala tasemega. • Garantiide ja tagatiste kate ning kvaliteet on madala tasemega.	

6.3 Tururiski hindamine

6.3.1 Üldised kaalutlused

197. Tururiski hindamine hõlmab neid bilansilisi ja bilansiväliseid positsioone, mille puhul võib tekkida turuhinna muutumisest tingitud kahju. Pädevad asutused peaksid tururiski hindamisel käsitlema vähemalt järgmisi alamkategooriaid:

- positsioonirisk, mille puhul eristatakse üldist ja spetsiifilist riski;
- välisvaluutarisk;
- kaubarisk;

- d. krediiväärtuse korrigeerimise risk.

198. Hindamine peaks hõlmama vähemalt regulatiivse kauplemisportfelli intressimääraga seotud instrumentidest ja omakapitalist ning omakapitaliga seotud instrumentidest tekkivat riski ning samuti välisvaluuta positsioonide ja kaubariski positsioone, mis on määratud mõlemale nii kaubaportfellis kui ka pangaportfellis.

199. Lisaks sellele tuleks hindamise raames käsitleda pangaportfelliga seoses tururiski järgmisi alamkategoriaid:

- a. õiglase väärtusega mõõdetud positsioonidest tekkiv krediidiriski marginaal ning
- b. omakapitali investeringutest tekkiv risk.

200. Kauplemisega mitteseotud tegevuste intressirisk arvatakse tururiski hindamise ulatusest välja, kuna seda käsitletakse jaotises 6.6.

6.3.2 Olemusliku tururiski hindamine

201. Pädevad asutused peaksid olemusliku tururiski hindamise teel määrama kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski positsiooni peamised tegurid ning hindama sellest krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju riski. Olemusliku tururiski hindamine peaks rajanema järgmistele põhietappidele:

- a. esialgne hindamine;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu tururiskiga seotud positsioonide olemuse ja koosseisu hindamine,
- c. kasumlikkuse hindamine,
- d. turu kontsentratsiooniriski hindamine ning
- e. stressitestimise tulemus.

Esialgne hindamine

202. Pädevad asutused peaksid tururiski hindamise ulatuse kindlaks määramiseks kõigepealt määrama kindlaks tururiski allikad, millega krediidasutus või investeerimisühing kokku puutub või võib kokku puutuda. Selleks peaksid pädevad asutused kasutama teadmisi, mille nad on saanud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi teiste elementide hindamisest, krediidasutuse või investeerimisühingu ja konkurentide positsioonide võrdlusest ning mis tahes muudest järelevalvetegevustest.

203. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse vähemalt järgmist:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu turutegevused, äriiliinid ja tooted;

- b. tururiski portfelli põhistrateegia ja riskivalmidus turutegevuste raames;
- c. tururiski positsioonide suhteline osakaal koguvaradest, muutused aja jooksul ja kõnealuste positsioonidega seotud krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia, kui see on saadaval;
- d. turupositsioonide netotulu suhteline osakaal kogu tegevustulust;
- e. tururiski omavahendite nõue koguomavahendite nõudega võrreldes ning vajaduse korral tururiskile eraldatud sisekapital kogu sisekapitaliga võrreldes, sealhulgas kõnealuse näitaja ajaloolised muutused ja prognoosid, kui need on saadaval.

204. Esialgse hindamise raames peaksid pädevad asutused samuti võtma arvesse olulisi muutusi krediidasutuse või investeerimisühingu turutegevustes, keskendudes tururiski kogu riskipositsiooni võimalikele muutustele. Nad peaksid hindama vähemalt järgmist:

- a. tururiski strateegia, poliitikate ja piirmäärade suuruste olulised muutused;
- b. kõnealustest muutustest krediidasutuse või investeerimisühingu riskipositsioonile avalduv võimalik mõju;
- c. finantsturgude peamised suundumused.

Krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski tegevuste olemus ja koosseis

205. Pädevad asutused peaksid analüüsima krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski positsioonide (kauplemis- ja pangaportfell) olemust, et määrata põhjalikumaks hindamiseks kindlaks konkreetset riskipositsioonid ja seonduvad tururiski tegurid (näiteks vahetuskursid, intressimäärad või krediidiriski marginaalid).

206. Pädevad asutused peaksid analüüsima tururiski positsioone asjakohaste varaklasside ja/või finantsinstrumentide kaupa nende suuruse, keerukuse ja riski taseme alusel. Kõige olulisemate riskipositsioonide puhul peaksid järelevalveasutused hindama nendega seotud riskitegureid.

207. Pädevad asutused peaksid tururiski tegevusi analüüsides samuti käsitlema asjakohaste finantsinstrumentide (näiteks börsivälised tooted või mudelipõhise hindamise meetodi alusel hinnatud väärtusega tooted) ja konkreetsete turutegevuste (näiteks välkauplemine) keerukust. Tuleks käsitleda järgmisi asjaolusid:

- a. kui krediidasutus või investeerimisühing hoiab tuletisinstrumentide positsioone, siis peaksid pädevad asutused hindama nii turuväärtust kui ka nimiväärtust;
- b. kui krediidasutus või investeerimisühing tegeleb börsiväliste tuletisinstrumentidega, siis peaksid pädevad asutused hindama kõnealuste

tehingute osakaalu tuletisinstrumentide kogu portfellis ja börsivälise portfelli jaotust lepingu tüübi (vahetusleping, forwardleping jne), alusevaraks oleva finantsinstrumendi jne alusel (kõnealuste toodetega seotud vastaspoole krediidirisk on hõlmatud krediidiriski metoodikaga).

208. Kui see on asjakohane, siis peaksid pädevad asutused hindama raskustes olevaid ja/või mittelikiidseid positsioone (näiteks nn vanad portfelliid, s.o mittelikiidsete varade portfelliid, mis on seotud lõpetatud pangandustavade/-tegevustega, mida juhatakse ammendumise mudeli alusel) ning hindama nende mõju krediidasutuse või investeerimisühingu kasumlikkusele.

209. Regulaatiivsete omavahendite nõuete arvutamiseks sisemeetodeid kasutavate krediidasutuste või investeerimisühingute puhul peaksid pädevad asutused samuti käsitlema konkreetsete riskivaldkondade ja nendega seotud riskitegurite kindlaks määramiseks järgmisi näitajaid:

- a. tururiski omavahendite nõuete jaotus VaR riskiväärtuse, stressiolukorra VaR riskiväärtuse, täiendavate riskide nõude ja korrelatsioonil põhineva kauplemisportfelli nõude vahel;
- b. VaR riskiväärtuse jaotus riskitegurite alusel;
- c. VaR riskiväärtuse ja stressiolukorra VaR riskiväärtuse muutus (võimalikud näitajad on igapäevane/iganädalane muutus, kvartali keskmine ja järeltestimise tulemused);
- d. VaR riskiväärtusele ja stressiolukorra VaR riskiväärtusele rakendatud kordajad.

210. Kui see on asjakohane, siis peaksid pädevad asutused samuti võtma arvesse krediidasutuste või investeerimisühingute sisemise riski meetmeid. Need võivad hõlmata sisemisi VaR riskiväärtusi, mida ei kasutata omavahendite nõuete või tururiski tundlikkuse arvutustes erinevate riskitegurite ja võimalike kahjude suhtes.

211. Pädevad asutused peaksid olemuslikku tururiski hinnates kaaluma ajahetke näitajate ja suundumuste kasutamist nii agregeeritud kui ka portfelli alusel. Kui see on võimalik, siis peaksid seda analüüsi täiendama krediidasutuse või investeerimisühingu näitajate võrdlus konkurentidega ja asjakohased makromajanduslikud näitajad.

Kasumlikkuse analüüs

212. Pädevad asutused peaksid hindama turutegevuste ajaloolist kasumlikkust, sealhulgas kasumi volatiilsust, et mõista paremini krediidasutuse või investeerimisühingu turu riskiprofiili. Kõnealuse analüüsi võib teha portfelli tasandil ning jaotada äriiliinide või varaklasside alusel (võimalik, et ärimudeli analüüsi raames tehtava laiema hindamise osana).

213. Pädevad asutused peaksid kasumlikkust hinnates pöörama eritähelepanu tururiski tegevuste kontrollimisel tuvastatud peamistele riskivaldkondadele. Pädevad asutused peaksid eristama ühelt poolt kauplemistulu ja kauplemisega mitteseotud tulu (näiteks vahendustasud, klientide tasud jne) ning teiselt poolt saadud ja saamata jäänud kasumit/kahjumit.
214. Ebatavalist kasumit või kahjumit tekitavate varaklasside ja/või riskipositsioonide puhul peaksid pädevad asutused hindama kasumlikkust krediidasutuse või investeerimisühingu poolt võetava riski tasemega võrreldes (näiteks VaR riskiväärtus / kauplemiseks hoitavate finantsvarade ja kohustuste kaudu saadav netotulu), et määrata kindlaks võimalikud ebakõlad ja neid analüüsida. Kui see on võimalik, siis peaksid pädevad asutused võrdlema krediidasutuse või investeerimisühingu näitajaid tema ajaloolise tulemuslikkusega ja tema konkurentidega.

Turu kontsentratsioonirisk

215. Pädevad asutused peaksid mõistma krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva turu kontsentratsiooniriski taset, mis on tekkinud kas ühe riskiteguri riskipositsioonidest või mitme korreleeruva riskiteguri riskipositsioonidest.
216. Võimalike kontsentratsioonide hindamisel peaksid pädevad asutused pöörama eritähelepanu keerukate toodete (näiteks struktureeritud tooted), mittelikviidsete toodete (näiteks kollateraliseeritud võlakohustused) või mudelipõhise meetodi tehnikate abil hinnatud väärtusega toodete kontsentratsioonidele.

Stressitestimine

217. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu olemusliku tururiski hindamisel võtma arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tehtud stressitestide tulemusi, mille eesmärk on tuvastada varem tuvastamata tururiski allikad. See on eriti tähtis järelriski sündmuste puhul, mis ei pruugi olla ajaloolistes andmetes piisavalt esindatud või võivad sealt täiesti puududa nende väikse esinemise sageduse tõttu. Teine võimalike varjatud haavatavuste allikas, mida pädevad asutused peaksid arvesse võtma, on hinnakujunduse parameetrite järskude muutuste võimalus, näiteks kaupade teatavate hindade järsk muutus või hinnamullid.

6.3.3 Tururiski juhtimise ja kontrollide hindamine

218. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski profiilist põhjalikult aru saamiseks vaatama läbi selle turutegevuste aluseks oleva juhtimiskorralduse ja riskijuhtimise raamistiku. Selleks peaksid pädevad asutused hindama järgmisi elemente:
- a. tururiski strateegia ja valmidus,
 - b. organisatsiooniline raamistik,
 - c. poliitikad ja menetlused;

- d. riski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus ning
- e. sisekontrolliraamistik.

Tururiski strateegia ja valmidus

219. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutustel või investeerimisühingutel on kindel, selgelt sõnastatud ja dokumenteeritud tururiski strateegia, mille juhtorgan on heaks kiitnud. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan väljendab selgelt tururiski strateegiat ja valmidust ning nende läbivaatamise protsessi (näiteks üldise riskistrateegia läbivaatamise korral või kasumlikkuse ja/või kapitali adekvaatsuse probleemide korral);
- b. kas kõrgem juhtkond rakendab õigesti juhtorgani kinnitatud tururiski strateegiat, tagades, et krediidasutuse või investeerimisühingu tegevus on kooskõlas kasutusele võetud strateegiaga, koostatakse ja rakendatakse kirjalikud menetlused ning vastutusvaldkonnad on selgelt ja nõuetekohaselt määratud;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski strateegia peegeldab nõuetekohaselt krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski valmidust ja kas see on kooskõlas üldise riskivalmidusega;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski strateegia ja valmidus on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks asjakohane, võttes arvesse selle
 - ärimudelit,
 - üldist riski strateegiat ja valmidust,
 - turukeskkonda ja rolli finantssüsteemis ning
 - finantsseisundit, rahastamissuutlikkust ja kapitali adekvaatsust;
- e. kas krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski strateegias määratakse kindlaks suunised erinevate tururiskiga seotud instrumentide ja/või portfelliide juhtimiseks ning kas see toetab riski alusel tasakaalustatud äriotsuste tegemist;
- f. kas krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski strateegia hõlmab üldjoontes krediidasutuse või investeerimisühingu kõiki tegevusi, mille puhul tururisk on oluline;
- g. kas krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski strateegias võetakse arvesse majanduse tsüklilisi asjaolusid ning sellest tururiski positsioonide koosseisus tulenevaid muutusi;

- h. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik, millega tagatakse, et tururiski strateegia teatatakse tulemuslikult kõigile asjaomastele töötajatele.

Organisatsiooniline raamistik

220. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on sobilik organisatsiooniline raamistik tururiski juhtimise, mõõtmise, järelevalve ja kontrolli funktsioonide jaoks piisavate (nii kvalitatiivsest kui ka kvantitatiivsest seisukohast) töötajate ja tehniliste vahenditega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas tururiski võtmiseks, järelevalveks, kontrollimiseks ja aruandluseks on olemas selged vastutusahelad;
- b. kas tegevusvaldkonnas on selgelt eristatud *front office* (positsioonide võtjad) ja *back office* (mis vastutab tehingute jaotamise, registreerimise ja arveldamise eest);
- c. kas tururiski kontrolli ja järelevalve süsteem on organisatsioonis selgelt tuvastatud ning funktsionaalselt ja hierarhiliselt tegevusvaldkonnast sõltumatu ning kas sellele kohaldatakse sõltumatut läbivaatamist;
- d. kas riski juhtimise, mõõtmise, järelevalve ja kontrolli funktsioonid hõlmavad kogu krediidasutuse või investeerimisühingu (sealhulgas tütarettevõtjate ja filiaalide) tururiski ning eelkõige kõiki valdkondi, kus tururiske saab võtta, maandada või nende järelevalvet teha;
- e. kas turutegevustega seotud töötajatel (nii ärivaldkondades kui ka juhtimise ja kontrolli valdkondades) on nõuetekohased oskused ja kogemused.

Poliitikad ja menetlused

221. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel selgelt kindlaks määratud poliitikad ning menetlused tururiski väljaselgitamiseks, juhtimiseks, mõõtmiseks ja kontrollimiseks. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas juhtorgan kinnitab tururiski juhtimise, mõõtmise ja kontrollimise poliitikad ning arutab neid ja vaatab neid regulaarselt läbi kooskõlas riskistrateegiatega;
- b. kas kõrgem juhtkond vastutab nende arendamise eest, tagades juhtorgani otsuste nõuetekohase rakendamise;
- c. kas turupoliitikad on kooskõlas asjakohaste eeskirjadega ning krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse laadi ja keerukuse seisukohast adekvaatsed ning võimaldavad selgelt mõista krediidasutuse või investeerimisühingu erinevatele toodetele ja tegevustele omast tururiski ning kas kõnealused poliitikad on selgelt

formaliseeritud, kas neist teatatakse ja neid kohaldatakse järjepidevalt kogu krediitiasutuses või investeerimisühingus;

- d. kas gruppide puhul kohaldatakse kõnealuseid poliitikaid järjepidevalt kogu grupi piires ja kas need võimaldavad riski nõuetekohast juhtimist.

222. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediitiasutuse või investeerimisühingu turupoliitika ja menetlused on usaldusväärsed ning kooskõlas tururiski strateegiaga ja hõlmavad kõiki peamisi tegevusi ning protsesse, mis on seotud tururiski juhtimise, mõõtmise ja kontrolliga. Hindamine peaks hõlmama eelkõige järgmist:

- a. tegevuse laad, finantsinstrumendid ja turud, kus krediitiasutus või investeerimisühing saab tegutseda;
- b. positsioonid, mis tuleb regulatiivsel otstarbel kauplemisportfelli kaasata ja sealt välja jätta;
- c. asutusesiseste riskide maandamise poliitika;
- d. vajaduse korral krediitiasutuse või investeerimisühingu kauplemisüksuste määratlus, struktuur ja vastutusvaldkonnad;
- e. kauplemise ja arveldamise protsessidega seotud nõuded;
- f. tururiski piiramise ja kontrollimise menetlused;
- g. raamistik, millega tagatakse, et kõigile õiglase väärtusega mõõdetud positsioonidele kohaldatakse usaldusväärsuse hindamise korrigeerimisi kooskõlas asjakohaste õigusaktidega, eelkõige komisjoni delegeeritud määrusega (EL) nr 526/2014, seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad marginaali asendaja ja piiratud väiksemate portfelli kindlaksmääramist krediitiväärtuse korrigeerimise riski puhul⁷. Kõnealune raamistik peaks hõlmama nõudeid keerukate positsioonide, mittelikviidsete toodete ja mudelite abil hinnatud väärtusega toodete jaoks;
- h. krediitiasutuse või investeerimisühingu poolt kohaldatavad kriteeriumid, et vältida seotust pettusi toimepanevate või muude kuritegudega seotud isikutega/gruppidega;
- i. uute turutegevuste ja/või toodete menetlused; juhtorgan või selle asjaomane delegeeritud komitee peaks kinnitama olulised riski maandamise või riski juhtimise algatused; pädevad asutused peaksid tagama järgmise:

⁷ Komisjoni 12. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 526/2014, ELT L 148, 20.5.2014, lk 17.

- uutele turutegevustele ja/või toodetele kohaldatakse nõuetekohaseid menetlusi ja kontrolle enne nende kasutusele võtmist või alustamist;
- krediidasutus või investeerimisühing on teinud oma üldisele riskiprofiilile avalduva võimaliku mõju analüüsi.

Riski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus

223. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik tururiskide väljaselgitamiseks, mõistmiseks ning mõõtmiseks kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ja keerukusega ning kas kõnealune raamistik vastab asjakohaste ELi ja riiklike rakendusõigusaktide asjakohastele miinimumnõuetele. Nad peaksid käsitlema järgmist:

- a. kas andmed, infosüsteemid ja mõõtmistehnikad võimaldavad juhtkonnal mõõta kõigi oluliste bilansiliste ja bilansiväliste tegevuste (kui need on asjakohased grupi tasandil) olemuslikku tururiski, sealhulgas nii kauplemis- kui ka pangaportfelli puhul, ning nende vastavust järelevalvelisele aruandluskohustusele;
- b. kas krediidasutustel ja investeerimisühingutel on nõuetekohased töötajad ning meetodikad oma kauplemis- ja pangaportfellide tururiski mõõtmiseks, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu suurust ning keerukust ja tema tegevuste riskiprofiili;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu riski mõõtmise süsteemi puhul võetakse arvesse kõiki olulisi riskitegureid, mis on seotud selle tururiski positsioonidega (sealhulgas alusrisk, äriühingu võlakirjade või krediituletisinstrumentide krediidiriski marginaalid ning optsioonide vega- ja gammariskid). Kui mõned instrumendid ja/või tegurid arvatakse riski mõõtmise süsteemide alt välja, siis peaksid pädevad asutused hindama väljaarvamiste olulisust ning määrama kindlaks, kas kõnealused väljaarvamised on põhjendatud;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu riski mõõtmise süsteemid on suutelised tuvastama võimalikud tururiski kontsentratsioonid, mis tekivad kas ühe riskiteguri riskipositsioonidest või korreleeritud mitme riskiteguri riskipositsioonidest;
- e. kas riskijuhid ja krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgem juhtkond mõistavad mõõtmissüsteemide aluseks olevaid eeldusi, eelkõige põhjalikumate riskijuhtimise tehnikate puhul;
- f. kas krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgem juhtkond on teadlik krediidasutuse või investeerimisühingu hinnakujunduse mudelites ja riskijuhtimise tehnikates esineva mudeli riski määrast ning kas nad kontrollivad regulaarselt tururiski tegevustes kasutatavate erinevate mudelite valiidisust ja kvaliteeti.

224. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud nõuetekohased stressitestid, mis täiendavad selle riski mõõtmise süsteemi. Sel otstarbel peaksid nad arvesse võtma järgmisi elemente:

- a. stressitestimise sagedus;
- b. kas asjakohased riskitegurid on tuvastatud (näiteks mittelikviidsus / avamis- ja sulgemishindade oluline erinevus, kontsentreeritud positsioonid, ühesuunalised turud jne);
- c. stressistsenaariumi aluseks olevad eeldused ning
- d. stressitestimise sisemine kasutamine kapitali planeerimise ja tururiski strateegiate otstarbel.

225. Direktiivi 2013/36/EL artiklit 101 kohaldades peaksid pädevad asutused juhul, kui krediidasutusel või investeerimisühingul on luba kasutada tururiski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks asutusesiseseid mudeleid, kontrollima, et krediidasutus või investeerimisühing vastaks jätkuvalt asjakohastes ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kehtestatud miinimumnõuetele ning et kõnealuste sisemudelite tulemusena ei alahinnataks olulist riski.

226. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel tururiski nõuetekohane järelevalve ja aruandluse raamistik, millega tagatakse vajaduse korral kiire tegutsemine krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgema juhtkonna või juhtorgani asjakohasel tasandil. Järelevalve süsteem peaks hõlmama konkreetseid näitajaid ja asjakohaseid käivituslävesid tulemuslike varajaste hoiatuste andmiseks. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tulemuslikud infosüsteemid tururiski tegevuste täpseks ja õigeaegseks väljaselgitamiseks, agregeerimiseks, järelevalveks ning aruandluseks;
- b. kas juhtimise ja kontrolli valdkond esitab regulaarselt juhtorganile ja kõrgemale juhtkonnale aruandeid, mis sisaldavad vähemalt teavet praeguste turu riskipositsioonide kohta, kasumi ja kahjumi tulemusi ning riskimeetmeid (näiteks VaR riskiväärtus) lepingu piirmääradega võrreldes.

Sisekontrolliraamistik

227. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tugev ja põhjalik kontrolliraamistik ning kindlad kaitsemeetmed enda tururiski maandamiseks kooskõlas enda tururiski juhtimise strateegia ja riskivalmidusega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu kontrollifunktsioonide ulatus hõlmab kõiki konsolideeritud ettevõtjaid, kõiki geograafilisi asukohti ja kõiki finantstegevusi;
- b. kas kasutusel on sisekontrollid, tegevuspiirangud ja muud tavad, mille eesmärk on hoida tururiski positsioone krediidasutusele või investeerimisühingule aktsepteeritavatel tasemetel kooskõlas juhtorgani ja kõrgema juhtkonna poolt ning krediidasutuse või investeerimisühingu riskivalmiduse alusel kindlaks määratud näitajatega;
- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohased sisekontrollid ja tavad, et tagada poliitikate, menetluste ja piirmäärade rikkumiste ning erandite korral meetmete võtmiseks õigeaegne teatamine asjakohasele juhtkonna tasemele. Nad peaksid võtma arvesse seda, kas krediidasutuse või investeerimisühingu sisekontrollid ja tavad
 - suudavad tuvastada ametikoha või äriüksuse tasandil kehtestatud konkreetsete piirmäärade rikkumisi ning turutegevuste üldise piirmäära rikkumisi;
 - võimaldavad iga päev tuvastada piirmäärade rikkumisi ja/või erandeid ning teha nende järelevalvet.

228. Pädevad asutused peaksid hindama piirangute süsteemi, sealhulgas järgmist:

- a. kas kehtestatud piirangud on absoluutsed või on võimalik piirangute eiramine. Viimatinimetatud juhul peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu poliitikad selgelt kirjeldama ajavahemikku ja eritingimusi, mille puhul on kõnealused piirangute eiramised võimalikud;
- b. kas piirmäärade süsteemiga määratakse turutegevuste jaoks üldine piirmäär ja peamiste riski alamkategoriate jaoks konkreetsed piirmäärad; kui see on asjakohane, siis peaks see võimaldama piirmäärade kehtestamist portfelli, ametikoha, äriüksuse või instrumendi tüübi tasandil; üksikasjalikkuse tase peaks vastama krediidasutuse või investeerimisühingu turutegevuste omadustele;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt kehtestatud piirmäärad (riski mõõteväärtusel põhinevad piirmäärad, tinglikud piirmäärad, kahjumi kontrolli piirmäärad jne) vastavad selle turutegevuste suurusele ja keerukusele;
- d. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel menetlused, et hoida kauplejaid nende piirmääradega kursis;
- e. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel adekvaatsed menetlused oma piirmäärade regulaarseks ajakohastamiseks.

229. Pädevad asutused peaksid hindama siseauditi funktsiooni funktsionaalsust. Nad peaksid hindama järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb regulaarselt tururiski juhtimise raamistiku siseauditeid;
- b. kas siseauditi funktsioon hõlmab tururiski juhtimise, mõõtmise ja kontrollide põhielemente kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;
- c. kas siseauditi funktsioon on sisepoliitikate ja mis tahes asjaomaste väliste eeskirjade järgimise kindlaks määramisel ning nendest kõrvalekaldumiste käsitlemisel tõhus.

230. Tururiski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks sisemudeli kasutusele võtnud krediidasutuste või investeerimisühingute puhul peaksid pädevad asutused samuti hindama, kas sisemine valideerimise portsess on kindel ja tõhus mudeli eelduste kontrollimisel ning tururiski modelleerimise, kvantifitseerimise ja juhtimise süsteemi ning ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kindlaks määratud muude asjakohaste miinimumnõuete võimalike puuduste tuvastamisel.

6.3.4 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

231. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu tururiskist. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 5 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma. Kui pädev asutus otsustab teatavate riski alamkategoriate olulisuse tõttu neid eraldi hinnata ja neile eraldi punkte anda, siis tuleks analoogia alusel võimaluste piires kohaldada allpool esitatud tabelis antud suuniseid.

232. Kuna sellised tegurid nagu turu riskipositsioonide tootluse keerukus, kontsentratsiooni tase ja volatiilsus ei pruugi olla tururiski taseme ideaalsed näitajad, siis peaksid pädevad asutused olemusliku tururiski hindamise ja sellele punktide andmise käigus võtma arvesse kõiki kõnealuseid tegureid paralleelselt ja mitte isoleeritult ning mõistma volatiilsuse seaduspärade tegureid.

Tabel 5. Tururiski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Riski punkti summa	Järelevalveasutuse arvamus	Olemusliku riski kaalutlused	Nõuetekohase juhtimise ja kontrolli kaalutlused
1	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes puudub krediidasutuse või	- Riskipositsioonide olemus ja koosseis osutab sellele, et tururisk ei ole oluline. - Krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski	Krediidasutuse või investeerimisühingu tururiski poliitika ja strateegia ning tema üldine strateegia ja

	investeeringisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju märkimisväärne risk.	positsioonid ei ole keerukad. • Tururiski kontsentratsiooni tase ei ole oluline. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsioonid tekitavad mittevolaatilise tootluse.	riskivalmidus on kooskõlas. • Tururiski organisatsiooniline raamistik on kindel ning seal on määratud selged vastutusvaldkonnad ja riskivõtjate ning juhtimise ja kontrolli funktsioonide ülesannete selge eraldamine.
2	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediitiasutuse või investeeringisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk väike.	• Tururiski positsiooni olemusest ja koosseisust tulenev risk on väike. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsiooni keerukus on väike. • Tururiski kontsentratsiooni tase on madal. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsioonid tekitavad väikse volatiilsusega tootluse.	• Tururiski mõõtmise, järelvalve ja aruandluse süsteemid on asjakohased. • Tururiski asutusesisesed piirmäärad ja kontrolli raamistik on kindlad ning kooskõlas krediitiasutuse või investeeringisühingu riskijuhtimise strateegia ja riskivalmidusega.
3	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediitiasutuse või investeeringisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk keskmine.	• Tururiski positsiooni olemusest ja koosseisust tulenev risk on keskmine. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsiooni keerukus on keskmine. • Tururiski kontsentratsiooni tase on keskmine. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsioonid tekitavad keskmise volatiilsusega tootluse.	
4	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediitiasutuse või investeeringisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk suur.	• Tururiski positsiooni olemusest ja koosseisust tulenev risk on oluline. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsiooni keerukus on suur. • Tururiski kontsentratsiooni tase on kõrge. • Krediitiasutuse või investeeringisühingu tururiski positsioonid tekitavad suure volatiilsusega tootluse.	

6.4 Operatsiooniriski hindamine

6.4.1 Üldised kaalutlused

233. Pädevad asutused peaksid hindama operatsiooniriski krediidasutuse või investeerimisühingu kõigi äriilinide ja tegevuste puhul, võttes arvesse juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamise tulemusi, nagu on kindlaks määratud jaotises 5. Kõnealust hindamist tehes peaksid nad kindlaks määrama, kuidas operatsioonirisk võib tekkida (majanduslik kahju, väiksest erinevusest tekkiv viga, tuleviku tulu või kasumi kaotamine) ja nad peaksid samuti võtma arvesse muude seotud riskide võimalikku mõju (näiteks krediidi operatsiooniriski ja turu operatsiooniriski nn piirjuhtumid).

234. Pädevad asutused peaksid hindama edasi antud teenustest ja tegevustest tekkiva operatsiooniriski olulisust ning seda, kas need võivad mõjutada krediidasutuse või investeerimisühingu võimet tehinguid töödelda ja/või teenuseid osutada või kas need võivad põhjustada õiguslikke kohustusi või kahju kolmandatele isikutele (näiteks kliendid ja muud sidusrühmad).

235. Operatsiooniriski hinnates peaksid pädevad asutused samuti võtma arvesse järgmist.

- a. Mainerisk: mainerisk on operatsiooniriskiga hõlmatud nendevaheliste tihedate seoste tõttu (näiteks enamikul operatsiooniriski sündmustel on tugev mõju mainele). Samas ei tohiks maineriski hindamise tulemus peegelduda operatsiooniriskile antavas punktisummas, vaid seda tuleks vajaduse korral pidada ärimudeli analüüsi ja/või likviidsusriski hindamise osaks, kuna selle peamine mõju on krediidasutuse või investeerimisühingu tulu vähenemine ja usalduse kaotamine või investorite, hoiustajate või pankadevahelisel turul osalejate rahulolematuse krediidasutusega või investeerimisühinguga.
- b. Mudeli risk: mudeli risk hõlmab kahte järgmist erinevat riski vormi:
 - i. regulatiivselt kinnitatud mudelite (näiteks krediidiriski sisereitingute mudelid) alusel omavahendite nõuete alahindamisega seotud risk;
 - ii. krediidasutuse või investeerimisühingu poolt otsuste tegemiseks mis tahes muude mudelite (näiteks toote hinnakujundus, finantsinstrumentide hindamine, riski piirmäärade järelevalve jne) arendamise, rakendamise või väärakasutusega seotud kahju risk.

Variandi i puhul peaksid pädevad asutused käsitlema mudeli riski kapitali spetsiifiliste riskide hindamise osana (näiteks sisereitingute mudeli puudust peetakse krediidiriski hindamise osaks) ning kapitali adekvaatsuse hindamise osana. Variandi ii puhul peaksid pädevad asutused käsitlema riski operatsiooniriski hindamise osana.

236. Operatsiooniriski hinnates võivad pädevad asutused kasutada täiustatud mõõtmismudelil põhinevate meetodite juhtumi liikide klassifikatsiooni, mis on sätestatud määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 324 ja mida on täpsustatud komisjoni delegeeritud määruses, mis on väljastatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 312 lõike 4 kohaselt, et saada selge arusaam operatsiooniriskide spektrist ja saavutada kõnealuste riskide analüüsimisel erinevates krediidasutustes ja investeerimisühingutes järjepidevus olenemata operatsiooniriski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks kasutusele võetud meetodist.

6.4.2 Olemusliku operatsiooniriski hindamine

237. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva või avalduda võiva operatsiooniriski olemust ja ulatust. Selleks peaksid pädevad asutused põhjalikult mõistma krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudelit, selle tegevust, riskikultuuri ja tegevuskeskkonda, kuna kõik nimetatud tegurid määravad kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski positsiooni.

238. Olemusliku operatsiooniriski hindamine hõlmab kahte järgmist etappi, mida on käesolevas jaotises täpsemalt kirjeldatud:

- a. esialgne hindamine ning
- b. krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvate operatsiooniriski positsioonide olemuse ja tähtsuse hindamine.

Esialgne hindamine

239. Pädevad asutused peaksid operatsiooniriski hindamise ulatuse kindlaks määramiseks kõigepealt määrama kindlaks operatsiooniriski allikad, millega krediidasutus või investeerimisühing kokku puutub. Selleks peaksid pädevad asutused kasutama teadmisi, mille nad on saanud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi teiste elementide hindamisest, krediidasutuse või investeerimisühingu ja konkurentide positsioonide võrdlusest (sealhulgas asjakohased välised andmed, kui need on saadaval) ning mis tahes muudest järelevalvetegevustest.

240. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse vähemalt järgmist:

- a. operatsiooniriski põhistrateegia ja operatsiooniriski taluvus;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu tegutsemise tegevus- ja väliskeskkonnad (sealhulgas geograafiline asukoht);
- c. operatsiooniriski omavahendite nõue (mida eristatakse baasmeetodi, standardlähendamise (kaubeldavate väärtpaberite varad) ja täiustatud mõõtmismudelil põhinevate meetodite alusel) kogu omavahendite nõudega võrreldes ning vajaduse korral operatsiooniriski sisekapital kogu sisekapitaliga

võrreldes, sealhulgas ajaloolised seaduspärad ja prognoosid, kui need on saadaval;

- d. brutotulu, varade ja operatsiooniriski kahju tase ning muutus viimaste aastate jooksul;
- e. hiljutised olulised ettevõtte sündmused (näiteks ühinemised, omandamised, võõrandamised ja ümberstruktureerimine), mis võivad olla krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski profiili muutuse aluseks lühikeses või keskpikas perspektiivis (näiteks kuna süsteemid, protsessid ja menetlused ei oleks lühiajaliselt täielikus kooskõlas emaettevõtja riskijuhtimise poliitikatega);
- f. IT-süsteemide ja/või protsesside olulised muutused, mis võivad põhjustada operatsiooniriski profiili muutuse (näiteks kuna uut või muudetud IT-süsteemi ei ole korralikult katsetatud või kuna uute süsteemide/protsesside ja menetlustega seotud ebapiisav koolitus või põhjustada vigade tegemise);
- g. kohaldatavate õigusaktide või sise-eeskirjade eiramine, millest on teada andnud välised audiitorid ja siseauditi funktsioon või mis on ilmnenud avalikult kättesaadava teabe alusel (pidades silmas nii praegust olukorda kui ka regulatiivsete nõuete täitmisega seotud käitumise muutumist ajas);
- h. äriplaanide ambitsioonikus ning agressiivsed stimuleerimis- ja hüvitussüsteemid (näiteks müügi eesmärkide, töötajate arvu vähendamise jne seisukohast), mis võivad suurendada nõuete eiramise, inimliku vea ja töötajate ametiseisundi kuritarvitamise riski;
- i. protsesside ja menetluste, (klientidele müüdud või omandatud) toodete ja IT-süsteemide keerukus (sealhulgas uute tehnoloogiate kasutamine) selles ulatuses, milles need võivad põhjustada vigu, viivitusi, valesid kirjeldusi, julgeolekunõuete rikkumisi jne;
- j. krediidasutuse või investeerimisühingu tavad edasi antud teenuste kvaliteedi järelevalveks ja teadlikkuse tase edasi antud tegevustega seotud operatsiooniriskist ning teenuseosutajate üldisest riskpositsioonist kooskõlas CEBSi *tegevuse edasiandmise suuniste* nõuetega.

241. Kui see on asjakohane, siis peaksid pädevad asutused analüüsima eespool nimetatud asjaolusid äriiini / juriidilise isiku ja geograafilise ala alusel ning samuti sündmuse tüübi kategooria alusel, kui andmed selle kohta on saadaval, ning võrdlema krediidasutuse või investeerimisühingu positsiooni tema konkurentidega.

Operatsiooniriski positsioonide olemus

242. Pädevad asutused peaksid määrama kindlaks operatsiooniriski positsioonide olemuse ning eristama neid, mis põhjustavad suurema tõenäosusega „sageliesinevaid / väikse mõjuga“ kahjujuhtumeid nendest, mis põhjustavad „harvaesinevaid / olulise mõjuga“ kahjujuhtumeid (mis on usaldusväärsuse seisukohast ohtlikumad).
243. Selleks peaksid pädevad asutused analüüsima operatsiooniriski põhitegurite riskipositsioone tulevase potentsiaalse riski ja kahju mõistmiseks. Kõnealuse analüüsi jaoks võib olla vajalik võtta arvesse äriplane, tooteid, protsesse ja geograafilisi alasid, mis on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks asjakohased, ning samuti hinnata põhiriskitegurite (näiteks protsessid, inimesed, süsteemid ja välistegurid) operatsiooniriski positsioone, kasutades krediidasutuse või investeerimisühingu riskihindamist ja konkurentide analüüsi.
244. Analüüsi tehes peaksid pädevad asutused võtma arvesse kõnealuste riskitegurite omavahelist mõju, määrates kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski positsioonid (näiteks enamate riskitegurite avaldumine võib suurendada operatsioonisündmuse tõenäosust ja sellest tulenevat kahju).

Operatsiooniriski positsioonide olulisus

245. Kui operatsiooniriski tegurite peamised allikad on kindlaks määratud, siis peaks pädev asutus keskenduma nendele, millel võib olla kõige olulisem mõju krediidasutusele või investeerimisühingule. Pädev asutus peaks hindama krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski tegurite „võimalikku riskipositsiooni“, kasutades nii eksperdi hinnangut kui ka kvantitatiivseid näitajaid, mis on seotud krediidasutuse või investeerimisühingu või tema konkurentidega.
246. Pädevad asutused peaksid operatsiooniriski positsioonide olulisust hinnates võtma arvesse krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvate sündmuste sagedust ja tõsidust.
247. Üks peamine teabeallikas, mida pädevad asutused peaksid arvesse võtma, on krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuskahjumi ja sündmuste andmebaas, mis määrab olemasolu ja usaldusväärsuse (s.o täpsuse ja terviklikkuse) korral kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu ajaloolise operatsiooniriski profiili.
248. Minimaalsete omavahendite nõuete arvutamiseks täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit kasutavate krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul peaksid pädevad asutused samuti kaaluma sisemeetodi kasutamist, kui kõnealuse meetodi abil on võimalik mõõta operatsiooniriski positsiooni soovitud üksikasjalikkuse tasemega (näiteks toode, protsess jne) ning eeldades, et mudel suudab piisavalt tulevikku ennustada.
249. Lisaks sellele peaksid pädevad asutused tegema kvalitatiivsema analüüsi ning kasutama krediidasutuse või investeerimisühingu riskihindamist, konkurentide analüüsi andmeid ning avalikke ja/või konsortsiumi andmebaase, kui need on saadaval ja asjakohased. Pädevad

asutused võivad samuti võtta arvesse võimalikest puudustest mõjutatud asjaomastele äriüksustele jne eriomaseid muid tegureid, mis võimaldavad riskipositsiooni mõõtmist.

250. Krediidiasutuse või investeerimisühingu riskipositsiooni hinnates peaksid pädevad asutused kasutama tulevikku suunatud meetodit, kasutades võimaluse korral krediidiasutuse või investeerimisühingu tehtud stsenaariumianalüüse ja võttes arvesse mis tahes parandusmeetmeid ning maandamise meetmeid, mis on juba võetud ja tulemuslikud.

Operatsiooniriski alamkategoriate hindamine

251. Pädevad asutused peaksid hindama operatsiooniriski erinevate operatsiooniriski alamkategoriate puhul (mis on kindlaks määratud sündmuste tüüpide ja kõnealuste sündmuste tüüpide edasiste jaotuste alusel) ning nendest igaühega seotud riskitegureid.
252. Hindamist tehes peaksid pädevad asutused pöörama eritähelepanu operatsiooniriski teatavatele alamkategoriatele tulenevalt nende sagedasest esinemisest ja nende seotusest enamiku krediidiasutuste või investeerimisühingutega ning samuti tulenevalt nende võimalikust mõjust usaldatavusele. Kõnealused alamkategoriad hõlmavad järgmist:
- a. käitumisrisk,
 - b. süsteemide – IKT risk ning
 - c. mudeli risk.

Käitumisrisk

253. Pädevad asutused peaksid hindama operatsiooniriski raames krediidiasutuse või investeerimisühingu käitumisriski positsioonide asjakohasust ja olulisust osana õiguslikust riskist ja eelkõige seoses järgmisega:
- a. ebasobivate toodete müük nii jae- kui ka hulgimüügi turgudel,
 - b. toodete sunnitud ristmüük jaeklientidele, näiteks pangakontode paketid või lisandtooted, mida kliendid ei vaja,
 - c. äritegevusega seotud huvide konfliktid,
 - d. intressibaasmääradega, välisvaluuta vahetuskurssidega või muude finantsinstrumentidega või indeksitega manipuleerimine krediidiasutuse või investeerimisühingu kasumi suurendamiseks,
 - e. eluaja jooksul finantsinstrumentide vahetamise ja/või finantsteenuste osutajate vahetamise tõkked,

- f. halvasti kujundatud jaotuskanalid, mis võivad võimaldada huvide konflikte petlike stiimulitega,
- g. toodete automaatsed uuendamised või väljumistrahvid ning/või
- h. kliendikaebuste ebaõiglane töötlemine.

254. Kuna käitumisrisk hõlmab mitmesuguseid küsimusi ning võib tekkida mitmetest äriprotsessidest ja toodetest, siis peaksid pädevad asutused kasutama ärimudeli analüüsi tulemust ning uurima stimuleerimispoliitikaid, et saada kõrgel tasemel arusaam käitumisriski allikatest.

255. Kui see on asjakohane, siis peaks pädev asutus võtma arvesse konkurentsi taset krediidasutuse või investeerimisühingu tegutsemise turgudel ning määrama kindlaks, kas üksinda või väikse grupi piires domineeriv positsioon põhjustab olulise üleastumise riski (näiteks kartellilaadse käitumise tulemusena).

256. Käitumisriski olemasolule osutavad võimalikud näitajad on järgmised:

- a. asjaomaste asutuste poolt krediidasutusele või investeerimisühingule üleastumiste eest määratud karistused;
- b. konkurentidele üleastumiste eest määratud karistused;
- c. kaebused krediidasutuse või investeerimisühingu vastu seoses asjakohaste arvude või summadega.

257. Pädevad asutused peaksid siiski kohaldama tulevikku suunatud meetodit, võttes samuti arvesse regulatiivsete muutuste ja asjaomaste asutuste tegevuse võimalikku mõju seoses tarbijakaitsega ning finantsteenuste üldise osutamisega.

Süsteemide – IKT risk

258. Pädevad asutused võivad hinnata operatsiooniriski erinevate meetodite alusel, mis tuginevad sektoris väljakujunenud standarditele (näiteks ISO 27000, infotehnoloogia ja sellega seotud tehnoloogia kontrolli eesmärgid (Control Objectives for Information and Related Technology – COBIT), infotehnoloogia taristu andmetee (Information Technology Infrastructure Library – ITIL) jne). Pädev asutus peaks olenemata kasutusele võetud meetodist hindama vähemalt järgmist:

- a. talitluspidevuse katsetamise ja planeerimise kvaliteet ning tõhusus (näiteks krediidasutuse või investeerimisühingu IT-süsteemi võime hoida äritegevust täielikult töökorras);
- b. süsteemidele ja andmetele sisemise ning välise juurdepääsu turvalisus (näiteks kas IT-süsteem annab teavet ja juurdepääsu ainult õigetele inimestele);

- c. aruandluses, riskijuhtimises, raamatupidamises, positsioonide arvestuses jne kasutatavate andmete täpsus ja usaldusväärsus (näiteks kas IT-süsteemiga tagatakse, et teave ja aruandlus selle kohta on täpne, õigeaegne ja terviklik);
- d. muutuste tegemise võimekus (näiteks kas IT-süsteemides muutuste tegemine toimub lubatava eelarve piires ja piisava rakenduskiirusega).

259. Pädevad asutused peaksid samuti hindama IT-arhitektuuri keerukust ja seda, kas see võib mõjutada eespool nimetatud asjaolusid.

260. Kõnealuseid elemente hinnates peaksid pädevad asutused võimaluse korral koguma asjakohaseid juhtumiaruandeid ja siseauditite aruandeid ning samuti krediidasutuse või investeerimisühingu poolt kindlaks määratud ja kasutatavaid muid IKT riski mõõtmise ja järelevalve näitajaid.

261. Pädevad asutused peaksid seejärel hindama IKT riski võimaliku mõju olulisust nii krediidasutuse või investeerimisühingu kahjumite kui ka maine kahjustamise seisukohast. Seda tehes peaksid nad võimaluse korral kasutama asjakohaseid tundlikkuse ja stsenaariumi analüüse või stressitestide tulemusi.

Mudeli risk

262. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu mudeli riski positsiooni, mis tekib peamistes ärivaldkondades ja tegevustes sisemudelite kasutamisest, kooskõlas määratluse ja nõuetega, mis on sätestatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 312 lõike 4 kohaselt väljastatud komisjoni delegeeritud määruses, selles ulatuses, milles need on kohaldatavad.

263. Pädevad asutused peaksid käsitlema järgmist:

- i. millises ulatuses ja millisel otstarbel (näiteks vara hindamine, toote hinnakujundus, kauplemisstrateegiad, riskijuhtimine) kasutab krediidasutus või investeerimisühing otsuste tegemiseks mudeleid ja kõnealuste otsuste ärilise olulisus;
- ii. krediidasutuse või investeerimisühingu teadlikkus sellest, kuidas ta oma mudeli riski juhib.

264. Alapunkti i puhul peaksid pädevad asutused kindlaks määrama ärivaldkonna/tegevuse, mille puhul krediidasutus või investeerimisühing kõnealuseid mudeleid olulisel määral kasutab. Seda hinnates võivad pädevad asutused kontrollida järgmisi valdkondi, milles krediidasutused või investeerimisühingud üldjuhul mudeleid kõige ulatuslikumalt kasutavad:

- a. finantsinstrumentidega kauplemine,
- b. riski mõõtmine ja juhtimine ning

- c. kapitalipaigutus (sealhulgas laenuks andmise poliitika ja toote hinnakujundus).

265. Punkti ii puhul peaksid pädevad asutused hindama järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing on võtnud kasutusele mis tahes kontrollimehhanismi (näiteks turunäitajate kalibreerimine, sisemine valideerimine või järeltestimine, eksperdihinnangu alusel ülekontrollimine jne) ning kas kõnealune mehhanism on kindel (s.o meetodite, sageduse, järelmeetmete jne seisukohast) ning hõlmab mudeli kinnitamise protsessi;
- b. kas krediidasutus või investeerimisühing kasutab mudeleid usaldusväärselt (näiteks suurendades või vähendades asjakohaseid näitajaid nende positsioonide suuna alusel jne), kui ta on teadlik mudeli puudustest või turu ja ärivaldkonna muutustest.

266. Pädevad asutused peaksid mudeli riskihindamist tehes kasutama teiste kapitalile ning likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamise tulemust, eelkõige seoses riski mõõtmiseks, hinnakujunduseks ning varade ja/või kohustuste hindamiseks kasutatavate meetodikate adekvaatsusega.

267. Olulisel määral mudeleid kasutavate ärivaldkondade puhul peaksid pädevad asutused seejärel hindama mudeli riski mõju võimalikku olulisust muu hulgas tundlikkuse ja stsenaariumi analüüside või stressitestimise kaudu.

6.4.3 Maineriski hindamine

268. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu maineriski positsiooni, lähtudes oma arusaamast krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorralduse, ärimudeli, toodete ja tegevuskeskkonna kohta.

269. Mainerisk on oma olemuselt asjakohasem suurte krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul, eelkõige börsil noteeritud aktsiate või võlgadega või pankadevahelistel turgudel tegutsevate krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul. Seega peaksid pädevad asutused maineriski hindamisel pöörama rohkem tähelepanu kõnealuste omadustega krediidasutustele või investeerimisühingutele.

270. Pädevad asutused peaksid käsitlema nii sisemisi kui ka väliseid tegureid või sündmusi, mis võivad põhjustada krediidasutusele või investeerimisühingule mainega seotud probleeme. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu maineriski positsiooni hinnates võtma arvesse järgmisi kvalitatiivseid näitajaid:

- a. aasta jooksul ametlike organite määratud karistuste arv (mitte ainult pädevate asutuste määratud karistused, vaid samuti maksude või muude arveldustega seotud karistused);

- b. ajakirjanduskampaaniad ja tarbijaühenduste algatused, mis halvendavad avalikkuse taju krediidasutusest või investeerimisühingust ning selle mainet;
- c. kliendikaebuste arv ja selle muutumine;
- d. krediidasutuse või investeerimisühingu konkurente mõjutavad negatiivsed sündmused, kui avalikkus seostab neid kogu finantssektori või krediidasutuste ja investeerimisühingute grupiga;
- e. avalikkuse hulgas halva mainega sektorites (näiteks relvatööstus, embargoga riigid jne) tegutsemine või tegelemine sanktsioonide loeteludesse (näiteks Ameerika Ühendriikide välisvarade kontrolli ameti (Office of Foreign Assets Control – OFAC) loetelud) kantud inimeste või riikidega;
- f. kui need on saadaval, siis muud turu näitajad (näiteks reitingu langetamised või aktsiahinna muutused aasta jooksul).

271. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu maineriski positsiooni olulisust ja seda, kuidas see on seotud teiste riskidega (s.o krediidi-, turu-, operatsiooni- ja likviidsusrisk), kasutades muid riskihindamisi, et määrata kindlaks mis tahes võimalik teisene mõju kummaski suunas (maine mõju teistele riskidele ja vastupidi).

6.4.4 Operatsiooniriski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli hindamine

272. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu raamistikku ja korraldusi, mis on mõeldud konkreetset operatsiooniriski kui individuaalse riskikategooria juhtimiseks ning kontrollimiseks. Kõnealuse hindamise raames tuleks võtta arvesse jaotises 5 käsitletud üldise riskijuhtimise ja sisekontrolli raamistiku analüüsi tulemust, kuna see mõjutab krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski positsioone.

273. Pädevad asutused peaksid võtma kõnealusel läbivaatamisel arvesse operatsiooniriski põhitegureid (s.o inimesed, protsessid, välistegurid, süsteemid), mis võivad samuti olla maandavateks teguriteks, ja nad peaksid arvesse võtma järgmist:

- a. operatsiooniriski juhtimise strateegia ja taluvus,
- b. organisatsiooniline raamistik;
- c. poliitikad ja menetlused;
- d. operatsiooniriski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus,
- e. äritegevuse vastupanuvõime ja talitluspidevuse kavad ning
- f. sisekontrolli raamistik, nagu seda kohaldatakse operatsiooniriski juhtimisele.

Operatsiooniriski juhtimise strateegia ja taluvus

274. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on kindlaks määranud ja ametlikult kehtestanud operatsiooniriski juhtimise kindla strateegia ja taluvuse taseme, mille on kinnitanud juhtorgan. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan väljendab selgelt operatsiooniriski juhtimise strateegiat ja taluvuse taset ning nende läbivaatamise protsessi (näiteks üldise riskistrateegia läbivaatamise korral või kahjumi suundumuse ja/või kapitali adekvaatsuse probleemide korral jne);
- b. kas kõrgem juhtkond rakendab nõuetekohaselt juhtorgani kinnitatud operatsiooniriski juhtimise strateegiat ja teeb selle järelevalvet, tagades, et krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski maandamise meetmed on kooskõlas kindlaks määratud strateegiaga;
- c. kas kõnealused strateegiad on operatsiooniriski profiili olemuse ning olulisuse seisukohast asjakohased ja tõhusad ning kas krediidasutus või investeerimisühing teeb aja jooksul järelevalvet nende tõhususe ja operatsiooniriski taluvuse tasemega kokkusobivuse üle;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski juhtimise strateegia hõlmab krediidasutuse või investeerimisühing kõiki tegevusi, protsesse ja süsteeme, sealhulgas strateegilise kava alusel tulevikku suunatult, kui operatsioonirisk on või võib olla oluline;
- e. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik, millega tagatakse, et operatsiooniriski juhtimise strateegia teatatakse tulemuslikult kõigile asjaomastele töötajatele.

275. Pädevad asutused peaksid kõnealuste strateegiate usaldusväärsuse hindamiseks samuti hindama seda, kas krediidasutus või investeerimisühing on eraldanud nende rakendamiseks piisavalt vahendeid ja kas asjakohased otsused tehakse sõltumatult võimalikust kasust seoses minimaalsete omavahendite nõuetega (elkõige minimaalsete omavahendite nõuete kindlaks määramiseks baasmeetodit või kaubeldavate väärtpaberite varade lähenemist kasutavate krediidasutuste või investeerimisühingute puhul).

Operatsiooniriski juhtimise ja järelevalve organisatsiooniline raamistik

276. Pädevad asutused peaksid hindama organisatsioonilise raamistiku kindlust ja tõhusust operatsiooniriski juhtimise seisukohast. Sellega seoses peaksid pädevad asutused kindlaks määrama järgmise:

- a. kas operatsiooniriski väljaselgitamiseks, analüüsiks, hindamiseks, maandamiseks, järelevalveks ja aruandluseks on selged vastutusahelad;
- b. kas operatsiooniriski kontrolli ja järelevalve süsteemidele kohaldatakse sõltumatut läbivaatamist ning kas kehtib selge eraldatus riskivõtjate ja riskijuhtijate ning omakorda nende ja kontrolli ning riski järelevalve funktsioonide täitjate vahel;
- c. kas riski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli funktsioonid hõlmavad terviklikul viisil kogu krediidasutuse või investeerimisühingu (sealhulgas filiaalide) operatsiooniriski, olenemata minimaalsete omavahendite kindlaks määramiseks kasutatud mõõtmismeetodist, ning hõlmavad samuti edasi antud tegevuse funktsioone ja muid tegevusi;
- d. kas operatsiooniriski juhtimise raamistik tugineb piisavale hulgale kvalitatiivselt asjakohastele töötajatele ning tehnilistele vahenditele.

Poliitikad ja menetlused

277. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel operatsiooniriski, sealhulgas pärast maandamise meetmete võtmist jääkriski juhtimiseks asjakohased poliitikad ja menetlused. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan kinnitab operatsiooniriski juhtimise poliitikad ja vaatab need regulaarselt läbi kooskõlas operatsiooniriski juhtimise strateegiatega;
- b. kas kõrgem juhtkond vastutab operatsiooniriski juhtimise poliitikate ja menetluste väljatöötamise ning rakendamise eest;
- c. kas operatsiooniriski juhtimise poliitikad ning menetlused on selgelt formaliseeritud ja kas neist teatatakse kogu krediidasutuses või investeerimisühingus ning kas need hõlmavad kogu organisatsiooni või vähemalt neid protsesse ja ärivaldkondi, mille puhul on operatsiooniriski positsioon kõige suurem;
- d. kas kõnealused poliitikad ja menetlused hõlmavad operatsiooniriski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli kõiki elemente, sealhulgas vajaduse korral kahju andmete kogumine, kvantifitseerimise meetodikad, maandamise tehnikad (näiteks kindlustuslepingud), operatsiooniriski sündmustega seotud põhjuslikkuse analüüsi tehnikad, piirmäärad ja taluvused ning kõnealuste piirmäärade ja taluvustest erandite tegemine;

- e. kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud kõnealuste toodete, protsesside ja süsteemidega tegelemise uue kinnitamise protsessi, mille puhul on vajalik võimalike operatsiooniriskide hindamine ja maandamine;
- f. kas kõnealused poliitikad on adekvaatsed krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse laadi ja keerukuse jaoks ning võimaldavad selgelt mõista krediidasutuse või investeerimisühingu erinevate toodete ja tegevuste olemuslikku operatsiooniriski;
- g. kas kõnealused poliitikad on selgelt formaliseeritud, kas neist teatatakse ja neid kohaldatakse järjepidevalt kogu krediidasutuses või investeerimisühingus, ning pankade gruppide puhul, kas kõnealuseid poliitikaid kohaldatakse järjepidevalt kogu grupis ja need võimaldavad riski nõuetekohast juhtimist;
- h. kas krediidasutus või investeerimisühing edendab kogu organisatsioonis operatsiooniriski juhtimise kultuuri koolituse ja tegevuskahjumi vähendamise eesmärkide seadmise teel.

Riski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus

278. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik operatsiooniriski väljaselgitamiseks, hindamiseks, mõõtmiseks ja järelevalveks kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ja keerukusega ning kas kõnealune raamistik on vähemalt kooskõlas asjakohaste ELi ja riiklike rakendusõigusaktide asjakohaste nõuetega, mis käsitlevad minimaalsete omavahendite nõuete kindlaks määramist. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud tõhusad protsessid ja menetlused operatsiooniriski positsiooni põhjalikuks tuvastamiseks ja hindamiseks (näiteks riski ja kontrolli enesehindamised) ning asjakohaste sündmuste tuvastamiseks ja täpseks kategoriseerimiseks (s.o kahju andmete kogumine), sealhulgas muude riskidega seotud piirjuhtumid (näiteks operatsiooniriski sündmusest põhjustatud või suurendatud krediidikahju); sel puhul peaksid pädevad asutused samuti kindlaks määrama krediidasutuse või investeerimisühingu võime tuvastada asjakohase tegevuskahjumi põhitegurid ja kasutada kõnealust teavet operatsiooniriski juhtimiseks;
- b. direktiivi 2013/36/EL artiklit 101 kohaldades, kui krediidasutusel või investeerimisühingul on luba kasutada operatsiooniriski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks sisemudelit, siis kas krediidasutus või investeerimisühing vastab jätkuvalt asjakohastes ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kehtestatud miinimumnõuetele ning kas kõnealuste sisemudelite tulemusena ei alahinnata olulist riski;

- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on asjakohased infosüsteemid ja meetodikad operatsiooniriski arvuliseks määramiseks või hindamiseks, mis vastavad vähemalt asjakohastes ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kindlaks määratud asjakohaste minimaalsete omavahendite kindlaks määramise nõuetele (näiteks kaubeldavate väärtpaberite varade puhul asjakohaste kasumi ja kahjumi kirjete kaardistamine kaheksasse regulatiivsesse äriiliini; täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi puhul aegridade pikkus, kindlustuse, korrelatsiooni käsitlus jne);
- d. kas krediidasutus või investeerimisühing on vajadust mööda rakendanud adekvaatse stressitestimise ja stsenaariumi analüüsi, et mõista kahjulike operatsioonisündmuste mõju oma kasumlikkusele ja omavahenditele, võttes samuti nõuetekohaselt arvesse sisekontrollide ja maandamise tehnikate võimalikku ebaõnnestumist; kui see on asjakohane, siis peaksid pädevad asutused kaaluma kõnealuste analüüsides kooskõla riski ja kontrolli enesehindamistega ning konkurentide analüüsi tulemusega;
- e. kas krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan ja kõrgem juhtkond mõistavad mõõtmise süsteemi aluseks olevaid eeldusi ja kas nad on teadlikud asjakohase mudeli riski määra;
- f. kas krediidasutus või investeerimisühing on kindlaks määranud ja rakendanud pideva ning tõhusa operatsiooniriski positsioonide järelvalve kogu krediidasutuses või investeerimisühingus, sealhulgas edasi antud tegevuste ning uute toodete ja süsteemide puhul muu hulgas konkreetsete näitajate abil (riski põhinäitajad ja kontrolli põhinäitajad) ning tõhusate varajaste hoiatuste tagamiseks asjakohaste käivitusläävede abil;
- g. kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud vajadust mööda operatsiooniriski positsioonide, sealhulgas stressitestimise tulemuste regulaarse aruandluse juhtorganile, kõrgemale juhtkonnale ning asjakohaste ärivaldkondade ja protsesside juhtidele.

Äritegevuse vastupanuvõime ja talitluspidevuse kavad

279. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel põhjalikud ja katsetatud äritegevuse vastupanuvõime ja talitluspidevuse kavad, millega tagatakse tema võime pidevalt tegutseda ja olulise äritegevuse häire korral kahjusid piirata.
280. Pädevad asutused peaksid määrama kindlaks, kas krediidasutus või investeerimisühing on võtnud kasutusele talitluspidevuse kavad, mis vastavad tema tegevuse olemusele, suurusele ja keerukusele. Kõnealustes kavades tuleks võtta arvesse erinevat tüüpi tõenäoliseid või võimalikke stsenaariume, millele krediidasutus või investeerimisühing võib olla haavatav.

281. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu talitluspidevuse kavade koostamise protsessi kvaliteeti ja tõhusust. Seda tehes peaksid pädevad asutused hindama krediidasutuse või investeerimisühingu poolt tunnustatud talitluspidevuse juhtimise protsesside järgimist. Selle kohaselt peaksid pädevad asutused kindlaks määrama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu talitluspidevuse kavade koostamise protsess hõlmab järgmist:

- a. tegevusele avalduva mõju analüüs;
- b. asjakohased finantsseisundi taastamise strateegiad, mis hõlmavad sisemisi ja väliseid omavahelisi sõltuvusi ning selgelt kindlaks määratud finantsseisundi taastamise prioriteete;
- c. põhjalike ja paindlike kavade koostamine võimalike stsenaariumidega tegelemiseks;
- d. plaanide tõhus katsetamine;
- e. talitluspidevuse juhtimise teadlikkuse ja koolitusprogrammid;
- f. teabevahetuse ja kriisijuhtimise dokumendid ning koolitus.

Sisekontrolliraamistik

282. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tugev kontrolliraamistik ning kindlad kaitsemeetmed enda operatsiooniriski maandamiseks kooskõlas enda operatsiooniriski juhtimise taluvuse ja strateegiaga. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu kontrollifunktsioonide ulatus hõlmab kõiki konsolideeritud ettevõtjaid ja kõiki geograafilisi asukohti;
- b. kas kasutusel on sisekontrollid ja muud tavad (näiteks käitumispõhimõtted jne), mille eesmärk on maandada operatsiooniriski positsioone ja hoida neid krediidasutusele või investeerimisühingule lubatavates piirides kooskõlas juhtorgani ja kõrgema juhtkonna kindlaks määratud näitajatega ning krediidasutuse või investeerimisühingu riski taluvuse tasemega;
- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohased sisekontrollid ja tavad, et tagada poliitikate, menetluste ja piirmäärade rikkumiste ning erandite korral meetmete võtmiseks õigeaegne teatamine asjakohasele juhtkonna tasemele ja vajadust mööda pädevatele asutustele.

283. Pädevad asutused peaksid samuti hindama siseauditi funktsiooni funktsionaalsust. Selleks peaksid nad määrama kindlaks järgmise:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb regulaarselt operatsiooniriski juhtimise raamistiku siseauditeid;
- b. kas siseaudit hõlmab operatsiooniriski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli põhielemente kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;
- c. kas kõnealused auditid on sisepoliitikate ja mis tahes asjaomaste väliste eeskirjade järgimise kindlaks määramisel ning nendest kõrvalekaldumiste käsitlemisel tõhusad.

284. Operatsiooniriski omavahendite nõuete kindlaks määramiseks täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit kasutavate krediidasutuste või investeerimisühingute puhul peaksid pädevad asutused samuti hindama, kas sisemeetod ning valideerimise protsess on kindel ja tõhus mudeli eelduste kontrollimisel ning operatsiooniriski modelleerimise, kvantifitseerimise ja süsteemide ning ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kindlaks määratud muude asjakohaste miinimumnõuete võimalike puuduste tuvastamisel.

285. Olenemata krediidasutuse või investeerimisühingu poolt regulatiivsete minimaalsete omavahendite kindlaks määramiseks kasutusele võetud meetodist peaksid pädevad asutused juhul, kui mudeleid kasutatakse otsuste tegemiseks (näiteks krediidi laenuks andmiseks, hinnakujunduseks, finantsinstrumentidega kauplemiseks jne), hindama seda, kas mudeli riski väljaselgitamiseks ja maandamiseks on kasutusel kindel sisemise valideerimise protsess ja/või mudeli läbivaatamise protsess.

Maineriski juhtimine

286. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud nõuetekohased korraldused, strateegiad, protsessid ja mehhanismid maineriski juhtimiseks. Pädevad asutused peaksid eelkõige arvesse võtma järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing on formaliseerinud poliitikad ja protsessid, mis on kasutusel kõnealuse riski väljaselgitamiseks, juhtimiseks ja järelevalveks ning kas kõnealused poliitikad ja protsessid on proportsionaalsed selle suuruse ja asjakohasusega süsteemis;
- b. kas krediidasutus või investeerimisühing tegeleb kõnealuse riskiga ettevaatusabinõuna, näiteks kehtestades piirmäärad või nõudes konkreetsetele riikidele, sektoritele või isikutele kapitali eraldamise kinnitamist ja/või kas tema hädaolukorra lahendamise plaanid hõlmavad vajadust tegeleda kriisi korral maineküsimustega ennetavalt;
- c. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb stressiteste või stsenaariumianalüüsi maineriski mis tahes teiseste mõjude (näiteks likviidsus, rahastamise kulud jne) hindamiseks;

- d. kas krediidasutus või investeerimisühing tegutseb, et kaitsta oma kaubamärki kiireloomuliste kommunikatsioonikampaaniate abil, kui toimuvad tema mainet kahjustada võivad sündmused;
- e. kas krediidasutus või investeerimisühing võtab arvesse tema strateegia ja äriplaanidest ning üldisemalt tema käitumisest tema mainele avalduda võivat mõju.

6.4.5 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

287. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriskist. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 6 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma. Kui pädev asutus otsustab teatavate riski alamkategoriate olulisuse tõttu neid eraldi hinnata ja neile eraldi punkte anda, siis tuleks analoogia alusel võimaluste piires kohaldada allpool esitatud tabelis antud suuniseid.

Tabel 6. Operatsiooniriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Riski punkti summa	Järelevalveasutuse arvamus	Olemusliku riski kaalutlused	Nõuetekohase juhtimise ja kontrolli kaalutlused
1	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes puudub krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju märkimisväärne risk.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski positsioonide olemus piirneb mõne sageliesineva / väikse mõjuga kategooriaga. - Krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski positsioon ei ole oluline, mis nähtub stsenaariumianalüüsist ja võrdlusest konkurentide kahjuga. - Krediidasutuse või investeerimisühingu viimaste aastate kahju tase ei ole olnud oluline või on kõrgemalt tasemelt vähenenud.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski poliitika ja strateegia ning tema üldine strateegia ja riskivalmidus on kooskõlas. - Operatsiooniriski organisatsiooniline raamistik on kindel ning seal on määratud selged vastutusvaldkonnad ja riskivõtjate ning juhtimise ja kontrolli funktsioonide ülesannete selge eraldamine. - Operatsiooniriski mõõtmise, järelevalve ja aruandluse süsteemid on asjakohased. - Operatsiooniriski kontrolli raamistik on usaldusväärne.
2	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele	- Krediidasutuse või investeerimisühingu operatsiooniriski positsioonide olemus on seotud peamiselt mõne sageliesineva väikse mõjuga kategooriaga. - Krediidasutuse või	

	olulise mõju avaldumise risk väike.	investeeringisühingu operatsiooniriski positsiooni olulisus on väike, mis nähtub stsenaariumianalüüsist ja võrdlusest konkurentide kahjuga. Krediitiasutuse või investeeringisühingu viimaste aastate kahju tase on olnud madal või suureneb eeldatavasti madalamalt ajalooliselt tasemelt või väheneb kõrgemalt ajalooliselt tasemelt.	
3	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediitiasutuse või investeeringisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk keskmine.	- Krediitiasutuse või investeeringisühingu operatsiooniriski positsioonide olemus ulatub teatavatesse harvaesinevatesse olulise mõjuga kategooriatesse. - Krediitiasutuse või investeeringisühingu operatsiooniriski positsiooni olulisus on keskmine, mis nähtub stsenaariumianalüüsist ja võrdlusest konkurentide kahjuga. - Krediitiasutuse või investeeringisühingu viimaste aastate kahju tase on olnud keskmine või suureneb eeldatavasti madalamalt ajalooliselt tasemelt või väheneb kõrgemalt ajalooliselt tasemelt.	
4	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediitiasutuse või investeeringisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk suur.	- Krediitiasutuse või investeeringisühingu operatsiooniriski positsioonide olemus ulatub kõikidesse põhikategooriatesse. - Krediitiasutuse või investeeringisühingu operatsiooniriski positsiooni olulisus on suur ja suurenev, mis nähtub stsenaariumianalüüsist ja võrdlusest konkurentide kahjuga. - Krediitiasutuse või investeeringisühingu viimaste aastate kahju tase on olnud suur	

		või risk on oluliselt suurenenud.	
--	--	-----------------------------------	--

6.5. Kauplemisega mitteseotud tegevuste intressiriski hindamine

6.5.1. Üldised kaalutlused

288. Pädevad asutused peaksid hindama kauplemisega mitteseotud tegevuste intressimäärade tundlikest positsioonidest tekkivat intressiriski (millele osutatakse üldjuhul kui pangaportfelli intressiriskile), sealhulgas kõnealuste positsioonide riskide maandamist, olenemata nende hindamisest raamatupidamise otstarbel (pange tähele, et teatavatest pangaportfelli positsioonidest tekkivat krediidiriski marginaali käsitletakse tururiski jaotises).

289. Pädevad asutused peaksid pangaportfelli intressiriski hindamisel käsitlema vähemalt järgmisi alamkategoriaid:

- a. riskid, mis on seotud varade, kohustuste ning bilansiväliste lühi- ja pikaajaliste positsioonide ümberhindluse ning tähtaegade ajastuse mittevastavusega (ümberhindlusrisk);
- b. riskid, mis tulenevad tulukõvera kaldenurga ja kuju muutustest (tulukõvera risk);
- c. riskid, mis tekivad ühe intressimäära riskipositsioonide maandamisest sellise intressimäära positsiooniga, mille ümberhindluse tingimused on mõnevõrra erinevad (alusrisk);
- d. riskid, mis tekivad optsioonidest, sealhulgas optsiooni tunnustega väärtpaberitest, näiteks juhul, kui tarbijad lunastavad turuintressimäärade muutudes fikseeritud intressiga tooteid (optsiooni risk).

290. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse seda, kas krediidasutus või investeerimisühing rakendab usaldusväärselt direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõike 5 kohaselt väljastatud EBA suunistes kindlaks määratud suuniseid. See puudutab eelkõige kõnealuse direktiivi artikli 98 lõikes 5 käsitletud järelevalvelist šokki ning samuti krediidasutuse või investeerimisühingu sisese intressiriski väljaselgitamist, mõõtmist, järelevalvet ja kontrollimenetlusi.

6.5.2 Pangaportfelli olemusliku intressiriski hindamine

291. Pädevad asutused peaksid pangaportfelli intressiriski olemusliku taseme hindamise teel määrama kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski positsiooni peamised tegurid ning hindama kõnealusest riskist krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduvat võimalikku mõju. Olemusliku pangaportfelli intressiriski hindamine peaks rajanema järgmistele põhietappidele:

- a. esialgne hindamine;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski profiili olemuse ja koosseisu hindamine ning

- c. stsenaariumi analüüsi ja stressitestimise tulemuse hindamine.

Esialgne hindamine

292. Pädevad asutused peaksid pangaportfelli intressiriski hindamise ulatuse kindlaks määramiseks kõigepealt määrama kindlaks pangaportfelli intressiriski allikad, millega krediidasutus või investeerimisühing kokku puutub või võib kokku puutuda. Selleks peaksid pädevad asutused kasutama teadmisi, mille nad on saanud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi teiste elementide hindamisest, krediidasutuse või investeerimisühingu ja konkurentide positsioonide võrdlusest ning mis tahes muudest järelevalvetegevustest.

293. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse vähemalt järgmist:

- a. intressiriski juhtimine krediidasutuses või investeerimisühingus, sealhulgas pangaportfelli intressiriski põhistrateegia ning krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriskiga seotud riskivalmidus;
- b. direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5 osutatud standardse šoki mõju, võttes arvesse kõnealuse artikli kohaselt väljastatud EBA suuniseid, majanduslikule väärtusele krediidasutuse või investeerimisühingu regulatiivsete omavahendite osakaaluna;
- c. krediidasutuse või investeerimisühingu poolt kasutatava metoodika kohaselt intressimäärade muutusest tulule avalduv mõju;
- d. pangaportfelli intressiriskile eraldatud sisekapital, kui see on asjakohane, nii kokku kui ka osakaaluna krediidasutuse või investeerimisühingu kogu sisekapitalist kooskõlas selle sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessiga, sealhulgas ajaloolised suundumused ja prognoosid, kui need on saadaval.

294. Samuti peaksid pädevad asutused võtma esialgse hindamise käigus arvesse olulisi muutusi krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski positsioonides. Nad peaksid vähemalt hindama järgmisi aspekte:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu üldises pangaportfelli intressiriski strateegias, poliitikas ja üldistes piirsuurustes toimunud olulised muutused,
- b. kõnealustest muutustest krediidasutuse või investeerimisühingu riskipositsioonile avalduv võimalik mõju;
- c. peamised turusuundumused.

Krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski profiili olemus ja koosseis

295. Pädevad asutused peaksid tegema selgeks selle, kuidas intressimäärade muutused võivad kahjulikult mõjutada krediidasutuse või investeerimisühingu tulu ja majanduslikku väärtust (eeldatavate rahavoogude nüüdisväärtus), et saada nii lühi- kui ka pikemaajaline ettekujutus kapitali adekvaatsusele avalduvast võimalikust ohust.

296. Selleks peaksid pädevad asutused analüüsima krediidasutuse või investeerimisühingu varade, kohustuste ja bilansiväliste riskipositsioonide struktuuri ning saama sellest selge pildi. Eelkõige on need järgmised:

- a. pangaportfelli erinevad positsioonid, nende tähtjad või ümberhindluse kuupäevad ja käitumise eeldused (näiteks eeldused nende toodete kohta, mille tähtaeg pole teada) kõnealuste positsioonide puhul;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu intressi rahavood, kui need on saadaval;
- c. teadmata tähtjaga toodete ning optsoone ja/või optiooni tunnustega väärtpapereid sisaldavate toodete osakaal, pöörates eritähelepanu kliendi optiooni tunnustega toodetele;
- d. krediidasutuse või investeerimisühingu riskimaandamise strateegia ning tuletisinstrumentide summa ja kasutamine (riskide maandamine vs spekulimine).

297. Krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski profiili keerukuse paremini kindlaks määramiseks peaksid pädevad asutused samuti mõistma krediidasutuse või investeerimisühingu varade, kohustuste ja bilansiväliste positsioonide põhiomadusi, eelkõige järgmist:

- a. laenuportfell (näiteks tähtajatute laenude kogus, ettemakse optioonidega laenude kogus või piirmäärade ja alammääradega ujuva intressiga laenude kogus);
- b. võlakirjade portfell (näiteks optioonidega investeringute kogus, võimalikud kontsentratsioonid);
- c. hoiukontod (näiteks krediidasutuse või investeerimisühingu hoiusebaasi tundlikkus intressimäärade muutustele, võimalikud kontsentratsioonid);
- d. tuletisinstrumentid (näiteks riskide maandamiseks või spekulamiseks kasutatud tuletisinstrumentide keerukus, müüdud või ostetud intressimäär optioonidega seotud kaalutlused).

298. Krediidasutuse või investeerimisühingu tulule avalduvat mõju analüüsides peaksid pädevad asutused võtma arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu erinevaid tulude ja kulude

allikaid ning nende suhtelisi osakaale. Nad peaksid olema teadlikud sellest, mil määral oleneb krediidasutuse või investeerimisühingu tulu intressimäärade tundlikest positsioonidest, ja nad peaksid määrama kindlaks, kuidas intressimäärade erinevad muutused mõjutavad krediidasutuse või investeerimisühingu intressi netotulu.

299. Krediidasutuse või investeerimisühingu majanduslikule väärtusele avalduvat mõju analüüsides peaksid pädevad asutused kõigepealt võtma arvesse direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5 osutatud standardse šoki tulemusi, et saada esialgne võrdlusalus intressimäärade muutusest krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva mõju hindamiseks. Pädevad asutused peaksid nõuete järgimise tagamiseks võtma arvesse kõnealuse artikli kohaselt väljastatud EBA suuniseid. Pädevad asutused peaksid kõnealust hindamist tehes pöörama erilist tähelepanu bilansilise mõju tundlikkusele aluseks olevate põhieelduste muutustele (eelkõige ilma konkreetsete ümberhindluse kuupäevadeta ja/või omakapitalita kliendikontode puhul).
300. Pädevad asutused peaksid proovima mõista kõnealuste eelduste mõju, vaadates läbi standardtesti „erinditeks” olevad tulemused ja isoleerides seejärel majandusliku väärtuse riskid, mis tulenevad krediidasutuse või investeerimisühingu käitumise korrigeerimisest, et nad saaksid muu hulgas määrata kindlaks tulu stabiliseerimise tegevusest tulenevad riskid ja mõista neid eraldi ärimudeli teistest asjaoludest tekkivatest riskidest.
301. Lisaks direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5 osutatud standardse šoki kasutamisele peaksid pädevad asutused kaaluma enda sihtotstarbeliste šokistsenaariumide kasutamist (näiteks suuremad või väiksemad, kõigi või teatavate valuutade puhul, võimaldades määrade mitteparalleelseid muutusi, võttes arvesse alusriski jne). Kõnealuste täiendavate šokistsenaariumide taseme määramise kohta otsuse tegemisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse selliseid tegureid nagu intressimäärade üldine tase, tulukõvera kuju ja enda finantssüsteemide mis tahes olulised riiklikud omadused. Krediidasutuse või investeerimisühingu sisemised süsteemid peaksid seega olema piisavalt paindlikud, et arvutada oma tundlikkus mis tahes ette nähtud standardse šoki puhul.
302. Pädevad asutused peaksid kvantitatiivse hindamise käigus samuti võtma vajaduse korral arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski mõõtmise sisemiste metoodikate tulemusi. Pädevad asutused peaksid saama kõnealuste metoodikate analüüsi kaudu paremini aru krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski profiili aluseks olevatest riski põhiteguritest.
303. Pädevad asutused peaksid hindama, kas erinevates valuutades tegutsevad kõnealused krediidasutused või investeerimisühingud teevad intressiriski analüüsi igas valuutas, milles neil on oluline positsioon, võttes arvesse valuutade ajaloolisi korrelatsioone.
304. Pädevad asutused peaksid nii standardse šoki kui ka krediidasutuse või investeerimisühingu sisemiste metoodikate mõju tulemusi analüüsides võtma arvesse „ajahetke” näitajaid ning

ajaloolisi suundumusi. Kõnealuseid määrasid tuleks võrrelda konkurentidega ja ülemaailmse turu olukorraga.

Stsenaariumi analüüs ja stressitestimine

305. Pädevad asutused peaksid hindama ja võtma arvesse stsenaariumi analüüsi ja stressitestide tulemusi (välja arvatud standardse šokiga soetud), mille krediidasutus või investeerimisühing on teinud oma pideva sisejuhtimise protsessi osana. Selles kontekstis peaksid pädevad asutused olema teadlikud krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks pangaportfelli intressiriski peamistest allikatest.

306. Kui krediidasutuse või investeerimisühingu stressitestide tulemuste läbivaatamise ajal leitakse ümberhindluse/tähtaegade oluline koondumine erinevates kõvera punktides või kahtlustatakse selle olemasolu, siis võivad pädevad asutused nõuda täiendava analüüsi tegemist.

6.5.3 Pangaportfelli intressiriski juhtimine ja kontroll

307. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski profiili põhjalikuks mõistmiseks vaatama läbi selle intressimäära riskipositsioonidega seotud juhtimiskorralduse ja raamistiku.

308. Pädevad asutused peaksid hindama järgmisi elemente:

- a. intressiriski strateegia ja valmidus (eraldiseisvate elementidena või laiemal tururiski strateegia ja valmiduse osana),
- b. organisatsiooniline raamistik,
- c. poliitikad ja menetlused;
- d. riski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus ning
- e. sisekontrolliraamistik.

Intressiriski strateegia ja valmidus

309. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kindel, selgelt sõnastatud ja dokumenteeritud pangaportfelli intressiriski strateegia, mille juhtorgan on heaks kiitnud. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan väljendab selgelt pangaportfelli intressiriski strateegiat ja valmidust ning nende läbivaatamise protsessi (näiteks riskistrateegia üldise läbivaatamise korral või kasumlikkuse või kapitali adekvaatsusega seotud probleemide korral) ja kas kõrgem juhtkond rakendab õigesti juhtorgani kinnitatud pangaportfelli intressiriski strateegiat, tagades et krediidasutuse või investeerimisühingu

tegevus on kooskõlas kindlaks määratud strateegiaga, koostatakse ja rakendatakse kirjalikud menetlused ning vastutusvaldkonnad on selgelt ja nõuetekohaselt määratud;

- b. kas krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski strateegia väljendab õigesti krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski valmiduse taset ja kas see on kooskõlas üldise riskivalmidusega;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski strateegia ja valmidus on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks asjakohane, võttes arvesse selle
 - ärimudelit,
 - üldist riski strateegiat ja valmidust,
 - turukeskkonda ja rolli finantssüsteemis ning
 - kapitali adekvaatsust;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski strateegia hõlmab üldjoontes krediidasutuse või investeerimisühingu kõiki tegevusi, mille puhul pangaportfelli intressirisk on oluline;
- e. kas krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski strateegias võetakse arvesse majanduse tsüklilisi asjaolusid ning sellest pangaportfelli intressiriski tegevuste koosseisus tulenevaid muutusi;
- f. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik, millega tagatakse, et pangaportfelli intressiriski strateegia teatatakse tulemuslikult asjaomastele töötajatele.

Organisatsiooniline raamistik

310. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on sobilik organisatsiooniline raamistik pangaportfelli intressiriski juhtimise, mõõtmise, järelevalve ja kontrolli funktsioonide jaoks piisavate (nii kvalitatiivsest kui ka kvantitatiivsest seisukohast) töötajate ning tehniliste vahenditega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas pangaportfelli intressiriski võtmiseks, järelevalveks, kontrollimiseks ja aruandluseks on olemas selged vastutusahelad;
- b. kas pangaportfelli intressiriski juhtimise ja kontrolli valdkond kuulub sõltumatule läbivaatamisele ja on organisatsioonis selgelt kindlaks määratud ning on ärivaldkonnast funktsionaalselt ja hierarhiliselt sõltumatu;

- c. kas intressiriskiga tegelevatel töötajatel (nii ärivaldkondades kui ka juhtimise ja kontrolli valdkondades) on nõuetekohased oskused ja kogemused.

Poliitikad ja menetlused

311. Pädevad asutused peaksid hindama seda, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on pangaportfelli intressiriski juhtimiseks selgelt kindlaks määratud poliitikad ja menetlused, mis on kooskõlas pangaportfelli intressiriski strateegia ja valmidusega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas juhtorgan kinnitab pangaportfelli intressiriski juhtimise, mõõtmise ja kontrollimise poliitikad ning arutab neid ja vaatab neid regulaarselt läbi kooskõlas riskistrateegiatega;
- b. kas kõrgem juhtkond vastutab nende arendamise eest ja tagab juhtorgani otsuste nõuetekohase rakendamise;
- c. kas pangaportfelli intressiriski poliitikad vastavad asjakohastele eeskirjadele ning on krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse olemuse ja keerukuse seisukohast adekvaatsed, võimaldades olemusliku pangaportfelli intressiriski selget mõistmist;
- d. kas kõnealused poliitikad on selgelt formaliseeritud, kas neist teatatakse ja neid kohaldatakse järjepidevalt kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;
- e. kas kõnealuseid poliitikaid kohaldatakse järjepidevalt kõigi pangandusgruppide puhul ning kas need võimaldavad riski nõuetekohast juhtimist;
- f. kas pangaportfelli intressiriski poliitikad määravad kindlaks uue toote arendamise, oluliste riskide maandamise või riskide juhtimise algatuste menetlused ning kas kõnealused poliitikad on juhtorgani või tema asjaomase delegeeritud komitee poolt kinnitatud. Eelkõige peaksid pädevad asutused tagama järgmist:
 - uutele toodetele, uutele olulistele riskide maandamise ja riskide juhtimise algatustele kohaldatakse nõuetekohaseid menetlusi ja kontrole enne nende kasutusele võtmist või alustamist ning
 - krediidasutus või investeerimisühing on teinud oma üldisele riskiprofiilile avalduva võimaliku mõju analüüsi.

Riski väljaselgitamine, mõõtmine, järelevalve ja aruandlus

312. Pädevad asutused peaksid hindama seda, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on asjakohane raamistik pangaportfelli intressiriski väljaselgitamise, mõistmise ja mõõtmise jaoks kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ning keerukusega. Nad peaksid käsitlema järgmist:

- a. kas infosüsteemid ja mõõtmistehnikad võimaldavad juhtkonnal mõõta olemuslikku intressiriski kõigi selle oluliste bilansiliste ja bilansiväliste riskipositsioonide puhul (kui need on grupi tasandil asjakohased), sealhulgas sisemisi riskide maandamisi pangaportfellis;
- b. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on nõuetekohased töötajad ja meetodikad pangaportfelli intressiriski mõõtmiseks (kooskõlas *EBA kauplemisega mitteseotud tegevustest tekkiva intressiriski juhtimise tehniliste asjaolude suuniste* ja *EBA pangaportfelli intressiriski suuniste* nõuetega), võttes arvesse tema intressiriski positsiooni suurust, vormi ja keerukust;
- c. kas sisemiste meetodikate aluseks olevate eelduste puhul võetakse arvesse EBA pangaportfelli intressiriski suunistes kehtestatud suuniseid. Pädevad asutused peaksid eelkõige hindama seda, kas krediidasutuse või investeerimisühingute eeldused, mis on seotud lepingulise tähtajata ja kliendi optsiooni tunnustega positsioonidega, on mõistlikud. Pädevad asutused peaksid samuti hindama seda, kas krediidasutused või investeerimisühingud kaasavad majandusliku väärtuse arvutamisse omakapitali ja kui nad seda teevad, siis kas nad analüüsivad kõnealustest arvutustest omakapitali eemaldamise mõju;
- d. kas krediidasutuse või investeerimisühingu riski mõõtmise süsteemides võetakse arvesse intressiriski olulisi vorme, mis krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvad (näiteks ümberhindluse risk, tulukõvera risk, alusrisk ja optsiooni risk). Kui mõned instrumendid ja/või tegurid arvatakse riski mõõtmise süsteemidest välja, siis peaksid krediidasutused või investeerimisühingud suutma selle põhjust järelevalveasutustele selgitada ning suutma kvantifitseerida väljaarvamiste olulisuse;
- e. infosüsteemide esitatud teabe kvaliteet, üksikasjalikkus ja õigeaegsus ning kas süsteemid suudavad agregeerida kõigi portfelli, tegevuste ja üksuste konsolideerimisega hõlmatud riskitegureid. Infosüsteemid peaksid vastama EBA pangaportfelli intressiriski suunistes kehtestatud suunistele;
- f. riski mõõtmise protsessi sisenditeks olevate andmete usaldusväärsus ja õigeaegsus, mis peaks samuti vastama EBA pangaportfelli intressiriski suunistes kehtestatud suunistele;
- g. kas krediidasutuse või investeerimisühingu riski mõõtmise süsteemid on suutelised tuvastama võimalikud pangaportfelli intressiriski kontsentratsioonid;
- h. kas riskijuhid ja krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgem juhtkond mõistavad mõõtmise süsteemide aluseks olevaid eeldusi, eelkõige seoses ebakindla lepingulise tähtajaga positsioonidega ning tuletatud või otseste optsioonidega positsioonidega, ning samuti krediidasutuse või investeerimisühingu omakapitaliga seotud eelduseid;

- i. kas riskijuhid ja krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgem juhtkond on teadlikud krediidasutuse või investeerimisühingu riski mõõtmise tehnikatele avalduva mudeli riski määrast.

313. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud nõuetekohased stressitestide stsenaariumid, mis täiendavad selle riski mõõtmise süsteemi. Oma hindamises peaksid nad hindama vastavust direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõike 5 kohaselt väljastatud EBA suunistes kehtestatud asjakohastele suunistele.

314. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel pangaportfelli intressiriski nõuetekohane järelevalve ja sisemise aruandluse raamistik, millega tagatakse vajaduse korral krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgema juhtkonna või juhtorgani asjakohasel tasandil kiire tegutsemise. Järelevalve süsteem peaks hõlmama konkreetseid näitajaid ja asjakohaseid käivituslävesid tulemuslike varajaste hoiatuste tagamiseks. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse seda, kas juhtimise ja kontrolli valdkond esitab juhtorganile või kõrgemale juhtkonnale regulaarselt (sagedus oleneb pangaportfelli intressiriski positsioonide ulatusest, keerukusest ja riski tasemest) aruandeid, mis sisaldavad vähemalt järgmist teavet:

- a. praeguste pangaportfelli intressiriski positsioonide, kasumi ja kahjumi tulemuste ning riski arvutuste ülevaade,
- b. pangaportfelli intressiriski piirmäärade olulised rikkumised ning
- c. nende oluliste eelduste või näitajate muutused, millele pangaportfelli intressiriski hindamise menetlused tuginevad.

Sisekontrolliraamistik

315. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tugev ja põhjalik kontrolliraamistik ning kindlad kaitsemeetmed tema pangaportfelli intressiriski positsioonide maandamiseks kooskõlas tema riskijuhtimise strateegia ja riskivalmidusega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu kontrollifunktsioonide ulatus hõlmab kõiki konsolideeritud ettevõtjaid, kõiki geograafilisi asukohti ja kõiki finantstegevusi;
- b. kas kasutusel on sisekontrollid, tegevuspiirangud ja muud tavad, mille eesmärk on hoida pangaportfelli intressiriski positsioone krediidasutusele või investeerimisühingule aktsepteeritavatel või neist madalamatel tasemetel kooskõlas juhtorgani ja kõrgema juhtkonna kindlaks määratud näitajatega ning krediidasutuse või investeerimisühingu riskivalmidusega;

- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohased sisekontrollid ja tavad, et tagada poliitikate, menetluste ja piirmäärade rikkumiste ning erandite korral meetmete võtmiseks õigeaegne teatamine asjakohasele juhtkonna tasemele.

316. Pädevad asutused peaksid hindama piirangute süsteemi, sealhulgas järgmist:

- a. kas see on kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise strateegiaga ning riskivalmidusega;
- b. kas see on adekvaatne krediidasutuse või investeerimisühingu korralduse ning pangaportfelli intressiriski positsioonide keerukuse jaoks ning selle võime jaoks kõnealust riski mõõta ja juhtida;
- c. kas see võtab arvesse intressimäärade muutuste võimalikku mõju tulule ja krediidasutuse või investeerimisühingu majanduslikule väärtusele; piirmäärades tuleks täpsustada kindlaks määratud intressimäära stsenaariumide puhul aktsepteeritavad tulu volatiilsuse tasemed; krediidasutuse majanduslikule väärtusele avalduva intressimäärade mõju arvessevõtmise piirmäärade vorm peaks olema asjakohane krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuste ning aluseks olevate positsioonide suuruse ja keerukuse jaoks; jaepangandusega tegelevate pankade puhul, mis hoiavad väikses koguses pikaajalisi instrumente, optioone, optiooni tunnustega väärtpabereid või muid instrumente, mille väärtus võib intressimäärade muutuste tulemusena muutuda, võib piisata suhteliselt lihtsatest piirmääradest; keerukamate investeerimisühingute või krediidasutuste puhul võib olla vaja üksikasjalikumaid piirmäärasid majandusliku väärtuse aktsepteeritavate muutuste kohta;
- d. kas kehtestatud piirmäärad on absoluutsed või kas piirmäärade rikkumised on võimalikud; viimatinimetatud juhul peaks krediidasutuse või investeerimisühingu poliitikates olema selgelt kindlaks määratud ajavahemik ja eritingimused, mille puhul on võimalik kõnealuste piirmäärade rikkumine; pädevad asutused peaksid küsima teavet meetmete kohta, millega tagatakse piirmäärade järgimine;
- e. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel nõuetekohased menetlused oma piirmäärade regulaarseks ajakohastamiseks.

317. Pädevad asutused peaksid hindama siseauditi funktsiooni funktsionaalsust. Selleks peaksid nad hindama järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb regulaarselt pangaportfelli intressiriski juhtimise raamistiku siseauditeid;
- b. kas siseaudit hõlmab pangaportfelli intressiriski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli põhielemente kogu krediidasutuses või investeerimisühingus;

- c. kas siseauditi funktsioon on sisepoliitika ja mis tahes asjaomaste väliste eeskirjade järgimise kindlaks määramisel ning nendest kõrvalekaldumiste käsitlemisel tõhus.

6.5.4 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

318. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriskist. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 7 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma. Kui pädev asutus otsustab teatavate riski alamkategoriate olulisuse tõttu neid eraldi hinnata ja neile eraldi punkte anda, siis tuleks analoogia alusel võimaluste piires kohaldada allpool esitatud tabelis antud suuniseid.

Tabel 7. Pangaportfelli intressiriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Riski punkti summa	Järelevalveasutuse arvamus	Olemusliku riski kaalutlused	Nõuetekohase juhtimise ja kontrolli kaalutlused
1	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes puudub krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju märkimisväärne risk.	- Majandusliku väärtuse tundlikkus intressimäärade muutustele ei ole oluline. - Tulu tundlikkus intressimäärade muutustele ei ole oluline. - Majandusliku väärtuse ja tulu tundlikkus aluseks olevate eelduste (näiteks kliendi optiooni tunnustega tooted) muutustele ei ole oluline.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu intressiriski poliitika ja strateegia ning tema üldine strateegia ja riskivalmidus on kooskõlas. - Intressiriski organisatsiooniline raamistik on kindel ning seal on määratud selged vastutusvaldkonnad ja riskivõtjate ning juhtimise ja kontrolli funktsioonide ülesannete selge eraldamine. - Intressiriski mõõtmise, järelevalve ja aruandluse süsteemid on asjakohased. - Intressiriski asutusesisesed piirmäärad ja kontrolli raamistik on kindlad ning kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riski strateegia ja riskivalmidusega.
2	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk väike.	- Majandusliku väärtuse tundlikkus intressimäärade muutustele on väike. - Tulu tundlikkus intressimäärade muutustele on väike. - Majandusliku väärtuse ja tulu tundlikkus aluseks olevate eelduste (näiteks kliendi optiooni tunnustega tooted) muutustele on väike.	
3	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk	- Majandusliku väärtuse tundlikkus intressimäärade muutustele on keskmine. - Tulu tundlikkus intressimäärade muutustele on keskmine. - Majandusliku väärtuse ja tulu tundlikkus aluseks olevate eelduste (näiteks kliendi optiooni tunnustega tooted)	

	keskmine.	muutustele on keskmine.	
4	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk suur.	• Majandusliku väärtuse tundlikkus intressimäärade muutustele on suur. • Tulu tundlikkus intressimäärade muutustele on suur. • Majandusliku väärtuse ja tulu tundlikkus aluseks olevate eelduste (näiteks kliendi optiooni tunnustega tooted) muutustele on suur.	

Jaotis 7. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamine

7.1 Üldised kaalutlused

319. Pädevad asutused peaksid määrama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamise kaudu kindlaks, kas krediidasutuse või investeerimisühingu hoitud omavahendid katavad kindlalt kapitali riske, mis krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvad või võivad avalduda, kui kõnealuseid riske hinnatakse krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks olulisena.
320. Selleks peaksid pädevad asutused määrama kindlaks ja kehtestama krediidasutuse või investeerimisühingu täiendavate omavahendite koguse (summa) ja koosseisu (kvaliteedi), mis tal peavad olema määruse (EL) 575/2013 artikliga 1 hõlmamata riski elementide ja riskide katmiseks („täiendavate omavahendite nõuded”), sealhulgas vajaduse korral omavahendite nõuded mudeli, kontrolli, juhtimiskorralduse või muude puuduste riski katmiseks.
321. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendite adekvaatsust ja nende avalduva majandusliku stressi mõju krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisuse peamise määrava tegurina. Kõnealustes hindamistes tuleks samuti võtta arvesse liigsest finantsvõimendusest tekkivat riski.
322. Kõnealune näitaja tuleks kokku võtta ja see peaks peegelduma käesoleva jaotises lõpus esitatud kriteeriumidele tuginevas punktisummas.

Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamise protsess

323. Pärast jaotises 6 käsitletud kapitalile avalduvate riskide hindamise tulemuste arvesse võtmist peaksid pädevad asutused võtma järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamise protsessi osana järgmised meetmed:
- a. täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramine;
 - b. täiendavate omavahendite nõuete kooskõlastav võrdlemine kapitalinõuete direktiivi puhvritega ja mis tahes makrotasandi usaldatavusnõuetega;
 - c. kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude ning üldise kapitalinõude kindlaks määramine ja esitamine;
 - d. liigse finantsvõimenduse riski hindamine;

- e. majandustsükli jooksul kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude ning üldise kapitalinõude täitmise võimalikkuse hindamine;
- f. kapitali punktisumma kindlaks määramine.

7.2. Täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramine

324. Pädevad asutused peaksid kindlaks määrama täiendavate omavahendite nõuded, mis hõlmavad järgmist:

- a. ootamatute kahjude risk ja eraldistega ebapiisavalt kaetud ootamatute kahjude risk 12 kuu jooksul (välja arvatud juhul, kui määruses (EL) 575/2013 on teisiti kindlaks määratud) („ootamatud kahjud”);
- b. direktiivi 2013/36/EL artikli 101 kontekstis hinnatud mudeli puudustest tekkiv riski alahindamise risk;
- c. juhtimiskorralduse puudustest, sealhulgas sisekontrolli, korralduste ja teistest puudustest tekkiv risk.

7.2.1 Ootamatu kahju katmiseks täiendavate omavahendite kindlaks määramine

325. Pädevad asutused peaksid kehtestama täiendavate omavahendite nõuded ootamatu kahju riski katmiseks ja krediidasutus või investeerimisühing peaks neid kogu aeg järgima. Pädevad asutused peaksid kehtestama riskipõhiselt täiendavate omavahendite nõuded, kasutades järgmiste teabeallikatega kinnitatud järelevalvelist hinnangut:

- a. sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutused,
- b. järelevalve võrdlusaluste arvutuste tulemus ning
- c. muud asjakohased sisendid, sealhulgas need, mis tulenevad suhtlusest ja dialoogist krediidasutuse või investeerimisühinguga.

326. Kui neid peetakse usaldusväärseks või osaliselt usaldusväärseks, siis peaksid sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutused olema kindlaks määramise lähtepunktiks, mida täiendavad vajadust mööda järelevalve võrdlusaluste tulemus ning muud asjakohased sisendid. Kui sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutamist ei peeta usaldusväärseks, siis peaks järelevalve võrdlusaluste tulemus olema kindlaks määramise lähtepunktiks, mida täiendavad vajadust mööda muud asjakohased sisendid.

327. Pädevad asutused ei tohiks lubada määruse (EL) 575/2013 artikli 92 kohaselt hoitud omavahendite kasutamist, et täita või kompenseerida täiendavate omavahendite nõudeid nii agregeeritud kui ka riskipõhisel alusel.

328. Direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõike 1 punkti f kohaldamisel ja täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramise otstarbel peaksid pädevad asutused hindama ja võtma arvesse geograafilistest, sektoripõhistest või mis tahes muudest asjakohastest teguritest põhjustatud hajutamise mõju igas olulises riskikategoorias (riskisisene hajutamine). Määrusega (EL) 575/2013 hõlmatud kapitali iga riski puhul ei tohiks kõnealune hajutamise mõju vähendada minimaalsete omavahendite nõudeid, mis on arvutatud kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 92.

329. Samas ei tohiks erinevate kategooriate riskide vahelist hajutamist, sealhulgas määrusega (EL) 575/2013 hõlmatud riskid (riskidevaheline hajutamine) pidada täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramise osaks.

330. Pädevad asutused peaksid tagama, et iga riski jaoks määratud täiendavate omavahendite nõuetega tagatakse kindel riski katmine. Selleks peaksid pädevad asutused tegema järgmist:

- a. selgelt põhjendama mis tahes täiendavate omavahendite nõudeid, mis erinevad oluliselt usaldusväärse sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi või võrdlusarvutuste tulemustest, ning
- b. kohaldama täiendavate omavahendite nõudeid järjepidevalt, kui need ei tugine krediidasutuse või investeerimisühingu põhiste kaalutlustele, et tagada usaldatavustulemuste üldine järjepidevus erinevates krediidasutustes ja investeerimisühingutes.

331. Täiendavaid omavahendeid kindlaks määrates peaksid pädevad asutused arvesse võtma krediidasutuse või investeerimisühinguga peetava dialoogi ja suhtlemise tulemusi.

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutused

332. Pädevad asutused peaksid hindama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste usaldusväärsust, hinnates järgmist:

- a. kas need on detailsed: arvutused/metoodikad peaksid võimaldama jaotada arvutusi riski tüübi alusel ja mitte esitada kõiki riske hõlmavat ühte (majandusliku kapitali) arvutust. Kõnealust jaotust peaks võimaldama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi metoodika ise. Kui pädev asutus peab seda asjakohaseks, siis võib esitada hinnanguid, näiteks kui seda peetakse asjakohaseks, siis täiendava panuse arvutuste kaudu riskide puhul, mida ei saa eraldi mõõta (näiteks krediidi kontsentratsioonirisk);
- b. kas need on usaldusväärsed: arvutused/metoodikad, mida kasutatakse tõendatult selle riski katmiseks, mida nendega soovitakse käsitleda (näiteks krediidi kontsentratsiooniriski arvutust tuleks kasutada asjakohase sektori jaotustes, mis väljendavad tegelikke korrelatsioone ja portfelli koosseise) ning mis peaksid

tuginema tunnustatud või asjakohastele mudelitele ja usaldusväärsetele eeldustele;

- c. kas need on mõistetavad: arvutuste/metoodikate aluseks olevad tegurid peaksid olema selgelt kindlaks määratud. Nn musta kasti arvutust ei tohiks lubada. Pädevad asutused peaksid tagama, et krediidiasutus või investeerimisühing esitab selgituse kasutatavate mudelite kõige suurema vigade hulgaga valdkondade kohta ning kuidas neid võetakse arvesse ja parandatakse sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi lõplikus arvutuses;
- d. kas need on võrreldavad: pädevad asutused peaksid kaaluma sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste hoidmise perioodi / riskiperioodi ja usaldatavustaset (või võrdväärset mõõtmist), kohandama kõnealuseid muutujaid või nõudma krediidiasutuselt või investeerimisühingult nende kohandamist, et võimaldada võrdlemist konkurentidega ja järelevalve võrdlusaluste hinnanguid.

333. Pädevad asutused peaksid täpsemalt hindama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste usaldusväärsust, võrreldes neid samade riskide ja muude asjakohaste sisendite järelevalve võrdlusaluste tulemustega.

334. Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutust tuleks pidada osaliselt usaldusväärseks juhul, kui kõigi eespool nimetatud kriteeriumide täitmata jätmisest hoolimata tundub arvutus siiski väga usaldusväärne, kuigi see peaks olema erandlik ja sellega peaksid kaasnema sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuse käigus kindlaks määratud puuduste kõrvaldamise meetmeid.

Järelevalve võrdlusalused

335. Pädevad asutused peaksid töötama välja riskipõhised järelevalve võrdlusalused ja kohaldama neid meetodina sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste kontrollimiseks kõnealuste oluliste riskide või kõnealuste riskide elementide puhul, mis ei ole hõlmatud määrusega (EL) 575/2013, või et veelgi toetada riskipõhist täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramist, kui kõnealuste oluliste riskide või kõnealuste riskide elementide sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutused ei ole usaldusväärsed või saadaval.

336. Järelevalve võrdlusalused tuleks töötada välja, et tagada usaldusväärne, järjepidev (kalibreeritud ekvivalentsete hoidmise perioodidega / riskiperioodidega ja usaldatavustasemetega, nagu on nõutud määruses (EL) 575/2013), läbipaistev ja võrreldav meede, mille abil arvutada ja võrrelda krediidiasutuste või investeerimisühingute potentsiaalseid omavahendite nõudeid riskitüübi alusel (välja arvatud määrusega (EL) 575/2013 hõlmatud risk).

337. Võttes arvesse krediidiasutuste või investeerimisühingute kasutatavate ärimudelite mitmekesisust, ei pruugi järelevalve võrdlusaluste tulemus olla iga krediidiasutuse või investeerimisühingu jaoks igas olukorras asjakohane. Pädevad asutused peaksid sellega

tegelema, kasutades alternatiivide olemasolu korral kõige asjakohasemat võrdlusalust ja kohaldades võrdlusaluse tulemuse hinnangut, et tegeleda ärimudeli põhiste kaalutlustega.

338. Kui pädevad asutused võtavad täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramisel arvesse järelevalve võrdlusaluseid, siis peaksid nad dialoogi osana selgitama krediitiasutusele või investeerimisühingule võrdlusalustega seotud mõttekäiku ja üldisi aluspõhimõtteid.

Muud asjakohased sisendid

339. Pädevad asutused peaksid kasutama täiendavate omavahendite nõuete riskipõhise kindlaks määramise toetamiseks muid asjakohaseid sisendeid. Muud asjakohased sisendid võivad hõlmata riskihindamiste tulemusi (kooskõlas jaotises 6 kindlaks määratud kriteeriumidega), võrdlusi näidisgrupiga, sealhulgas EBA poolt direktiivi 2013/36/EL artikli 78 nõuete kohaselt väljastatud aruannet/aruandeid, EBA poolt direktiivi 2013/36/EL artikli 101 kohaselt väljastatud võrdlusaluseid, riskipõhiseid stressiteste, makrotasandi usaldatavusjärelevalve (määratud) asutuste sisendeid jne.
340. Muud asjakohased sisendid peaksid ajendama pädevat asutust uuesti hindama sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi / võrdlusaluse arvutamise asjakohasust/usaldusväärsust spetsiifilise riski puhul ja/või kohandama tulemust, kui tekib kahtlusi selle täpsuse kohta (näiteks kui riski punktisummast tuleneb arvutusega võrreldes oluliselt erinev riski tase või kui konkurentide läbivaatamistest nähtub, et krediitiasutus või investeerimisühing erineb oluliselt konkurentidest seoses võrreldava riskipositsiooni katmiseks vajaliku omavahendite nõudega).
341. Täiendavate riskipõhiste omavahendite nõuete kindlaks määramise käigus järjepidevuse tagamiseks peaksid pädevad asutused kasutama sama näidisgruppi, mis on loodud jaotises 6 kehtestatu kohaselt kapitalile avalduva riski analüüsimiseks.
342. Kui pädevad asutused võtavad täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramisel arvesse muid asjakohaseid sisendeid, siis peaksid nad dialoogi osana selgitama krediitiasutusele või investeerimisühingule kasutatud sisenditega seotud mõttekäiku ja üldisi aluspõhimõtteid.

7.2.2 Omavahendite kindlaks määramine või mudeli puuduste katmiseks võetavad muud meetmed

343. Kui pädevad asutused tuvastavad direktiivi 2013/36/EL artikli 101 nõuete kohase sisemeetodite pideva läbivaatamise käigus või direktiivi 2013/36/EL artikli 78 kohase konkurentide analüüsi käigus mudeli puuduseid, mis võivad põhjustada määruse (EL) 575/2013 alusel kehtestatud minimaalsete omavahendite nõuete alahindamise, siis peaksid nad kehtestama täiendavate omavahendite nõuded riski alahindamist põhjustada võivatest mudeli puudustest tekkiva riski katmiseks, kui seda peetakse muudest järelevalvemeetmetest asjakohasemaks. Pädevad asutused peaksid kehtestama riski

katmiseks täiendavate omavahendite nõuded ainult vahemeetmena puuduste kõrvaldamise ajaks.

7.2.3 Omavahendite kindlaks määramine või muude puuduste katmiseks võetavad muud meetmed

344. Pädevad asutused peaksid kehtestama täiendavad omavahendid jaotistes 4 kuni 6 kirjeldatud riskihindamise käigus tuvastatud kontrolli, juhtimiskorralduse või muudest puudustest tekkiva riski katmiseks, kui seda peetakse teistest järelevalvemeetmetest asjakohasemaks. Pädevad asutused peaksid kehtestama kõnealuste riskide katmiseks täiendavate omavahendite nõuded ainult vahemeetmena puuduste kõrvaldamise ajaks.

7.2.4 Omavahendite kindlaks määramine või rahastamisriski katmiseks võetavad muud meetmed

345. Pädevad asutused peaksid kehtestama jaotises 8 kirjeldatud riskihindamise käigus tuvastatud rahastamise riski katmiseks täiendavate omavahendite nõuded, kui seda peetakse teistest järelevalvemeetmetest asjakohasemaks.

7.3 Kooskõlastav võrdlemine kapitalipuhvri nõuetega ja makrotasandi usaldatavusnõuetega

346. Pädevad asutused peaksid täiendavate omavahendite nõuete (või teiste kapitali meetmete, vaadake jaotist 10.3) kindlaks määramisel kooskõlastavalt võrdlema täiendavate omavahendite nõudeid mis tahes olemasolevate kapitalipuhvri nõuetega ja/või makrotasandi usaldatavusnõuetega, mis tegelevad samade riskidega või kõnealuste riskide samade elementidega. Pädevad asutused ei tohiks kehtestada täiendavaid omavahendite nõudeid (või võtta muid kapitali meetmeid), kui risk on juba kaetud kapitalipuhvri nõuetega ja/või täiendavate makrotasandi usaldatavusnõuetega.

7.4 Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude kindlaks määramine

347. Pädevad asutused peaksid kindlaks määrama kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude järgmise summana:

- a. omavahendite nõue kooskõlas määruse (EL) 575/2013 artikliga 92;
- b. täiendavate omavahendite nõuete summa (mis määratakse kindlaks eespool kindlaks määratud kriteeriumide kohaselt) ja mis tahes täiendavad omavahendid, mida peetakse vajalikuks oluliste sisemiste riskikontsentratsioonide katmiseks.

348. Pädevad asutused peaksid kehtestama täiendavate omavahendite nõuete koosseisu nõude, et katta järgmised riskitüübid vähemalt 56% ulatuses esimese taseme põhiomavahendite (CET1) puhul ja vähemalt 75% ulatuses esimese taseme (T1) puhul:

- a. krediidi-, turu- ja operatsiooniriski elemendid (mis ei ole hõlmatud määrusega (EL) 575/2013);
- b. krediidi kontsentratsioonirisk ja pangaportfelli intressirisk;
- c. tõenäoliselt omavahendite asjakohaste tasemete alahindamist põhjustavate mudeli puuduste risk, kui kõnealuse riski katmiseks kasutatakse täiendavaid omavahendeid.

349. Pädevad asutused peaksid oma äranägemise järgi kindlaks määrama teiste riskitüüpide katmiseks kasutatavate täiendavate omavahendite koosseisu, aga nad peaksid proovima tagada tekkinud riski kindla katte.

350. Pädevad asutused ei tohiks võtta arvesse muid kirjeid ja instrumente kui need, mille puhul võib omavahendeid kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude hindamise/arvutamise käigus kindlaks määrata (nagu on kindlaks määratud määruse (EL) 575/2013 teises osas).

7.5 Omavahendite nõuete esitamine

351. Pädevad asutused peaksid tagama, et täiendavate omavahendite nõuete esitamine ning nendest krediidasutusele või investeerimisühingule ja/või vajaduse korral teistele pädevatele asutustele teatamine on järjepidev. See peaks hõlmama vähemalt krediidasutuse või investeerimisühingu kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõudest teatamist koguriskipositsiooni osakaaluna (suhtena), mis on jaotatud nõude koosseisu alusel.

352. Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude suhtarvuna esitamiseks peaksid pädevad asutused väljendama seda järgmise valemi alusel (s.o. määruses (EL) nr 575/2013 kindlaks määratud 8% koguriskipositsiooni kordajana):

$$TSCR\ ratio = 8\% \times \frac{TSCR \times 12.5}{TREA}$$

353. Pädevad asutused peaksid vajaduse korral tegema eespool märgitud valemisse vajalikud kohandused, et hõlmata sellega täiendavad omavahendite nõuded, mis on määratud hõlmama riskipositsioone, mis ei ole seotud kogubilansiga, ning/või tagama, et täiendavad omavahendite nõuded ei lange alla nominaalset alammäära (näiteks finantsvõimenduse vähendamise tulemusena), mida võidakse eraldi väljendada.

354. Pädevad asutused võivad samuti väljendada kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõuet, jaotades täiendavate omavahendite nõuded riskipõhiselt lisaks üldisele nõudele.

Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude näide

KUUPÄEVA seisuga ja kuni pole teisi nõutud, peab KREDIIDIASUTUSE VÕI INVESTEERIMISÜHINGU kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue moodustama X% koguriskipositsioonist

- 8% (mis hõlmab vähemalt x% esimese taseme põhiomavahendeid CET1 ja x% esimese taseme omavahendeid T1) väljendab määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 92 kindlaks määratud omavahendite nõudeid;

- X% tähistab täiendavaid omavahendeid, mis ületavad määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 92 kindlaks määratud nõudeid, millest X% (mis hõlmab vähemalt x% esimese taseme põhiomavahendeid CET1 ja x% esimese taseme omavahendeid T1) on mõeldud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames tuvastatud ootamatu kahju katmiseks ning X% (mis hõlmab vähemalt x% esimese taseme põhiomavahendeid CET1 ja x% esimese taseme omavahendeid T1) on mõeldud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames tuvastatud MUU nõude katmiseks [näiteks juhtimiskorralduse probleemid].

355. Suurema järjepidevuse saavutamiseks võivad pädevad asutused samuti anda krediitdiasutustele või investeerimisühingutele ja/või vajaduse korral teistele pädevatele asutustele teada üldise kapitalinõude ja selle koostisosad – kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude, kapitalinõuete direktiivi puhvrinõuded ning täiendavate omavahendite nõuded makrotasandi usaldatavusriskide katmiseks – koguriskipositsiooni osakaaluna (suhtena), mis on jaotatud nõude koosseisu alusel.

Üldise kapitalinõude esitamise näide

KUUPÄEVA seisuga ja kuni pole teisiti määratud, peab KREDIIDIASUTUS VÕI INVESTEERIMISÜHING hoidma üldist kapitalinõuet, mis moodustab X% koguriskipositsioonist, millest vähemalt X% peaks olema esimese taseme põhiomavahendid CET1 ja vähemalt X% peaks olema esimese taseme omavahendid T1.

Sellest X% üldisest kapitalinõudest:

- X% on kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue, mis peab olema alati täidetud, millest:***

- 8% (mis hõlmab vähemalt x% esimese taseme põhiomavahendeid CET1 ja x% esimese taseme omavahendeid T1) väljendab määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 92 kindlaks määratud omavahendite nõudeid;

- *X% väljendab täiendavaid omavahendeid, mis ületavad määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 92 kindlaks määratud nõudeid, millest X% (mis hõlmab vähemalt x% esimese taseme põhiomavahendeid CET1 ja x% esimese taseme omavahendeid T1) on mõeldud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames tuvastatud ootamatu kahju katmiseks ning X% (mis hõlmab vähemalt x% esimese taseme põhiomavahendeid CET1 ja x% esimese taseme omavahendeid T1) on mõeldud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames tuvastatud MUU nõude katmiseks [näiteks juhtimiskorralduse probleemid].*

• *X% väljendab KREDIIDIASUTUSELE VÕI INVESTEERIMISÜHINGULE kohaldatavat kombineeritud direktiivi 2013/36/EL kapitalipuhvrit (100% esimese taseme põhiomavahendid), millest:*

- *2,5% väljendab kapitali säilitamise puhvri nõuet;*

- *X% väljendab MUUD [näiteks vastutsükliline kapitalipuhver ja muud süsteemselt olulised ettevõtjad] nõuet.*

7.6 Liigse finantsvõimenduse riski hindamine

356. Pädevad asutused peaksid hindama liigsest finantsvõimendusest krediidasutuse või investeerimisühingu omavahenditele tekkivat riski.

357. Hindamise käigus peaksid pädevad asutused võtma arvesse järgmisi asjaolusid:

- a. praegune finantsvõimenduse määra tase konkurentidega võrreldes ja kui see on kohaldatav, siis regulatiivse miinimumpiirmäära suhe;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu finantsvõimenduse määra muutused, sealhulgas praeguse ja tuleviku eeldatava kahju prognoositav mõju finantsvõimenduse määrale. Pädevad asutused peaksid samuti võtma arvesse määras arvesse võetud riskipositsioonide praegustest ja prognoositavast kasvust finantsvõimenduse määrale avalduvat potentsiaalset mõju;
- c. selles ulatuses, milles on erinevatest stressisündmustest (mida on samuti käsitletud jaotises 7.7) tekkiva liigse finantsvõimenduse risk;
- d. kas võib tekkida liigse finantsvõimenduse risk konkreetsetele krediidasutustele või investeerimisühingutele, mida ei ole finantsvõimenduse määras piisavalt arvesse võetud.

7.7 Majandustsükli jooksul nõuete täitmine

358. Pädevad asutused peaksid kindlaks määrama krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendite (kvantiteedi ja koosseisu) adekvaatsuse, et arvestada volatiilsust majandustsükli vältel ja seda, kas võimalike puudustega tegelemiseks on vaja võtta meetmeid.

359. Selleks peaksid pädevad asutused kasutama stressiteste (krediidasutuse või investeerimisühingu enda ja/või järelevalveline testimine), et määrata kindlaks lähtestsenaariumi ja ebasoodsate stsenaariumide mõju saada olevatele omavahenditele ja kas need on piisavad kapitalinõuete (üldine kapitalinõue ning kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue) katmiseks või pädeva asutuse poolt süsteemiüleste stressitestide jaoks määratud mis tahes muu sihtmäära täitmiseks. Pädevad asutused peaksid samuti võtma arvesse stressitestide mõju krediidasutuse või investeerimisühingu finantsvõimenduse määrale.

360. Pädevad asutused peaksid määrama selle kindlaks, analüüsides krediidasutuse või investeerimisühingu tehtud stressiteste ning tema sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja järelevalvelisi stressiteste, eelkõige järgmist:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu poolt sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi osana korraldatud stressitestide tulemus, lähtuvalt tema ärimudeli ja riskiprofiiliga seotud võimalikust aga tõsisest stressist kooskõlas EBA stressitestimise suunistega, mida pädevad asutused on sobilikult kontrollinud, ning/või
- b. direktiivi 2013/36/EL artikli 100 kohaselt pädevate asutuste tehtud järelevalveliste stressitestide tulemused, võttes arvesse kõnealuse artikli kohaselt väljastatud EBA suuniseid, mis hõlmavad näiteks järgmist:
 - i. alates krediidasutuste või investeerimisühingute rakendatavate konkreetsete nn ankrustsenaariumide/-eelduste kindlaks määramisest kuni
 - ii. süsteemiüleste stressitestide tegemiseni, kasutades krediidasutuste või investeerimisühingute või järelevalveasutuste rakendatavaid järjepidevaid metoodikaid.

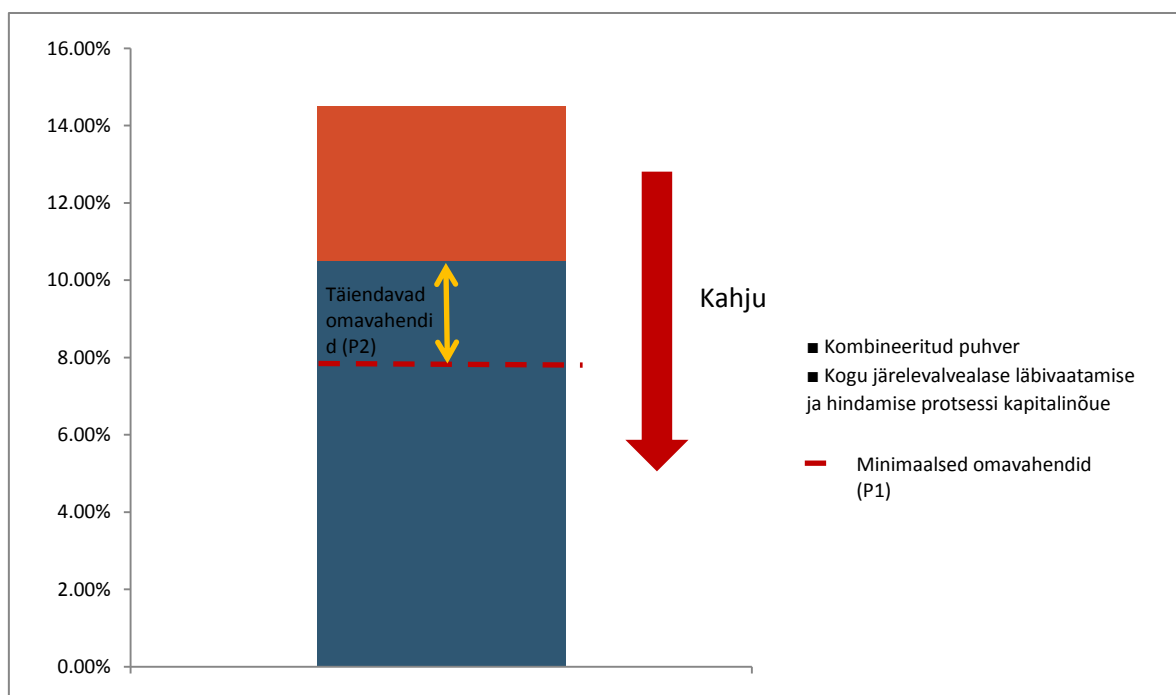
361. Proportsionaalse lähenemise kasutusele võtmise alusel võivad pädevad asutused kaaluda kategooriasse 1 mittekuuluvate krediidasutuste või investeerimisühingute puhul kitsama ulatusega stressitestide kasutamist.

362. Pädevad asutused peaksid analüüsima stressitestide tulemusi, mis hõlmavad EBA stressitestimise suunistes kindlaks määratud tulevikuperioodi. Vahendite lähtepunktiks

peaksid olema krediidasutuse või investeerimisühingu saada olevad omavahendid stressi alguses.

363. Üldise kapitalinõude rikkumise kindlaks määramiseks tuleks makrotasandi usaldatavusnõuetega seotud mis tahes eeldused (näiteks nõuete tasemete või kasutatavate puhvrite muudatused) stsenaariumi ajavahemiku jooksul leppida kokku makrotasandi usaldatavusjärelvalve (määratud) asutusega ning nõuete järjekord peab vastama allpool toodud skeemil näidatule.

Joonis 3. Omavahendite nõuete järjekord

364. Võttes arvesse stressitestide tulemusi, peaksid pädevad asutused kaaluma seda, kas ja millised meetmed on vajalikud, kooskõlas punktides 365–366 kindlaks määratud kriteeriumidega, olenevalt stsenaariumidest ja stressitestide tüüpidest (krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi või järelvalvelised stressitestid), et tegeleda mis tahes nõuete rikkumistega, või pädevate asutuste poolt süsteemiüleste stressitestide jaoks määratud mis tahes muud asjakohast sihtmäära. Igal juhul peaksid pädevad asutused nõudma, et krediidasutus või investeerimisühing esitaks usaldusväärse kapitali plaani, tagades, et ta on suuteline täitma oma kogu järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude või pädevate asutuste poolt süsteemiüleste stressitestide jaoks määratud mis tahes muu asjakohase sihtmäära eeldatava ajavahemiku jooksul.

365. Kapitali plaani analüüsis peaksid pädevad asutused vaatama läbi ja võtma arvesse nende usaldusväärsete maandavate juhtimismeetmete asjakohasust, mida krediidasutus või

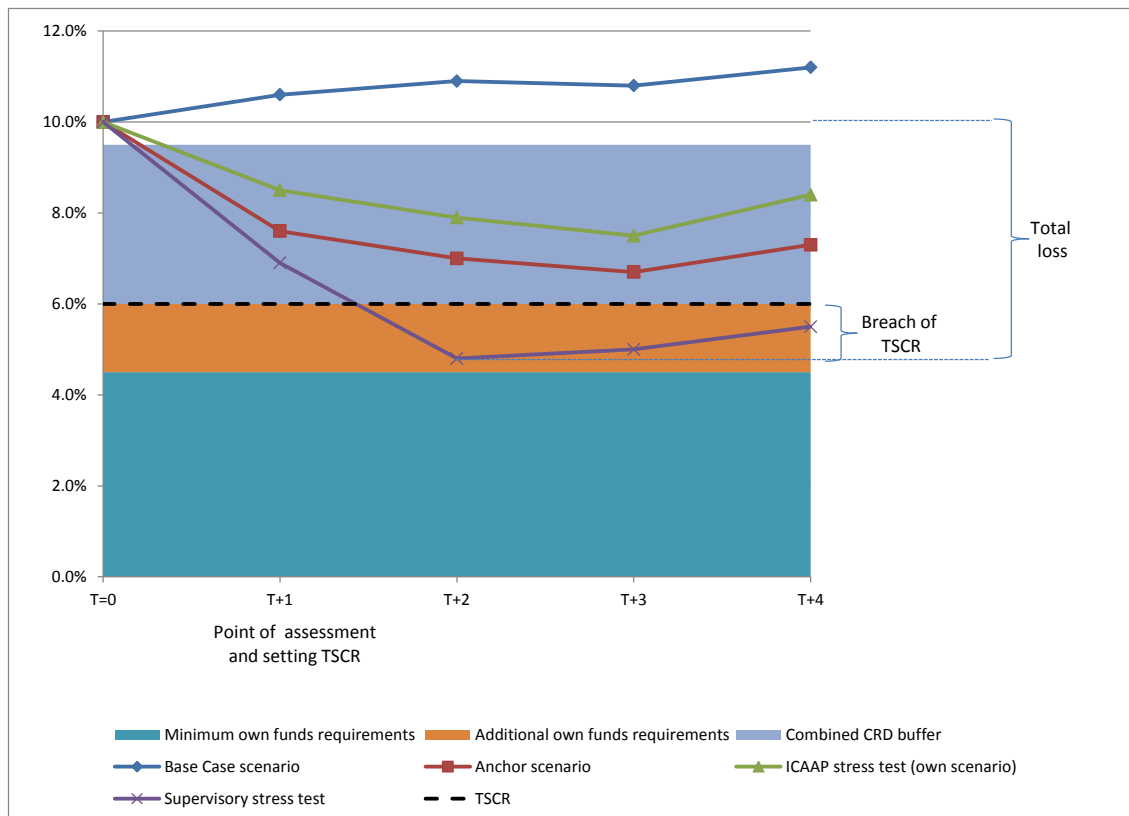
investeeringisühing väidab, et ta kõnealuses olukorras võtaks. Pädevad asutused peaksid neid hindama krediidasutuse või investeeringisühingu juriidiliste ja mainega seotud piirangute kontekstis, arvestades ulatust, milles need on juba märgitud avalikes dokumentides (näiteks dividendipoliitika) ning krediidasutuse või investeeringisühingu äriplaanis ja riskivalmiduse avaldustes. Pädevad asutused peaksid samuti hindama maandamise meetmete usaldusväärsust laiemate makromajanduslike kaalutluste kontekstis.

366. Lisaks sellele peaksid pädevad asutused vajaduse korral võtma arvesse jaotises 10.3 kindlaks määratud täiendavaid meetmeid. Neid meetmeid kindlaks määrates peaksid pädevad asutused võtma arvesse järgmist:

- a. rikkumise toimumise ajavahemik stressitestide lähtepunktiga võrreldes;
- b. rikkumise ulatus stressitestide lähtepunktiga võrreldes;
- c. vahendite absoluutse ja suhtelise vähenemise ulatus stressitestide lähtepunktiga võrreldes;
- d. krediidasutuse või investeeringisühingu strateegia ja finantsplaanid ning jaotises 4 määratu kohaselt ärimudeli analüüsi raames tehtud hindamise tulemused;
- e. makrotasandi usaldatavusjärelvalve (määratud) asutuse seisukoht omavahendite hoidmise nõude kohta, et täita kapitalinõuete direktiivi kapitalipuhvreid, välja arvatud kapitali säilitamise puhvrit (näiteks vastutsükliline puhver, muude süsteemselt oluliste ettevõtjate puhver) eeldatavates stressitingimustes;
- f. makromajanduslike tingimuste, tegeliku omavahendite taseme ja koguriskipositsiooni muutumine alates stressitestide lähtepunktist kuni hindamise ajani.

367. Kui stressitestide tulemuste kohaselt ja praegust makromajanduslikku keskkonda arvesse võttes on vahetu oht, et krediidasutus või investeeringisühing ei suuda täita oma kogu järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõuet, siis peaksid pädevad asutused kaaluma täiendavate omavahendite nõuete kehtestamist, mille tulemuseks on kogu järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude läbivaatamine, mis määratakse kindlaks kooskõlas jaotises 7.4 kindlaks määratud nõuetega (vaadake joonist 4).

Joonis 4. Majandustsükli vältel kapitali ressursside (esimese taseme põhiomavahendid) ja kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude rikkumise näide

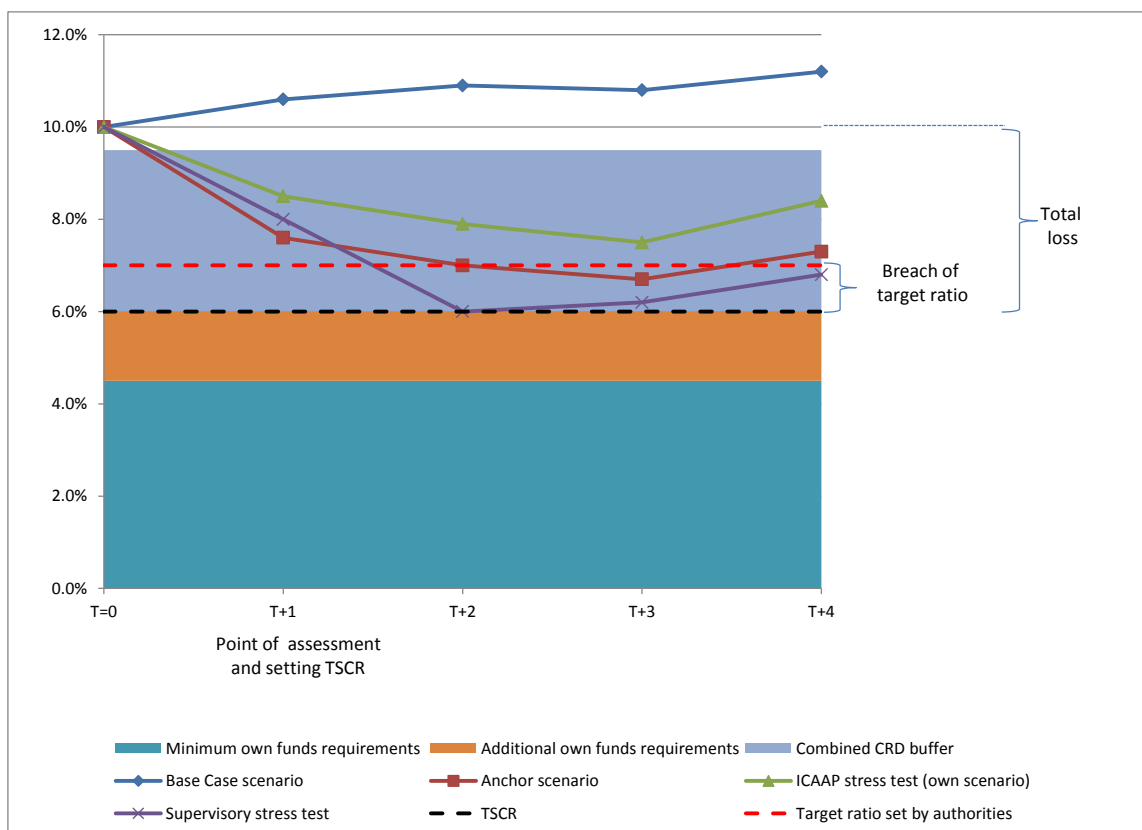

EN	ET
Total loss	Kogukahju
Breach of TSCR	Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude rikkumine
Point of assessment and setting TSCR	Hindamispunkt ning kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude määramine
Minimum own funds requirements	Minimaalsete omavahendite nõuded
Base Case scenario	Lähtejuhtumi stsenaarium
Supervisory stress test	Järelevalveline stressitest
Additional own funds requirements	Täiendavate omavahendite nõuded
Anchor scenario	Ankrustsenaarium
TSCR	Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue
Combined CRD buffer	Kombineeritud kapitalinõuete direktiivi puhver
ICAAP stress test (own scenario)	Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi stressitest (enda stsenaarium)

368. Kui stressitestide tulemuste alusel ja võttes arvesse praegust makromajanduslikku keskkonda on vahetu oht, et krediidasutus või investeerimisühing rikub talle pädeva asutuse poolt määratud sihtmäära süsteemiülestes stressitestides krediidasutuse või investeerimisühingu kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõudest kõrgemal

tasemel, siis peaksid pädevad asutused kaaluma süsteemse riski otstarbel täiendavate omavahendite nõuet (vaadake joonist 5).

Joonis 5. Majandustsükli vältel kapitali ressursside (esimese taseme põhiomavahendid) ja sihtmäära rikkumise näide

EN	ET
Total loss	Kogukahju
Breach of target ratio	Sihtmäära rikkumine
Point of assessment and setting TSCR	Hindamispunkt ning kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude määramine
Minimum own funds requirements	Minimaalsete omavahendite nõuded
Base Case scenario	Lähtejuhtumi stsenaarium
Supervisory stress test	Järelevalveline stressitest
Additional own funds requirements	Täiendavate omavahendite nõuded
Anchor scenario	Ankrustsenaarium
TSCR	Kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue
Combined CRD buffer	Kombineeritud kapitalinõuete direktiivi puhver
ICAAP stress test (own scenario)	Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi stressitest (enda stsenaarium)
Target ratio set by authorities	Ametiasutuste määratud sihtmäär

7.8 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

369. Pärast eespool kirjeldatud hindamist peaks pädeval asutusel kujunema arusaam sellest, kas olemasolevad omavahendite ressursid tagavad kindla katte krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvatele või avalduda võivatele riskidele. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 8 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma.

Tabel 8. Kapitali adekvaatsuse punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Punktisumma	Järelevalveasutuse arvamus	Kaalutlused
1	Hoitavate omavahendite kogus ja koosseis ei põhjusta krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele märgatavat riski.	- Krediidasutus või investeerimisühing hoiab üldist kapitalinõuet mugavalt ületaval tasemel omavahendeid ja ta teeb seda eeldatavasti ka tulevikus. - Stressitestimisest ei nähtu märgatavat riski, mis on seotud omavahenditele tõsisest, aga võimalikust majanduslangusest avalduva mõjuga. - Kui see on asjakohane, siis ei ole kapitali vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel takistatud või kõik ettevõtjad on järelevalvelisi nõudeid ületaval määral hästi kapitaliseeritud. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on võimalik ja usaldusväärne kapitali plaan, mis võib olla vajaduse korral tõhus. - Krediidasutuse või investeerimisühingu finantsvõimenduse määr ületab mugavalt mis tahes regulatiivse miinimumi ja puudub liigse finantsvõimenduse märgatav risk.
2	Hoitavate omavahendite kogus ja koosseis põhjustab krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele madalal tasemel riski.	- Krediidasutus või investeerimisühing on lähedal oma teatavate kapitalipuhvrite rikkumisele, aga ületab siiski selgelt oma kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude. - Stressitestidest ilmneb tõsisest, aga võimalikust majanduslangusest

		omavahenditele avaldub väike risk, kuid sellega tegelemiseks võetavad juhtimismeetmed tunduvad usaldusväärsed. - Kui see on asjakohane, siis on kapitali vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel vähesel määral piiratud või võib olla piiratud. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on võimalik ja usaldusväärne kapitali plaan, mis ei ole riskivaba, aga võib olla vajaduse korral tõhus. - Krediidasutuse või investeerimisühingu finantsvõimenduse määr ületab mis tahes regulatiivset miinimumi. Esineb väike liigse finantsvõimenduse risk.
3	Hoitavate omavahendite kogus ja koosseis põhjustab krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele keskmise riski.	- Krediidasutus või investeerimisühing kasutab osaliselt oma kapitalipuhvreid. Kui olukord halveneb, siis võib krediidasutus või investeerimisühing rikkuda oma kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõuet. - Stressitestimisest nähtub keskmine risk, mis on seotud omavahenditele tõsisest, aga võimalikust majanduslangusest avalduva mõjuga. Juhtimismeetmed ei pruugi seda usaldusväärselt lahendada. - Kui see on asjakohane, siis on kapitali vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel piiratud. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on kapitali plaan, mis ei ole tõenäoliselt tõhus. - Krediidasutuse või investeerimisühingu finantsvõimenduse määr ületab mis tahes regulatiivset miinimumi, aga stressitestimisest ilmnevad probleemid seoses tõsisest, aga

		tõenäolisest majanduslangusest sellele määrale avalduva mõjuga. Esineb keskmine liigse finantsvõimenduse risk.
4	Hoitavate omavahendite kogus ja koosseis põhjustab krediitiasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele suure riski.	- Krediitiasutus või investeerimisühing on lähedal oma kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude rikkumisele. - Stressitestimisest nähtub, et kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõuet rikutaks tõsise, aga tõenäolise majanduslanguse alguses. Juhtimismeetmed ei lahenda seda usaldusväärselt. - Kui see on asjakohane, siis on kapitali vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel piiratud. - Krediitiasutusel või investeerimisühingul ei ole kapitaliplaani või see on ilmselgelt ebapiisav. - Krediitiasutuse või investeerimisühingu finantsvõimenduse määr on lähedal mis tahes regulatiivse miinimumi rikkumisele. Esineb suur liigse finantsvõimenduse risk.

Jaotis 8. Likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamine

8.1 Üldised kaalutlused

370. Pädevad asutused peaksid hindama likviidsusele ja rahastamisele avalduvaid riske, mis on tuvastatud krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks olulistena. Käesoleva jaotise eesmärk on esitada ühised meetodikad, mida tuleks individuaalsete riskide hindamisel ning riskijuhtimise ja kontrolli raames arvesse võtta. See ei ole ammendav ja annab pädevatele asutustele vabaduse võtta arvesse muid täiendavaid kriteeriume, mida võib pidada asjakohaseks nende kogemuste alusel, ning krediidasutuse või investeerimisühingu eriomadusi.

371. Käesolevas jaotises esitatakse pädevatele asutustele komplekt ühiseid elemente likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamiseks.

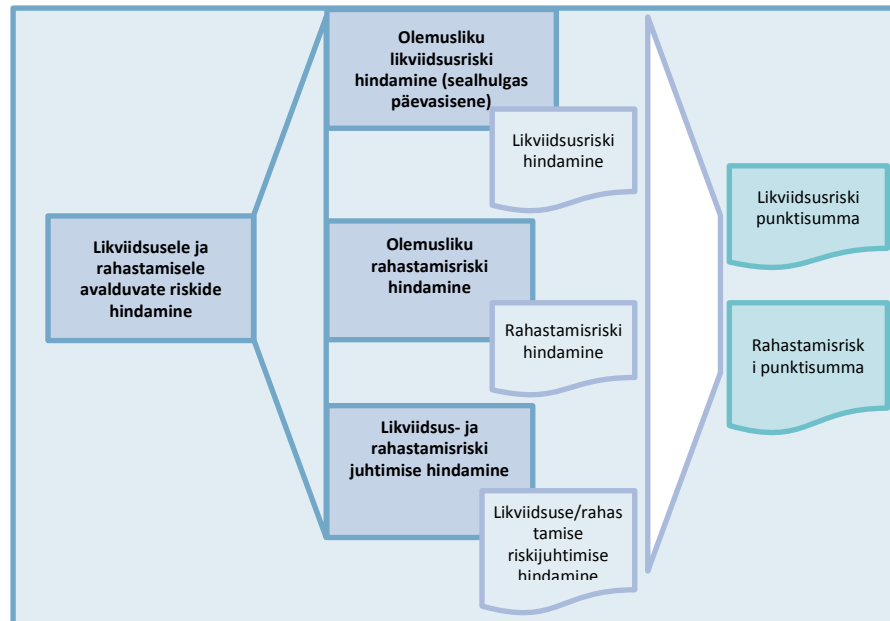
372. Meetodika hõlmab kolme järgmist põhikomponenti:

- a. olemusliku likviidsusriski hindamine;
- b. olemusliku rahastamisriski hindamine;
- c. likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise hindamine.

373. Pädevad asutused peaksid likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamisel kontrollima, kas krediidasutus või investeerimisühing vastab asjakohastes ELi ja riiklikes rakendusõigusaktides kehtestatud miinimumnõuetele. Samas on hindamine käesolevate suuniste kohaselt kõnealustest miinimumnõuetest laialdasem, et võimaldada pädevatel asutustel saada põhjalik arusaam kõnealustest riskidest.

374. Hindamise etapid on esitatud graafiliselt joonisel 6.

Joonis 6. Likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamise elemendid

375. Pädevad asutused peaksid käesolevas jaotises kindlaks määratud kriteeriumide kohaselt hindama kõiki kolme komponenti, et saada arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu olemusliku likviidsus- ja rahastamisriski tasemest ning krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise ning kontrolli kvaliteedist. Võttes arvesse, et likviidsus- ja rahastamisrisk ning nende juhtimine on üksteisega seotud ja üksteisest sõltuvad, on likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise ja kontrolli hindamise jaotis mõlema riski puhul sama.

376. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames likviidsusele ja rahastamisele avalduva riski hindamise käigus võivad pädevad asutused kasutada teabeallikate kombinatsiooni, sealhulgas järgmist:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudeli analüüsi tulemused, eelkõige need, mis võivad aidata mõista likviidsusele ja rahastamisele avalduva riski peamisi allikaid;
- b. põhinäitajate jälgimisest saadud teave;
- c. järelevalveline aruandlus ja eelkõige määruse (EL) 577/2013 artikli 415 kohaselt krediidasutuse või investeerimisühingu poolt likviidsusriski aruandluse raames esitatud teave;
- d. erinevate järelevalvetegevuste tulemused;
- e. krediidasutuse või investeerimisühingu poolt esitatud teave, sealhulgas sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi teave;
- f. sise- või välisauditi aruannete tulemused ja tähelepanekud;

- g. EBA väljastatud soovitusel ja suunised ning makrotasandi usaldatavusjärelvalve asutuste või Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu väljastatud hoiatused ja soovitusel;
- h. sarnase ärimudeliga tegutsevates teistes krediidasutustes või investeerimisühingutes (näidisgrupp) tuvastatud riskid.

377. Pädevad asutused peaksid käesolevas jaotises kindlaks määratud metoodikate ja ühiste elementide rakendamisel määrama kindlaks asjakohased kvantitatiivsed näitajad ja muud mõõteväärtused, mida oleks võimalik kasutada jaotises 3 kindlaks määratu kohaselt põhinäitajate jälgimise käigus.

378. Iga individuaalse riski hindamise tulemus peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, kus esitatakse peamiste riskitegurite selgitus ja punktisumma.

379. Pädevad asutused peaksid iga riski punktisummat kindlaks määramas võtma arvesse nii olemusliku riski hindamist kui ka krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimise ja kontrolli kvaliteeti ning tõhusust, pidades meeles, et riskijuhtimise ja -kontrolli hindamine on likviidsus- ja rahastamisriski puhul sama.

380. Käesolevate suuniste riikliku rakendamise raames võivad pädevad asutused kasutada erinevaid meetodeid, et teha otsus individuaalsete riskide punktisummade kohta. Teatavatel juhtudel võib anda olemuslike riskitasemete ning riskijuhtimise ja kontrolli kvaliteedi punktid eraldi, mille tulemuseks on vahe- ja lõplik punktisumma, ning teistel juhtudel ei pruugita hindamise protsessis vahepunktisummasid kasutada.

8.2 Likviidsusriski hindamine

381. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu lühiajalist ja keskpikka likviidsusriski asjakohaste ajavahemike jooksul, sealhulgas päevasisesed ajavahemikud, et tagada, et krediidasutus või investeerimisühing säilitab likviidsuspuhvrile adekvaatsed tasemed nii tava- kui ka stressitingimustes. See hindamine hõlmab järgmisi elemente:

- a. lühiajalises ja keskpikas perspektiivis likviidsuse vajaduste hindamine,
- b. päevasise likviidsusriski hindamine,
- c. likviidsuspuhvri ja likviidsuse tagamise suutlikkuse hindamine ning
- d. järelvalveline likviidsuse stressitestimine.

382. Tavatingimustes likviidsuse vajaduste, puhvrile ja likviidsuse tagamise suutlikkuse hindamiseks peaksid pädevad asutused esitama koos analüüsiga tõendid täiendava järelvalve mõõteväärtuste aruandevormidelt, nagu on kindlaks määratud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 415 lõike 3 punkti b kohaselt välja antud komisjoni delegeeritud määruses.

Lühiajalises ja keskpikas perspektiivis likviidsuse vajaduste hindamine

383. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse likviidsuse vajadusi lühiajalises ja keskpikas perspektiivis nii tavatingimustes kui ka stressitingimustes (šokid). Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu stressitingimustes likviidsuse vajadused erinevatel aegadel, eelkõige enne 30 päeva möödumist, 30 päevast kuni kolme kuuni ja pärast kolme kuni 12 kuu möödumist, ning eelkõige tõsistest aga võimalikest stressidest krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse vajadustele (neto sularaha väljavoolud) avalduv mõju, et katta idiosünkraatilised, turuülesed ja kombineeritud šokid;
- b. likviidsuse vajaduste suurus, asukoht ja valuuta ning kui krediidasutus või investeerimisühing tegutseb erinevate oluliste valuutadega, siis šokkide erinev mõju erinevates valuutades, mis väljendab valuuta konverteeritavuse riski.

384. Pädevad asutused peaksid toetama lühiajalise likviidsusriski hindamist, analüüsides vähemalt likviidsuskattekordajat, mis on määratud kindlaks määruse (EL) 575/2013 artikli 460 kohaselt välja antud komisjoni delegeeritud määruses, ja eelkõige järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing teatab õigesti oma likviidsuskattekordaja positsiooni ning
- b. kas likviidsuskattekordaja määrab adekvaatselt kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse vajadused.

385. Šokkidest krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse vajadustele avalduva mõju hindamisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusriski kõiki olulisi allikaid. Nad peaksid eelkõige võtma arvesse järgmist:

- a. võimalus, et asjakohastest ELi ja riiklikest rakendusõigusaktidest tulenevad mis tahes kohaldatavad nõuded ei määraks adekvaatselt kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse vajadusi nõude kehtestamiseks kasutatava stressistsenaariumi tüübi korral, sealhulgas juhul, kui tähtajad on lühemad kui 30 päeva. Likviidsuskattekordaja kasutuselevõtu ajal võivad pädevad asutused pöörata eritähelepanu võimalusele, et krediidasutused või investeerimisühingud suurendavad oma likviidsuskattekordajat, tegeledes väga lühiajalise laenuandmise ja -võtmisega, mis võib alla 100% nõude korral suurendada likviidsuskattekordajat ilma likviidsusriski vähendamata;
- b. bilansiliste kirjete ja rahastamise kontsentratsioonide puhul suurkliendidest vastaspooltega seoses tekkiv risk, võttes arvesse meetmeid, mida krediidasutus või investeerimisühing võib võtta oma maine/frantsiisi säilitamiseks;

- c. tingimuslikest rahavoogudest / bilansivälistest kirjetest (näiteks krediidiiniid, lisatagatise nõuded) ja tegevustest (näiteks konsolideerimata eriotstarbeliste ettevõtjate lepingulisi kohustusi ületava toetamise likviidsus) tekkivad riskid, võttes arvesse meetmeid, mida krediidiasutus või investeerimisühing võib võtta oma maine/frantsiisi säilitamiseks;
- d. neto ja bruto sissevool ning väljavool: kui sissevool ja väljavool on väga suur, siis peaksid pädevad asutused pöörama eritähelepanu krediidiasutusele või investeerimisühingule sissevoolu oodatud ajal mittelaekumisest tulenevale riskile, isegi kui väljavool on piiratud;
- e. jaeklientidest vastaspooltega seoses tekkiv risk, võttes arvesse meetmeid, mida krediidiasutus või investeerimisühing võib võtta oma maine/frantsiisi säilitamiseks. Sel otstarbel peaksid pädevad asutused kasutama likviidsuse aruandluse jaoks määruse 575/2013 artikli 421 lõike 3 kohaselt jaehoiuste erinevateks riskiklassideks liigitamise metoodikat;
- f. risk, et keskpika kuni pika perspektiivi rahastamise profiili liigsed riskid mõjutavad kahjulikult vastaspoolte käitumist, mis on seotud lühiajalise likviidsuspositsiooniga.

Päevasisese likviidsusriski hindamine

386. Pädevad asutused peaksid hindama krediidiasutuse või investeerimisühingu päevasisese likviidsusriski positsiooni valitud ajavahemiku vältel, sealhulgas likviidsuse vara päevasisest kättesaadavust, võttes arvesse ootamatute päevasiseste väljavoolude või sissevoolude puudumise mitteprognoositavat olemust. See hindamine peaks hõlmama vähemalt tavatingimustes ning rahalise või tegevusliku stressi tingimustes (näiteks IT tõrked, õiguslikud piirangud või rahaülekanded) saada oleva või juurdepääsetava päevasisese likviidsuse hindamist.

387. Nendes jurisdiktsioonides, kus päevasisese riski teatamine ei ole veel võimalik, peaksid pädevad asutused tuginema krediidiasutuse või investeerimisühingu enda päevasisese likviidsusriski analüüsile.

Likviidsuspuhvri ja likviidsuse tagamise suutlikkuse hindamine

388. Pädevad asutused peaksid hindama krediidiasutuse või investeerimisühingu likviidsuspuhvri ja likviidsuse tagamise suutlikkuse adekvaatsust tema likviidsuse vajaduste täitmiseks kuu jooksul ning erinevate ajavahemike jooksul (kuni ühe aastani), sealhulgas üleöö. Selles hindamises tuleks arvesse võtta järgmist:

- a. otseselt saada olevad likviidsuspuhvrid või krediidiasutuse või investeerimisühingu üleelamisperioodid erinevate stressistsenaariumide puhul;

- b. krediidasutusele või investeerimisühingule kogu asjakohase stressistsenaariumi vältel saada olev üldine likviidsuse tagamise suutlikkus;
- c. krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse vajaduste hindamisel arvesse võetud erinevate stressistsenaariumide ja ajavahemike omadused (näiteks tõsidus ja kestus);
- d. asjakohase ajavahemiku vältel likvideeritav vajalik vara summa;
- e. kas tegelik likviidsuspuhver ja likviidsuse tagamise suutlikkus, sealhulgas likviidsete varade kvaliteet, on kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusriski taluvusega;
- f. likviidsuskattekindluses võrdluspunktina kindlaks määratud likviidsete varade liigitus ja kvaliteet, nagu on kindlaks määratud määruse (EL) 575/2013 artikli 460 alusel välja antud komisjoni delegeeritud määruses.

389. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu võimet muuta oma likviidsed varad rahaks piisavalt kiiresti, et täita stressiperioodil oma likviidsuse vajadused. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing testib oma turulepääsu, tehes regulaarselt müügi- või repotehinguid;
- b. kas on suuri kontsentratsioone, mille puhul võib olla tegemist likviidsuspuhvri ja likviidsuse tagamise suutlikkuse ülehindamise riskiga;
- c. kas puhvri vara on koormamata (nagu on kindlaks määratud EBA suunistes koormatud ja koormamata vara avaldamise kohta⁸), asjaomaste töötajate kontrolli all ja likviidsuse juhtimise funktsiooni jaoks kergesti kättesaadav;
- d. kas likviidse vara nomineering on kooskõlas likviidsuse vajaduste jaotusega valuuta alusel;
- e. kui krediidasutus või investeerimisühing on likviidset vara laenuks võtnud, siis kas ta peab selle lühiajalise likviidsuse stressiperioodi vältel tagastama, mis võib tähendada, et see ei ole enam krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks saadaval stressi all olevate väljavoolude katmiseks, võttes arvesse tehingu netomõju;
- f. kokkulepitud likviidsete vahendite tõenäoline väärtus, kui pädevad asutused määravad kindlaks, et kõnealuseid vahendeid saab teataval määral arvesse võtta likviidsuse tagamise suutlikkuse raames.

⁸ EBA/GL/2014/03, 27.6.2014.

Järelevalveline likviidsuse stressitestimine

390. Pädevad asutused peaksid kasutama pädevate asutuste poolt kindlaks määratud ning ellu viidavaid likviidsuse stressiteste lühiajaliste ja keskpikkade likviidsusriskide hindamise sõltumatu vahendina järgmisel otstarbel:

- a. erinevate ajavahemike vältel ja erinevate stressistsenaariumide puhul likviidsusriskide väljaselgitamine. Stressistsenaariumid peaksid olema seotud 30 päeva likviidsuskattekindluse stressi eeldustega, aga pädevad asutused võivad laiendada oma hindamise ulatust, uurides riske 30 päeva jooksul ning samuti rohkem kui 30 päeva jooksul ja muutes likviidsuskattekindluse eeldusi, et peegeldada likviidsuskattekindluse adekvaatselt katmata riske;
- b. lisaks krediidasutuse või investeerimisühingu sisemiste stressiteste teabele likviidsusriski kohta enda arusaama kujundamine;
- c. likviidsusriski konkreetsete valdkondade kindlaks määramine ja arvuline iseloomustamine;
- d. krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvast üldisest likviidsusriskist arusaama kujundamine, mis võimaldab võrrelda krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtelist riski. See peaks vähemalt hõlmama järelevalvelist stressitesti, milles on kombineeritud krediidasutuse või investeerimisühingu põhine ja turuülene stress.

391. Pädevad asutused võivad hinnata likviidsuse katte nõude võimalikku muutust ja tundlikkust pärast määruse (EL) nr 575/2013 artikli 412 lõike 3 ja artikli 414 kohaldamist leebete stressistsenaariumide puhul järelevalveliste või krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusepõhiste stressiteste abil. Selle hindamise jaoks kohaldatavad stsenaariumid peaksid üldjuhul olema vähem tõsised (näiteks ainult turuülene stress) kui krediidasutuse või investeerimisühingu üleelatatavuse testimiseks kasutatavad stsenaariumid (turuülene ja süsteemne stress) ning seega peegeldama olukordi, mille puhul ei eeldataks krediidasutustelt või investeerimisühingutelt nende minimaalse likviidsuspuhvi kasutamist.

8.3 Olemusliku rahastamisriski hindamine

392. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamisriski ning seda, kas keskpikad ja pikaajalised kohustused on piisavalt täidetud mitmesuguste stabiilsete rahastamisvahendite abil nii tava- kui ka stressitingimustes. See hindamine hõlmab järgmisi elemente:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiili hindamine,
- b. rahastamise profiili stabiilsusele avalduvate riskide hindamine,

- c. tegeliku turulepääsu hindamine ning
- d. rahastamisriskide eeldatavate muutuste hindamine lähtuvalt krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaanist.

Krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiili hindamine

393. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiili asjakohasust, sealhulgas keskpikka ja pikaajalist lepingulist ning käitumuslikku mittevastavust lähtuvalt selle ärimudelist, strateegiast ja riskitaluvusest. Nad peaksid täpsemalt võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu keskpikad ja pikaajalised kohustused on adekvaatselt täidetud mitmesuguste stabiilsete rahastamisvahendite abil kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 413 ning kas tegelikud mittevastavused asjakohaste ajavahemike vältel jäävad krediidasutuse või investeerimisühingu konkreetse ärimudeli puhul lubatavatesse piiridesse;
- b. kas investeerimisühingu või krediidasutuse soovitud rahastamise profiili kohta pädeva asutuse arusaama arvesse võttes ei vasta krediidasutuse või investeerimisühingu tegelik rahastamise profiil selle soovitud profiilile;
- c. rahastamise tagajate käitumuslikke omadusi mõjutavad (kohalikud) regulatiivsed ja lepingulised tegurid (näiteks kliiringu, kohustuste ja nõudeõiguste teisendamise, hoiuste tagamise skeemide jne eeskirjad, kuna need võivad mõjutada rahastamise tagajate käitumist), eelkõige kui krediidasutuse või investeerimisühingu tegutsemise jurisdiktsioonide vahel on olulisi muutusi või erinevusi;
- d. et tähtaegade ümberkujundamine põhjustab teataval tasemel mittevastavuse, aga need peavad jääma juhitavatesse ja kontrollitavatesse piiridesse, et vältida ärimudeli ebaõnnestumist stressiperioodidel või turutingimuste muutumise korral.

394. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilist tekkivad võimalikud puudused, näiteks lubatavaid piire rikkuvad lõpptähtaegade mittevastavused, rahastamisallikate liigsed kontsentratsioonid, varade koormatuse liigsed tasemed või pikaajaliste varade sobimatu või ebastabiilne rahastamine, võivad põhjustada krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise kulu lubamatu suurenemise. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. suurema intressiga rahastamise krediidipikendusrisk, kui sõltutakse liiga palju konkreetsetest rahastamisallikatest, krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamisvajadus suureneb või rahastamisallikad hindavad krediidasutuse või

investeerimisühingu riskiprofiili riskialtimateks, eelkõige juhul, kui ei ole tõenäoline, et need suuremad kulud kantakse automaatselt üle klientidele, ning

- b. kas vara koormatuse aktsepteeritavaid piirmäärasid ületavale tasemele suurendamine vähendab juurdepääsu tagamata rahastamisele ja suurendab selle hinda.

Rahastamise profiili stabiilsusele avalduvate riskide hindamine

395. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse tegureid, mis võivad vähendada rahastamise profiili stabiilsust seoses nii varade kui ka kohustuste tüübi ja omadustega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. asjaolu, et teatavad konkreetset varaklassid on krediidasutuse või investeeringisühingu ja/või süsteemi jaoks teistest olulisemad;
- b. kui see on kohaldatav, siis erinevates olulistest valuutades varade ja kohustuste struktuurne lõpptähtaegade mittevastavus ning samuti agregeeritult ning kuidas struktuurse lõpptähtaegade mittevastavuse ülesed valuuta mittevastavused mõjutavad rahastamise profiili stabiilsusele avalduvat üldist riski;
- c. asjakohased struktuursed rahastamise mõõteväärtused (mis on asjakohased krediidasutuse või investeeringisühingu ärimudeli jaoks). Struktuurse rahastamise mõõteväärtused võivad hõlmata laenu/hoiuse suhet, kliendi rahastamispuudujääki ja käitumuslikult kohandatud lõpptähtajal põhinevat meetodit (mille konkreetne näide on neto stabiilse rahastamise suhte mõõteväärtus).

396. Pädevad asutused peaksid hindama rahastamisallikate kontsentratsioonidest rahastamisprofiili jätkusuutlikkusele tekkivaid riske. Nad peaksid arvesse võtma järgmisi tegureid:

- a. kontsentratsioonid erinevast seisukohast, eelkõige ja kui see on kohaldatav seoses järgmisega: kasutatud rahastamisvahendite tüüp, konkreetset rahastamisturud, üksikud või seotud vastaspoold ja muud kontsentratsiooniriskid, mis võivad mõjutada tulevikus rahastamisele juurdepääsu (võib olla asjakohane keskenduda turgudele ja instrumentidele, mis on seotud pikaajalise rahastamisprofiiliga, ja panna tähele nende arusaama kontsentratsiooniriskist lühiajalise likviidsusprofiili puhul);
- b. risk, et vara koormatus võib kahjulikult mõjutada turu huvi krediidasutuse või investeeringisühingu tagamata võla vastu (selle turu / nende turgude eriomaduste kontekstis, kus krediidasutus või investeeringisühing tegutseb, ning krediidasutuse või investeeringisühingu ärimudeli kontekstis). Selle hindamise tegurid võivad hõlmata järgmist:

- koormatud ja/või laenuks võetud varade kogusumma võrreldes bilansiga;
- vaba vara (vara, mis on koormamata, aga mis võib olla koormatud) kättesaadavus, eelkõige juhul, kui seda võetakse arvesse kogu tagamata hulgimüügi rahastamise kontekstis;
- omakapitaliga seotud ületagatuse tase; ületagatus osutab ulatusele, mil määral tagatud rahastamise saamiseks kasutatud vara väärtus ületab saadud rahastuse tinglikku summat (näiteks kui 100 euro tagatud rahastamise jaoks kasutatakse 120 eurot vara, siis on ületagatus 20);
- ületagatuse tasemest hoiuste tagamise skeemile avalduv mõju, kui krediidasutus või investeerimisühing jääb maksejõuetuks.

Tegeliku turulepääsu hindamine

397. Pädevad asutused peaksid olema teadlikud krediidasutuse või investeerimisühingu tegelikust turulepääsust ning kõnealusele turulepääsule avalduvatest praegustest ja tuleviku ohtudest. Arvesse tuleb võtta mitu tegurit:

- a. mis tahes teave, millest nad on teadlikud, sealhulgas teave krediidasutuselt või investeerimisühingult endalt, mis näitab, et krediidasutus või investeerimisühing seab suured nõuded konkreetsetele turgudele või vastaspooltele (sealhulgas keskpankadele), mis on tema jaoks kõnealuste turgude/vastaspoolte võimekuse seisukohast tähtsad;
- b. mis tahes oluline või ootamatu muutus võla väljastamises, millest pädevad asutused on igal konkreetsel turul teadlikuks saanud (sealhulgas olulistes valuutades); pange tähele, et pädevad asutused eeldavad, et krediidasutused või investeerimisühingud annavad neile mis tahes kõnealustest muutustest teada. Nad peaksid samuti hindama, kas mis tahes kõnealused muudatused on põhjustatud krediidasutuse või investeerimisühingu strateegilistest valikutest või kas tegemist on väiksema turulepääsu märkidega;
- c. risk, et uudised krediidasutuse või investeerimisühingu kohta võivad negatiivselt mõjutada turgu (taju/usaldusväärsus) ja seega turulepääsu. Sellised uudised võivad, aga ei pruugi olla turule teada;
- d. märgid, et lühiajalised likviidsusriskid (näiteks kui lühiajalise likviidsusriski tase on hinnanguliselt kõrge) võivad vähendada krediidasutuse või investeerimisühingu juurdepääsu olulistele rahastamise turgudele.

Rahastamisriskide eeldatavate muutuste hindamine lähtuvalt krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaanist

398. Pädevad asutused peaksid hindama rahastamisriskide eeldatavaid muutusi lähtuvalt krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaanist. Selles hindamises tuleks arvesse võtta järgmisi asjaolusid:

- a. viis, kuidas krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaan mõjutab selle täies ulatuses elluviimise korral krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamisriske, pidades silmas, et rahastamise plaani rakendamine võib suurendada või vähendada rahastamise profiili riske;
- b. järelevalveline arusaam plaani otstarbekuse kohta.

8.4 Likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise hindamine

399. Pädevad asutused peaksid krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsus- ja rahastamisriski profiilist põhjaliku arusaama saamiseks vaatama samuti läbi selle likviidsus- ja rahastamisriski aluseks oleva juhtimiskorralduse ja riskijuhtimise raamistiku. Selleks peaksid pädevad asutused hindama järgmist:

- a. likviidsusriski strateegia ja likviidsusriski taluvus;
- b. organisatsiooniline raamistik, poliitikad ja menetlused;
- c. riski väljaselgitamine, mõõtmine, juhtimine, järelevalve ja aruandlus;
- d. krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusepõhine stressitestimine;
- e. likviidsusriski juhtimise sisekontrolliraamistik;
- f. krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanid;
- g. krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaanid.

Likviidsusriski strateegia ja likviidsusriski taluvus

400. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing määrab nõuetekohaselt kindlaks oma likviidsusriski strateegia ja likviidsusriski taluvuse ning annab sellest teada. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas juhtorgan määrab kindlaks likviidsusriski strateegia ja likviidsusriski taluvuse, kinnitab selle ja ajakohastab seda;

- b. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane raamistik, millega tagatakse, et likviidsusrisi strateegia teatatakse tulemuslikult asjaomastele töötajatele;
- c. kas likviidsusrisi strateegia ja taluvus on selgelt kindlaks määratud, nõuetekohaselt dokumenteeritud, tõhusalt rakendatud ja kõigile asjaomastele töötajatele teatatud;
- d. kas likviidsusrisi taluvus on asjakohane krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks, võttes arvesse selle ärimudelit, üldist riskitaluvust, rolli finantssüsteemis, finantsseisundit ja rahastamissuutlikkust;
- e. kas krediidasutuse likviidsusrisi strateegia ja taluvuse raamistik on nõuetekohaselt integreeritud selle üldise riskivalmiduse raamistikku.

Organisatsiooniline raamistik, poliitikad ja menetlused

401. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel likviidsus- ja rahastamisriskiga seotud juhtimiskorralduse ning riskijuhtimise nõuetekohased korraldused. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. kas juhtorgan kinnitab likviidsus- ja rahastamisriskiga seotud juhtimiskorralduse ning riskijuhtimise poliitikad ja käsitleb neid regulaarselt ning vaatab neid regulaarselt läbi;
- b. kas kõrgem juhtkond vastutab likviidsus- ja rahastamisrisi juhtimise poliitikate ja menetluste väljatöötamise ning rakendamise eest;
- c. kas kõrgem juhtkond tagab juhtorgani otsuste järelevalve;
- d. kas likviidsus- ja rahastamisrisi juhtimise raamistik on sisemiselt siduv ja tagab sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi kõikehõlmavuse ning on hästi integreeritud krediidasutuse või investeerimisühingu laiemasse riskijuhtimise protsessi;
- e. kas poliitikad ja menetlused on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks asjakohased, võttes arvesse selle likviidsusrisi taluvust;
- f. kas poliitikad ja menetlused on nõuetekohaselt kindlaks määratud, formaliseeritud ja kas nende kohta antakse kogu krediidasutuses või investeerimisühingus tõhusalt teavet.

402. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on sobilik organisatsiooniline raamistik likviidsus- ning rahastamisrisi juhtimise, mõõtmise ja kontrolli funktsioonide täitmiseks piisavate töötajate ning tehniliste vahenditega, et arendada ja

rakendada kõnealuseid funktsioone ja et täita vajalikke järelevalveülesandeid. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas likviidsusrisi kontrolli ja järelevalve süsteeme ning protsesse kontrollivad sõltumatud kontrollifunktsioonid;
- b. kas riski juhtimise, mõõtmise ja kontrolli funktsioonid hõlmavad kogu krediidasutuse või investeerimisühingu (sealhulgas filiaalide) likviidsusrisi ning eelkõige kõiki valdkondi, kus likviidsusriske saab võtta, maandada või nende järelevalvet teha;
- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on likviidsuse ja rahastamise poliitika dokumentide komplekt, mis tundub krediidasutuse või investeerimisühingu töötajate poolt usaldusväärse käitumise edendamiseks piisav ning mis võimaldab kontrollifunktsioonide tõhusat toimimist;
- d. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on asjakohased sisemised kirjalikud poliitikad ning menetlused likviidsus- ja rahastamisrisi juhtimiseks ning krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsus- ja rahastamisrisi juhtimise raamistiku adekvaatsus.

403. Pädevad asutused peaksid hindama olulistel rahastamise turgudel turulepääsu säilitamiseks krediidasutuse või investeerimisühingu kasutatava lähenemise adekvaatsust. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. turgudel pideva kohalolu säilitamiseks krediidasutuse või investeerimisühingu kasutatav lähenemine (turulepääsu testimine); konkreetsete väikeettevõtjate või spetsialiseerunud ärimudelite puhul ei pruugi turulepääsu testimine olla asjakohane;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu lähenemine rahastamise tagajatega tugevate suhete tekitamiseks, et vähendada juurdepääsu vähenemise riski;
- c. mis tahes tõendid selle kohta, et krediidasutusel või investeerimisühingul oleks stressitingimustes jätkuvalt turulepääs (isegi kui see on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks neil aegadel kulukam).

Riski väljaselgitamine, mõõtmine, juhtimine, järelevalve ja aruandlus

404. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on asjakohane raamistik ja IT-süsteemid likviidsus- ja rahastamisrisi väljaselgitamiseks ning mõõtmiseks kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu suurusega, keerukusega, riskitaluvusega ja riskide võtmise suutlikkusega. Nad peaksid arvesse võtma järgmisi tegureid:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud asjakohased meetodid sobilike ajavahemike vältel oma rahavoogude prognoosimiseks tavaolukordades ja stressiolukordades ning hõlmates kõiki olulisi riskitegureid;
- b. kas krediidasutus või investeerimisühing kasutab asjakohaseid peamisi eeldusi ja metoodikaid, mida vaadatakse regulaarselt läbi, võttes arvesse erinevate riskide (krediit, turg jne) omavahelist mõju, mis tekib nii bilansilistest kui ka bilansivälistest kirjetest;
- c. kui see on asjakohane, siis kas hõlmatud on krediidasutuse või investeerimisühingu tegutsemise jurisdiktsiooni kõik olulised juriidilised isikud, filiaalid ja tütarettevõtjad;
- d. kas krediidasutus või investeerimisühing mõistab oma võimet saada juurdepääs finantsinstrumentidele olenemata sellest, kus neid hoitakse, võttes arvesse nende kasutamise mis tahes juriidilisi, regulatiivseid ja tegevuslikke piiranguid, sealhulgas näiteks erinevate ajavahemike vältel koormamisest põhjustatud varadele juurdepääsu puudumist.

405. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutustel või investeerimisühingutel on likviidsus- ja rahastamisriski jaoks asjakohane aruandlusraamistik. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas kõrgem juhtkond on leppinud kokku aruandluskriteeriumide komplekti, milles määratakse kindlaks likviidsus- ja rahastamisriski teatamise ulatus, viis ja sagedus ning kes vastutab aruannete koostamise eest;
- b. likviidsus- ja rahastamisriski juhtimist toetavate infosüsteemide, juhtimise teabe ning sisemiste teabevoogude kvaliteet ja asjakohasus ning kas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt kasutatavad andmed ja kasutatav teave on sihtrühma jaoks mõistetav, täpne ja kasutatav (näiteks õigeaegne, mitte liiga keerukas, jääb õigesse ulatusse jne);
- c. kas asjakohastele sihtrühmadele (näiteks juhtorgan, kõrgem juhtkond või varade ja kohustuste komitee) esitatakse regulaarselt likviidsusriski kohta põhjalikku ja kergesti kättesaadavat teavet sisaldavad eriaruanded ja -dokumendid.

406. Pädevad asutused peaksid hindama päevasisese likviidsusriski mõõtmise protsessi adekvaatsust, eelkõige nende krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul, mis osalevad maksete, arveldamise ja kliiringu süsteemides. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb adekvaatselt päevasiseste nõuete täitmiseks vajalike rahavoogude ja likviidsuse vahendite järelevalvet ning kontrollib neid ja prognoosib, millal rahavood päeva jooksul tekivad;

- b. kas krediidasutus või investeerimisühing teeb päevasiseste toimingute jaoks adekvaatsed konkreetsed stressitestid (kui krediidasutus või investeerimisühing peaks võtma arvesse eespool märgitute sarnaseid stsenaariume).

407. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on likviidsuse ja rahastamise positsiooni jaoks adekvaatne näitajate komplekt, mis on sobilik krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudeli ning olemuse, mastaabi ja keerukuse seisukohast. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas näitajad katavad adekvaatselt krediidasutuse või investeerimisühingu peamised struktuursed rahastamise haavatavused, hõlmates vajaduse korral järgimisi asjaolusid:
 - ühest turust või liiga vähestest turgudest/vastaspooltest sõltuvuse määr;
 - rahastamisallikate ning käitumist mõjutavate tegurite „kleepuvus“;
 - konkreetsete instrumentide kontsentratsioon;
 - erinevates valuutades tegevuste kontsentratsioon;
 - tähtaegade olulised kontsentratsioonid ja tähtaegade vahed pikas perspektiivis;
- b. kas näitajad on nõuetekohaselt dokumenteeritud, regulaarselt läbi vaadatud, kas neid kasutatakse sisenditena krediidasutuse või investeerimisühingu riskitaluvuse kindlaks määramisel, osana juhtimise aruandlusest ja tegevuspiirangute määramisel.

Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusepõhine stressitestimine

408. Pädevad asutused peaksid hindama seda, kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud oma üldise stressitestimise programmi osana adekvaatse likviidsuspõhise stressitestimise koostöös CEBSi *stressitestimise suunistega*, et mõista kahjulikest sündmustest tema riskipositsioonile ning tema likviidse vara kvantitatiivsele ja kvalitatiivsele adekvaatsusele avalduvat mõju ning et määrata kindlaks, kas krediidasutuse või investeerimisühingu hoitud likviidsed vahendid on erinevat tüüpi stressistsenaariumide puhul realiseeruda võivate riskide katmiseks ja/või kontrolli, juhtimise või muudest puudustest tulenevate riskidega tegelemiseks piisavad. Selleks peaksid pädevad asutused võtma arvesse seda, kas krediidasutuse või investeerimisühingu stressitestimise raamistik on asjakohane järgmise jaoks:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu üleelamise ajavahemiku kindlaks määramine, võttes arvesse selle olemasolevat likviidsuspuhvrit ja stabiilseid rahastamisallikaid ning võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu riskitaluvust tõsise, aga tõenäolise likviidsuse stressiperioodi vältel;

- b. stressistsenaariumidest tema konsolideeritud grupiülesele likviidsuse positsioonile ning konkreetsete ettevõtjate ja äriühingute likviidsuse positsioonile avalduva mõju analüüsimine;
- c. riskide tekkevaldkondade mõistmine olenemata tema organisatsioonilisest struktuurist ja tsentraliseeritud likviidsusriski juhtimise määra.

409. Pädevad asutused peaksid samuti hindama, kas täiendavad testid on vajalikud konkreetsete ettevõtjate ja/või likviidsuse alamgruppide jaoks, millele avalduvad olulised likviidsuse riskid. Kõnealustes testides tuleks võtta arvesse stsenaariumide tagajärgi erinevate ajavahemike jooksul, sealhulgas päevasiseselt.

410. Pädevad asutused peaksid tagama, et krediitiasutus või investeerimisühing esitab eri tüüpi stressistsenaariumide modelleeritud mõju ning samuti mitmed tundlikkuse testid (proportsionaalsuse alusel). Tuleks hoolikalt kaaluda stressistsenaariumide koostamise ning nendes simuleeritud mitmesuguste šokkide hindamist, võttes arvesse seda, et kõnealuse koostamise puhul ei võtaks krediitiasutus või investeerimisühing arvesse ainult minevikku, vaid esitaks ka eksperdi hinnangul põhinevaid hüpoteese. Pädevad asutused peaksid analüüsima, kas on arvesse võetud vähemalt järgmisi stsenaariume:

- a. lühiajaline ja pikaajaline,
- b. krediitiasutuse või investeerimisühingu põhine ja turuülene (mis toimub samal ajal mitmetel turgudel) ning
- c. i ja ii kombinatsioon.

411. Tähtis asjaolu, mida pädevad asutused peaksid krediitiasutuse või investeerimisühingu stressitestimise raamistiku hindamisel arvesse võtma, on hüpoteetilis(t)est stressistsenaariumi(de)st krediitiasutuse või investeerimisühingu rahavoogudele ja likviidsuse tagamise suutlikkusele ning üleelamise ajavahemikule avalduva mõju modelleerimine ning kas modelleerimine peegeldab erinevat mõju, mida majanduslik stress võib avaldada nii krediitiasutuse või investeerimisühingu varadele kui ka selle sissevooludele ja väljavooludele.

412. Pädevad asutused peaksid samuti hindama seda, kas krediitiasutus või investeerimisühing kasutab stressitestimise eelduste määramisel konservatiivset lähenemist. Olenevalt stsenaariumi tüübist ja tõsidusest peaksid pädevad asutused arvesse võtma mitme eelduse asjakohasust, eelkõige järgmist:

- a. jaerahastamise ammendumine;
- b. tagatud ja tagamata hulgimüügi rahastamise vähenemine;
- c. rahastamisturgude ja erinevate turgude vahel hajutamise korrelatsioon;

- d. täiendavad tingimuslikud bilansivälised riskipositsioonid;
- e. rahastamistähtjad (näiteks kui rahastamise tagajal on tagasiostu võimalus);
- f. krediidasutuse või investeerimisühingu krediidireitingu mis tahes halvenemisest põhjustatud mõju;
- g. välisvaluuta konverteeritavus ja pääs välisvaluuta turgudele;
- h. võime kanda likviidsust üle ettevõtjate, sektorite ja riikide vahel;
- i. tuleviku bilansilise kasvu hinnangud;
- j. maineriskidest põhjustatud kaudne nõue, et krediidasutus või investeerimisühing uuendaks varasid ja pikendaks või säilitaks muid likviidsuse toetamise vorme.

413. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusepõhise stressitestimise juhtimisraamistik on asjakohane ja kas see on nõuetekohaselt integreeritud üldisesse riskijuhtimise strateegiasse. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas stressitestide ulatus ning sagedus on asjakohane krediidasutuse või investeerimisühingu olemuse ja keerukuse, selle likviidsusriski positsioonide ning suhtelise tähtsuse seisukohast finantssüsteemis;
- b. kas stressitestimise tulemused on integreeritud krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse ja rahastamise strateegilise planeerimise protsessidesse ning kas neid kasutatakse kriisiolukorras likviidsuse juhtimise tõhususe suurendamiseks, sealhulgas krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse taastamise kavas;
- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel adekvaatne protsess stressitestide tegemiseks sobilike riskitegurite tuvastamiseks, võttes arvesse kõiki olulisi haavatavusi, mis võivad halvendada konkreetse krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsiooni;
- d. kas eeldusi ja stsenaariume vaadatakse läbi ning ajakohastatakse piisava sagedusega;
- e. kui hinnatakse grupi likviidsuse juhtimist, siis kas krediidasutus või investeerimisühing pöörab piisavalt tähelepanu grupi piires likviidsuse ülekandmise mis tahes võimalikele takistustele.

Likviidsusrisi sisekontrolli raamistik

414. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on tugev ja põhjalik sisemine piirmäär ja kontrolliraamistik ning kindlad kaitsemeetmed enda likviidsusrisi maandamiseks või piiramiseks kooskõlas oma riskitaluvusega. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas piirmäär ja kontrolliraamistik on krediidasutuse või investeerimisühingu keerukuse, suuruse ja ärimudeli seisukohast adekvaatne ning peegeldab likviidsusrisi erinevaid olulisi tegureid, näiteks tähtaegade mittevastavust, valuuta mittevastavust, tuletisinstrumentide tehinguid, bilansiväliseid kirjeid ja päevasisest likviidsusrisi;
- b. kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud adekvaatsed piirmäärad ja järelevalvesüsteemid, mis on kooskõlas tema likviidsusrisi taluvusega ja mille puhul kasutatakse likviidsuse stressitestide tulemusi;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu pädevad organid vaatavad riski piirmäärad regulaarselt läbi ning annavad neist selgelt teada kõigile asjakohastele äriiliniidele;
- d. kas kasutusel on selged ja läbipaistvad menetlused individuaalsete likviidsusrisi piirmäärade kinnitamiseks ja läbivaatamiseks;
- e. kas kasutusel on selged ja läbipaistvad menetlused individuaalsetele likviidsusrisi piirmääradele vastavuse järelevalveks ning piirmäärade rikkumistega tegelemiseks (sealhulgas selged eskalatsiooni- ja aruandlusmenetlused);
- f. kas piirmäär ja kontrolliraamistik aitavad krediidasutusel või investeerimisühingul tagada hajutatud rahastamisstruktuuri ning piisavate ja juurdepääsetavate likviidsuse varade kättesaadavuse.

415. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutus või investeerimisühing on rakendanud oma likviidsusrisi kontrolliraamistiku osana adekvaatse ülekande hinnakujunduse süsteemi. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu ülekande hinnakujunduse süsteem hõlmab kõiki olulisi äritegevusi;
- b. kas krediidasutuse või investeerimisühingu vahendite ülekandmise hinnakujunduse süsteem hõlmab kõiki olulisi likviidsuse kulusid, tulusid ja riske;
- c. kas sellest tulenev mehhanism võimaldab juhatusel anda sobilikud stiimulid likviidsusrisi juhtimiseks;

- d. kas ülekande hinnakujunduse metoodikat ja selle kalibreerimist vaadatakse läbi ning ajakohastatakse nõuetekohaselt kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu suuruse ja keerukusega;
- e. kas ülekande hinnakujunduse süsteemist ja selle metoodikast antakse teada asjakohastele töötajatele;
- f. täiendava tegurina, kas krediidasutuse või investeerimisühingu vahendite ülekande hinnakujunduse metoodika sissehinnakujunduse raamistikku kaasamise metoodikat kasutatakse klientidega tehtavate tehingute hindamiseks ja nende kohta otsuste tegemiseks (see hõlmab bilansi mõlemat poolt, s.o laenude andmine ja hoiuste võtmine).

416. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutusel või investeerimisühingul on likviidsete varade puhvri jaoks kasutusel adekvaatsed kontrollid. Nad peaksid võtma arvesse järgmist:

- a. kas kontrolliraamistik hõlmab õigeaegset järelevalvet likviidse vara puhvri, sealhulgas varade kvaliteedi, nende kontsentratsiooni, varasid likviidsuse riski katmiseks kasutavale grupi ettevõtjale viivitamatu kättesaadavuse ning nende õigel ajal sularahaks konverteerimise mis tahes takistuste üle ning
- b. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on kasutusel asjakohane poliitika nende turutingimuste järelevalveks, mis võivad mõjutada tema võimet vara turul kiiresti müüa või tagasi osta.

Likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanid

417. Pädevad asutused peaksid hindama seda, kas krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanis on adekvaatselt kindlaks määratud poliitika, menetlused ja tegevuskavad krediidasutuse või investeerimisühingu eneserahastamise võimalikele olulistele katkestustele reageerimiseks. Nad peaksid võtma arvesse likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaani lisatud hädaolukorra rahastamise meetmete sisu ja ulatust ning eelkõige järgmisi tegureid:

- a. kas likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaan selgitab adekvaatselt selle aktiveerimiseks ja käigus hoidmiseks vajalikku juhtimiskorraldust;
- b. kas likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaan väljendab nõuetekohaselt krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuspõhist ja laiemat riskiprofiili;
- c. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on likviidsuse varajase hoiatuse näitajate raamistik, mis on tõenäoliselt tõhus, et võimaldada krediidasutusel või

investeerimisühingul tuvastada õigel ajal halvenevad turutingimused ning määrata kiiresti kindlaks, milliseid meetmeid on vaja võtta;

- d. kas likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanis on selgelt märgitud kõik olulised (võimalikud) rahastamisallikad, sealhulgas erinevate likviidsuse allikate jaoks saada olevad hinnangulised summad ning nendest vahendite saamiseks vajalik hinnanguline aeg;
- e. kas meetmed on kooskõlas krediitiasutuse või investeeringühingu üldise riskistrateegia ja likviidsuse riskitaluvusega;
- f. keskpanga rahastamise rolli eelduste asjakohasus krediitiasutuse või investeeringühingu likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanis. Pädevate asutuste arvesse võetavad tegurid võivad hõlmata krediitiasutuse või investeeringühingu arusaama järgmisest:
 - keskpanga laenuandmise programmidega seotud võimalike alternatiivsete rahastamisallikate praegune ja tulevane kättesaadavus,
 - laenuvõimaluste tüübid, aktsepteeritav tagatisraha ja tegevuslikud menetlused keskpanga vahenditele juurdepääsu saamisel ning
 - tingimused, mille puhul oleks keskpanga rahastamine vajalik, nõutav summa ja ajavahemik, mille vältel oleks kõnealuse keskpanga rahastamise kasutamine tõenäoliselt vajalik.

418. Pädevad asutused peaksid hindama, kas likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanis kirjeldatud meetmed on otstarbekad nende stressistsenaariumide puhul, mille korral rakendamiseks need on mõeldud. Nad peaksid võtma arvesse näiteks järgmisi tegureid:

- a. krediitiasutuse või investeeringühingu likviidsusega seotud stressitestide, selle likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaani ja likviidsuse varajase hoiatuse näitajate kooskõla tase ja omavaheline mõju;
- b. kas likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanis kindlaks määratud meetmed võimaldavad tõenäoliselt krediitiasutusel või investeeringühingul adekvaatselt reageerida tõsise likviidsuse stressi võimalikele stsenaariumidele, sealhulgas krediitiasutuse või investeeringühingu põhisele ja turuülesele stressile ning nendevahelisele potentsiaalsele koosmõjule;
- c. kas likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaanis kindlaks määratud meetmed on usaldusväärselt arvuliselt määratud seoses stressitingimustes likviidsuse tekitamise suutlikkusega ning nende rakendamiseks vajaliku ajaga, võttes arvesse tegevuslikke nõudeid, näiteks tagatise pantimine keskpangas.

419. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimisraamistiku asjakohasust seoses tema likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaaniga. Nad peaksid võtma arvesse näiteks järgmisi tegureid:

- a. nende eskaleerimise ja prioriseerimise menetluste asjakohasus, millega määratakse kindlaks iga meetme võtmise aeg ja viis;
- b. kas krediidasutusel või investeerimisühingul on adekvaatsed poliitikad ja menetlused seoses krediidasutuse või investeerimisühingu sisese suhtlusega ning krediidasutuse või investeerimisühingu ja väliste isikute suhtlusega;
- c. kooskõla likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaani ja krediidasutuse või investeerimisühingu talitluspidevuse kava vahel.

Rahastamise plaanid

420. Pädevad asutused peaksid hindama, kas rahastamise plaan on krediidasutuse või investeerimisühingu olemuse, mastaabi ja keerukuse, selle praeguste ja prognoositud tegevuste ning selle likviidsuse ja rahastamise profiili seisukohast otstarbekas ja asjakohane. Nad peaksid võtma arvesse näiteks järgmisi tegureid:

- a. kas rahastamise plaan on kindel seoses selle võimega toetada prognoositud äritegevusi ebasoodsate stsenaariumide puhul;
- b. rahastamise plaani rakendamisest põhjustatud eeldatav muutus krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilis ning kas see on sobilik, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu tegevusi ja ärimudelit;
- c. kas rahastamise plaan toetab mis tahes nõutavaid või soovitud täiendusi krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilis;
- d. nende endi arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu poolt oma jurisdiktsioonis agregeeritud tasandil planeeritud turutegevusest (selle muutustest) ja sellest, mida see tähendab individuaalsete rahastamise plaanide otstarbekusele;
- e. kas rahastamise plaan on
 - integreeritud krediidasutuse või investeerimisühingu üldisesse strateegilisse plaani,
 - kooskõlas selle ärimudeliga ning
 - kooskõlas selle likviidsusriski taluvusega.

421. Lisaks sellele võivad pädevad asutused võtta arvesse järgmist:

- a. kas krediidasutus või investeerimisühing analüüsib adekvaatselt rahastamise plaani nõuetekohasust ja adekvaatsust ning on sellest teadlik, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu praegusi likviidsuse ja rahastamise positsioone ja nende prognoositud muutusi. Selle osana võivad pädevad asutused kaaluda, kas krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgem juhtkond oskab seletada, miks on rahastamise plaan otstarbekas ja millised on selle nõrkused;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu poliitika selle kindlaks määramiseks, millised rahastamise mõõtmised ja millised turud on krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks asjakohased (ja kas see on adekvaatne);
- c. krediidasutuse või investeerimisühingu poolt ette nähtud ajavahemik teistsuguse rahastamise profiili kasutusele võtmiseks, kui see on vajalik või soovituslik, võttes arvesse, et lõppolukorranegi liiga kiire või aeglase liikumise korral võivad tekkida riskid;
- d. kas rahastamise plaan sisaldab erinevaid strateegiaid ja selgeid juhtimismenetlusi strateegiliste muudatuste õigel ajal rakendamiseks.

422. Pädevad asutused peaksid hindama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaan on nõuetekohaselt rakendatud. Nad peaksid võtma arvesse vähemalt järgmist:

- a. kas rahastamise plaan on nõuetekohaselt dokumenteeritud ja kõigile asjaomastele töötajatele teada antud;
- b. kas rahastamise plaan hõlmab krediidasutuse või investeerimisühingu igapäevast tegevust, eelkõige rahastamisotsuste tegemise protsessi.

423. Lisaks sellele võivad pädevad asutused võtta arvesse, kas krediidasutus või investeerimisühing suudab kooskõlastada rahastamise plaani pädevatele asutustele rahastamise plaani vormis esitatud andmetega.

424. Pädevad asutused peaksid võtma arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaani rakendamise järelvalve protsesside kvaliteeti ja tema kõrvalekaldumistele õigeaegselt reageerida. Selle hindamise puhul peaksid pädevad asutused arvesse võtma näiteks järgmisi tegureid:

- a. (kõrgemale) juhtkonnale esitatavate uuenduste kvaliteet seoses rahastamise plaani praeguse rakendamise seisundiga,
- b. kas rahastamise plaaniga nähakse ette alternatiivsed asendusmeetmed, mis rakendatakse turutingimuste muutumise korral, ning

- c. krediidasutuse või investeerimisühingu poliitika ja tavad seoses rahastamise plaani regulaarse läbivaatamise ja ajakohastamisega, kui saadud tegelik rahastamine erineb oluliselt rahastamise plaanist.

8.5 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

425. Pärast eespool nimetatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamis- ja likviidsusriskist. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelites 9 ja 10 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma.

Tabel 9. Likviidsusriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Riski punkti summa	Järelevalveasutuse arvamus	Olemusliku riski kaalutlused	Nõuetekohase juhtimise ja kontrolli kaalutlused
1	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes puudub krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju märkimisväärne risk.	- Mittevastavustest (näiteks tähtaegade, valuutade jne vahel) ei teki olulist riski. - Likviidsuspuhvri suurus ja koosseis on adekvaatne ja asjakohane. - Likviidsusriski muud tegurid (näiteks mainerisk, võimetus grupisiseselt likviidsust üle kanda jne) ei ole olulised.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsusriski poliitika ja strateegia ning tema üldine strateegia ja riskivalmidus on kooskõlas. - Likviidsusriski organisatsiooniline raamistik on kindel ning seal on määratud selged vastutusvaldkonnad ja riskivõtjate ning juhtimise ja kontrolli funktsioonide ülesannete selge eraldamine. - Likviidsusriski mõõtmise, järelevalve ja aruandluse süsteemid on asjakohased.
2	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk väike.	- Mittevastavused (näiteks tähtaegade, valuutade jne vahel) põhjustavad väikse riski. - Likviidsuspuhvri suurusest ja koosseisust põhjustatud risk on väike. - Likviidsusriski muud tegurid (näiteks mainerisk, võimetus grupisiseselt likviidsust üle kanda jne) on väikse tähtsusega.	Likviidsusriski sisemised piirmäärad ja kontrolli raamistik on kindlad ning kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise strateegia ja riskivalmidusega/-taluvusega.
3	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk keskmine.	- Mittevastavused (näiteks tähtaegade, valuutade jne vahel) põhjustavad keskmise riski. - Likviidsuspuhvri suurusest ja koosseisust põhjustatud risk on keskmine. - Likviidsusriski muud tegurid (näiteks mainerisk, võimetus grupisiseselt likviidsust üle kanda jne) on keskmine	

		tähtsusega.	
4	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk suur.	- Mittevastavused (näiteks tähtaegade, valuutade jne vahel) põhjustavad suure riski. - Likviidsuspuhvri suurusest ja koosseisust põhjustatud risk on suur. - Likviidsusriski muud tegurid (näiteks mainerisk, võimetus grupisiseselt likviidsust üle kanda jne) on suure tähtsusega.	

Tabel 10. Rahastamisriski punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Riski punktisumma	Järelevalveasutuse arvamus	Olemusliku riski kaalutlused	Nõuetekohase juhtimise ja kontrolli kaalutlused
1	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes puudub krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele avalduva olulise mõju märkimisväärne risk.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilist või jätkusuutlikkusest ei teki märkimisväärset riski. - Rahastamise stabiilsusest põhjustatud risk ei ole oluline. - Rahastamisriski muud tegurid (näiteks mainerisk, juurdepääs rahastamisturgudele jne) ei ole olulised.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamisriski poliitika ja strateegia ning tema üldine strateegia ja riskivalmidus on kooskõlas. - Rahastamisriski organisatsiooniline raamistik on kindel ning seal on määratud selget vastutusvaldkonnad ja riskivõtjate ning juhtimise ja kontrolli funktsioonide ülesannete selge eraldamine. - Rahastamisriski mõõtmise, järelevalve ja aruandluse süsteemid on asjakohased. - Rahastamisriski sisemised piirmäärad ja kontrolli raamistik on kindlad ning kooskõlas krediidasutuse või investeerimisühingu riskijuhtimise strateegiaga ja riskivalmidusega/-taluvusega.
2	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk väike.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilist ja selle jätkusuutlikkusest põhjustatud risk on väike. - Rahastamise stabiilsusest põhjustatud risk on väikse tähtsusega. - Rahastamisriski muud tegurid (näiteks mainerisk, juurdepääs rahastamisturgudele jne) on väikse tähtsusega.	
3	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele	- Krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilist ja selle jätkusuutlikkusest põhjustatud risk on keskmine. - Rahastamise stabiilsusest põhjustatud risk on keskmine.	

	olulise mõju avaldumise risk keskmine.	Rahastamisriski muud tegurid (näiteks mainerisk, juurdepääs rahastamisturgudele jne) on keskmise tähtsusega.	
4	Olemusliku riski ning juhtimise ja kontrolli taset arvesse võttes on krediidasutuse või investeerimisühingu usaldatavusele olulise mõju avaldumise risk suur.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiilist ja selle jätkusuutlikkusest põhjustatud risk on suur. - Rahastamise stabiilsusest põhjustatud risk on suur. - Rahastamisriski muud tegurid (näiteks mainerisk, juurdepääs rahastamisturgudele jne) on suure tähtsusega.	

Jaotis 9. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamine

9.1 Üldised kaalutlused

426. Pädevad asutused peaksid järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamise kaudu kindlaks määrama, kas krediidasutuse või investeerimisühingu hoitav likviidsus tagab jaotise 9 kohaselt hinnatud likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide nõuetekohase katte. Pädevad asutused peaksid järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamise kaudu samuti kindlaks määrama, kas on vaja määrata konkreetseid likviidsuse nõudeid krediidasutusele või investeerimisühingule tekkivate või tekkida võivate likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide katmiseks.

427. Pädevad asutused peaksid samuti arvesse võtma krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuspuhvreid, likviidsuse tagamise suutlikkust ja rahastamise profiili ning samuti sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi ning likviidsus- ja rahastamisriski mõõtmise ning juhtimise korraldusi, poliitikaid, protsesse ja mehhanisme kui krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisuse peamisi näitajaid. Kõnealune näitaja tuleks kokku võtta ja see peaks peegelduma käesoleva jaotise lõpus esitatud kriteeriumidele tuginevas punktisummas.

428. Kui need on kohaldatavad ja asjakohased, siis peaksid sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi tulemused olema pädeva asutuse poolt likviidsuse adekvaatsuse kohta tehtava järelduse aluseks.

429. Pädevad asutused peaksid ellu viima järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamise menetluse järgmiste etappide abil:

- a. likviidsuse üldine hindamine,
- b. konkreetsete likviidsuse meetmete vajaduse kindlaks määramine,
- c. potentsiaalsete konkreetsete likviidsuse nõuete arvuline kindlaks määramine – võrdlusaluste arvutused,
- d. konkreetsete likviidsuse nõuete väljendamine ning
- e. likviidsuse punktisumma kindlaks määramine.

9.2 Likviidsuse üldine hindamine

430. Hindamaks, kas krediidasutuse või investeerimisühingu hoitav likviidsus tagab likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide nõuetekohase katmise, peaksid pädevad asutused kasutama järgmisi teabeallikaid:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess,
- b. likviidsusriski hindamise tulemused,
- c. rahastamisriski hindamise tulemused,
- d. järelevalve võrdlusaluste arvutuste tulemus ning
- e. muud asjakohased sisendandmed (kohapealsetest kontrollidest, näidisgruppi analüüsist, stressitestimisest jne).

431. Pädevad asutused peaksid arvesse võtma krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi usaldusväärsust, sealhulgas krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsus- ja rahastamisriski jaoks kasutatud mõõteväärtusi.

432. Krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi raamistiku, sealhulgas vajaduse korral sisemiste likviidsuse nõuete arvutamise sisemiste metoodikate hindamisel peaksid pädevad asutused hindama, kas sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi arvutused on

- a. usaldusväärsed: kas kasutatavad arvutused/metoodikad hõlmavad nõuetekohaselt neid riske, millega tegelemiseks need on mõeldud;
- b. arusaadavad: kas sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste aluseks olevate komponentide kohta on esitatud selge jaotus ja kokkuvõte.

433. Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse adekvaatsuse hindamiseks peaksid pädevad asutused samuti kombineerima oma likviidsus- ja rahastamisriski hindamised. Nad peaksid eelkõige võtma arvesse järgmisega seotud tulemusi:

- a. määruses (EL) 575/2013 kindlaks määratud likviidsuse nõuetega hõlmamata risk, sealhulgas päevasisene likviidsusrisk ja üle 30-päevase ajavahemiku likviidsusrisk;
- b. muud krediidasutuse või investeerimisühingu adekvaatselt katmata ja mõõtmata riskid, mis on põhjustatud väljavoolude alahindamisest, sissevoolude ülehindamisest, puhvri vara likviidse väärtuse või likviidsuse tagamise suutlikkuse ülehindamisest või likviidse vara tegevuslikust mittekättesaadavusest (vara, mis ei ole müügiks saadaval, koormatud vara jne);

- c. likviidsuse tagamise suutlikkuse ja/või vastaspoole rahastamise ja/või toote/tüübi konkreetsed kontsentratsioonid;
- d. konkreetsete tähtajaklasside rahastamispuudujäägid lühiajalises, keskpikas ja pikas perspektiivis;
- e. erinevates valuutades rahastamispuudujääkide asjakohane kate;
- f. nn kaljuefektid;
- g. järelevalveliste likviidsuse stressitestide muud asjakohased tulemused.

434. Pädevad asutused peaksid väljendama seda üldist hindamist likviidsuse punktisummas, mis peaks peegeldama pädevate asutuste arusaama likviidsusele ja rahastamisele avalduvatest riskidest krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele tekkida võivate ohtude kohta.

9.3 Konkreetsete likviidsuse nõuete kindlaks määramine

435. Pädevad asutused peaksid tegema otsuse krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse konkreetsete järelevalveliste nõuete vajaduse kohta, lähtuvalt nende järelevalvelisest otsusest ja pärast krediidasutuse või investeerimisühinguga konsulteerimist, võttes arvesse järgmist:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudel ja strateegia ning nende järelevalveline hindamine;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessist saadud teave;
- c. likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide järelevalveline hindamine, sealhulgas olemusliku likviidsusriski, olemusliku rahastamisriski ning likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise ning kontrolli hindamine, võttes arvesse võimalust, et kindlaks määratud riskid ja haavatavused võivad üksteist võimendada;
- d. võimalik süsteemne likviidsusrisk.

436. Kui pädevad asutused jõuavad järeldusele, et likviidsuse ja rahastamise probleemidega tegelemiseks on vajalikud konkreetsed likviidsuse nõuded, siis peaksid nad tegema otsuse käesolevas jaotises käsitletud kvantitatiivsete nõuete kohaldamise kohta ja/või jaotises 10 käsitletud kvalitatiivsete nõuete kohaldamise kohta.

437. Kõnealuste struktuursete pikaajaliste järelevalveliste nõuete kehtestamisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse täiendavate lühiajaliste/keskpikkade nõuete vajadust ajutise meetmena, et leevendada riske ajani, mil struktuursed nõuded annavad soovitud tulemused.

438. Kui pädevad asutused jõuavad järeldusele, et on krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise kulu lubamatu suurenemise suur risk, siis peaksid nad kaaluma meetmete võtmist, sealhulgas (jaotises 7 käsitletud) täiendavate omavahendite nõuete kehtestamist, et kompenseerida suurema kasumi ja kahjumi mõju, kui krediidasutus või investeerimisühing ei suuda anda suuremaid rahastamise kulusid üle oma klientidele, või nõuda rahastamise struktuuri muudatusi rahastamiskulude riski maandamiseks.

9.4 Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete kindlaks määramine

439. Pädevad asutused peaksid töötama välja ja võtma kasutusele järelevalvelised likviidsuse võrdlusalused, mis toetaksid kvantitatiivsete vahenditena selle hindamist, kas krediidasutuse või investeerimisühingu hoitud likviidsus tagab likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide kindla katte. Neid tuleks kasutada, et tagada usaldusväärne, järjepidev, läbipaistev ja võrreldav võrdlusalus krediidasutuste või investeerimisühingute konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete arvutamiseks ja võrdlemiseks.

440. Kõnealuseid järelevalvelisi likviidsuse võrdlusaluseid välja töötades peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmisi kriteeriume:

- a. võrdlusalused peaksid olema usaldusväärsed, järjepidevad ja läbipaistvad;
- b. võrdlusalused tuleks välja töötada likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide järelevalvelise hindamise ning järelevalveliste likviidsuse stressitestide abil; järelevalveline likviidsuse stressitestimine peaks olema võrdlusaluse põhiosa;
- c. võrdlusalused peaksid võimaldama võrreldavad tulemused ja arvutused, et oleks võimalik võrrelda sarnaste ärimudelite ja riskiprofiilidega krediidasutuste või investeerimisühingute arvuliselt kindlaks määratud likviidsuse nõudeid;
- d. võrdlusalused peaksid aitama järelevalveasutustel määrata kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse asjakohase taseme.

441. Võttes arvesse krediidasutuste või investeerimisühingute kasutatavate ärimudelite mitmekesisust, ei pruugi järelevalve võrdlusaluste tulemus olla iga krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks igas olukorras asjakohane. Pädevad asutused peaksid sellega tegelema, kasutades alternatiivide olemasolu korral kõige asjakohasemat võrdlusalust ja/või kohaldades võrdlusaluse tulemuse hinnangut, et tegeleda ärimudeli põhiste kaalutlustega.

442. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutustele või investeerimisühingutele kohaldatud mis tahes võrdlusaluste sobilikkust ning vaatama neid pidevalt läbi ja ajakohastama neid, võttes arvesse nende kasutamise käigus saadud kogemusi.

443. Kui pädevad asutused võtavad konkreetsete likviidsuse nõuete kindlaks määramisel arvesse järelevalve võrdlusaluseid, siis peaksid nad selgitama krediidasutuse või investeerimisühinguga suheldes võrdlusalustega seotud mõttekäiku ja üldisi aluspõhimõtteid.
444. Selle rakendamise ajal võib vajaduse korral kasutada stabiilse netorahastamise kordajat lähtepunktina stabiilse rahastamise konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete kehtestamiseks.
445. Kui pädevad asutused ei ole konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete arvuliseks määramiseks oma võrdlusalust välja töötanud, siis võivad nad kasutada võrdlusalust järgmiste etappide abil:
- väljaminevate neto rahavoogude ja aktsepteeritava likviidse vara võrdlev analüüs stressitingimustes mitmete ajavahemike vältel: kuni üks kuu (sealhulgas üleöö), ühest kuust kolme kuuni ja kolmest kuust ühe aastani. Selleks peaksid pädevad asutused prognoosima neto väljavoolusid (bruto väljavoolud ja sissevoolud) ja likviidsuse tagamise suutlikkust erinevate tähtajaklasside puhul, võttes arvesse stressitingimusi (näiteks likviidsete varade väärtuse usaldusväärne hinnang stressi eeldustel võrreldes praeguse hinnanguga tavatingimustes ja pärast väärtuskärbet), koostades stressitingimustes tähtaegade astmestiku aastaks ette;
 - krediidasutuse üleelamisperioodi hindamine lähtuvalt stressitingimustes lõpptähtaegade põhisest hindamisest;
 - soovitusliku/järelevalvelise minimaalse üleelamisperioodi kindlaks määramine, võttes arvesse krediidasutuse või investeerimisühingu riskiprofiili ning turu ja makromajanduslikke tingimusi;
 - kui soovituslik/järelevalveline minimaalne üleelamisperiood on pikem krediidasutuse või investeerimisühingu praegusest üleelamisperioodist, siis võivad pädevad asutused hinnata likviidse vara täiendavaid summasid (täiendavad likviidsuspuhvrid), mida krediidasutus või investeerimisühing peab hoidma oma üleelamisperioodi pikendamiseks nõutava miinimumini.
446. Pädeva asutuse konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete arvulise määramise võrdlusaluse peamine sisend on määruse (EL) nr 575/2013 artikli 415 kohase järelevalvelise aruandluse raames kogutud andmed, mis käsitlevad likviidsust ja stabiilset rahastamist individuaalsel ning konsolideeritud alusel ja täiendavaid likviidsuse järelevalve mõõteväärtusi. Võrdlusaluste koostamist mõjutab kõnealuse aruandluse sisu ja võrdlusaluste rakendamine oleneb saada olevatest aruannetest.
447. Allpool on esitatud näited võimalike lähenemisviiside kohta.
- Näide 1. Krediidasutus või investeerimisühing, mille esialgne likviidsuspuhver on 1200 eurot. Stressitingimustes kumulatiivsed sissevoolud ja kumulatiivsed

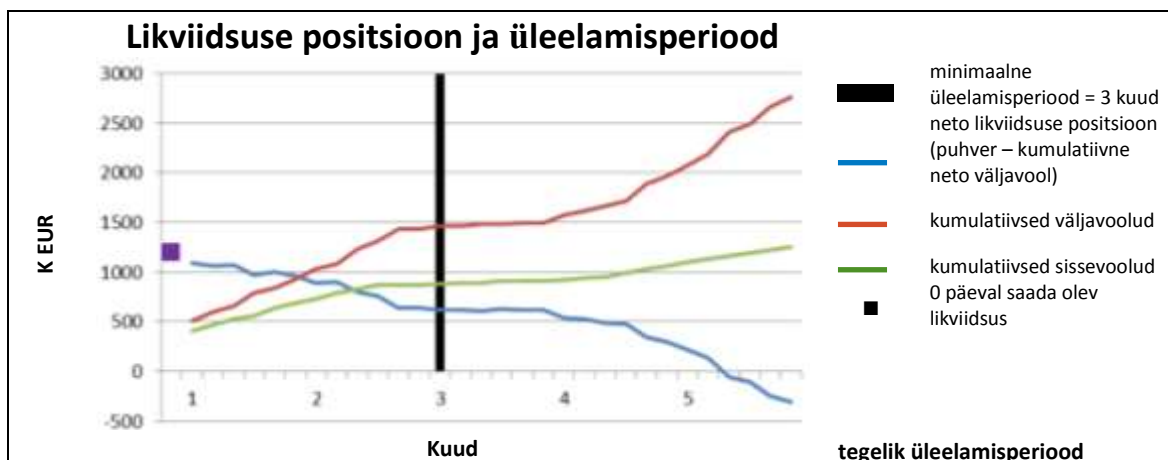

väljavoolud prognoositakse viiekuulise ajavahemiku alusel. Selle ajavahemiku vältel kasutab krediidasutus või investeerimisühing likviidsuspuhvrit alati, kui sissevoolud on väljavooludest väiksemad. Selle tulemusena on krediidasutus või investeerimisühing suuteline kindlaks määratud stressitingimustes üle elama 4,5 kuud, mis on pikem järelevalveasutuste poolt määratud minimaalsest üleelamisperioodist (selle näite puhul kolm kuud).

Tabel 11. Likviidsuse arvulise määramise võrdlusalust iseloomustav näide

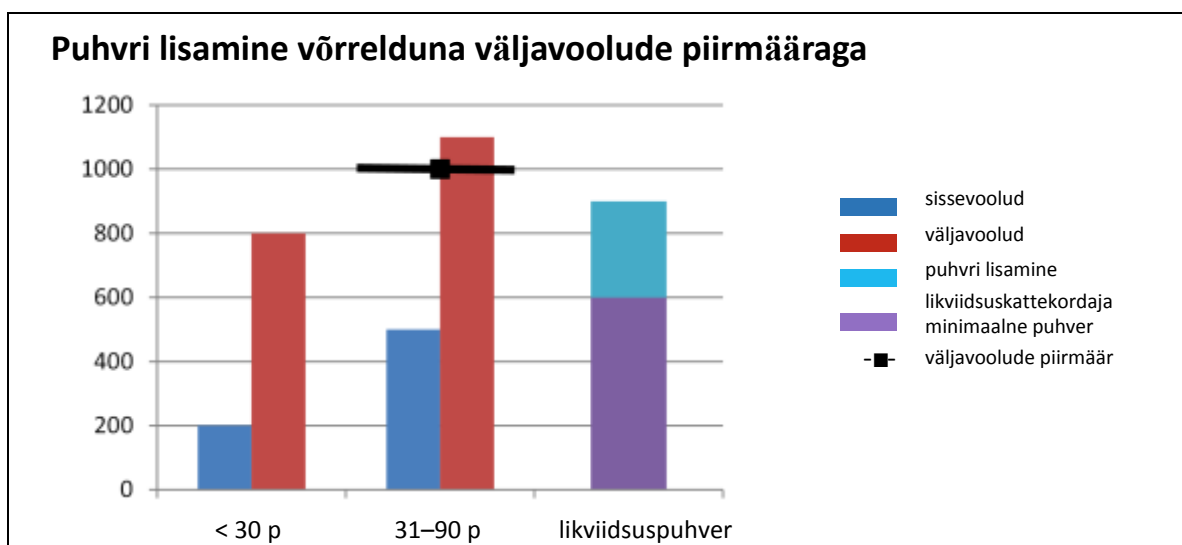
Ajavahemik kuudes	Kumulatiivsed väljavoolud	Kumulatiivsed sissevoolud	Kumulatiivsed neto väljavoolud	Neto likviidsuse positsioon (puhver - kumulatiivne neto väljavool)	0 päeval saada olev likviidsus
					1200
1	511	405	106	1094	
	598	465	133	1067	
	659	531	128	1072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1001	
	933	693	240	960	
2	1037	731	306	894	
	1084	788	295	905	
	1230	833	397	803	
	1311	875	435	765	
	1433	875	558	642	
	1440	876	564	636	
3	1465	882	583	617	
	1471	889	582	618	
	1485	891	594	606	
	1485	911	574	626	
	1492	916	576	624	
	1493	916	577	623	
4	1581	918	663	537	
	1618	945	673	527	
	1666	956	710	490	
	1719	993	726	474	
	1885	1030	856	344	
	1965	1065	900	300	
5	2078	1099	980	220	
	2192	1131	1061	139	Üleelamisperiood
	2415	1163	1252	-52	
	2496	1194	1302	-102	
	2669	1224	1445	-245	
	2764	1253	1511	-311	

Joonis 7. Konkreetse kvantitatiivse likviidsuse nõude määramist iseloomustav näide

- b. Näide 2. Järelevalveliseks minimaalseks üleelamisperiodiks on määratud kolm kuud. Minimaalse üleelamisperiodi määramise alternatiivne meede, mis võib samuti lahendada järelevalvelise probleemi, et sissevoolude ja väljavoolude vahe on liiga suur, on määrata väljavooludele piirmäär. Allpool esitatud joonisel on näidatud väljavooludele piirmäära kehtestamise mehhanismi musta horisontaalse ribana. Krediidiasutus või investeerimisühing peab vähendama oma väljavoolusid alla piirmäära taseme. Piirmäära saab kehtestada ühe korra või rohkem kordi klassidele ja neto väljavooludele (pärast sissevoolude korrigeerimist) või bruto väljavooludele. Selle asemel puhvri nõude lisamise alternatiiv on näidatud kolmandas tulbas.

Joonis 8. Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete määramise iseloomustav näide

9.5 Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete väljendamine

448. Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete asjakohaseks väljendamiseks peaksid pädevad asutused kasutama ühte järgmistest lähenemistest:

1. lähenemine 1 – regulatiivsest miinimumist (kui selline suhe on kehtestatud riiklike või ELi õigusaktidega) suurema likviidsuskattekindluse nõudmine, mille suurus võimaldab piisavalt leevendada tuvastatud puudusi;
2. lähenemine 2 – sellise pikkusega minimaalse üleelamisperioodi nõudmine, mille tulemusena leevendatakse piisavalt tuvastatud puudusi; üleelamisperioodi võib kehtestada kas otseselt nõudena või kaudselt, kehtestades piirmäära käsitletud asjakohaste tähtjaklasside vältel väljavoolude summale; pädevad asutused võivad nõuda erinevat tüüpi likviidsuse varasid (näiteks keskpankadele aktsepteeritavad varad), et katta likviidsuskattekindlusega (adekvaatselt) katmata riskid;
3. lähenemine 3 – likviidsuse vara minimaalse kogusumma või likviidsuse tagamise suutlikkuse nõudmine kas minimaalse kogusummana või kohaldatavat regulatiivset miinimumi ületava minimaalse summana, mille suurus võimaldab piisavalt leevendada tuvastatud puudusi; pädevad asutused võivad kehtestada nõuded likviidsuse vara koosseisule, sealhulgas tegevuslikud nõuded (näiteks sularahasse otsene konverteeritavus või likviidsuse vara hoiustamine keskpangas).

449. Pädevad asutused võivad struktureerida stabiilse rahastamise konkreetsete kvantitatiivsete nõuded, nõudes stabiilse netorahastamise kordaja seisukohast stabiilse rahastamise miinimumnõude täitmist.

450. Järjepidevuse tagamiseks peaksid pädevad asutused struktureerima konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuded selliselt, et nad saaksid erinevates krediitiasutustes ja investimisühingutes üldjoontes järjepidevad usaldatavuse tulemused, pidades silmas, et kindlaks määratud nõuete tüübid võivad olla individuaalse olukorra tõttu erinevate krediitiasutuste ja investimisühingute vahel erinevad. Lisaks kogusele tuleks struktuuris kindlaks määrata selle nõude eeldatav koosseis ja olemus. Selles tuleks alati kindlaks määrata järelevalveline nõue ja direktiivi 2013/36/EL kohaldatavad mis tahes nõuded. Järelevalveliste nõuete täitmiseks krediitiasutuse või investimisühingu likviidsuspuhvrid ja likviidsuse tagamise suutlikkus peaksid olema krediitiasutusele või investimisühingule stressiolukorras kasutamiseks saadaval.

451. Konkreetsete kvantitatiivsete likviidsuse nõuete kehtestamisel ja neist krediitiasutusele või investimisühingule teatamisel peaksid pädevad asutused tagama, et krediitiasutus või investimisühing annab neile viivitamatult teada, kui ta ei vasta nõuetele või ta ei suuda eeldatavasti lühiajaliselt nõudeid täita. Pädevad asutused peaksid tagama, et krediitiasutus

või investeerimisühing esitab kõnealuse teatise ilma liigsete viivitusteta ja sellega on kaasas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt koostatud plaan nõuete täitmise õigeaegseks taastamiseks. Pädevad asutused peaksid hindama krediidasutuse või investeerimisühingu taastamise plaani otstarbekust ning võtma asjakohaseid järelevalvemeetmeid, kui plaani ei peeta otstarbekaks. Kui plaani peetakse otstarbekaks, siis peaksid pädevad asutused määrama krediidasutuse või investeerimisühingu olukorra alusel kindlaks mis tahes ajutised järelevalvemeetmed; tegema taastamise kava rakendamise järelevalvet ning jälgima täpselt krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsiooni, nõudes vajaduse korral, et krediidasutus või investeerimisühing suurendaks oma teatamissagedust.

452. Eespool nimetatut piiramata võivad pädevad asutused samuti kehtestada kvalitatiivseid nõudeid mittevastavuste, kontsentratsioonide, riskivalmiduse, hüpoteeklaenu väljastamise kvantitatiivsete piirangute jm keeldude/piirangute/piirmäärade kujul kooskõlas suuniste jaotises 10 kindlaks määratud kriteeriumidega.

453. Allpool on esitatud mõned näited konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete struktuuri erinevate lähenemiste kohta.

Konkreetsete nõuete väljendamise näide

1. jaanuari 2015. aasta seisuga ja kuni pole teisiti määratud nõutakse pangalt X järgmist:

- a. lähenemine 1 – tagamine, et panga likviidsuse tagamise suutlikkus on alati vähemalt näiteks 125% tema likviidsuse neto väljavooludest, mis on mõõdetud likviidsuskattekordaja alusel;
- b. lähenemine 2 – tagamine, et panga likviidsuse tagamise suutlikkuse tulemuseks on alati vähemalt kolmekuuline üleelamisperiood, mis on mõõdetud asutusesisese likviidsuse stressitesti / lõpptähtaegadel põhineva meetodi / järelevalveasutuse poolt väljatöötatud konkreetsete mõõteväärtuste alusel;
- c. lähenemine 3 –
 - tagamine, et panga likviidsuse tagamise suutlikkus on alati vähemalt X miljard eurot, või
 - tagamine, et panga likviidsuse tagamise suutlikkus on alati vähemalt X miljard eurot üle likviidsuskattekordaja alusel kehtestatud miinimumnõude;
- d. lähenemine 4 – tagamine, et panga stabiilne rahastamine on alati vähemalt X miljard eurot üle stabiilse netorahastamise kordaja alusel kehtestatud miinimumnõude.

9.6 Tulemuste kokkuvõte ja punktiarvestus

454. Pärast eespool kirjeldatud hindamist peaks pädevatel asutustel olema arusaam selle kohta, kas olemasolevad likviidsed vahendid tagavad kindla katte krediidasutusele või investeerimisühingule avalduvate või avalduda võivate riskide eest. Kõnealune arusaam peaks väljenduma tulemuste kokkuvõttes, millega on kaasas tabelis 12 esitatud kaalutluste alusel antud punktisumma.

455. Pädevad asutused peaksid kasutama ühisotsuse jaoks (kui see on asjakohane) likviidsuse hindamist ja punktisummat, et määrata kindlaks, kas likviidsed ressursid on adekvaatsed.

Tabel 12. Likviidsuse adekvaatsuse punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Punktisumma	Järelevalveasutuse arvamus	Kaalutlused
1	Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja rahastamise profiil ei põhjusta krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele märgatavat riski.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse tagamise suutlikkus ja likviidsuspuhvrid ületavad mugavalt konkreetsed järelevalvelised kvantitatiivsed nõuded ja teevad seda eeldatavasti ka tulevikus. - Pikemaajalise rahastamise (>1 aasta) koosseis ja stabiilsus ei põhjusta märgatavat riski seoses krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse ja ärimudeliga. - Kui see on asjakohane, siis ei ole likviidsuse vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel takistatud või kõigil ettevõtjatel on järelevalvelisi nõudeid ületav likviidsuse tagamise suutlikkus ja ületavad likviidsuspuhvrid. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on võimalik ja usaldusväärne likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaan, mis võib olla vajaduse korral tõhus.
2	Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse	Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse

	positsioon ja/või rahastamise profiil põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele väikse riski.	tagamise suutlikkus ja likviidsuspuhvrid ületavad järelevalvelisi kvantitatiivseid nõudeid, aga on oht, et see ei jää nii. - Pikemaajalise rahastamise (>1 aasta) koosseis ja stabiilsus põhjustavad väikse riski seoses krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse ja ärimudeliga. - Kui see on asjakohane, siis on likviidsuse vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel vähesel määral piiratud või võib olla piiratud. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on võimalik ja usaldusväärne likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaan, mis ei ole riskivaba, aga võib olla vajaduse korral tõhus.
3	Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja/või rahastamise profiil põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele keskmise riski.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse tagamise suutlikkus ja likviidsuspuhvrid vähenevad ja/või on alla konkreetsete järelevalveliste kvantitatiivsete nõuete ning on kahtlusi krediidasutuse või investeerimisühingu võime kohta taastada õigel ajal vastavus kõnealustele nõuetele. - Pikemaajalise rahastamise (>1 aasta) koosseis ja stabiilsus põhjustavad keskmise riski seoses krediidasutuse või investeerimisühingu tegevuse ja ärimudeliga. - Kui see on asjakohane, siis on likviidsuse vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel piiratud. - Krediidasutusel või investeerimisühingul on likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaan,

		mis ei ole tõenäoliselt tõhus.
4	Krediidiasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja/või rahastamise profiil põhjustavad krediidiasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele suure riski.	- Krediidiasutuse või investeerimisühingu likviidsuse tagamise suutlikkus ja likviidsuspuhvrid vähenevad kiiresti ja/või on alla konkreetsete järelevalveliste kvantitatiivsete nõuete ning on tõsiseid kahtlusi krediidiasutuse või investeerimisühingu võime kohta taastada õigel ajal vastavus kõnealustele nõuetele. - Pikemaajalise rahastamise (>1 aasta) koosseis ja stabiilsus põhjustavad suure riski seoses krediidiasutuse või investeerimisühingu tegevuse ja ärimudeliga. - Kui see on asjakohane, siis on likviidsuse vaba liikumine grupi ettevõtjate vahel tõsiselt piiratud. - Krediidiasutusel või investeerimisühingul ei ole likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaani või see on ilmselgelt ebapiisav.

Jaotis 10. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine ning järelevalvemeetmete kohaldamine

10.1 Üldised kaalutlused

456. Käesolev jaotis käsitleb järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise tulemuste koondamist järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldisesse hindamisse. See käsitleb samuti pädevate asutuste poolt järelevalvemeetmete kohaldamist järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise vältel tuvastatud puudustega tegemiseks. Pädevad asutused võivad kohaldada direktiivis 2013/36/EL (artiklites 104 ja 105) ja riiklikes õigusaktides kindlaks määratud järelevalvemeetmeid ning vajaduse korral direktiivi 2014/59/EL artiklis 27 kindlaks määratud varajase sekkumise meetmeid või eespool nimetatute mis tahes kombinatsiooni.

457. Pädevad asutused peaksid kasutama oma järelevalve volitusi järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi individuaalsete elementide hindamise käigus tuvastatud puuduste alusel ning võttes arvesse järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldist hindamist, sealhulgas punktisummat, arvestades järgmist:

- a. puuduste/haavatavuste olulisus ning küsimusega mittetegelemisest põhjustatud võimalik mõju usaldatavusele (s.o kas küsimusega on vaja konkreetse meetme abil tegeleda);
- b. kas meetmed on kooskõlas/proportsionaalsed järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi konkreetse elemendi üldise hindamisega (ning järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamisega);
- c. kas puuduste/haavatavustega on juba tegeletud / kas need on juba hõlmatud teiste meetmetega;
- d. kas teised meetmed saavutaksid sama eesmärgi, põhjustades krediidasutusele või investeerimisühingule väiksema haldusliku ja rahalise mõju;
- e. meetme kohaldamise optimaalne tase ja kestus järelevalvelise eesmärgi saavutamiseks;
- f. võimalus, et tuvastatud riskid ja haavatavused võivad olla korrelatsioonis ja/või ennast võimendavad, mille tõttu tuleb muuta järelevalvemeetmeid rangemaks.

458. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise käigus tuvastatud konkreetsete puudustega tegelemiseks järelevalvemeetmete võtmisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse üldisi kvantitatiivseid omavahendite ja likviidsuse nõudeid, mida tuleb kohaldada jaotistes 7 ja 9 kehtestatud kriteeriumide alusel.

459. Pädevad asutused võivad võtta järelevalvemeetmeid, mis on otseselt seotud järelevalvetegevuste ulatusega (näiteks kohapealsed kontrollid, juhtorgani liikmete ja põhifunktsioonide sobivuse hindamine jne), kui kõnealuse tegevuse tulemused eeldavad oluliste puuduste kõrvaldamiseks järelevalvemeetmete viivitamatut kohaldamist.

10.2 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine

460. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise kindlaks määramisel peaksid pädevad asutused võtma arvesse järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamiste tulemusi, eelkõige järgmist:

- a. riskid, millega krediidasutus või investeerimisühing kokku puutub või võib kokku puutuda;
- b. tõenäosus, et krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorraldus, kontrolli puudused ja/või ärimudel või strateegia süvendavad või maandavad tõenäoliselt neid riske või põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks uusi riskiallikaid;
- c. kas krediidasutuse või investeerimisühingu omavahendid ja likviidsed vahendid tagavad kõnealuste riskide kindla katte;
- d. elementide vahelise positiivse ja negatiivse koosmõju võimalused (näiteks võivad pädevad asutused käsitada tugevat kapitali positsiooni likviidsuse ja rahastamise valdkonnas tuvastatud teatavate probleemide võimaliku leevendava tegurina või teistpidi nõrka kapitali positsiooni kõnealuse valdkonna probleeme süvendavana).

461. Pädevad asutused peaksid nende kaalutluste alusel määrama kindlaks krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisuse, mis on määratletud kui selle lähedus mitteelujõulisuse punktile lähtuvalt selle omavahendite adekvaatsusest ja likviidsetest ressurssidest, juhtimiskorraldusest, kontrollist ja/või ärimudelist või strateegiast sellele avalduvate või avalduda võivate riskidega tegelemiseks.

462. Nimetatu kindlaks määramise alusel peaksid pädevad asutused tegema järgmist:

- a. võtma mis tahes järelevalvemeetmeid, mis on vajalikud probleemidega tegelemiseks (lisaks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi hindamiste konkreetsete tulemustega tegelemiseks võetud konkreetsetele meetmetele);

- b. määrama krediidasutuse või investeerimisühingu jaoks kindlaks tuleviku järelevalvelise ressursside hankimise ja planeerimise, sealhulgas selle, kas krediidasutus või investeerimisühing tuleks kaasata järelevalvelisse kontrolliprogrammi;
- c. määrama kindlaks direktiivi 2014/59/EL artiklis 27 kindlaks määratud varajase sekkumise meetmete vajaduse;
- d. määrama kindlaks, kas krediidasutust või investeerimisühingut võib pidada maksejõuetuse ohus olevaks või tõenäoliselt maksejõuetusse sattuvaks kooskõlas direktiivi 2014/59/EL artikliga 32.

463. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hindamine peaks väljenduma tabelis 13 kindlaks määratud kaalutlustel põhineval punktisummal ja see peaks olema selgelt dokumenteeritud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise iga-aastases kokkuvõttes. Kõnealune iga-aastane kokkuvõtte peaks samuti sisaldama järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldist punktisummat ning järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide punktisummasid ning eelmise 12 kuu jooksul saadud mis tahes järelevalvetulemusi.

Tabel 13. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise punktisumma määramise järelevalvelised kaalutlused

Punktisumma	Järelevalveasutuse arvamus	Kaalutlused
1	Kindlaks määratud riskid ei põhjusta krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele märgatavat riski.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudel ja strateegia ei põhjusta kahtlusi. - Juhtimiskorraldus ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide korraldus ei põhjusta kahtlusi. - Krediidasutuse või investeerimisühingu kapitalile ja likviidsusele avalduvad riskid ei põhjusta usaldatavusele avalduva olulise mõju märgatavat riski. - Hoitud omavahendite koosseis ja kogus ei põhjusta kahtlusi. - Krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja rahastamise profiil ei tekita kahtlusi.
2	Kindlaks määratud riskid põhjustavad krediidasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele väikse riski.	- Krediidasutuse või investeerimisühingu ärimudel ja strateegia põhjustavad vähesel määral kahtlusi. - Krediidasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorraldus või kogu

		krediidiasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide korraldus põhjustavad vähesel määral kahtlusi. • On väike risk, et kapitalile ja likviidsusele avalduvad riskid tekitavad olulise usaldatavusele avalduva mõju. • Hoitud omavahendite koosseis ja kogus põhjustab vähesel määral kahtlusi. • Krediidiasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja/või rahastamise profiil põhjustavad vähesel määral kahtlusi.
3	Kindlaks määratud riskid põhjustavad krediitiasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele keskmise riski.	• Krediidiasutuse või investeerimisühingu ärimudel ja strateegia põhjustavad keskmisel määral kahtlusi. • Krediidiasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorraldus või kogu krediitiasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide korraldus põhjustavad keskmisel määral kahtlusi. • On keskmine risk, et kapitalile ja likviidsusele avalduvad riskid tekitavad olulise usaldatavusele avalduva mõju. • Krediidiasutuse või investeerimisühingu hoitud omavahendite koosseis ja kogus põhjustab keskmisel määral kahtlusi. • Krediidiasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja/või rahastamise profiil põhjustavad keskmisel määral kahtlusi. • Krediidiasutus või investeerimisühing võib olla alustanud finantsseisundi taastamise kava variantide kasutamist.
4	Kindlaks määratud riskid põhjustavad krediitiasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele suure riski.	• Krediidiasutuse või investeerimisühingu ärimudel ja strateegia põhjustavad suurel määral kahtlusi. • Krediidiasutuse või investeerimisühingu juhtimiskorraldus või kogu krediitiasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide korraldus põhjustavad suurel määral kahtlusi. • On suur risk, et kapitalile ja likviidsusele avalduvad riskid tekitavad olulise usaldatavusele avalduva mõju.

		• Krediidiasutuse või investeerimisühingu hoitud omavahendite koosseis ja kogus põhjustab suurel määral kahtlusi. • Krediidiasutuse või investeerimisühingu likviidsuse positsioon ja/või rahastamise profiil põhjustavad suurel määral kahtlusi. • Krediidiasutus või investeerimisühing võib olla kasutanud olulisel määral finantsseisundi taastamise kava variante.
5	Krediidiasutust või investeerimisühingut peetakse maksejõuetuse ohus olevaks või tõenäoliselt maksejõuetusse sattuvaks.	• On vahetu risk krediidiasutuse või investeerimisühingu elujõulisusele. • Krediidiasutus või investeerimisühing vastab maksejõuetuse ohus olemise või tõenäoliselt maksejõuetusse sattumise määratlusele, mis on esitatud direktiivi 2014/59/EL artikli 32 lõikes 4⁹.

464. Kui pädevad asutused määravad kindlaks, et krediidiasutus või investeerimisühing on maksejõuetuse ohus või satub tõenäoliselt maksejõuetusse, mida väljendab järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine punktisumma „F”, siis peaksid pädevad asutused tegema koostööd kriisilahendusasutustega, et konsulteerida saadud tulemuste asjus direktiivi 2014/59/EL artiklis 32 kindlaks määratud menetluse alusel.

10.3 Kapitali meetmete kohaldamine

465. Pädevad asutused peaksid kehtestama täiendavad omavahendite nõuded, kehtestades kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude kooskõlas jaotises 7 kindlaks määratud protsessi ja kriteeriumidega.

⁹ Eelkõige kehtib pädeva asutuse hinnangul järgmine 1) krediidiasutus või investeerimisühing rikub loa säilitamise nõudeid või on objektiivseid asjaolusid, mis tõendavad tulevikus nende rikkumist, viisil mis põhjendab pädeva asutuse loa tagasivõtmist põhjustel, mis on muuhulgas asjaolu, et krediidiasutusel või investeerimisühingul on tekkinud kahju või tekib tõenäoliselt kahju, mis ammendab kõik selle omavahendid või nende olulise osa; 2) krediidiasutuse või investeerimisühingu vara on väiksem selle kohustustest või on objektiivseid asjaolusid, mis tõendavad, et selle vara on lähitulevikus väiksem selle kohustustest või 3) krediidiasutus või investeerimisühing ei ole suuteline tasuma oma võlgasid või muid kohustusi, kui need tasumisele kuuluvad, või on objektiivseid asjaolusid, mis tõendavad, et ta ei ole suuteline seda lähitulevikus tegema.

Direktiivi 2014/59/EL artikli 32 lõike 2 punktis d määratakse samuti kindlaks erakorralise riigitoetuse kriteeriumid selle kindlaks määramiseks, kas krediidiasutus või investeerimisühing on maksejõuetuse ohus või satub tõenäoliselt maksejõuetusse, aga neid kriteeriume ei võeta arvesse järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ning pädevate asutuste tehtud otsuste puhul.

466. Piiramata eelmises lõigus osutatud nõuete kohaldamist võivad pädevad asutused järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise käigus tuvastatud haavatavuste ja puuduste alusel kehtestada täiendavaid kapitalimeetmeid, sealhulgas järgmise:

- a. nõudmine, et krediidasutus või investeerimisühing kasutaks netokasumit direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti h kohaselt omavahendite tugevdamiseks,
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu aktsionäridele, osanikele või täiendavate esimese taseme omavahenditesse kuuluvate instrumentide omanikele eraldiste või intressimaksete keelamine või piiramine, kui keelustamine ei too kaasa krediidasutuse või investeerimisühingu makseviivitust direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti i kohaselt, ning/või
- c. nõudmine, et krediidasutus või investeerimisühing kasutaks konkreetset varade käsitlemist tulenevalt omavahenditele esitatavatest nõuetest kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punktiga d.

10.4 Likviidsuse meetmete kohaldamine

467. Pädevad asutused peaksid kehtestama konkreetsete likviidsuse nõuded kooskõlas jaotises 9 kindlaks määratud protsessi ja kriteeriumidega.

468. Piiramata eelmises lõigus osutatud konkreetsete kvantitatiivsete nõuete kohaldamist võivad pädevad asutused likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide hindamise käigus tuvastatud haavatavuste ja puuduste alusel kehtestada täiendavaid likviidsuse meetmeid, sealhulgas järgmise:

- a. konkreetsete likviidsusnõuete kehtestamine, sealhulgas piirangud varade ja kohustuste lõpptähtaegade erinevusele kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punktiga k ning/või
- b. muude haldusmeetmete, sealhulgas usaldatavustasude kohaldamine kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 105.

10.5 Muude järelevalvemeetmete kohaldamine

469. Pädevad asutused võivad kaaluda järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise käigus kindlaks määratud konkreetsete puudustega tegelemiseks selliste meetmete kohaldamist, mis ei ole otseselt seotud kvantitatiivsete kapitali või likviidsuse nõuetega. Käesolevas jaotises esitatakse mitteammendav loetelu võimalikest järelevalvemeetmetest, mida võib direktiivi 2013/36/EL artiklite 104 ja 105 alusel kohaldada.

Ärimudeli analüüs

470. Ärimudeli analüüsi käigus tuvastatud puudustega tegelemiseks mõeldud järelevalvemeetmed hõlmavad tõenäoliselt krediidiasutuselt või investeerimisühingult juhtimise ja kontrolli korralduste kohandamise nõudmist, et aidata kaasa ärimudeli ja strateegia rakendamisele või teatavate äritegevuste piiramisele.

471. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt nõuda, et krediidiasutus või investeerimisühing kohandaks riskijuhtimise ja kontrolli korraldusi või juhtimiskorraldusi nii, et need sobiksid soovitud ärimudeli või strateegiaga, muu hulgas järgmiselt:

- a. kohandades strateegias eeldatavat finantsplaani, kui seda ei toeta asutusesisene kapitali planeerimine või usaldusväärsed eeldused,
- b. organisatsiooniliste struktuuride muudatuste, riskijuhtimise ja kontrolli funktsioonide tugevdamise ning ärimudeli või strateegia rakendamise toetamise korralduste nõudmine ning/või
- c. IT-süsteemide muutmise ja tugevdamise nõudmine, et toetada ärimudeli või strateegia rakendamist.

472. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti e kohaselt nõuda, et krediidiasutus või investeerimisühing teeks ärimudelisse või strateegiasse muudatusi, kui

- a. neid ei toeta nõuetekohased organisatsioonilised, juhtimiskorralduse või riski kontrolli ja juhtimise korraldused,
- b. neid ei toeta kapitali ja tegevusplaanid, sealhulgas asjakohaste rahaliste ja tehnoloogiliste (IT) ressursside ning töötajate eraldamine, ning/või
- c. strateegia põhjustab süsteemse riski või ohustab finantsstabiilsust.

473. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti f kohaselt teha järgmist:

- a. nõuda, et krediidiasutus või investeerimisühing vähendaks nende võimaldatavate/pakutavate toodete olemuslikku riski muu hulgas järgmiselt:
 - teatavate toodete pakkumisele olemuslike riskide muudatuste nõudmine ja/või
 - toodete arenduse ja halduse juhtimise ning kontrolli korralduste täienduste nõudmine;
- b. nõuda, et krediidiasutus või investeerimisühing vähendaks süsteemide olemuslikku riski, näiteks järgmiselt:

- süsteemide täiendamise nõudmine või investeeringu taseme suurendamine või uute süsteemide rakendamise kiirendamine ning/või
- süsteemi arenduse ja halduse juhtimiskorralduse ning kontrolli korralduste täienduste nõudmine.

Juhtimiskorraldus ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavad kontrollid

474. Juhtimiskorralduse ja kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide hindamise käigus tuvastatud puudustega tegelemiseks võetavad järelevalvemeetmed võivad keskenduda krediidasutuselt või investeerimisühingult juhtimise ja kontrolli korralduste tugevdamise nõudmisele või selle toodete, süsteemide ja toimingute olemusliku riski vähendamise nõudmisele.

475. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt teha järgmist:

- a. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing muudaks oma üldist juhtimise korraldust ja organisatsiooni muu hulgas nõudes järgmist:
 - organisatsioonilise või funktsionaalse struktuuri, sealhulgas aruandlusahelate muudatused;
 - riskipoliitikate muudatused või organisatsioonis nende väljatöötamise ja rakendamise muudatused ning/või
 - juhtimiskorralduste läbipaistvuse suurendamine;
- b. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing teeks muudatusi juhtorgani organisatsioonis, koosseisus või töökorraldustes;
- c. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing tugevdaks oma üldisi riskijuhtimise korraldusi, nõudes muu hulgas järgmist:
 - riskivalmiduse muudatused (vähendamine) või riskivalmiduse määramise juhtimiskorralduste muudatused ja üldise riskistrateegia väljatöötamine;
 - sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi või sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi menetluste ja mudelite täiendused, kui neid ei peeta otstarbekohaseks;
 - stressitestimise võimekuse ja üldise stressitestimise programmi täiendamine ning/või
 - hädaolukorra lahendamise plaanide koostamise parandamine;

- d. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing tugevdaks oma sisekontrolli korraldusi ja funktsioone, nõudes muu hulgas järgmist:
 - siseauditi funktsiooni sõltumatus ja sellele piisavate töötajate tagamine ning/või
 - sisemiste aruandlusprotsesside parandamine, et tagada nõuetekohane aruandlus juhtorganile;
- e. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing parandaks infosüsteeme või talitluspidevuse korraldusi, nõudes järgmist:
 - süsteemide usaldusväärsuse parandamine ning/või
 - talitluspidevuse kavade väljatöötamine ja testimine.

476. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti g kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing teeks järgmist:

- a. teeks muudatusi tasustamispoliitikates ning/või
- b. piiraks muutuvtasusid netotulude protsendile.

Krediidirisk ja vastaspoole risk

477. Krediidiriski ja vastaspoole riski hindamisel tuvastatud puudustega tegelemise järelevalvemeetmed ning nendega seotud juhtimise ja kontrolli korraldused keskenduvad tõenäoliselt krediidasutuselt või investeerimisühingult olemusliku riski taseme vähendamise või juhtimise ja kontrolli korralduste tugevdamise nõudmisele.

478. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing teeks järgmist:

- a. kaasaks juhtorgani või selle komiteed aktiivsemalt asjakohaste krediidiotsuste tegemisse,
- b. parandaks krediidiriski mõõtmise süsteeme,
- c. parandaks krediidiotsuste kontrolli ning/või
- d. parandaks tagatisraha juhtimist, hindamist ja järelevalvet.

479. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti d kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing teeks järgmist:

- a. võtaks kasutusele konkreetse eraldiste poliitika ja kui majandusarvestuse eeskirjad ja määrad seda lubavad, siis suurendaks eraldisi,

- b. kehtestaks sisemise riski parameetrite alumised piirmäärad (või piirangud) ja/või riski osakaalud, mida kasutatakse konkreetsete toodete, sektorite või võlgnike tüüpide riskipositsioonide summade arvutamiseks;
- c. kehtestaks tagatisraha väärtusele suuremad väärtuskärped ning/või
- d. hoiaks täiendavaid omavahendeid, et katta erinevus eraldiste raamatupidamisliku väärtuse ja varade usaldusväärse hindamise vahel (vara kvaliteedi läbivaatamise tulemus), mis näitab raamatupidamislike eraldistega hõlmamata eeldatavat kahju.

480. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punktide e ja f kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing teeks järgmist:

- a. vähendaks krediidi kontsentratsiooniriski teiste allikate suuri riskipositsioone,
- b. muudaks kõigi või teatavate toote- või võlgniku kategooriate puhul krediidi andmise kriteeriume karmimaks ning/või
- c. vähendaks oma riskipositsioone konkreetsete vahendite osas (näiteks hüpoteegid, ekspordi rahastamine, äri kinnisvara, väärtpaberistamine jne), võlgnike kategooriate, sektorite, riikide vmt osas või hangiks nende suhtes kaitse.

481. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti j nõuete kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing parandaks juhtorganile ja kõrgemale juhtkonnale krediidiriski teatamise kvaliteeti ning sagedust.

Tururisk

482. Tururiski hindamisel tuvastatud puudustega tegelemise järelevalvemeetmed ning nendega seotud juhtimise ja kontrolli korraldused keskenduvad tõenäoliselt krediidasutuselt või investeerimisühingult olemusliku riski taseme vähendamise või juhtimise ja kontrolli korralduste tugevdamise nõudmisele.

483. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing tegeleks puudustega, mis on kindlaks määratud seoses krediidasutuse või investeerimisühingu võimega selgitada välja, mõõta ja kontrollida tururiski ning teha selle järelevalvet, muu hulgas järgmiselt:

- a. krediidasutuse või investeerimisühingu sisemeetodite tulemuslikkuse või selle järeltestimise või stressitestimise suutlikkuse parandamine,
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu kõrgemale juhtkonnale tururiskist teatamise kvaliteedi ja sageduse parandamine ning/või
- c. turutegevuse kohta sagedamini ja põhjalikumate siseauditite tegemise nõudmine.

484. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti e kohaselt teha järgmist:

- a. piirata teatavatesse toodetesse investeerimist, kui krediidasutuse või investeerimisühingu poliitikad ja menetlused ei taga, et kõnealustest toodetest tekkiv risk on adekvaatselt kaetud ja kontrollitud,
- b. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing esitaks plaani oma raskustes varade ja/või mittelikviidsete positsioonide riskipositsioonide järk-järgult vähendamiseks ning/või
- c. nõuda finantstoodete investeeringust väljumist, kui krediidasutuse või investeerimisühingu väärtuse hindamise protsessid ei anna tulemuseks määruse (EL) nr 575/2013 standarditele vastavaid väärtuse hindamisi.

485. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti f kohaselt teha järgmist:

- a. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing vähendaks olemusliku tururiski taset (riskide maandamise või vara müügi kaudu), kui krediidasutuse või investeerimisühingu mõõtmisüsteemides on leitud olulised puudused, ning/või
- b. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing suurendaks kesksete vastaspoolte kaudu arveldatud tuletisinstrumentide summat.

Operatsioonirisk

486. Operatsiooniriski hindamisel tuvastatud puudustega tegelemise järelevalvemeetmed ning nendega seotud juhtimise ja kontrolli korraldused keskenduvad tõenäoliselt krediidasutuselt või investeerimisühingult olemusliku riski taseme vähendamise või juhtimise ja kontrolli korralduste tugevdamise nõudmisele.

487. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt teha järgmist:

- a. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing kaasaks juhtorgani või selle komiteed aktiivsemalt operatsiooniriski juhtimisotsustesse,
- b. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing võtaks uute toodete ja süsteemide kinnitamisel arvesse olemuslikku operatsiooniriski ning/või
- c. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing parandaks operatsiooniriski väljaselgitamise ja mõõtmise süsteeme.

488. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punktide e ja f kohaselt teha järgmist:

- a. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing vähendaks tegevuse edasiandmise ulatust ning/või
- b. nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing maandaks operatsiooniriski positsioone (näiteks kindlustuse abil, rohkemate kontrollpunktide kasutusele võtmine jne).

Kauplemisega mitteseotud tegevusest tulenev intressirisk

489. Olenemata artikli 104 lõike 1 punkti a kohaselt täiendavate omavahendite hoidmise nõudest peaksid pädevad asutused kaaluma järelevalvemeetmete kohaldamist järgmistel juhtudel:

- a. kui esineb kauplemisega mitteseotud tegevustest tulenev intressirisk ja kui see on oluline (vaadake jaotist 8),
- b. kui järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tulemused näitavad mis tahes puudusi krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski olemusliku taseme hindamises ning sellega seotud juhtimise ja kontrolli korraldustes või
- c. kui krediidasutus või investeerimisühing teatab, et selle majanduslik väärtus võib väheneda rohkem kui 20% võrra selle omavahenditest („standardne šokk”) äkilise ja ootamatu intressi muutuse tulemusena kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikega 5.

490. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing võtaks meetmeid, et tegeleda puudustega, mis on kindlaks määratud seoses krediidasutuse või investeerimisühingu võimega selgitada välja, mõõta ja kontrollida kauplemisega mitteseotud tegevustest tulenevat intressiriski ning teha selle järelevalvet, näiteks et ta teeks järgmist:

- a. parandaks oma stressitestimise suutlikkust ning/või
- b. parandaks krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganile likviidsuse juhtimise teabe esitamist.

491. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti f kohaselt nõuda, et krediidasutus või investeerimisühing kasutaks erinevaid sisemisi piimäärasid tegevuste, toodete ja süsteemide olemusliku riski vähendamiseks.

492. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti j kohaselt nõuda krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski positsioonide kohta täiendavat või sagedasemat aruandlust.

493. Standardse šoki kohaldamise vastusena võetud meede/meetmed peaks(id) olenema kasutatud arvutusmeetodi keerukusest ning standardse šoki asjakohasusest ja majandusväärtuse tasemest. Kui majandusväärtuse vähenemine määratakse kindlaks suhteliselt ühemõttelise või standardse arvutusmeetodi abil, siis võivad pädevad asutused algsuses küsida täiendavat ja võimalik, et sisemist teavet. Kui aga vähenemine tugineb keerukama mudeli tulemusele, mille kohta on pädeval asutusel rohkem teavet, siis võivad nad hinnata asjakohast meetet / asjakohaseid meetmeid kiiremini. Viimatinimetatud juhul tuleks meetme valimisel võtta arvesse käesolevate suuniste jaotise 6 kohaselt tehtud pangaportfelli intressiriski hindamise tulemusi.

Likviidsusrisk

494. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti k kohaselt teha järgmist:

- a. kehtestada nõudeid hoitud likviidsete varade kontsentratsioonile, mis hõlmab järgmist:
 - nõuded krediitiasutuse või investeerimisühingu likviidsete varade profiilile seoses vastaspooltega, valuutaga jne ning/või
 - piirmäärad, piirangud või keelud rahastamise kontsentratsioonidele;
- b. kehtestada piiranguid lühiajalistele lepingulistele või käitumuslikele tähtaegade mittevastavustele varade ja kohustuste vahel, mis hõlmab järgmist:
 - piirangud varade ja kohustuste tähtaegade mittevastavustele (konkreetsetes tähtajaklassides),
 - piirangud minimaalsetele üleelamisperioodidele ning/või

piirangud sõltuvusele teatavatest lühiajalistest rahastamisallikatest, näiteks rahaturu rahastamine.

495. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti j kohaselt kehtestada nõude, et krediitiasutus või investeerimisühing esitaks likviidsuse positsioonide kohta sagedamini aruandeid, mis hõlmab järgmist:

- a. likviidsuse katte ja/või neto stabiilse rahastamise aruandluse sagedus ning/või
- b. teiste likviidsuse aruannete, näiteks „täiendavate järelevalve mõõteväärtuste” sagedus ja detailsus.

496. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt nõuda meetmete võtmist, et tegeleda puudustega, mis on kindlaks määratud seoses krediitiasutuse või investeerimisühingu võimega selgitada välja, mõõta ja kontrollida likviidsusrisiki ning teha selle järelevalvet muu hulgas järgmiselt:

- a. stressitestimise suutlikkuse parandamine, et parandada võimet välja selgitada ja kvantifitseerida krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva likviidsusriski olulised allikad,
- b. likviidse vara rahaks muutmise võime parandamine,
- c. likviidsuse hädaolukorra lahendamise plaani ja likviidsuse varajase hoiatuse näitajate raamistiku parandamine ning/või
- d. krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganile likviidsuse juhtimise teabe esitamise parandamine.

Rahastamisrisk

497. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti k kohaselt nõuda krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise profiili muutmiseks meetmete võtmist, sealhulgas järgmist:

- a. selle sõltuvuse vähendamine teatavatest (potentsiaalselt volatiilsetest) rahastamisturgudest, näiteks hulgirahastamisest,
- b. selle rahastamisprofiili kontsentratsioonide vähendamine seoses vastaspooltega, pikaajalise tähtaja profiili tippväärtuste, valuutadega (mittevastavused) jmt ning/või
- c. koormatud vara koguse vähendamine, võimalik et eristades kogu koormatust ja ületagatust (näiteks pandikirjad, lisatagatise nõuded jne).

498. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti j kohaselt nõuda krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise positsioonide kohta täiendavat või sagedasemat aruandlust, sealhulgas järgmist:

- a. rahastamise profiili järelevalvega seotud regulatiivse aruandluse suurem sagedus (näiteks stabiilse netorahastamise kordaja aruanne ja „täiendavad järelevalve mõõteväärtused”) ning/või
- b. järelevalveasutusele krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamise plaani kohta sagedasem aruandlus.

499. Pädevad asutused võivad direktiivi 2013/36/EL artikli 104 lõike 1 punkti b kohaselt teha järgmist:

- a. nõuda meetmete võtmist krediidasutuse või investeerimisühingu rahastamisriski kontrolliga seoses tuvastatud puudustega tegelemiseks, sealhulgas järgmist:

- krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorganile rahastamisriski käsitleva juhtimise teabe aruandluse parandamine,
 - rahastamise plaani uuesti sõnastamine või täiustamine ning/või
 - piirangute kehtestamine riskivalmidusele/-taluvusele;
- b. krediidasutuse või investeerimisühingu stressitestimise suutlikkuse parandamine, nõudes muu hulgas krediidasutuselt või investeerimisühingult pikema stressiperioodi katmist.

10.6 Järelevalvemeetmete ja varajase sekkumise meetmete omavaheline mõju

500. Lisaks käesolevas jaotises osutatud järelevalvemeetmetele võivad pädevad asutused kohaldada direktiivi 2014/59/EL artiklis 27 kindlaks määratud varajase sekkumise meetmeid, mis on mõeldud täiendada direktiivi 2013/36/EL artiklites 104 ja 105 kindlaks määratud järelevalvemeetmete komplekti.

501. Pädevad asutused peaksid kohaldama varajase sekkumise meetmeid piiramata mis tahes järelevalvemeetmete kohaldamist ning nad peaksid varajase sekkumise meetmeid kohaldades valima kõige asjakohasema(d) meetme(d), et tagada konkreetsele olukorrale proportsionaalne reageerimine.

10.7 Järelevalvemeetmete ja makrotasandi usaldatavusmeetmete omavaheline mõju

502. Kui krediidasutusele või investeerimisühingule kohaldatakse makrotasandi usaldatavusmeetmeid, siis peaksid pädevad asutused hindama järgmist:

- a. kas krediidasutuse või investeerimisühingu poolt omavahendite nõuete arvutamiseks järelevalveasutuse kinnitatud mudelite kasutamise tõttu jäetakse makrotasandi usaldatavusmeetme eesmärgiks olev konkreetne haavatavus/puudus meetme mõjudest välja selle koostamise omaduste tõttu (näiteks kui makrotasandi usaldatavusmeede suurendab teatavate riskipositsiooni klasside puhul riskikaalusid, mis tähendab, et meede kataks ainult krediidasutusi ja investeerimisühinguid, mis kohaldavad krediidiriski omavahendite nõude arvutamiseks standardmeetodit, ja seega ei oleks otseselt mõjutatud krediidasutused või investeerimisühingud, mis kohaldavad sisereitingute lähenemisi);
- b. kas makrotasandi usaldatavusmeede tegeleb adekvaatselt konkreetse krediidasutuse või investeerimisühingu aluseks olevate riskidega/haavatavustega/puudustega, kui see on asjakohane.

503. Kui makrotasandi usaldatavusmeede ei hõlma selle koostamise eripära tõttu konkreetset investeerimisühingut või krediidasutust (nagu on eespool käsitletud), siis võivad pädevad asutused kaaluda meetme mõju otsest laiendamist kõnealusele krediidasutusele või investeerimisühingule (näiteks kohaldades makrotasandi usaldatavusmeetme objektiks olevatele teatavatele riskipositsioonide klassidele võrdväärseid riskikaalusid).
504. Kui järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi hindamise käigus määratakse kindlaks, et makrotasandi usaldatavusmeede ei tegele adekvaatselt krediidasutuses või investeerimisühingus esinevate aluseks olevate riskitasemete või puudustega (s.o krediidasutusele või investeerimisühingule avalduva või sellest tekkiva riski tase on kõrgem kui see, millega tegeleb makrotasandi usaldatavusmeede, või välja selgitatud puudused on kõnealuse meetmega käsitletavatest olulisemad), siis peaksid pädevad asutused kaaluma makrotasandi usaldatavusmeetme täiendamist krediidasutuse või investeerimisühingu põhiste lisameetmetega.

Jaotis 11. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kohaldamine piiriülestele gruppidele

505. Käesolev jaotis käsitleb käesolevates suunistes kindlaks määratud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ja metoodika kohaldamist seoses piiriülestes gruppide ja nende ettevõtjatega. See annab samuti seosed ühise hindamise ja otsuste tegemise protsessi jaoks, mis tuleb ellu viia kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 113 ning komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 710/2014¹⁰ seoses ühisotsuste tegemise protsessi kohaldamise tingimustega krediitiasutuse või investeerimisühingu põhisteles usaldatavusnõuetele.

11.1 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kohaldamine piiriülestele gruppidele

506. Piiriülestele gruppidele järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi ning käesolevates suunistes kohaldamisel peaksid pädevad asutused hindama grupi kui terviku ning samuti selle individuaalsete ettevõtjate elujõulisust. Seda on võimalik teha, jagades protsessi kahte etappi: 1) pädevad asutused teevad nende otsese järelevalve alla kuuluvate ettevõtjate esialgse hindamise ning 2) pädevad asutused arutavad hindamist ühiselt ja viivad selle lõpule järelevalvekolleegiumide raamistikus kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artiklite 113 ja 116 nõuetega.

507. Kooskõlas jaotises 1 käsitletud suuniste reguleerimisalaga:

- a. peaksid konsolideerivad järelevalveasutused tegema emaettevõtja ja krediitiasutuste või investeerimisühingute grupi esialgse hindamise konsolideeritud tasandil ning
- b. pädevad asutused peaksid tegema nende järelevalve alla kuuluvate ettevõtjate esialgse hindamise (individuaalne või allkonsolideeritud, kui see on asjakohane).

508. Kui käesolevaid suuniseid kohaldatakse eelmises lõigus kindlaks määratu kohaselt piiriülese grupi tütarettevõtjatele, siis peaksid tütarettevõtjate pädevad asutused oma esialgset hindamist tehes võtma peamiselt arvesse krediitiasutusi ja investeerimisühinguid individuaalselt, s.o hindama ettevõtja ärimudelit, strateegiat, juhtimiskorraldust ja kogu krediitiasutust või investeerimisühingut hõlmavaid kontrole, kapitalile ja likviidsusele avalduvaid riske ning kapitali ja likviidsuse adekvaatsust, nagu nad seda teeksid eraldiseisva

¹⁰ Komisjoni 23. juuni 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 710/2014, ELT L 188, 27.6.2014, lk 19.

krediidiasutuse või investeerimisühingu puhul. Kui need on asjakohased, siis peaksid kõnealuste esialgsete hindamiste tulemused samuti hõlmama piiriülese või grupi konteksti peamiste haavatavuste kindlaks määramist, mis võivad olla seotud krediidiasutuse või investeerimisühingu poolt rahastamise, kapitali, tehnoloogilise toe jne jaoks oma emaettevõtjale/grupile tuginemisega. Pädevad asutused peaksid oma individuaalselt tehtavates esialgsetes hindamistes võtma arvesse ka grupi osaks oleva ettevõtja tugevaid külgi ja leevendavaid tegureid, mis võivad olla seotud grupi tehnoloogilise toega, rahalise toe korraldustega jne.

509. Mis tahes kõnealuse järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide esialgse hindamise tulemused, sealhulgas seisukohad peamistest sõltuvustest emaettevõtjast/grupist – kui need on kindlaks määratud, peaksid olema sisendid ühise hindamise ja otsuste tegemise protsessile kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 113 ning seega peaksid pädevad asutused neid arutama direktiivi 2013/36/EL artikli 116 alusel asutatud järelevalvekolleegiumide raamistikus.

510. Pärast arutelusid järelevalvekolleegiumide raamistikus ja ühise hindamise protsessi tulemusi peaksid pädevad asutused viima lõpule oma vastavad järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi hindamised, tehes kolleegiumi arutelude tulemuste alusel vajalikud kohandused.

511. Kui pädeva asutuse esialgsest hindamisest nähtuvad grupisiseste positsioonidega seotud konkreetsed puudused (näiteks emaettevõtja riskipositsioonide suur kontsentratsioon, tuginemine grupisisesele rahastamisele, ettevõtja strateegia jätkusuutlikkusega seotud küsimused jne), mis mõjutavad negatiivselt ettevõtja individuaalset üldist elujõulisust, siis peaksid pädevad asutused arutama järelevalvekolleegiumi raames, kas ettevõtja lõplikku hinnangut tuleks muuta, võttes arvesse üldist grupi mõõdet, sealhulgas konsolideerimisgrupi ärimudelit, strateegiat ning grupisisese finantstoetuse korralduste olemasolu ja eriomadusi.

512. Pädevad asutused peaksid arutama ja kooskõlastama järelevalvekolleegiumide raames järgmist:

- a. planeerimine, sealhulgas konsolideerimisgrupi ning selle ettevõtjate erinevate järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamise sagedus ja ajakavad, et lihtsustada grupi riski ja likviidsusriski aruannete koostamist, mis on vajalikud direktiivi 2013/36/EL artiklis 113 kindlaks määratud ühisotsuste jaoks;
- b. üksikasjalikud andmed järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi hindamiseks kasutatud võrdlusaluste kohaldamise kohta;
- c. lähenemisviis riskide alamkategoriate individuaalsele hindamisele ja neile punktide andmisele, kui kõnealused alamkategoriad on olulisena kindlaks määratud;

- d. sisendid, mida nõutakse krediidasutuselt või investeerimisühingult järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi elementide hindamiseks konsolideeritud ja ettevõtja tasandil, sealhulgas sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi sisendid;
- e. hindamise tulemused, sealhulgas erinevatele elementidele määratud järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi punktisummad ning järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldine hinnang ja üldine punktisumma konsolideeritud ning ettevõtja tasandil. Kui arutatakse kapitalile ja likviidsusele avalduvate individuaalsete riskide hindamist, siis peaksid pädevad asutused keskenduma vastavate ettevõtjate jaoks olulisena tuvastatud riskidele;
- f. planeeritud järelevalvelised ja varajase sekkumise meetmed, kui need on asjakohased.

513. Pädevad asutused peaksid piiriülese grupi ja selle ettevõtjate jaoks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi üldise hindamise kokkuvõtte koostamisel struktureerima selle viisil, mis lihtsustab järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi aruande, grupi riski aruande, likviidsusriski hindamise ja grupi likviidsusriski hindamise aruande vormide täitmist, mis on vajalikud direktiivi 2013/36/EL artikli 113 ühisotsuse jaoks, nagu on kindlaks määratud komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 710/2014 seoses ühisotsuse protsessi krediidasutuse või investeerimisühingu põhiste usaldatavusnõuetele kohaldamise tingimustega.

11.2 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali hindamine ning krediidasutuse või investeerimisühingu põhised usaldatavusnõuded

514. Jaotises 7 kirjeldatud protsessi kohaselt piiriüleste gruppide jaoks kapitali adekvaatsuse ja nõuete kindlaks määramine on osa pädevate asutuste ühisotsuse tegemise protsessist kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 113.

515. Järelevalvevolituste kasutamine ja järelevalvemeetmete võtmine, sealhulgas seoses täiendavate omavahendite nõuete kehtestamisega kooskõlas artikli 104 lõike 1 punktiga a konsolideeritud või individuaalse ettevõtja tasandil, nagu on kindlaks määratud jaotises 7, peaks toimuma pädevate asutuste ühisotsuse alusel kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 113.

516. Piiriülese grupi emaettevõtjast või tütarettevõtjast krediidasutuste või investeerimisühingute puhul tuleks direktiivi 2013/36/EL artikli 103 kontekstis kõnealuse direktiivi artikli 104 lõike 1 punkti a täiendavate omavahendite nõuete kohaldamine ellu viia kooskõlas kõnealuse direktiivi artiklis 113 esitatud ühisotsuse protsessiga.

517. Omavahendite taseme adekvaatsuse ja täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramise arutelude kontekstis peaksid pädevad asutused arvesse võtma järgmist:

- a. nii konsolideeritud kui ka individuaalse ettevõtja tasandil kindlaks määratud riskide ja puuduste olulisuse hindamine (s.o millised riskid on olulised grupile tervikuna ja millised on olulised ainult ühe ettevõtja jaoks) ning kõnealuste riskide katmiseks vajalike omavahendite taseme hindamine;
- b. kui kindlaks määratud puudused on kõigi ettevõtjate puhul samad (näiteks kõigis ettevõtjates esinevad juhtimiskorralduse puudused või mitme ettevõtja puhul kasutatavate mudelite puudused), siis hindamise ja järelevalvelise reageerimise koordineerimine ning eelkõige otsustamine, kas meetmed tuleks kehtestada konsolideeritud tasandil või proportsionaalselt ettevõtja tasandil nendele ettevõtjatele, milles esinevad ühised puudused;
- c. sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi hindamise tulemused ja arusaamad sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi arvutuste usaldusväärsusest ning nende kasutamisest täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramise sisendina;
- d. grupi kõigi ettevõtjate ja konsolideeritud tasandil täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramiseks kasutatud järelevalve võrdlusaluste arvutuste tulemused;
- e. ettevõtjatele ja konsolideeritud tasandil kehtestatud täiendavate omavahendite nõuded, mille eesmärk on tagada lõplike omavahendite nõuete kooskõla, ja kas on vaja kanda omavahendeid üle konsolideeritud tasandilt ettevõtja tasandile.

518. Jaotises 7 kindlaks määratu kohaselt kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude kindlaks määramiseks peaksid pädevad asutused kaaluma sama kohaldamise taset kui direktiivi 2013/36/EL artikli 113 alusel tehtavates ühisotsuse nõuetes. Eelkõige tuleks määrata kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue ja teised kapitalimeetmed, kui need on kohaldatavad, konsolideeritud ning individuaalsel tasandil teistes liikmesriikides tegutsevatele ettevõtjatele. Allkonsolideeritud tasandil peaksid kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõue ning muud kapitalimeetmed hõlmama ainult allkonsolideerimisgrupi emaettevõtjat, et vältida pädevate asutuste poolt teiste liikmesriikide tütarettevõtjate jaoks arvesse võetud täiendavate omavahendite nõuete topeltarvestust.

11.3 Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi likviidsuse hindamine ning krediidasutuse või investeerimisühingu põhised usaldatavusnõuded

519. Direktiivi 2013/36/EL artikli 113 lõike 1 punkti b puhul peaksid pädevad asutused käsitlema „küsimusi” ja „järelusi” olulisena vähemalt juhul,

- a. kui pädevad asutused teevad ettepaneku konkreetsete kvantitatiivsete likviidsusnõuete kohta ning/või
- b. pädevad asutused pakuvad välja muud meetmed kui konkreetsed kvantitatiivsed likviidsusnõuded ning likviidsusriskile ja/või rahastamisriskile määratud punktisumma on „3” või „4”.

11.4 Muude järelevalvemeetmete kohaldamine

520. Piiriüleste gruppide ja nende ettevõtjate järelevalve eest vastutavad pädevad asutused peaksid võimaluse korral arutama ja kooskõlastama kõigi järelevalveliste ning varajase sekkumise meetmete kohaldamist grupiga ja/või selle oluliste ettevõtjatega, et tagada kõige asjakohasemate meetmete järjepidev kohaldamine kindlaks määratud haavatavustele, võttes arvesse grupi mõõdet, sealhulgas nende omavahelisi sõltuvusi ja eespool käsitletud grupisiseseid korraldusi.

Jaotis 12. Lõppsätted ja rakendamine

521. Alates 1. jaanuarist 2016 tunnistatakse kehtetuks järgmised suunised:

- a. CEBSi 25. jaanuari 2006. aasta *teise samba alusel järelevalvelise läbivaatamise protsessi kohaldamise suunised* (GL03);
- b. CEBSi 3. oktoobri 2006. aasta *järelevalvelise läbivaatamise protsessi raames kauplemisega mitteseotud tegevustest tekkiva intressiriski juhtimise tehniliste asjaolude suuniste jaotis „Suunised järelevalveasutustele”*;
- c. CEBSi 2. septembri 2010. aasta *järelevalvelise läbivaatamise protsessi raames kontsentratsiooniriski juhtimise suunised* (GL31);
- d. CEBSi 7. aprilli 2010. aasta *piiriüleste gruppide kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja ühisotsuste tegemise järelevalvealase läbivaatamisega ja hindamisega hõlmatud elementide ühise hindamise suunised* (GL39);
- e. EBA 20. detsembri 2013. aasta *järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames riskimaandusest laenuvõtjatele välisvaluutas laenu andmise kapitali meetmete suunised* (EBA/GL/2013/02).

522. Pädevad asutused peaksid käesolevaid suuniseid rakendama 1. jaanuariks 2016, kaasates need oma järelevalvemenetlusse.

523. Käesolevate suuniste konkreetsetele nõuetele kohaldatakse edasisi üleminekukorraldusi, kuigi pädevad asutused võivad kõnealust üleminekut oma äranägemise järgi kiirendada:

- a. omavahendite koosseisu ja riskide hajutamise lähenemisviisi rakendamine jaotises 7 kirjeldatu kohaselt kogu järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitalinõude hõlmamiseks ei ole kohustuslik kuni 1. jaanuarini 2019;
- b. jaotistes 9 ja 10 kindlaks määratud stabiilse netorahastamise kordajaga seotud kvantitatiivsete nõuete struktuur ei ole kohustuslik kuni määruse (EL) 575/2013 asjakohaste nõuete kehtestamise ja jõustumiseni.

524. Käesolevaid suuniseid ning eelkõige jaotisi 7, 10 ja 11 rakendades peaksid pädevad asutused tagama, et järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi kapitali adekvaatsus ja üldine hindamine, täiendavate omavahendite nõuete kindlaks määramine ning muude kapitali meetmete kehtestamine toimub ilma määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 500 osutatud Baseli I alampiiri kohaldamist piiramata ja kahtluse alla seadmata.

Lisad

1. lisa Operatsioonirisk, kahju ja riskitegurite vahelise seose näited

Operatsiooniriski väljendumise näitlikustamiseks on vaja mõista suhet konkreetse riski sündmuse tegurite ja riski sündmuse mõju (s.o tulemuse) vahel. Mõned näited on esitatud järgmises tabelis¹¹.

	Tegur	Riski sündmus	Mõju tüübid (tulemused)
Inimesed	Süütamine – inimese poolt toime pandud tahtlik tegu	Tulekahju – sündmus	• Surm/vigastus • Rahaline kahju/kulu • Vara kahju • Klientide teenindamise häirimine
Protsess	Inimtekkeline viga	Ebatäpne majandusarvestus	• Rahaline kahju • Majandusarvestuse uuesti läbitöötamine
Süsteemid	IT tarkvara viga	Sularahaautomaadid lülituvad välja / ei ole saadaval	• Klientide kaebused • Hüvitis • Kahju mainele • Regulaatiivne umbusalduse avaldamine
Väline	Väga intensiivne lumetorm	Hooned pole juurdepääsetavad / hädaolukorra lahendamise korralduste kasutusele võtmine	• Klientide teenindamise häirimine • Rahaline kahju • Parandustööde kulu

¹¹ Lähtepõhjus tekitab riski sündmuse, mis mõjutab mitut tulemust, millest mõned on arvuliselt määratavad.

2. lisa Valitud viited ja regulatiivsed nõuded juhtimiskorralduse ning kogu krediidasutust või investeerimisühingut hõlmavate kontrollide kohta

1. Direktiivi 2013/36/EL artiklid 73–74, 88, 91–96 ja 98
2. EBA *suunised juhtimiskorralduse kohta*.
3. EBA *suunised juhtorgani liikmete ja põhifunktsioonide täitjate sobilikkuse hindamise kohta* (EBA/GL/2012/06).
4. CEBSi *stressitestimise suunised*.
5. EBA *tasustamispoliitika ja -tavade suunised*.
6. EBA *regulatiivsed tehnilised standardid direktiivi 2014/59/EL artikli 6 lõike 8 alusel finantsseisundi taastamise kavade hindamise kohta*.
7. EBA *regulatiivsed tehnilised standardid direktiivi 2014/59/EL artikli 5 lõike 10 alusel finantsseisundi taastamise kavade sisu kohta*.
8. EBA *suunised muutuvtasule kohaldatava tingliku diskontomäära kohta* (EBA/GL/2014/01)
9. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 527/2014, mis käsitleb regulatiivseid tehnilisi standardeid, millega määratakse kindlaks instrumentide liigid, mis adekvaatselt kajastavad krediidasutuse või investeerimisühingu krediitkvaliteeti pikemas perspektiivis ning on asjakohased kasutamiseks muutuvtasu maksmisel (ELT L 148, 20.5.2014, lk 21).
10. Baseli pangajärelevalve komitee, *tõhusa riskiandmete agregeerimise ja riskidest teatamise põhimõtted*, jaanuar 2013
11. Finantsstabiilsuse nõukogu, *tõhusa riskivalmiduse raamistiku põhimõtted*, november 2013
12. Finantsstabiilsuse nõukogu, *riskikultuuri asjus finantseerimisasutustega järelevalvelise suhtlemise suunised*, 2014

3. lisa Kapitalile avalduvate riskide valitud viited ja regulatiivsed nõuded

Krediidirisk ja vastaspoole risk

1. Krediidiriski kapitalinõuded – üldpõhimõtted (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 107–110)
2. Esimese samba omavahendite arvutused – standardmeetod (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 111–141)
3. Omavahendite nõuete arvutuste sisemeetod – sisereitingutel põhinev meetod (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 142–191)
4. Krediidiriski maandamine (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 192–241)
5. Väärtpaberistamine (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 242–270)
6. Vastaspoole krediidirisk (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 271–311)
7. Arveldusrisi omavahendite nõuded (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 378–380)
8. Ülekantud krediidiriski positsioonid (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 404–410)
9. Riskide kontsentreerumise kord (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 395–401)
10. EBA järelevalvelise aruandluse rakenduslikud tehnilised standardid (makseraskuste tõttu restruktureerimine ja viivisnõuded)

Tururisk

1. Kauplemisportfelli üldnõuded (määruse (EL) 575/2013 artiklid 102–106)
2. Esimese samba omavahendite arvutused (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 325–377)
3. Krediidiväärtuse korrigeerimise riski omavahendite nõuded (määruse (EL) 575/2013 artiklid 381–386)
4. Kauplemisportfelli võlainstrumentide spetsiifilise riski omavahendite nõuete arvutamise sisemeetod (direktiivi 2013/36/EL artikli 77 lõige 3)
5. Likviidsuse puudujäägi risk (direktiivi 2013/36/EL artikli 83 lõige 2)
6. Alusrisk (direktiivi 2013/36/EL artikli 83 lõige 3)
7. Emissiooni positsioon (direktiivi 2013/36/EL artikli 83 lõige 3)

8. Krediidasutuste või investeerimisühingute poolt sisemudelite abil tehtavad stressitestid (direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõike 1 punkt g)
9. Kauplemisportfellis hoitavate positsioonide väärtuse korrigeerimine (direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõige 4).

Operatsioonirisk

1. Operatsiooniriski juhtimise üldnõuded (direktiivi 2013/36/EL artiklid 76–78 ja 85)
2. Omavahendite nõuete arvutamiseks erinevate lähenemiste kasutamist reguleerivad üldpõhimõtted (määruse (EL) 575/2013 artiklid 312–314)
3. Baasmeetod (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 315–316)
4. Standardmeetod (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 317–320)
5. Täiustatud mõõtmismeetodil põhinev meetod (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 321–324)
6. Baseli pangajärelevalve komitee *operatsiooniriski kindla juhtimise põhimõtted*, juuni 2011

Kauplemisega mitteseotud tegevusest tulenev intressirisk

1. Kauplemisega mitteseotud tegevustest tuleneva intressiriski üldnõuded (direktiivi 2013/36/EL artikkel 84)
2. 200 baaspunkti võrra intressi muutusest majanduslikule väärtusele avaldud mõju (direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõige 5)

4. lisa Likviidsusele ja rahastamisele avalduvate riskide valitud viited ning regulatiivsed nõuded

1. Likviidsus (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 411–428)
2. Likviidsusnõuete kasutusele võtmine (määruse (EL) nr 575/2013 artiklid 460–461)
3. Määruse (EL) 575/2013 artikli 460 alusel välja antud komisjoni delegeeritud määrus
4. Aruanded ja läbivaatamine – likviidsusnõuded (määruse (EL) nr 575/2013 artikkel 509)
5. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsess – likviidsusrisk (direktiivi 2013/36/EL artikkel 86)
6. CEBSi *likviidsuspuhvrite ja üleelamisperioodide suunised*, detsember 2009
7. EBA *suunised erineva vahendite väljavooluga jaehoiuste kohta likviidsusaruannetes* (EBA/GL/2013/01)
8. Baseli pangajärelevalve komitee, *päevasisese likviidsuse juhtimise järelevalve vahendid*, aprill 2013